

Amaç ve Kapsam

AURUM Sosyal Bilimler Dergisi (SBD) Haziran ve Aralık aylarında yılda iki kere yayımlanan İngilizce ve Türkçe makaleler kabul eden, uluslararası hakemli bir sosyal bilimler dergisidir. *AURUM SBD*, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve kamu yönetimi, ekonomi, işletme, hukuk, sosyoloji, psikoloji ve güzel sanatlar alanlarında makaleler kabul etmektedir. Derginin amacı sosyal bilimler ekseninde eleştirel araştırmalar, disiplinlerin sınırlarının dışına çıkan kuramsal tartışmalar ve ampirik analizler için bir tartışma platformu oluşturmaktır. *AURUM SBD* disiplinler arası ve karşılaştırmalı çalışmaları teşvik etmektedir.

AURUM SBD, derginin kapsam çeşitliliğini yansıtan özgün araştırma makaleleri ve kitap eleştirileri yayımlamaktadır. Dergi aynı zamanda özel tematik sayılar hazırlamak üzere konuk editörleri davet etmektedir. Her makale yayımlanmadan önce çift-kör hakemlik sürecinden geçer. *AURUM SBD*'nin önceliği, yayımlanan eserlerin sosyal bilimler alanına özgün katkılar yapacak, güçlü, kuramsal ve/veya ampirik niteliklere sahip çalışmalar olmasıdır.

Aims and Scope

AURUM Journal of Social Sciences (JSS) is an international, peer-reviewed social science journal published biannually in June and December, accepting manuscripts both in English and Turkish. AURUM JSS welcomes contributions in, but not limited to, the disciplines of international relations, political science and public administration, economics, business administration, law, sociology, psychology, and fine arts. The aim of the journal is to provide a forum for critical scholarship across the social sciences, for theoretical debates and empirical analyses that move away from a narrow disciplinary focus. AURUM JSS strongly encourages interdisciplinary and comparative research.

AURUM JSS publishes original research articles and book reviews that reflect the diversity of the journal's scope. The journal also invites guest editors for special issues. Each submission goes through a double-blind review process. AURUM JSS policy is that published articles make original and strong theoretical and/or empirical contributions in their scholarly fields.

Yazışma ve İnternet Adresi / E-mail and website

e-mail: aurumsosyalbilimler@altinbas.edu.tr

web: <https://aurum.altinbas.edu.tr/sosyal-bilimler-dergisi/>

İletişim / Contact

Altınbaş Üniversitesi, Mahmutbey Dilmenler Cad. No. 26, 34217 Bağcılar – İSTANBUL

Yayın Aralığı / Publication Frequency:

Yılda 2 sayı – 6 ayda bir / *Published biannually – every 6 months*

Dil / Language: Türkçe – İngilizce / *Turkish – English*

Yazım Kuralları / Guide for Contributors

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/aurum/writing-rules>

Dizgi / Typesetting

Tarkan Erdal Kara

Baskı / Print

Sena Ofset

Yayına Hazırlayan / Prepared for Publication by

Mert SARSAĞ

Yayın Tarihi / Date of Publication

Aralık 2023

ISSN: 2458-9896

E-ISSN: 2822-3683

AURUM

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Sahibi / Owner

Altınbaş Üniversitesi, Müttevelli Heyeti Başkanı

Altınbaş University, President of the Board of Trustees

Ali ALTINBAŞ

Genel Koordinatör / General Coordinator

Prof. Dr. Çağrı ERHAN

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Editörler / Editors

Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN

Baş Editör / Editor-in-Chief

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Prof. Dr. Tolga DEMİRYOL

Editör/ Editor

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Alan Editörleri / Section Editors

Prof. Dr. Engin Deniz ERİŞ

İşletme / Business Administration

Dokuz Eylül Üniversitesi / Dokuz Eylül University

Prof. Dr. Adem GENÇ

Güzel Sanatlar / Fine Arts

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Prof. Dr. Mustafa Serdar ÖZBEK

Hukuk / Law

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi / Social Sciences University of Ankara

Doç. Dr. Murat BOLELLİ

İşletme / Business Administration

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Doç. Dr. Diğdem SOYALTIN-COLELLA

Siyaset Bilimi / Political Science

Aberdeen Üniversitesi / University of Aberdeen

Doç. Dr. Aslı YILMAZ UÇAR

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi/ Political Science and Public Administration

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Murad CANBULUT

İşletme / Business Administration

Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Onur Cem DOĞRU

Psikoloji / Psychology

Afyon Kocatepe Üniversitesi / Afyon Kocatepe University

Dr. Öğr. Üyesi Berna EKAL
Sosyoloji / Sociology
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Ersin EMBEL
Uluslararası İlişkiler / International Relations
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Başak GÜNEŞ
Hukuk / Law
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Burak Emre GÜRSOY
Psikoloji / Psychology
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Duygu TAŞFİLİZ
Psikoloji / Psychology
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dr. Öğr. Üyesi Nevzat Barış VARDAR
İktisat / Economics
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Editörler Yardımcıları / Editorial Assistants

Mücahid AYKUT
Araştırma Görevlisi / Research Assistant
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Osman Ömer GÜNER
Araştırma Görevlisi / Research Assistant
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Dil Editörleri / Language Editors

Dr. Azize ÖZDEMİR
Öğretim Görevlisi / Lecturer
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Turgut TURUNÇ
Öğretim Görevlisi / Lecturer
Altınbaş Üniversitesi / Altınbaş University

Yayın Kurulu / Editorial Board

Doç. Dr. Abdullah AÇIK
Denizcilik / Maritime
Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Alper KALİBER
Uluslararası İlişkiler / International Relations
Altınbaş Üniversitesi

Doç. Dr. Atilla ÇİFTER
İktisat / Economics
Altınbaş Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ayla ESEN
Uluslararası Ticaret / International Trade
Bahçeşehir Üniversitesi

Prof. Dr. Aylin İLDEN KOÇKAR
Psikoloji / Psychology
İstanbul Bilgi Üniversitesi

Doç. Dr. Aytül Ayşe CENGİZ
Çalışma Ekonomisi / Labour Economics
Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Berna AKÇINAR
Psikoloji / Psychology
Işık Üniversitesi

Doç. Dr. Berna KARAÇALI
Güzel Sanatlar / Fine Arts
İstanbul Topkapı Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Cansu YILDIRIM
Denizcilik / Maritime
Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Didem DANIŞ
Sosyoloji / Sociology
Galatasaray Üniversitesi

Prof. Dr. Emre ESEN
Hukuk / Law
İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Erol ÜLKER
Siyaset Bilimi / Political Science
Işık Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Fatoş ALTINBAŞ
Sosyoloji / Sociology
Altınbaş Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan SINAR
Hukuk / Law
Altınbaş Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Janet BARIŞ
Güzel Sanatlar / Fine Arts
Altınbaş Üniversitesi

Doç. Dr. Muhittin SAĞNAK
Sosyal Bilimler / Social Sciences
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan AKDEMİR
Güzel Sanatlar / Fine Arts
İstanbul Topkapı Üniversitesi

Danışma Kurulu / Advisory Board

Uğurcan AKYÜZ, Toros Üniversitesi
Ali ALP, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Ayşegül ALTINBAŞ, Altınbaş Üniversitesi
Barrie AXFORD, Oxford Brookes University
Ali DAYIOĞLU, Yakın Doğu Üniversitesi
Ahmet DIRISS, Centre des Etudes Méditerranéennes et Internationales- Tunis
Devrim ERBİL, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
François GEORGEON, EHES
Boris JELEV, St.Cyril and St. Methodius University
Ahmet Kasım HAN, İstanbul Aydın Üniversitesi
Cemal KAFADAR, Harvard University
Hasan KÖNİ, Kültür Üniversitesi
Heinz-Peter MARCEL, Köln University
Antje NÖTZOLD, Chemnitz University
Kaan H. ÖKTEN, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Çınar ÖZEN, Ankara Üniversitesi
Alessandro QUARENGHI, Milan Catholic University
Şükran ŞİPKA, Altınbaş Üniversitesi
Alexandre TOURMAKINE, Institut National des Langues et Civilisations Orientales (Inalco), Fransa
Zehra YILMAZ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

AURUM SBD, İdealOnline veritabanı, Ulrich's Periodicals Directory, Neliti, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), ResearchBib (Academic Resource Index), Index Copernicus, Asos Index, CiteFactor, ProQuest Central, ProQuest Turkey Database, Rootindex, International Institute of Organized Research (I2OR), Infobase index, Biblioteca IBT-CCG UNAM, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), SOBIAD gibi ulusal ve uluslararası indekslerde/veritabanlarında taranmaktadır.

AURUM JSS is indexed in a number of national and international databases such as IdealOnline, Ulrich's Periodicals Directory, Neliti, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), ResearchBib (Academic Resource Index) and Index Copernicus, Asos Index, CiteFactor, ProQuest Central, ProQuest Turkey Database, Rootindex, International Institute of Organized Research (I2OR), Infobase index, Biblioteca IBT-CCG UNAM, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), SOBIAD.

Etik İlkeler ve Yayın Politikası

AURUM SBD makale kabulü ve yayımında yayın etiği ilkelerini gözetir. Dergi ile bağlantılı tüm yazar, editör ve hakemlerin tâbi olduğu bu ilkelerin amacı tüm yayın sürecinin tarafları tatmin edecek dürüstlük içinde yürütülmesini güvence altına almaktır. AURUM SBD, *Committee on Publication Ethics* (COPE) tarafından geliştirilen "Dergi Editörleri için Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri"ni benimser.

Hakem Politikaları Beyanı

AURUM SBD'ye gönderilen tüm makaleler kapsamlı bir hakem değerlendirme sürecine tâbi tutulur. Bu süreçte tüm makaleler ilgili alan editörü tarafından ön incelemeden geçirilir. Editörün incelemesinden geçen çalışma, çift taraflı kör hakemlik uygulaması çerçevesinde konu ile ilgili iki hakemin değerlendirmesine sunulur. Editörler, yazarlar ve hakemler arasındaki tüm yazışmalar gizlilik içinde yürütülür.

Dergi Editörlerinin Etik Sorumlulukları

AURUM SBD editörleri aşağıda belirtilen etik ilkelere ve yayın politikalarına uyacaklarını taahhüt ederler:

- AURUM SBD editörleri dergiye yayımlanmak amacıyla gönderilen her bir makaleyi tarafsız gözle değerlendirirler. Yazarlar arasında ırk, din, uyruk, cinsiyet, yaş veya bağlı bulunulan kurum ayrımı yapmaksızın, her makaleyi değeri ölçüsünde, liyakat esasına göre değerlendirirler. Tüm makaleler dil editörünün denetiminden geçmektedir.
- Hakem değerlendirme süreci, tamamen gizli tutulur, herhangi bir makale hakkında, değerlendirme sürecine dahil olanlar hariç kimseyle herhangi bir bilgi paylaşılmaz.
- Editör; herhangi bir yazar, hakem veya diğer bir editöre yönelik yetkiyi/görevi kötüye kullanma iddialarına ilişkin bir ihbar alması durumunda söz konusu olayı araştırmakla yükümlüdür.
- AURUM SBD editörleri derginin etik standartlarına uymayan ve/veya derginin kapsamı dışında kalan bir makaleyi hakem incelemesine girmeden önce reddetme hakkına sahiptir.
- Editörler dergiye yayımlanmak amacıyla gönderilen makalelere yönelik işlemleri zamanında tamamlamakla yükümlüdürler.
- Editörler, kişisel veya mali açıdan çıkar çatışması yaşayabileceklerini düşündükleri bir makalenin yayımlanma sürecine dahil olmazlar. Böyle bir durumda, ilgili makaleler inceleme için başka bir editöre yönlendirilir.
- Dergide yayımlanmış bir makalenin ana fikrinde, içeriğinde veya sonuçlarında hata/yanlışlık olduğuna dair kati ve ikna edici bir delilin editöre ulaştırılması halinde editör, yayın kurulu ile istişare ederek bir düzeltme yazısı yayınlatır.

Yazarların Etik Sorumlulukları

AURUM SBD, tüm yazarların aşağıda belirtilen etik standartlara uymasını beklemektedir:

- Yazarlardan çalışmanın ana fikrine veya tasarımına; çalışmada kullanılan verilerin edinilmesine, analizine veya yorumlanmasına somut katkılarda bulunmuş olmaları; veyahut makalenin yazımına veya revizyonuna doğrudan katkıda bulunmuş olmaları beklenir.
- Yazarlar makalelerini yazarken konuk yazarlığa (makalenin yazımında yer almamış bir kişinin yazar listesine eklenmesi) veya gölge yazarlığa (herhangi bir kişinin makalenin yazım sürecine dahil olması fakat yazar listesinde adının geçmemesi) yer vermekten kaçınmalıdırlar.
- Makale dergiye gönderilmeden önce, yazar listesi ve sırası ile ilgili fikir birliğine varılmalı, (dergi ile yazışmadan) sorumlu yazarın kim olacağına karar verilmelidir. Yazar ismi sırası gibi makalenin detayları hakkında tüm eş yazarların fikir birliği içinde olmalarını ve bağlı olunan tüm kurumların isimlerinin makalede yer almasını sağlamak sorumlu yazarın görevidir.
- Makalenin geliştirilmesine katkı sağlamış fakat yazar sıfatı taşımayan kişiler ile yayın desteği ve/veya başka destekler sağlamış olan kurumlara da makalede teşekkür edilmelidir.
- Dergiye yalnızca özgün eserler gönderilmelidir. İntihal eylemini çok ciddi bir suç olarak kabul eden AURUM SBD, intihal yapıldığı tespit edilen makaleleri değerlendirmeye almayacaktır. Tüm makaleler olası intihal vakalarına karşı editörlerimiz tarafından intihal tespit yazılımları kullanılarak kontrol edilmektedir. Bu denetimde, intihal oranı kabul edilen düzeyin üzerinde çıkan makaleler derhal reddedilecektir.
- Aynı makale (aynı/benzer makalenin farklı dillerdeki versiyonları dahil) birden fazla dergiye yayımlanmak amacıyla gönderilemez.
- Makalede sadece konuyla ilgili atıflara yer verilmelidir. Çalışma ile alakası olmayan atıfların kullanılması kesinlikle önerilmez. Aynı şekilde, konuyla/amaçla ilişkisi olmayan, atıf sayısını arttırmak amacıyla yazarın kendine yaptığı atıflar etik kabul edilmez.
- Yazarlar, makalenin geliştirilmesinde etkisi olan finansal veya başka türlü çıkar unsurlarını bildirmekle yükümlüdürler.

Hakemlerin Etik Sorumlulukları

Makaleleri değerlendirecek tüm hakemlerin aşağıda belirtilen etik davranış ilke ve kurallarına uymaları beklenmektedir:

- AURUM SBD'ye sunulan tüm makalelerin değerlendirme süreci çift taraflı kör hakemlik sistemiyle yürütülür.

- Hakemlerin herhangi bir makaleyi değerlendirmeyi kabul etmeden önce, makalenin kendi uzmanlık alanları ile ilgili olduğundan emin olmaları beklenir.
- Hakemler sunulan makaleleri tarafsız bir gözle değerlendirirler. Yazarlar arasında ırk, din, uyruk, cinsiyet, yaş veya kurum ayrımı gözetmezler, her bir makaleyi nitelikleri doğrultusunda değerlendirirler.
- Tarafsızlıklarına etki edecek herhangi bir ilişkinin varlığı söz konusu olduğunda bunu beyan etmekle yükümlüdürler.
- Makale değerlendirme süreci gizli tutulmalıdır. Hakemler, değerlendirme sürecine dahil olan kişiler dışında herhangi bir kişi ile makale hakkında bilgi paylaşamazlar, yazışma yapamazlar.
- Hakemler yapıcı, kanıta dayalı, ve inandırıcı bir değerlendirme raporu sunmaya özen göstermelidirler.
- Hakemler, raporlarında makalesini değerlendirdikleri kişi başta olmak üzere, herhangi bir kişinin itibarını zedeleyebilecek ifadeler kullanmaktan kaçınmalıdır.
- Hakemlerin raporlarını zamanında teslim etmeleri, rapor tesliminde gecikme olacaksa bunu editöre bildirmeleri beklenir.
- Hakemler, değerlendirdikleri makale ile daha önce yayınlanmış veya değerlendirme sürecinde olan herhangi bir makale arasında dikkat çeken bir benzerlik görmeleri halinde, editörü bu durumdan haberdar etmelidirler.
- Makale değerlendirme süreci sırasında elde edilen herhangi bir bilgi, başka kişilere (hakemin kendisi dahil olmak üzere) ve kurumlara fayda veya zarar sağlayacak şekilde veyahut başka kişi ve kurumların itibarını sarsmak amacıyla kullanılamaz.

Etik Kurul Onayı

ULAKBİM TR Dizin tarafından alınan kararlar doğrultusunda, 2020 yılından itibaren yayımlanacak çalışmalar için Etik Kurul izni gerekmektedir. Bu izinleri gerektiren çalışmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.

Etik kurul onayının gerektiği durumlarda hazırlanan rapor, etik kurulun ismini, varsa referans numarasını kapsmalıdır. Eğer çalışmanın etik kurul onayından muaf olduğu bildirilmişse, bu bildirim de muafiyet veren etik kurulun adı dahil olmak üzere makalede ayrıntılarıyla açıklanmalıdır. Etik ilkelere uymadığı tespit edilen makaleler, AURUM SBD’de yayımlanmaz. Çalışmanız etik kurul onayı gerektirmiyorsa, bu durumun nedenlerini belirten bir beyan formu imzalamanız gerekmektedir.

Beyanlar

Makalelerde yazarların araştırmacıların katkı oranı beyanı, varsa destek ve teşekkür beyanı, çatışma beyanına yer verilmektedir.

Editorial Policies and Ethical Guidelines

AURUM Journal of Social Sciences (JSS) adheres to rigorous publishing ethics involving authors, editors as well as reviewers. Its editorial policies and ethical guidelines aim to maintain the integrity of the whole publication process. AURUM JSS adopts the “Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” developed by the Committee on Publication Ethics (COPE).

Peer Review Statement

All research articles in *AURUM Journal of Social Sciences* undergo rigorous peer review, based on initial editor screening and anonymized refereeing by two anonymous referees. All correspondence between the editorial office, authors, and reviewers is considered private and confidential.

Ethical Guidelines for Journal Editors

The editors of AURUM JSS are committed to adhering to the following policies and ethical guidelines:

- The editors of AURUM JSS give unbiased consideration to each manuscript submitted for publication. They judge each on its merits, without regard to race, religion, nationality, sex, seniority, or institutional affiliation of the author(s). All articles are subject to the language editor's control.
- They keep the peer-review process entirely confidential and do not share information about a manuscript with anyone outside of the peer-review process.
- If a journal editor receives a credible allegation of misconduct by an author, reviewer, or journal editor, then s/he has a duty to investigate the matter further.
- The editors of AURUM JSS may reject a manuscript without formal peer review if it fails to comply with the ethical standards of the journal and outside its scope.
- They are responsible for processing submissions in due time.
- The editors need to decline considering any manuscript that may have a conflict of interest with themselves. Such manuscripts will be re-assigned to another editor.
- If a journal editor receives convincing evidence that the main substance or conclusions of an article published in the journal are incorrect, then, in consultation with the editorial board, s/he ensures the publication of an appropriate note of correction.

Ethical Guidelines for Authors

AURUM JSS expects all authors to adhere to the following ethical standards:

- Each author is expected to have made substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data; or have drafted the work or substantively revised it.
- Authors must avoid gift (guest) authorship where someone is added to the list of authors who has not been involved in writing the paper; and ghost authorship where someone has been involved in writing the paper but is not included in the list of authors.
- Prior to submission, the authorship list and order must be agreed upon between all authors, and they must also agree on who will take on the role of the corresponding author. It is the responsibility of the corresponding author to reach a consensus with all co-authors regarding all aspects of the article including the authorship order and to ensure all correct affiliations have been listed.
- Individuals who participated in the development of a manuscript but do not qualify as an author should be acknowledged. Organizations that provided support in terms of funding and/or other resources should also be acknowledged.
- Authors must ensure submitted manuscripts are the original works of the author(s). AURUM considers plagiarism a serious offense and is committed to eliminating manuscripts with possible cases of plagiarism from its review and publication process. The editors use plagiarism detection software to check each manuscript for possible cases of plagiarism. Manuscripts that are found to contain an unacceptable level of similarity with other published works are immediately rejected.
- Authors must avoid duplicate submissions. They must ensure the submitted manuscript is not under consideration by another journal. Duplicate submission also includes the submission of the same/similar manuscript in different languages to different journals.
- Authors should include only relevant citations. The inclusion of citations that are not relevant to the work is strongly discouraged. Similarly, irrelevant self-citation to increase one's citation is unethical.
- Authors should disclose all financial/relevant interests that may have influenced the development of the manuscript.

Ethical Guidelines for Reviewers

AURUM JSS expects all peer reviewers to follow the code of conduct and ethical guidelines below:

- Each submission in AURUM JSS goes through a double-blind review process.
- Before accepting to review a manuscript, reviewers should ensure that the manuscript is within their area of expertise.

- Reviewers must give unbiased consideration to each manuscript submitted. They should judge each on its merits, without regard to race, religion, nationality, sex, seniority, or institutional affiliation of the author(s).
- They must declare any conflict of interest before agreeing to review a manuscript. This includes any relationship with the author that may bias their review.
- Reviewers must keep the peer review process confidential. They must not share information or correspondence about a manuscript with anyone outside of the peer-review process.
- Reviewers need to provide a constructive, evidence-based, and appropriately substantial peer review report.
- Reviewers must avoid making statements in their report which might be deemed as impugning any person's reputation.
- Reviewers need to submit their reports on time and should inform the editor if this is not possible.
- Reviewers should call to the journal editor's attention any significant similarity between the manuscript under consideration and any published paper or submitted manuscripts of which they are aware.
- They must not use information obtained during the peer-review process for their own or any other person's or organization's advantage, or to disadvantage or discredit others.

Ethics Committee Approval

According to ULAKBİM TR Index Criteria, an ethics committee approval must be obtained for research conducted in all disciplines since 2020. The research which requires an ethics committee approval are listed below:

- All kinds of research which are conducted with qualitative or quantitative approaches that require data collection from participants using questionnaires, interviews, focus group, observation, experimentation, interview techniques,
- Using humans and animals (including material/data) for experimental or other scientific purposes,
- Clinical research conducted on humans,
- Research conducted on animals,
- Retrospective studies in accordance with the law on the protection of personal data.

A report prepared for studies requiring ethics committee approval must include the name of the ethics committee and if it is available the reference number. If a study has been granted an exemption from requiring ethics approval, this should also be detailed in the manuscript (including the name of the ethics committee that granted the exemption). Manuscripts, which are detected that the research has not been carried out within an appropriate ethical framework, are not published in AURUM JSS. If your study does not require ethics committee approval, you must sign the declaration form indicating the relevant reasons for your manuscript.

Declarations

Manuscripts include authors' declarations regarding contributions to research, conflict of interest, and, if needed, statements of funding and other acknowledgments.

İçindekiler / Contents

169-172 **Editörden / Editorial**

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

173-196 **Prior Rebel Experience of Leaders and Its Influence on Physical Integrity Rights**

Liderlerin Geçmiş İsyân Deneyimi ve Bu Deneyimin Kişi Dokunulmazlığı Hakkı Üzerindeki Etkisi

Adil YILDIZ

197-212 **Sporda Beyaz Yakalı Çalışanların Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefet Düzeylerinin Örgütsel Bağlılığa Etkisi**

The Effect of Organizational Cynicism, Organizational Justice and Organizational Dissent Levels of White-Collar Employees in Sports on Organizational Commitment

Murat TERLEMEZ

213-228 **A Conceptual Take on Transnational Families: Atypical Families from a Distance**

Ulusötesi Ailelere Kavramsal Bir Açılım: Sıradışı Uzak Mesafe Aileler

Nur Banu KAVAKLI

229-252 **The Transition from Nationalism to Islamism in Iran's Foreign Policy**

İran'ın Dış Politikasında Milliyetçilikten İslamcılığa Geçiş

Mohammad Reza PASHAYİ, Timuçin KODAMAN

253-275 **Coopetition and Non-Profit Performance in War-Torn Region: Role of Outside Knowledge and Innovative Climate**

Savaşın Yıkıldığı Bölgede İşbirliği Ve Kar Amacı Gütmeyen Kuruluş Performansı: Dış Bilginin ve Yenilikçi İklimin Rolü

Bella GULSHAN, Muhammad Mohsen LIAQAT

277-314 **Fotoğraf Disiplininde Sokak Fotoğrafçılığı Kavramının Ayrımı ve Algılanması**

The Distinction and Perception of the Concept of Street Photography in the Discipline of Photography

Gökçin ÇUBUKCU, Güler ERTAN

Editörden

Ağırlıklı olarak ekonomi, güzel sanatlar, hukuk, işletme, psikoloji, siyaset bilimi ve kamu yönetimi, sosyoloji ve uluslararası ilişkiler alanlarında makaleler kabul eden AURUM Sosyal Bilimler Dergi'mizin 2023 yılı Aralık sayısı ile sizlerle birlikteyiz. Dergimizin bu sayısında birbirinden değerli altı araştırma makalesine yer verdik.

Bu sayımızın ilk makalesi uluslararası ilişkiler alanından. Çalışma "Liderlerin Geçmiş İsyan Deneyimi ve Bu Deneyimin Kişi Dokunulmazlığı Hakkı Üzerindeki Etkisi" başlığını taşımakta. Adil Yıldız tarafından gerçekleştirilen çalışmanın amacı, liderlerin önceki deneyimlerinin, onların kişinin dokunulmazlığı hakkını ihlal etme eğilimini neden ve nasıl etkilediğini açıklama ve liderlerin bu hakları korumadaki rolüne ilişkin olarak gelişen literatüre katkı sağlamaktır. Sonuçta, tek başına isyan deneyimine sahip olmanın bir liderin insan haklarıyla ilgili davranışını etkilemediği, etkili olan şeyin isyan deneyiminin sonucu olduğu bulunmuştur. Ayrıca haklara saygı gösterme olasılığının, bir isyan kazanıldığında azalırken, daha önce bir isyanda kayıp verildiğinde arttığı gözlenmiştir.

Sayımızın ikinci çalışması Murat Terlemez tarafından kaleme alınan, "Sporda Beyaz Yakalı Çalışanların Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefet Düzeylerinin Örgütsel Bağlılığa Etkisi" başlıklı, endüstri ve örgüt psikolojisi alanından bir çalışma. İsminden de anlaşılabilir olduğu gibi çalışmanın amacı, spor sektöründe çalışan beyaz yakalıların örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet düzeylerinin örgütsel bağlılığa etkilerinin incelenmesidir. Sonuçta, örgütsel sinizm düzeyi ile örgütsel bağlılık düzeyi arasında negatif, örgütsel adalet düzeyi ile örgütsel bağlılık düzeyi arasında ise pozitif doğrusal anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Çalışmada ayrıca örgütsel sinizm ve örgütsel adalet düzeyi arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmiş olup örgütsel sinizm ve örgütsel adaletin birlikte örgütsel bağlılığı anlamlı şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

Dergimizde yer alan bir diğer çalışma, "Ulusötesi Ailelere Kavramsal Bir Açılım: Sıradışı Uzak Mesafe Aileler" başlığını taşımaktadır. Nur Banu Kavaklı tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Judith Stacey'nin "postmodern aile durumu"ndan yola çıkarak, ulusötesi ailelerin tartışılmasına yeni bir kavramsal yaklaşım sunulması amaçlanmıştır.

Bu sayımızda yer alan dördüncü çalışmamız ise "İran'ın Dış Politikasında Milliyetçilikten İslamcılığa Geçiş" başlığını taşımaktadır. Uluslararası ilişkiler alanından olan bu çalışma Reza Pashayi ve Timuçin Kodaman tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada 1979 İran İslam Devrimiyle birlikte İran'ın dış politikasındaki dönüşüm incelenmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin ekonomik yaptırımlarının da etkisiyle İran'ın Amerikan dış politikasında Pers milliyetçiliğinden siyasal İslam'a geçiş olduğu iddia edilmektedir.

Bu sayımızdaki bir diğer çalışma işletme alanındandır. Bella Gulshan ve Mohsen Muhammad Liaqat tarafından gerçekleştirilen çalışma "Savaşın Yıkıldığı Bölgede İşbirliği ve Kar Amacı Gütmeyen Kuruluş

Performansı: Dış Bilginin ve Yenilikçi İklimin Rolü” başlığını taşımaktadır. Çalışmada iş birliğinin, savaştan zarar görmüş bir bölgedeki kâr amacı gütmeyen kuruluşların örgütsel performansı üzerindeki etkisini kavramsallaştırmak ve test etmek amaçlanmıştır.

Sayımızdaki son çalışma Gökçin Çubukçu ve Güler Ertan tarafından gerçekleştirilen “Fotoğraf Disiplininde Sokak Fotoğrafçılığı Kavramının Ayrımı ve Algılanması” başlıklı çalışmadır. Çalışmanın temel amacı, fotoğraf sanatının evrimini anlamaya yönelik bir temel oluşturmakken; diğer amaçları fotoğrafın gücü ve etkisini açıklamak ve sokak fotoğrafçılığı ile belgesel fotoğrafçılık arasındaki farkları saptayarak, tanıklık işlevinin nasıl kullanıldığının daha iyi kavramasına yardımcı olmaktır. Sonuçta, günümüzde sokak fotoğrafçılığının sanat ve görsel iletişim kültürü içindeki önemi artmış olsa da bu alanın belgesel fotoğrafçılıkla karıştırıldığı ve bundan dolayı sokak fotoğrafı kavramının özünün ve niteliğinin gölgelendiği bildirilmiştir.

Sosyal bilimlerin farklı alanlarından çalışmaların yer aldığı dergimizi keyifle okumanızı dileriz.

Prof. Dr. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN, Altınbaş Üniversitesi, dilek.sirvanliozen@altinbas.edu.tr

Baş Editör

Editorial

We are happy to present you the December 2023 issue of our AURUM Social Sciences Journal, which mainly accepts articles in the fields of economics, fine arts, law, business administration, psychology, political science and public administration, sociology and international relations. We have included six valuable research articles in this issue.

The first article of this issue is from the field of international relations. The study is titled "Prior Rebel Experience of Leaders and Its Influence on Physical Integrity Rights". The aim of the study conducted by Adil Yıldız is to explain why and how leaders' previous experiences affect their tendency to violate the right to personal immunity and to contribute to the developing literature on the role of leaders in respects these rights. The author found that having experience of rebellion alone does not inherently influence a leader's behavior regarding human rights; what matters is the outcome of the rebellion. In addition, the probability of showing respect for rights decreases when a rebellion is won, while it increases when there has been a previous loss in rebellion.

The second study in this issue is from the field of industrial and organizational psychology titled "The Effect of Organizational Cynicism, Organizational Justice and Organizational Dissent Levels of White-Collar Employees in Sports on Organizational Commitment" by Murat Terlemez. As the title suggests, the aim of the study is to examine the effects of organizational cynicism, organizational justice and organizational opposition levels on organizational commitment of white-collar workers working in the sports sector. The results of this study show that there is a negative linear significant relationship between organizational cynicism and organizational commitment levels, and positive, linear and significant relationship between organizational justice levels and organizational commitment levels. The study also found a significant relationship between organizational cynicism and organizational justice levels, and organizational cynicism and organizational justice together significantly predicted organizational commitment.

Another study in our journal is titled "A Conceptual Take on Transnational Families: Atypical Families from A Distance". The author, Nur Banu Kavaklı, aims to offer a new conceptual approach to the discussion of transnational families departing from Judith Stacey's (1996) "postmodern family condition".

The fourth study in this issue is "The Transition from Nationalism to Islamism in Iran's Foreign Policy". This study from the field of international relations was conducted by Mohammad Reza Pashayi ve Timuçin Kodaman. The aim of the study is to investigate evolution of Iranian foreign policy after the 1979 Iran Islamic Revolution. And the authors argue that with the influence of the United States economic sanctions, Iranian foreign policy towards to the United States has changed from pre-revolutionary Persian nationalism to post-Revolutionary political Islam.

Another study in this issue is from the field of business administration. The study conducted by Bella Gulshan and Mohsen Muhammad Liaqat is titled "Coopetition and Non-Profit Performance in War-Torn Region: Role of Outside Knowledge and Innovative Climate". The article conceptualizes and tests the impact of coopetition (simultaneous cooperation and competition) on the organizational performance of non-profit organizations in a war-torn region.

The last study in this issue is from the fine arts. The article by Gökçin Çubukçu ve Güler Ertan is titled "The Distinction and Perception of the Concept of Street Photography in the Discipline of Photography". The main purpose of this study is to provide a basis for understanding the development of the art of photography. Additionally, it aims to elucidate the potency and influence of photography and identify the disparities between street photography and documentary photography in order to enhance the understanding of how testimony function is utilized. As a result, the authors claim that despite the current increase in the importance of street photography within art and visual communication culture, it is frequently confused with documentary photography, therefore resulting in overshadowing the essence and quality of the concept of street photography.

We hope you enjoy reading our journal, which includes studies from different fields of social sciences.

Prof. Dilek ŞİRVANLI ÖZEN, Altınbaş University, dilek.sirvanliozen@altinbas.edu.tr

Editor-in-Chief

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

**Prior Rebel Experience Of Leaders And Its Influence
On Physical Integrity Rights**Adil YILDIZ¹¹ University of Mississippi, Department of Political Science, Oxford
ayildiz@go.olemiss.edu ORCID ID: 0009-0005-0020-3726

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 18.07.2023 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 16.11.2023

Yıldız, A. (2023). Prior Rebel Experience of Leaders and Its Influence on Physical Integrity Rights.
Aurum Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 173-196.**Abstract**

Previous research shows that leaders' prior experiences influence their policy decisions. The existing human rights literature focuses mainly on country-level factors, such as economic development, regime type and the conflict situations to explain violations of rights. This research contributes to a flourishing literature on leaders' role in upholding rights by theorizing why and how the prior experiences of leaders affect the propensity to violate physical integrity rights. It is argued in this article that leaders with a rebel experience, and who have experienced victory in rebellion are less likely to respect human rights, while those who have suffered defeat are more likely to do so. Both types of leaders have demonstrated a willingness to take risks, but in the former case, victory reinforces their belief in taking risks, leading them to keep risk-taking, whereas in the latter, defeat teaches leaders to become more risk averse. Infringing on human rights is indeed risky, potentially leading to negative consequences such as a damaged reputation, accountability, and social upheaval. The empirical analysis of the research demonstrates that having a rebel background alone does not inherently influence a leader's behavior regarding human rights; what matters is the outcome of the rebellion. The probability of showing respect for rights decreases when a rebellion is won, while it increases when there has been a previous loss in rebellion. The article highlights the importance of using leaders, rather than just states, as a unit of analysis to explain why certain countries commit human rights violations.

Keywords: Leaders, Rebel Experience, Human Rights, Physical Integrity Rights

Liderlerin Geçmiş İsyan Deneyimi ve Bu Deneyimin Kişi Dokunulmazlığı Hakkı Üzerindeki Etkisi

Öz

Önceki araştırmalar, liderlerin önceki deneyimlerinin, onların siyasi kararlarını etkilediğini göstermektedir. Mevcut insan hakları literatürü, hak ihlallerinin nedenlerini, temel olarak ekonomik gelişme, rejim tipi ve çatışma durumları gibi ülke düzeyindeki etkenler ile açıklamaktadır. Bu araştırma, liderlerin önceki deneyimlerinin, onların kişinin dokunulmazlığı hakkını ihlal etme eğilimini neden ve nasıl etkilediğini açıklama ve liderlerin bu hakları korumadaki rolüne ilişkin olarak gelişen literatüre katkı sağlama hedefi gütmektedir. Bu makale, isyan deneyimine sahip ve isyanda zafer kazanmış liderlerin insan haklarına saygı gösterme olasılıklarının daha düşük olduğu, buna karşın yenilgiye uğramış olanların bunu yapma olasılığının daha yüksek olduğu hipotezini savunmaktadır. Makale bu hipotezi şuna dayandırmaktadır; her iki lider türü de risk almaya yönelik isteklilik göstermiş iken, muhtemel olarak, ilk durumda zafer, risk alma inancını pekiştirerek onları risk almaya devam etmeye yönlendirirken, ikinci durumda yenilgi, liderlere riskten kaçınmayı öğretmektedir. İnsan haklarının ihlali risk taşıyıp, potansiyel olarak itibarın zedelenmesi, hesap verme sorumluluğu ve toplumsal kargaşa gibi olumsuz sonuçlara yol açabilir. Makalenin bulguları şunları göstermektedir; tek başına isyan deneyimine sahip olmak bir liderin insan haklarıyla ilgili davranışını esasen etkilememektedir, fakat etkili olan isyan deneyiminin sonucudur. Haklara saygı gösterme olasılığı, bir isyan kazanıldığında azalırken, daha önce bir isyanda kayıp verildiğinde artmaktadır. Bu araştırma, bazı ülkelerde neden insan hakları ihlallerinin işlendiğini açıklamak için, bir analiz birimi olarak devletlerden ziyade liderleri kullanmanın önemine vurgu yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Liderler, İsyan Deneyimi, İnsan Hakları, Kişi Dokunulmazlığı Hakkı

1. Introduction

The possible influence of leaders on human rights has received little attention in the literature so far. This research, which investigates such an impact on a global scale, therefore represents a significant contribution to the field. It ventures beyond the confines of existing theories, offering original insights through the development of novel possible explanations. In doing so, the research aims to shed new light on the pivotal role that leaders possibly play in shaping human rights policies.

Broadly, the reasons behind state leaders' human rights violations are being questioned in this article, explaining first why leaders with rebel experience matter and what makes this particular experience relevant to human rights. More specifically, the article poses the following research questions. Why do leaders target civilians, and how does their time as a prior rebel leader shape their views on human rights once they become a leader? Does the success of their rebellion give them a different perspective compared to those who failed? To address these questions, the article further develops novel possible explanations, linking leaders' behavior towards human rights to their prior rebel experience, as both require a considerable degree of risk-acceptance.

Risk-acceptance is linked to a willingness to take chances and engage in actions with uncertain outcomes, which can possibly reflect imprudent choices without much consideration for potential risks (Zuckerman & Kuhlman, 2000, p. 1000). In the context of politics, leaders with a relatively high level of risk acceptance may be more likely to take authoritarian measures to maintain their power, such as suppressing opposition and using force to quell dissent (see Franklin, 2019; Davenport, 1995; Gurr, 1986). Although these measures come with risks such as backlash or more severe consequences from the international community, they may believe that maintaining power is worth the risks. Overall, such leaders can feel more empowered by engaging in harsh responses, which may seem beneficial in maintaining their power (Bueno de Mesquita et al., 2003, p. 10).

Depending on whether leaders experience a victory or a defeat, their insights and evaluations can differ. This paper explains this, using a cognitive bias called “the overconfidence bias”¹. Winning and losing can lead to various lessons being learned. For example, winning could make them think that their decisions and actions were correct, reinforcing their current views and strategies. By contrast, losing could make them re-examine their strategy and consider different methods or perspectives. In the context of rebel experience, victorious rebels can continue taking chances and imprudent actions to achieve gains, while defeated rebels can choose the opposite approach, as their experience of taking risks and using aggressive behavior failed.

Former rebels possess firsthand experience and knowledge of the conditions, impacts, underlying causes, and dynamics of human rights violations (see Mitchell et al., 2014). This understanding can enable them to recognize that grievances e.g., arising from human rights issues can potentially increase the risk of future rebellions. Their specific knowledge of local communities, acquired through direct involvement and proximity, further strengthens this assumption (McKay, 2005; see also Garbino, 2023). By leveraging their comprehension of social networks, power structures, and vulnerabilities, rebels can perceive issues related to rights as opportunities to exert control over specific groups or individuals within the community, thereby maintaining their power.

More specifically, this research hypothesizes that leaders with rebel experience will be less inclined to exhibit respect for rights compared to their counterparts who lack such experience. It also hypothesizes that leaders who have emerged victorious in a rebellion will demonstrate a lower propensity for respecting rights, whereas those who have experienced defeat in a rebellion are more likely to exhibit a higher degree of respect for rights. It is worth noting that, as per Ellis et al. (2015, p. 729), in this article, “rebellion” refers to the intentional use of violent actions to overthrow established authorities, such as government officials. Moreover, “rebels” are individuals who engage in such rebellions.

1 The term “overconfidence bias” refers to a psychological bias that can influence decision makers to perceive the outcome of an uncertain event as less risky than it actually is. This cognitive bias is also associated with prioritizing one’s own needs over long-term goals. Furthermore, it is considered to be one of the most prevalent and influential cognitive biases that can impact decision-making processes (Li et al., 2017; see also Campbell et al., 2005).

This paper begins with a brief overview of the research on human rights and their common violations, delving into questions such as what constitutes human rights violations (conceptually and empirically) and what causes them. Then, it introduces leaders' experiences into the study of human rights violations, exploring how their prior experiences influence their actions and policy choices while in office. Next, the paper presents possible explanations about how certain experiences (i.e., having a rebel background with either a win or a loss) affect leaders' propensities to violate rights. It then outlines the data used to test this argument and provide the statistical results, demonstrating whether findings hold significance using multiple regression analysis. Finally, it leads to a conclusion section.

2. Human Rights Violations and Leader Experiences

2.1. A Brief Overview of the Research on Human Rights and Common Violations

"Human rights" is a combined term" (Douzinas, 2007, p. 9). The prevailing understanding of human rights as a concept is that each individual is entitled to several absolute rights that are inherent to them solely because they are human (Donnelly, 2008, p. 1). Stated differently, these rights are inalienable, non-forfeitable, and equally valid for everyone. These descriptors are utilized by international legal organizations such as the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), which was established to safeguard the Universal Declaration of Human Rights (UDHR)², and the United States (US) Agency for International Development (USAID)³. Although the tenets of human rights are contested, the concept is almost universally accepted and straightforward. Nevertheless, there are multiple analytical debates surrounding the nature of rights, the occurrence of human rights violations, and the empirical methods used to measure and study them.

While there is an abundance of human rights literature that covers various rights considered as human rights, some stand out more than others, namely "physical integrity" rights that relate to the inviolable protection of individuals. For example, governments cannot inflict physical violence on individuals, and individuals are entitled to remain free from harm or violence. Specifically, political imprisonment, torture, extrajudicial killings, and disappearances are common actions that violate the inviolability of the physical body (Cingranelli & Richards, 1999, p. 403). These actions, which cause physical pain or hardship, are generally accepted by scholars, including Cordell et al. (2022), Sundstrom (2005), and Finnemore and Sikkink (1998), as the standard conceptualizations of human rights violations.

Human rights violations are generally committed by states and governments, as they hold the ability to exercise power over individuals. Questioning what accounts for human rights violations indeed parallels why some authorities commit more violations than others. The literature has discovered several empirical findings that predict governments' probability of breaching human rights. For example,

2 "...the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family..." (United Nations, 1948, pmbl.)

3 "Human rights are inherent to all human beings, irrespective of nationality, sex, gender, ethnicity, religion, language, or any other status." (USAID, 2016, p. 6)

Poe and Tate (1994, p. 863) find that a country's level of economic development and democracy are negatively associated with human rights violations. The reasoning behind the findings on economic development seems plain. The countries that are the most impoverished, where economic scarcity has created significant social and political strife, are likely to be the most unstable and therefore more inclined to use repressive measures to maintain their grip on power (Mitchell & McCormick, 1988, p. 478). Conversely, it stands to reason that in more developed nations, where people are generally more content, the elites will require less repression to stay in control (Henderson, 1991, p. 1226). Moreover, democracy offers citizens the means to remove potentially harmful leaders from power before they can pose a significant threat. Additionally, the liberties inherent in democracy can make it simpler for citizens to expose instances of repression, causing the majority or international community to turn against leaders who attempt to abuse their power (Poe & Tate, 1994, pp. 855-856).

In the same research, Poe and Tate also find that population size and the existence of armed conflicts are positively associated with violations of rights. On the one hand, a larger population increases the frequency of potential instances of coercion from a statistical perspective, and also creates strain on a nation's resources and environment, ultimately leading to a reduction in available resources (Henderson, 1993, pp. 323-325). On the other hand, when faced with the threat of armed conflict, governments may resort to repression. The challenge to their authority makes them more likely to use coercive measures, including violence, to alleviate these challenges. (Poe & Tate, 1994, p. 859). Alternatively, they may utilize the disorder and turbulence as an opportunity to increase their authority and quell any opposing views. Through emergency measures and military courts, they may circumvent typical legal processes and suppress political adversaries (see Davenport, 1995; Tilly, 1985; Gurr, 1986). Furthermore, governments tend to prioritize national security over individual human rights during periods of war, which can result in a lack of responsibility for any misconduct committed by government forces. This can be justified by governments as they may claim that their actions were necessary for the protection of national security (see Bae, 2022; Wolff & Maruyama, 2023).

2.2. Introducing Leader Experiences into the Research on Human Rights Violations

Personal experiences during different periods of life make a difference in forming individual behavior. Prior experiences, especially during pre-adulthood when individuals establish their own homes, have a significant impact on one's personality and risk tendency later in life (Helfrecht & Dira, 2023). Previous life experiences and the lessons learned from them shape how individuals assess the future costs and benefits of their preferences and the course of action they see as likely to be successful. Additionally, accumulating knowledge and experience leads to the development of cognitive shortcuts, which allows individuals to make choices that require little effort (see Jervis, 1976, p. 153). The totality of prior experiences affects individuals' "frame of reference" when evaluating what happens in life (Matthews, 1954, p. 3). This applies not only to leaders but also to others by and large, although George (1980, p. 27) specifically focuses on leaders and contends that leaders' prior experiences endow them with self-competence, which George describes as a "sense of personal efficacy". Prior experiences make leaders

more knowledgeable about certain situations, which subsequently decreases the level of uncertainty they have about relevant policy options.

Horowitz et al. (2018), Horowitz and Stam (2014), and Fuhrmann and Horowitz (2015) show that leaders' life experiences (e.g., prior rebel or military experience) affect their policy choices (e.g., eagerness to value weapons and violent strategies, and initiate military disputes), arguing that such experiences, alongside domestic political institutions, shape leaders' beliefs and risk attitudes. Horowitz et al. (2018), for example, focus on the prior military experience of leaders and the ramifications it has for coercion. The authors contend that leaders who have had previous military careers are relatively more inclined toward coercive challenges and demands. Hence, such leaders fall into crises more often and are more likely to initiate militarized disputes against adversaries that are likely to mount rather than concede. Horowitz and his coauthors find that leaders with a military background initiate comparatively more impetuous challenges that are more likely to be retaliated against by adversaries.

3. Linking Leader Experiences to Human Rights Violations

In addition to military backgrounds, many leaders have previous experience in rebel movements and some of them have seized power as national leaders through these movements. Horowitz and Stam's (2014, p. 536) argue that participating in a rebel group is proof that a person is potentially more amenable to risk, indicating a greater acceptance of conflict analysis. Moreover, they demonstrate evidence that leaders with a rebel background tend to be more willing to take risks and are more likely to use military force compared to leaders with no rebel experience. Rebel experiences, especially those culminating in success, build up the utility of taking risks, using violence as an effective tactic (Corr, 2004). For example, Mao Zedong became the leader of China after his rebel experience, which led to serious violations of rights. Under Mao's leadership, a large number of people, such as officials, intellectuals, academics, and legal personnel, were subjected to "reeducation through labor" for numerous years, a process that involved harsh penalties (Cohen, 2019). As Kennedy (2011) indicates, Mao's successful rebel experience, among other factors, made him more likely to consider that similar strategies (i.e., tapping into belligerent behavior and its efficacy) would be useful.

As implicitly argued in the previous paragraph, the crux of the argument of this article lies, to a considerable extent, in the premise that former rebel leaders exhibited a proclivity for brutality throughout the course of their rebellion. Based on the existing literature, this assertion may not hold true in certain instances. Some rebels may purposefully avoid adopting brutal strategies during their armed rebellion to cultivate support from the international community (Jones & Mattiacci, 2019, p. 7). However, the substantial strength of the argument also lies in the inherent assumption that engaging in rebellion inherently necessitates a significant degree of risk-taking. Drawing on their risk-taking tendency, former rebels can still be more willing to employ harsh methods if they believe they will have favorable results. In adapting their strategies accordingly to their advantage, rebels can perceive such methods as effective in securing power and maintaining stability (McWeeney et al., 2023).

How can rebel experience be considered more relevant when it comes to human rights issues? One can observe that former rebels possess a unique understanding of human rights issues as a result of their experience, which makes them more valuable subjects of study. Former rebels have often witnessed and participated in human rights violations, and abuses during armed conflicts. They have firsthand experience of the conditions under which these violations occur, the impact on individuals and communities, and the underlying causes and dynamics (Mitchell et al., 2014). Such an experience and knowledge can help them see that grievances e.g., resulting from human rights issues may potentially increase the risk of future rebellions. This assumption is reinforced by the specific knowledge that rebels have of local communities, which is acquired through their direct involvement and proximity to the areas in which they operate (McKay, 2005; see also Garbino, 2023). They can perceive issues that may be potentially related to rights, as a means to exert control over certain groups or individuals within the community. They can further leverage their understanding of social networks, power structures, and vulnerabilities within the community to pressure such groups or individuals to uphold their power.

To construct novel explanations, this paper begins by essentially asking, firstly, whether violating human rights poses a risk, and if so, what are the potential consequences. One of the primary reasons why violating human rights can be risky for state leaders is that it can have adverse effects on the state's reputation in the global arena. The international community typically denounces human rights abuses, which can lead to economic sanctions or diplomatic isolation, ultimately damaging the state's global reputation and hindering its ability to engage in international trade and diplomatic relations (see Garriga, 2016; Barry et al., 2013). Furthermore, perpetrator states can be intervened under the Responsibility to Protect (R2P)⁴ principle by third parties such as the North Atlantic Treaty Organization (NATO) or the United Nations (UN) to stop large-scale human rights abuses, as witnessed in Rwanda, Bosnia, and Kosovo during the 1990s (Shaw, 2014). Another reason why violating human rights can be risky for state leaders is that it can result in social turmoil and instability within the state. The occurrence of human rights abuses can trigger public protests, demonstrations, and other forms of unrest, which can weaken the state's stability and security (Cottle, 2011). A third reason why violating human rights can be hazardous for state leaders is that it may expose them to legal ramifications. International courts can take action against state leaders who commit human rights violations, leading to significant fines and penalties. Furthermore, national courts and domestic legal systems may hold state leaders accountable for their behavior, which can result in criminal charges and imprisonment, or even death (e.g., Muammar al-Qaddafi, Nicolae Ceausescu) (Britannica, 2023a, 2023b; Sikkink, 2011).

4 The concepts of "R2P" (Responsibility to Protect) and "humanitarian intervention" are indeed distinct, with different legal bases and underlying principles. R2P permits the application of force only when all other options have been exhausted and a state is blatantly incapable of safeguarding its own citizens. In contrast to humanitarian intervention, R2P exclusively addresses the four crimes (i.e., suffering from genocide, crimes against humanity, war crimes and ethnic cleansing) outlined in the concept and does not encompass other humanitarian crises and calamities (Australian Red Cross, 2011, p. 14).

As this article identifies, leaders with a rebel background are prone to being more risk-acceptant than other leaders due to at least three reasons. At the outset, it is common for rebels to operate in high-risk surroundings that require prompt decisions with incomplete information. Such circumstances can lead to a tendency to take risks and act imprudently. One example of a rebel leader operating in a high-risk environment is Charles Taylor, who was Liberia's former President. Prior to holding the presidency, Taylor led the National Patriotic Front of Liberia (NPFL) during the country's civil war in the 1990s. He was recognized for his readiness to take risks and use violent tactics, which allowed the NPFL to capture territory and eventually take control of Liberia. Nevertheless, Taylor's imprudent actions and disregard for human rights resulted in numerous war crimes and atrocities perpetrated against civilians (Park, 2006).

Moreover, rebel participants frequently confront considerable hurdles and difficulties in their struggle against the state. In order to attain their objectives, they may have to take significant risks and resort to unorthodox approaches, which may foster a proclivity for risk-taking conduct. A famous example of this is the Cuban Revolution under the leadership of Fidel Castro, who was faced with a formidable and well-equipped government that had the backing of the United States. To overcome this challenge, Castro was compelled to take significant risks and resort to unorthodox strategies, such as guerrilla warfare and mobilizing the population through propaganda and education. These approaches ultimately led to the overthrow of the Cuban government and the establishment of a socialist state. Castro's experience in the revolution and his success in taking risks could have influenced his subsequent decision-making as a political leader, including his involvement in international conflicts and his alliances with communist nations during the Cold War (Prevost, 2007).

Finally, the mindset of a rebel leader can be shaped in a way that perceives risks as a crucial factor in achieving success. Consequently, this mindset can foster a disposition to take risks in domains, including policies that affect human rights. A case in point that exemplifies this assertion may be Idi Amin, who staged a military coup in Uganda in 1971 and subsequently became the country's leader. It is plausible that Amin's past as a military officer and a rebel leader might have influenced his proclivity for risk-taking and his tendency to embrace unorthodox approaches to consolidate his authority. As the president, Amin executed policies that brought about numerous human rights violations, including the expulsion of Asians of different ethnic backgrounds from Uganda, causing over 60,000 people to flee the country. It is possible that Amin's outlook, shaped by his previous experiences, contributed to his decision-making process that showed little regard for human rights (Leonard Boyle, 2017).

Thus far, this research has established that violating human rights is a risky behavior, and leaders with a rebel background tend to take risks. However, the question remains as to why they would violate human rights and what benefits they may see in doing so. Additionally, what factors may affect their decision-making process as to whether outweigh potential benefits of violating rights over facing consequences. It is commonly assumed in the field of political science that leaders will do whatever it takes to maintain

their hold on power, as Bueno de Mesquita et al. (2003, p. 10) suggest that “leaders want to maximize their control over policy choices and minimize the price...”. Hence, the overarching explanation could be that leaders may violate rights as they see beneficial to maintain their power. Empirical evidence (e.g., Horowitz & Stam, 2014, pp. 542-554; Fuhrmann & Horowitz, 2015, pp. 78-83) indicates that leaders with a rebel background are more likely to implement harsh policies against external political challenges. Such leaders, e.g., pursue absolute national security by means of nuclear weapons, viewing them as a form of protection against invasion and alleviating concerns about the potential erosion of sovereignty. Then the question arises why such leaders would not consider drastic policies against internal challenges as well. In the name of national security, these leaders could use harsh measures to suppress opposition and dissent, as well as to discipline the citizens, pontificating on the importance of political stability and order (see Franklin, 2019; Davenport, 1995; Gurr, 1986).

3.1. Rebel Participation

Hypothesis 1: *Leaders who have rebel experience should be less likely to show respect for rights than those who do not have such experience.*

Risk acceptance serves as the overarching mechanism that is likely to prompt leaders to engage in human rights violations, while there exist several underlying mechanisms connecting a leader's acceptance of risks to their decision to engage in such violations. Risk acceptance can act as a catalyst, causing leaders to overlook the potentially negative consequences of violating human rights more easily (see Demir, 2017; Johnson, 2004). Understanding this requires delving into the psychological and rational aspects of their decision-making process. Psychologically, leaders who are prone to accepting risks may display a cognitive bias called the “illusion of control”. This bias causes them to believe they have a greater degree of control over outcomes than they truly do (Qadri & Shabbir, 2014; Kannadhasan et al., 2014; Langer, 1975). As a result, they tend to underestimate the potential negative consequences of their actions. From a rational choice approach, risk acceptant leaders may rely on rational calculation based on perceived low probabilities of negative outcomes. They could evaluate the potential costs of violating rights as relatively insignificant compared to the anticipated gains, showing more desire for gains than aversion to losses, as argued by prospect theory (Kahneman & Tversky, 2013), such as consolidating power, maintaining stability, or achieving their objectives (see McDermott, 2004; Levy, 1992).

An illustrative case example emerges when examining the Revolutionary United Front (RUF) in Sierra Leone during the tumultuous 1990s. Originating as a rebel group under the leadership of Foday Sankoh, the RUF embarked on a mission to overthrow the government and seize control in pursuit of power (Rashid, 2023). This strategic move by the rebel leader, Sankoh, suggests a calculated assessment that the potential benefits associated with acquiring power – such as control over resources and political influence – outweighed the perceived costs and risks associated with rebellion. Following an extended period of armed conflict, the RUF underwent a remarkable transformation

into a political party through a peace agreement. In 1996, Sankoh assumed leadership of the party, marking a significant shift after the country's inaugural democratic elections (Zack-Williams, 1999). Despite Sankoh's initial aspirations of fostering stability and economic development in Sierra Leone, his leadership unfolded with a conspicuous overconfidence that resulted in adverse consequences. This included corruption, economic mismanagement, and human rights abuses, as demonstrated by Padilla et al. (2007).

Furthermore, even if some risk-acceptant leaders may be more aware of the negative consequences, they could still believe that they can get away with violating rights without facing any significant repercussions, as they perceive such violations to be useful or necessary. This confidence persists, despite their assumption of the possibility of punishment, as its uncertainty lingers. Doherty and Wolak (2011) find that when there is uncertainty about the fairness of a procedure, individuals tend to rely on their preexisting beliefs to make decisions as a cognitive shortcut. These beliefs can shape their perceptions, preferences, and actions. In the context of risk-acceptant leaders, as discussed earlier, this could manifest as a justification for their actions, where they prioritize their desired outcomes over the potential consequences. They could view violating rights as a means to achieve their goals, perceiving the usefulness of such transgressions as outweighing any perceived risks. Consequently, their belief in the utility of these actions, coupled with the reliance on preexisting beliefs under uncertainty, can contribute to their perception that they can escape serious repercussions for their actions.

3.2. The Outcomes of Rebel Participation: Victory or Defeat

Hypothesis 2: *Leaders who have won in a rebellion should be less likely to show respect for rights, while leaders who have lost are more likely to do so.*

It is also crucial, of course, to gain insight into the experiences that leaders underwent during their rebellion. Specifically, the outcome of being either victorious or defeated could shape the leaders' perspectives on those experiences, as well as their approach to employing current strategies and actions overall (Ellis et al., 2015, p. 729). The earlier discussion about risk acceptance should be modified considering whether leaders' prior rebel experience culminated in a victory or defeat. Because depending on this, they can have different insights and evaluations where such outcomes can lead to various lessons being learned. For instance, winning can lead leaders to believe that their decisions and actions were correct, strengthening their current views and strategies. Conversely, losing can cause leaders to re-evaluate their strategy and consider alternative methods or perspectives. Specifically in the context of rebel experience, successful rebels could continue to take risks and engage in imprudent actions to achieve gains, while unsuccessful rebels may opt for a different approach as their past experience of taking risks and using aggressive behavior failed. Therefore, it is important to consider the different outcomes of the previous rebel war, as they can have a distinct impact on the future risk acceptance behavior of leaders.

Expanding upon the enduring impact of a leader's prior engagement in a successful rebellion, we can delve into the transformation of their governing style and its consequences for human rights. Successful rebel leaders, upon achieving victory, could undergo a significant shift in their leadership ethos. Their triumph can imbue them with a heightened sense of power, which, in some cases, might lead to a disregard for institutional checks and balances, resulting in a greater proclivity for rights violations in the name of maintaining power and control. On the other hand, leaders who have faced defeat in rebellion could go through a comprehensive reevaluation of their strategies, which can encompass a shift towards more peaceful approaches. The bitterness and humility borne from failure can lead them to prioritize more rehabilitating actions. Consequently, such leaders could exhibit a more conciliatory governing style and may be more susceptible to human rights considerations.

Henceforth, this research hypothesizes that rebel victors are more likely to engage in human rights violations, drawing on the risk acceptant behavior, whereas those who suffered defeat are less inclined to do so. One can attribute this contrast to the overconfidence bias that mainly results from, as discussed above, leaders becoming reinforced in their current views and strategies by winning. In contrast, leaders who lose a war should have a different effect on their risk acceptance and decision-making calculus. Since their current strategies did not lead them to success but rather to failure, they should be more likely to be cautious. However, to provide more precise insights, further elaboration is necessary. Overconfidence bias can reinforce risk acceptant behavior after winning, leading people to become complacent or overconfident after a string of successes and continue to take risks (Gallo, 2021). This phenomenon has been observed in various studies related to decision-making biases. Overconfidence bias can lead people to believe that they are more skilled or knowledgeable than they actually are, which in turn can lead them to take risks that may potentially have negative repercussions (Koellinger et al., 2007). It can result in an underestimation of the risks associated with a specific decision or action, reinforcing risk-acceptant behavior (Dhir & Mital, 2012). Additionally, it can lead to the disregard or devaluation of information that contradicts one's beliefs or expectations, causing individuals to take risks without adequately considering potential consequences (Friedman, 2017).

In sum, this discussion indicates that leaders with rebel experience who have previously achieved success could be more susceptible to overconfidence bias, which may lead them to persist in taking risks and, consequently, increase the likelihood of engaging in human rights violations. It is crucial to remember, as discussed earlier, that such violations can serve as a means to maintain power despite their inherent risks. Rebel victors, due to their overconfidence, are better positioned to take such risks in comparison to the losers. By contrast, leaders who have experienced a rebel loss may have their confidence diminished, leading them to take fewer risks compared to their victorious counterparts. The experience of defeat can have a humbling effect on leaders and make them more cautious in their decision-making. They can become more aware of the challenges, risks, and complexities involved in achieving their objectives. Then they can have a more realistic understanding of the potential pitfalls and may be more inclined to weigh the potential negative consequences of their actions. Consequently,

they could prioritize stability, seek to avoid further setbacks, and focus on mild actions rather than engaging in risky or aggressive strategies. In line with this argument, Chaudhry et al. (2021) find that leaders who are willing to take risks, such as those with backgrounds in the security sector or previous experience as rebel or revolutionary leaders, are more prone to employing force as a means to enhance recruitment. Furthermore, through their experimental study, Xue et al. (2010) find that losses can create a sense of caution and a desire to avoid negative outcomes, leading individuals to become more conservative in their decision-making and opt for safer and less risky choices.

Finally, one could reasonably ask: If they lost the rebellion, how did these rebel leaders become the leaders of the country? This question is valid for rebel losers only because rebel winners naturally take over the government and come to power as the leaders of the country. However, for the rebel losers, the scenario appears quite different. There are several ways through which rebel losers might come to power as the state leader later on. These typically include post-reconciliation processes after the rebellion, with institutional elements involved. For example, during the era of apartheid in South Africa, the African National Congress (ANC) led a resistance movement against the discriminatory policies of the apartheid government. This, along with other anti-apartheid groups, was considered a rebel movement by the ruling authorities. Nelson Mandela, a prominent leader of the ANC, was imprisoned for his involvement in anti-apartheid activities. As apartheid began to crumble under international pressure and internal resistance, negotiations between the apartheid government and the ANC gained momentum. In the early 1990s, then-president F.W. de Klerk initiated discussions with Mandela, who was released from prison, to dismantle apartheid and transition to a democratic, non-racial government. Former rebel leaders of the ANC, including Mandela, who had been considered terrorists by the apartheid government, were granted amnesty for their involvement in anti-apartheid activities. Afterwards, Mandela became the first black president of South Africa in 1994 (O'Neil et al., 2020, pp. 716-722).

4. Research Design

Do rebel activities (e.g., resulting in victory or defeat) make leaders more or less likely to be respectful of human rights? Providing an empirical answer to this question necessitates data on human rights and the involvement of leaders in rebel movements. As previously highlighted, physical integrity rights have been central to the spectrum of human rights, and their violations are commonly conceptualized in the literature as political imprisonment, torture, extrajudicial killing, and disappearance. These serve as the common variables⁵ in the CIRI Physical Integrity Data, 1981–2010 by Cingranelli and Richards (2012); thus, it is used in this research for an empirical analysis of human rights. More concretely, using country-year as the unit of analysis, the research analyzes 164 countries, covering a time period from 1981 to 2004, including 3,142 observations. These numbers increase to 169 countries and 3,180 observations

⁵ The physical integrity index (scale, 0-8) is calculated by summing the scores for political imprisonment (scale, 0-2), torture (scale, 0-2), extrajudicial killing (scale, 0-2), and disappearance (scale, 0-2). Since the dependent variable is measured on a continuous scale, and there are several independent and control variables, this research uses multiple regression analysis.

when V-Dem's *core civil society index* is incorporated, replacing the *polity* variable from the Polity IV data in a different model (Coppedge et al., 2021; Marshall & Jaggers, 2009).

As for rebel experiences, the research uses the Leader Experience and Attribute Descriptions (LEAD) data set, built by Ellis et al. (2015) on the Archigos data set developed by Goemans et al. (2009), providing information about the individual lives and experiences of over 2,000 state leaders from 1875 through 2004. In the LEAD data set, the authors operationalize rebel experience with two variables. *Rebelwin* is 1 if the leader had prior rebel background and won a rebel conflict, and 0 otherwise. *Rebelloss* is 1 if the leader had prior rebel background but lost a rebel conflict, and 0 otherwise. Although Ellis and her collaborators note that the outcomes of victory and defeat were coded based on the results of war as demonstrated in the COW (intra-state) data set (Sarkees & Wayman, 2010), they are not specific about how exactly they considered these outcomes. The COW data set has various conflict outcomes such as side A wins, or side B, compromise, stalemate etc. However, this research made sure that they coded only the clear win or defeat outcomes by comparing the outcome of the intra-state conflicts in the COW data set to leaders being observed as winners or losers in the LEAD data set.

This research runs tests that employ the country year⁶ as the unit of analysis, which means there is one observation per country and per year. In the LEAD data, the same country normally can have multiple leaders in the same year. For instance, in 1974, the LEAD data have both Richard Nixon and Gerald Ford as the United States observations, creating two 1974 observations. Since the dependent variable, *physical integrity rights index*, is just measured at the country year level (e.g., one value of rights for all the US years), the research collapses those observations in the LEAD data down to one observation per year, taking the mode for the binary (i.e., rebel and military background variables), mean (i.e., age, time in office) or median (i.e., level of education) for the continuous variables.

Various control variables are included in the empirical models. As previously demonstrated in the literature review, population size, GDP per capita, measures of war, and the regime type (e.g., measures of democracy) have an impact on human rights violations. Therefore, all these measures are included, taking population and GDP per capita from the World Bank (2012) data, ongoing and number of armed conflicts from the UCDP/PRIO armed conflict data set (Themner & Wallensteen, 2012), and measures of the regime type (*polity*) come from the Polity IV data (Marshall & Jaggers, 2009). Civil society organizations are also considered since there is evidence that they are linked to human rights, playing a vital role in the promotion, protection, and monitoring of human rights (see Buyse, 2018; Renshaw, 2012). To include measures of civil society, V-Dem's *core civil society index* is used (Coppedge et al., 2021).

Moreover, as demonstrated in the literature, military experience is indicative of conflict-prone behavior. Hence, additional variables regarding leader experiences and occupations are included, such as military career and specific military experiences (e.g., combat experience). Additionally, several individual

⁶ The research uses country fixed effects to account for country-level factors, based on the Hausman test results (see Amini et al., 2012).

variables (i.e., age and education level) along with leaders' time in office⁷ are incorporated. By including these variables, this research analysis improves the models to ensure that its findings are not merely a result of limited inclusion of leader background variables or generational effects (Horowitz & Stam, 2014, p. 542).

On the other hand, temporal dependence is addressed in the models by including a lagged dependent variable with a one-period lag, based on the results of the serial correlation test⁸ for panel data. Finally, various model specifications are generated considering the Variance Inflation Factors (VIF), which indicate the level of multicollinearity in a regression analysis (see Marcoulides & Raykov, 2019). Notably, there appears to be a linear association between the civil society index and polity variables, as well as the variables related to military experiences and military careers. Therefore, these variables are run in different models.

5. Statistical Results

This research hypothesized that leaders with prior experience in rebellion would be less inclined to respect rights compared to leaders without such experience. Additionally, it predicted that leaders who have emerged victorious in a rebellion are less likely to show respect for rights, while leaders who have suffered defeat are more likely to do so. Table 1 presents the results of the Ordinary Least Squares regression (OLS) models on physical integrity rights, indicating the significant differences in the probability of violating rights across various models. Leaders with prior rebel experience are more likely to violate rights only if they have been victorious, while defeated leaders are more respectful.

Having a rebel experience (i.e., rebel service variable in the models) shows a negative correlation with the propensity to respect rights, although this correlation does not reach statistical significance, thereby failing to provide support for the initial hypothesis. Conversely, the outcome of the rebel experience demonstrates statistically significant predictions, with leaders who were previously victorious (i.e., prior rebel win variable) in rebellion displaying a negative correlation with the inclination to respect rights, while leaders who experienced defeat (i.e., prior rebel loss variable) exhibit a positive correlation. This finding supports the second hypothesis. Overall, Table 1 exclusively provides statistical evidence for the second hypothesis across all the models, while lacking any statistical support for the first one.

7 This measures the number of days a leader has served in office, starting from the beginning of their term until the beginning of the year being referred to.

8 I employed the Stata command *xtserial*, which executes the Wooldridge test to detect serial correlation in panel data (Drukker, 2003, pp. 169-171).

Table 1: The Impact of Rebel Experiences on the Physical Integrity Rights (PIRs), 1981-2004

	<i>Model 1</i>	<i>Model 2</i>	<i>Model 3</i>
	<i>PIRs</i>	<i>PIRs with military career</i>	<i>PIRs with core civil society index</i>
PRIOR REBEL WIN	-0.493** (0.197)	-0.556*** (0.201)	-0.410** (0.187)
PRIOR REBEL LOSS	1.043** (0.498)	1.041** (0.468)	0.929** (0.410)
REBEL SERVICE	-0.103 (0.140)	-0.003 (0.144)	-0.136 (0.132)
MILITARY SERVICE, COMBAT	0.044 (0.116)		0.005 (0.113)
MILITARY SERVICE, NO COMBAT	-0.026 (0.141)		-0.048 (0.137)
MILITARY CAREER		-0.200 (0.149)	
ONGOING ARMED CONFLICT	-1.029*** (0.157)	-1.036*** (0.158)	-1.010*** (0.154)
COUNT OF ARMED CONFLICTS	-0.271*** (0.102)	-0.267*** (0.101)	-0.268*** (0.102)
POLITY	0.041*** (0.011)	0.037*** (0.010)	
CORE CIVIL SOCIETY INDEX			0.942*** (0.240)
POPULATION	-0.885*** (0.250)	-0.846*** (0.249)	-0.974*** (0.252)
GDP PER CAPITA	-0.009 (0.137)	-0.007 (0.139)	-0.037 (0.139)
LEADER AGE	0.002 (0.003)	0.001 (0.003)	0.003 (0.003)
LEADER EDUCATION LEVEL	0.058 (0.054)	0.042 (0.054)	0.050 (0.051)
TIME IN OFFICE	0.001* (0.000)	0.001* (0.000)	0.000 (0.000)
ONE-PERIOD LAGGED DV	0.391*** (0.026)	0.390*** (0.026)	0.390*** (0.025)
<i>Constant</i>	17.297*** (3.879)	16.769*** (3.857)	18.459*** (3.753)
<i>N</i>	3,142	3,142	3,180
<i>R-squared</i>	0.314	0.314	0.312
<i>Log likelihood</i>	-4660.816	-4658.9	-4703.754
<i>SE adjusted for</i>	164 clusters	164 clusters	169 clusters

Notes: To control autocorrelation effects, a lagged dependent variable is included in each model. And to control for heteroscedasticity, robust standard errors are clustered by country, employing Huber-White heteroskedastic-robust standard errors (White 1980; Huber 1967; see also Cameron and Miller 2015).

(Two-tailed tests) *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Source⁹

9 This table was prepared based on data provided by various sources. These include the CIRI Physical Integrity Data, 1981–2010 by Cingranelli and Richards (2012), the Leader Experience and Attribute Descriptions (LEAD) dataset by Ellis et al. (2015), World Bank (2012) population and GDP per capita data, the UCDP/PRIO Armed Conflict dataset by Themmer and Wallensteen (2012), the Polity IV data by Marshall and Jaggers (2009), and the V-Dem dataset by Coppedge et al. (2021). The analysis was conducted using Stata and R software packages. All the data used in this research are accessible to the public.

To interpret the magnitude of the statistical results based on Model 1, there is evidence suggesting that the successful rebel experience of leaders has a statistically significant negative effect on respect for physical integrity rights. Its coefficient of -0.493 implies that, on average, rebel victory is associated with a decrease by a score of 0.493 in the respect for rights, compared to other leaders, holding other variables constant. Physical integrity rights include a measure ranging from 0 to 8, with 8 indicating more respect. To evaluate the magnitude of the change, we can consider this range. Therefore, a decrease of 0.493 may be considered relatively small, as it represents approximately 6% of the range (i.e., $0.493/8 = 0.0616$ or 6.16%). On the other hand, leaders who have been defeated in a rebellion appear to be associated with a higher level of respect for physical integrity rights. More specifically, rebel loss leads to an increase in respect for rights by a score of 1.043. Again, to assess the practical significance, an increase of 1.043 may be considered a moderate to large change relative to the effect of rebel victory, covering approximately 13% of the range ($1.043/8 = 0.1304$ or 13.04%).

In summary, the statistical results indicate an interesting relationship between a leader's previous rebel experience and their subsequent behavior regarding the respect for rights. The lack of correlation between rebel experience in general (without considering the win or loss outcome) and respect for rights suggests that merely having a rebel background does not inherently influence a leader's behavior regarding human rights. This finding highlights the importance of examining the specific outcome of the previous rebel experience, such as victory or defeat, to understand its potential impact on a leader's behavior on rights. As such, the experience of winning a rebellion decreases the likelihood of demonstrating respect for rights, while a previous rebel loss increases it.

6. Conclusion

In this research, an original argument is formulated concerning the prior experiences of leaders in relation to human rights respect and is tested using a recent dataset comprising the past experiences of over 2,000 state leaders. More specifically, it examined how leaders and their specific rebel experience can independently influence policies that have implications for human rights. Explaining how leaders influence a state's national policies in a systematic and predictable manner does not imply that institutional and country-level variables are irrelevant. In fact, the research findings revealed that variables such as population, regime type, and the country's conflict situation have significant predictive power on respect for human rights. Nonetheless, the certain previous experiences of leaders also provide crucial insights into governments' human rights abuses and the future behavioral patterns and beliefs of leaders regarding human rights practices.

It is crucial to understand the type of experiences that leaders had during their rebellions. The outcome, whether victorious or defeated, can differently shape their perspectives, strategies, and overall approach. Leaders who achieved victory could strengthen their beliefs and strategies, viewing their risky decisions as correct. On the other hand, leaders who experienced defeat could reassess their strategies and

consider different methods. These can lead victorious rebels to continue taking risks, while defeated rebels may opt for alternative strategies to maintain power, such as controlling their citizens. Whether such leaders continue to take risks is linked to human rights, as violating them carries significant risks, including potential adverse outcomes such as damage to a leader's reputation, potential backlash or more severe consequences from the international community, being held accountable, and causing social unrest. Therefore, this research hypothesized that leaders who have emerged victorious in a rebellion are less likely to show respect for rights, while leaders who have suffered defeat are more likely to do so. Additionally, a more general hypothesis is also tested, suggesting that leaders with prior experience in rebellion would be less inclined to respect rights compared to leaders without such experience.

However, the results of testing these hypotheses indicate that having a rebel background alone does not inherently influence a leader's behavior regarding human rights; what matters is the outcome of the rebellion. The probability of showing respect for rights decreases when a rebellion is won, while it increases when there has been a previous loss in rebellion. Therefore, this article establishes a statistically significant association between the prior (rebel) experiences of leaders and their likelihood to hold up to physical integrity rights upon assuming power. The preceding involvement in rebellion shapes leaders' propensity to take risks, which further links such an experience of leaders to human rights violations aimed at preserving power, such as suppressing opposition and using force.

More broadly, this study illustrates the feasibility of further investigating how the backgrounds of leaders can impact government behavior. It also highlights that leaders possess significant influence in shaping certain policies, particularly regarding human rights issues, such as the adoption of stricter or more lenient approaches toward citizens. Nonetheless, the previous involvement in rebel activities can be connected to leaders' behavior in other policy areas e.g., social and welfare policies or even migration policies that may interest numerous scholars. Furthermore, one could explore the impact of the prior experiences of leaders and its interaction with political institutions. Research on leaders thus represents a promising avenue for future research.

BEYANLAR / DECLARATIONS

Destek ve Teşekkür Beyanı

Yazar, Benjamin T. Jones'a ve anonim hakemlere bu araştırmayla ilgili faydalı geri bildirimleri için teşekkür eder.

Support and Acknowledgment Statement

The author would like to thank Benjamin T. Jones, and anonymous reviewers for their helpful feedback on this research.

Etik İlkelere Uygunluk Beyanı

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışmanın yazarı bu çalışma için Etik Kurul onayı gerekmediğini beyan etmiştir.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the “COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” the following statements are included:

The author of this study declared that the Ethics Committee approval is not required for this study.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar herhangi bir çıkar çatışmaları olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare.

REFERENCES

- Amini, S., Delgado, M.S., Henderson, D.J. & Parmeter, C.F. (2012). Fixed vs random: The hausman test four decades later. In B.H. Baltagi, R. Carter Hill, W.K. Newey & H.L. White (Eds.), *Essays in Honor of Jerry Hausman* (pp. 479-513), Emerald Group Publishing Limited. [https://doi.org/10.1108/S0731-9053\(2012\)0000029021](https://doi.org/10.1108/S0731-9053(2012)0000029021)
- Australian Red Cross. (2011). *International Humanitarian Law and the Responsibility to Protect: A handbook*.
- Bae, J. (2022). Human Rights Versus National Security in Public Opinion on Foreign Affairs South Korea Views of North Korea 2008-2019. *KDI School of Public Policy & Management Paper*.
- Barry, C. M., Chad Clay, K., & Flynn, M. E. (2013). Avoiding the spotlight: Human rights shaming and foreign direct investment. *International Studies Quarterly*, 57(3), 532-544.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023a, April). Muammar al-Qaddafi. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Muammar-al-Qaddafi>
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023b, March). Nicolae Ceauşescu. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Nicolae-Ceausescu>
- Bueno de Mesquita, B., Smith, A., Siverson, R., & Morrow, J. (2003). *The logic of political survival*. MIT Press, DOI: 10.7551/mitpress/4292.001.0001

- Buyse, A. (2018). Squeezing civic space: restrictions on civil society organizations and the linkages with human rights, *The International Journal of Human Rights*, 22(8), 966-988, DOI: 10.1080/13642987.2018.1492916
- Cameron, A. C., & Miller, D. L. (2015). A practitioner's guide to cluster-robust inference. *Journal of Human Resources*, 50(2), 317-372.
- Campbell, W. K., Bush, C. P., Brunell, A. B., & Shelton, J. (2005). Understanding the social costs of narcissism: The case of the tragedy of the commons. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(10), 1358-1368.
- Chaudhry, S., Karim, S., & Scroggs, M. K. (2021). How leaders' experiences and rebellion shape military recruitment during civil war. *Journal of Peace Research*, 58(5), 915-929. <https://doi.org/10.1177/0022343320959381>
- Chetty, Priya (2016, Sep 07). Limitations and weakness of quantitative research methods. *Knowledge Tank; Project Guru*. <https://www.projectguru.in/limitations-quantitative-research/>
- Chiozza, G., & Goemans, H. E. (2011). *Leaders and international conflict*. Cambridge University Press.
- Cingranelli, D. L., & Richards, D. L. (1999). Measuring human rights, 1945-1998. *Human Rights Quarterly*, 21(2), 410-461.
- Cingranelli, D. L., & Richards, D. L. (2012). The CIRI human rights dataset. In *Human Rights in the United States* (pp. 107-128). Springer.
- Cohen, J. A. (2019, September). Communist China's painful human rights story. *Council on Foreign Relations*. Retrieved from <https://www.cfr.org/article/communist-chinas-painful-human-rights-story>
- Coppedge, M., Gerring, J., Knutsen, C. H., Lindberg, S. I., Teorell, J., Alizada, N., ..& Ziblatt, D. (2021). V-Dem dataset v11. 1.
- Cordell, C., Finan, F., Kramon, E., & Robinson, A. (2022). *Elections, violence, and human rights in sub-Saharan Africa*. Cambridge University Press.
- Corr, P. J. (2004). Reinforcement sensitivity theory and personality. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 28(3): 317-32.
- Cottle, S. (2011). Media and the Arab uprisings of 2011. *Journalism*, 12(5), 647-659.
- Davenport, C. (1995). Multi-dimensional threat perception and state repression: An inquiry into why states apply negative sanctions. *American Journal of Political Science*, 39(3), 683-713.

- De Mesquita, B. B., Morrow, J. D., Siverson, R. M., & Smith, A. (2002). Political institutions, policy choice and the survival of leaders. *British Journal of Political Science*, 32(4), 559-590.
- Demir, I. (2017). *Overconfidence and risk taking in foreign policy decision making: The case of Turkey's Syria policy*. Springer.
- Dhir, S., & Mital, A. (2012). Decision-making for mergers and acquisitions: the role of agency issues and behavioral biases. *Strategic Change*, 21(1-2), 59-69.
- Doherty, D., & Wolak, J. (2012). When do the ends justify the means? Evaluating procedural fairness. *Political Behavior*, 34, 301-323.
- Donnelly, J. (2008). Human Rights. In J. S. Dryzek, B. Honig, & A. Phillips (Eds.), *The oxford handbook of political theory* (pp. 601-20). New York: Oxford University Press.
- Douzinas, C. (2007). *Human rights and empire: the political philosophy of cosmopolitanism*. Routledge.
- Drukker, D. M. (2003). Testing for serial correlation in linear panel-data models. *The Stata Journal*, 3(2), 168-177. <https://doi.org/10.1177/1536867X0300300206>
- Einsiedel, J. (2020). The effectiveness of international civil society organizations in protecting human rights in countries with limited human rights. A case study of Turkmenistan. DOI: 10.13140/RG.2.2.12468.68489.
- Ellis, C., Horowitz, M., & Stam, A. (2015). Introducing the LEAD data set. *International Interactions*. 41. 150701124023001. 10.1080/03050629.2015.1016157.
- Finnemore, M., & Sikkink, K. (1998). International norm dynamics and political change. *International Organization*, 52(4), 887-917.
- Franklin, J.C. (2020). Human rights on the march: Repression, oppression, and protest in latin america, *International Studies Quarterly*, 64(1), 97-110. <https://doi.org/10.1093/isq/sqz083>
- Friedman, H. H. (2017). Cognitive biases that interfere with critical thinking and scientific reasoning: A course module. Available at SSRN 2958800.
- Fuhrmann, M., & Horowitz, M. C. (2015). When leaders matter: Rebel experience and nuclear proliferation, *The Journal of Politics*, 77(1), 72-87.
- Gallo, C. (September 27, 2021). 5 cognitive biases blocking your success. *Forbes*.
- Garbino, H. (2023). Rebels against Mines? Legitimacy and restraint on landmine use in the Philippines. *Security Studies*, 1-32.

- Garriga, A. C. (2016). Human rights regimes, reputation, and foreign direct investment. *International Studies Quarterly*, 60(1), 160-172.
- George, A. L. (1980). *Presidential decision making in foreign policy: The effective use of information and advice*. Westview Press.
- Goemans, H. E., Gleditsch, K. S., & Chiozza, G. (2009). Introducing archigos: A dataset of political leaders. *Journal of Peace Research*, 46(2), 269–283. <http://www.jstor.org/stable/25654384>
- Gurr, T. R. (1986). The political origins of state violence and terror: a theoretical analysis. In M. Stohl and G. A. Lopez (eds.) *Government violence and repression: An agenda for research* (pp. 45-71). New York: Greenwood.
- Helfrecht, C., & Dira, S. J. (2023). The Sidama Model of Human Development. *Human Nature*, 1-27.
- Henderson, C. (1991). Conditions affecting the use of political repression. *Journal of Conflict Resolution* 35, 120-42.
- Henderson, C. (1993). Population pressures and political repression. *Social Science Quarterly* 74, 322-33.
- Horowitz, M. C., Potter, P., Sechser, T. S., & Stam, A. (2018). Sizing up the adversary: Leader attributes and coercion in international conflict. *Journal of Conflict Resolution*, 62(10), 2180–2204. <https://doi.org/10.1177/0022002718788605>
- Horowitz, M., & Stam, A. (2014). How prior military experience influences the future militarized behavior of leaders. *International Organization*, 68(3), 527-559. doi:10.1017/S0020818314000046
- Huber, P. J. (1967). Under nonstandard conditions. In Proceedings of the Fifth Berkeley Symposium on Mathematical Statistics and Probability: Weather Modification; *University of California Press: Berkeley, CA, USA* (p. 221).
- Jervis, R. (1976). *Perception and misperception in international politics*. Princeton University Press.
- Johnson, D. D. (2004). *Overconfidence and war: The havoc and glory of positive illusions*. Harvard University Press.
- Jones, B., & Mattiacci, E. (2019). A Manifesto, in 140 characters or fewer: Social media as a tool of rebel diplomacy. *British Journal of Political Science*, 49(2), 739-761. doi:10.1017/S0007123416000612
- Kahneman, D., & Tversky, A. (2013). Prospect theory: An analysis of decision under risk. In *Handbook of the fundamentals of financial decision making: Part I* (pp. 99-127).
- Kannadhasan, M., Aramvalathan, S., & Pavan Kumar, B. (2014). Relationship among cognitive biases, risk perceptions and individual's decision to start a venture. *Decision*, 41(1), 87-98.

- Kennedy, A. B. (2011). *The International ambitions of Mao and Nehru: National efficacy beliefs and the making of foreign policy*. Cambridge University Press.
- Koellinger, P., Minniti, M., & Schade, C. (2007). "I think I can, I think I can": Overconfidence and entrepreneurial behavior. *Journal of Economic Psychology*, 28(4), 502-527.
- Krueger Jr, N., & Dickson, P. R. (1994). How believing in ourselves increases risk taking: Perceived self-efficacy and opportunity recognition. *Decision Sciences*, 25(3), 385-400.
- Langer, E.J. (1975). The illusion of control. *Journal of Personality and Personal Psychology*, 32(2), 311-328.
- Leonard Boyle, E. (2017). Was Idi Amin's government a terrorist regime?. *Terrorism and Political Violence*, 29(4), 593-609.
- Levy, J. S. (1992). Prospect theory and international relations: Theoretical applications and analytical problems. *Political Psychology*, 283-310.
- Li, M., Petruzzi, N. C., & Zhang, J. (2017). Overconfident competing newsvendors. *Management Science*, 63(8), 2637-2646.
- Marcoulides, K. M., & Raykov, T. (2019). Evaluation of variance inflation factors in regression models using latent variable modeling methods. *Educational and Psychological Measurement*, 79(5), 874-882. <https://doi.org/10.1177/0013164418817803>
- Matthews, D. R. (1954). *The social background of political decision-makers*. Random House.
- McDermott, R. (2004). The feeling of rationality: The meaning of neuroscientific advances for political science. *Perspectives on politics*, 2(4), 691-706.
- McDonough, A., & Rodríguez, D. C. (2020). How donors support civil society as government accountability advocates: a review of strategies and implications for transition of donor funding in global health. *Globalization and health*, 16(1), 1-18.
- McKay, S. (2005). Girls as "weapons of terror" in Northern Uganda and Sierra Leonean rebel fighting forces. *Studies in Conflict & Terrorism*, 28(5), 385-397.
- McWeeney, M., Cunningham, K. G., & Bauer, L. (2023). Rebel actors and legitimacy building. *International Politics*, 1-22.
- Mitchell, N. J., & McCormick, J. M. (1988). Economic and political explanations of human rights violations. *World Politics* 40:476-98.
- Mitchell, N. J., Carey, S. C., & Butler, C. K. (2014). The impact of pro-government militias on human rights violations. *International Interactions*, 40(5), 812-836.

- Moravcsik, A. (1995). Explaining international human rights regimes: Liberal theory and Western Europe. *European Journal of International Relations*, 1(2), 157-189.
- O'Neil, P. H., Fields, K. J., & Share, D. (2020). *Cases in comparative politics* (7th ed.). W.W. Norton.
- Padilla, A., Hogan, R., & Kaiser, R. B. (2007). The toxic triangle: Destructive leaders, susceptible followers, and conducive environments. *The leadership quarterly*, 18(3), 176-194.
- Park, A. S. (2006). 'Other inhumane acts': Forced marriage, girl soldiers and the Special Court for Sierra Leone. *Social & Legal Studies*, 15(3), 315-337.
- Poe, S. C., & Tate, C. N. (1994). Repression of human rights to personal integrity in the 1980s: A global analysis. *American Political Science Review* 88(4), 853-72.
- Prevost, G. (2007). Fidel Castro and the Cuban revolution. *Headwaters*, 24(1), 19-33.
- Qadri, S. U., & Shabbir, M. (2014). An empirical study of overconfidence and illusion of control biases, impact on investor's decision making: An evidence from ISE. *European Journal of Business and Management*, 6(14), 38-44.
- Rashid, I. (2023). Contentious reconstructions: scholarship, conflict, and state reconfiguration in Sierra Leone, 1990–2002. *African Conflict & Peacebuilding Review*, 13(1), 9-43.
- Renshaw, C. S. (2012). National human rights institutions and civil society organizations: New dynamics of engagement at domestic, regional, and international levels. *Global Governance*, 18(3), 299–316. <http://www.jstor.org/stable/23269959>
- Sarkees, M.R., & Wayman, F. (2010). *Resort to war: 1816 – 2007*. CQ Press.
- Shaw, M. (2014). Genocide and large-scale human rights violations. In (Eds Kaldor, M. and. Rangelov, I) *The handbook of global security policy* (pp. 145-159). Wiley.
- Sikkink, K. (2011). The justice cascade: How human rights prosecutions are changing world politics (the Norton series in world politics). *WW Norton & Company*.
- Stier, S. (2015). Political determinants of e-government performance revisited: Comparing democracies and autocracies. *Government Information Quarterly*, 32(3), 270-278.
- Sundstrom, L. (2005). Physical integrity rights and the international criminal court. *The American Journal of International Law*, 99(2), 460-482.
- The World Bank. (2012). The World Bank Development Indicators (WDI).

- Themner, L., & Wallensteen, P. (2012). Armed Conflicts, 1946–2011. *Journal of Peace Research* 49 (4), 565–75.
- Tilly, C. (1985). *War making and state making as organized crime*. Cambridge: Blackwell.
- United Nations. (1948). Universal Declaration of Human Rights.
- USAID. (2016). Human rights landscape analysis tool: Guidance on identifying key issues and entry points for human rights programming. Washington, DC: USAID.
- White, H. (1980). A heteroskedasticity-consistent covariance matrix estimator and a direct test for heteroskedasticity. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 817-838.
- Wolff, A. W., & Maruyama, W. (2023). Saving the WTO from the national security exception. *Peterson Institute for International Economics*, Working Paper, No. 23-2.
- Xue, G., Lu, Z., Levin, I. P., & Bechara, A. (2011). An fMRI study of risk-taking following wins and losses: implications for the gambler's fallacy. *Human brain mapping*, 32(2), 271–281. <https://doi.org/10.1002/hbm.21015>
- Zack-Williams, A. B. (1999). Sierra Leone: the political economy of civil war, 1991-98. *Third World Quarterly*, 20(1), 143-162.
- Zuckerman, M. & Kuhlman, D.M. (2000), Personality and risk-taking: common bisocial factors. *Journal of Personality*, 68, 999-1029. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00124>

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Sporda Beyaz Yakalı Çalışanların Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefet Düzeylerinin Örgütsel Bağlılığa Etkisi*

Murat TERLEMEZ¹

¹ Altınbaş Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul
muratterlemz@gmail.com ORCID ID: 0000-0003-2305-061X

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 21.06.2023 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 13.11.2023

Terlemez, M. (2023). Sporda Beyaz Yakalı Çalışanların Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefet Düzeylerinin Örgütsel Bağlılığa Etkisi. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 197-212.

Öz

Bu çalışmanın amacı, spor sektöründe çalışan beyaz yakalıların örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet düzeylerinin örgütsel bağlılığa etkilerinin incelenmesidir. Alan yazın taraması ile başlayan araştırmada elde edilen analiz sonuçları ve bulgulara yer verilmiştir. Spor sektöründe çalışan beyaz yakalıların örgütsel bağlılık düzeylerinin örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği ve aralarındaki ilişkiler ile örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin örgütsel adalet algısı ile modere edilip edilmediği analiz edilip yorumlanmıştır. Analiz neticesinde tüm değişkenlerin normal dağılıma uyduğu gözlemlenmiş olup varsayımlar sağlandıktan sonra ise hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Örgütsel sinizm ve örgütsel adaletin örgütsel bağlılık üzerinde yordayıcı etkisinin analizi ile elde edilen sonuçlar çerçevesinde, örgütsel sinizm düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında negatif doğrusal anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Katılımcıların örgütsel adalet düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında pozitif doğrusal anlamlı ilişki bulunduğu, örgütsel muhalefet ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı da ortaya çıkmıştır. Örgütsel sinizm ve örgütsel adalet düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmiş olup örgütsel sinizm ve örgütsel adaletin birlikte örgütsel bağlılığı anlamlı şekilde yordandığı da görülmüştür. Örgütsel sinizm ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki üzerinde örgütsel adaletin moderatör etkisi analizi ile elde edilen inceleme sonuçlarında ise örgütsel sinizm ve örgütsel adalet modele anlamlı katkı sağlarken ortak etkileşim etkisinin anlamlı bir katkı sağlamadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Örgütleri, Örgütsel Bağlılık, Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet, Örgütsel Muhalefet

* Bu çalışma, Murat Terlemez tarafından Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalında Dr. Öğretim Üyesi Büşra Alparslan Özçeker danışmanlığında yürütülen “Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefetin Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Spor Örgütleri Araştırması” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

The Effect of Organizational Cynicism, Organizational Justice and Organizational Dissent Levels of White-Collar Employees in Sports on Organizational Commitment

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of organizational cynicism, organizational justice and organizational opposition levels on organizational commitment of white-collar workers working in the sports sector. The study started with a literature review and included the results and findings of the analysis obtained from the research. It was analyzed and interpreted whether the organizational commitment levels of white-collar employees working in the sports sector differ according to variables by organizational cynicism, organizational justice, and organizational opposition. It was analyzed and interpreted whether there were any relationships between them, the moderation level of the perception of organizational justice and the relationship between organizational cynicism and organizational commitment. Analysis of the results showed that the assumptions met, and therefore hierarchical regression analysis. As a result, we observed that all the variables comply with normal distribution. Analysis of the predictive effect of organizational cynicism and organizational justice on organizational commitment results showed a negative linear significant relationship between organizational cynicism and organizational commitment levels. There was positive, linear and significant relationship between the participants' organizational justice levels and organizational commitment levels, yet no significant relationship between the levels of organizational opposition and organizational commitment. There was significant relationship between organizational cynicism and organizational justice levels. Organizational cynicism and organizational justice together significantly predicted organizational commitment. The results obtained by the moderator effect analysis of organizational justice on the relationship between organizational cynicism and organizational commitment, revealed that while organizational cynicism and organizational justice contributed significantly to the model, common interaction effect did not make a significant contribution.

Keywords: Sports Organizations, Organizational Commitment, Organizational Cynicism, Organizational Justice, Organizational Opposition

1. Giriş

Bu çalışmada; spor sektörünün içerisinde yer alan spor kulüpleri, spor tesisi, sahası ve salonları, spor federasyonları, spor kuruluşları, spor organizasyon, eğlence, turizm, kültür, rekreasyon ve etkinlikleri, sportif faaliyetli işletmeler, spor eğitimi, spor sağlık birimleri, spor ürün, teknoloji, hizmet reklam, tutundurma ve pazarlaması, spor bakanlığı ve belediye spor birimleri, spor müdürlükleri ve spor medya-iletişim-halkla ilişkiler gruplarında görev alan beyaz yakalı çalışanların örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet düzeylerinin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışma, sadece yurt içindeki spor sektöründeki beyaz yakalı çalışanların örgütleri ile sınırlıdır. Spor sektöründe görev alan beyaz yakalı çalışanların örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet düzeylerinin örgütsel bağlılığa etkisinin belirlenmesi çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet kavramlarının birden fazla değişkeni etkilediği görülmektedir. Sporda örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel

muhalefet kavramlarının bir arada incelendiği herhangi başka bir çalışmanın olmayışı bu araştırmayı yeni bulgular ışığında alan yazın için önemli hale getirmektedir.

1.1. Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Bağlılık

Sinizm, bir bireyin grup, oluşum, ideoloji, sosyal kuruma veya geleneğe karşı güvensizliği olarak tanımlanmakta olup küçümseme davranışını da içine alan, ayrıca ümitsizlik, hayal kırıklığı ve engellenmeyi de barındıran bir tutum olarak belirtilmektedir (Andersson, 1996). Bireylerin sadece kendi çıkarlarını göz önünde bulundurduğuna, çıkarlarının her şeyin üzerinde tutulduğuna inanan ve buna göre herkesi çıkarları doğrultusunda hareket eden bireyler olarak gören kimseye "sinik" ve bu düşünceye ise "sinizm" adı verilmiştir (Andersson vd., 1997). Örgütsel sinizm kavramı ise, bireyin görev aldığı kuruma karşı geliştirdiği olumsuz tutumu olarak açıklanmaktadır (Dean vd., 1998). Örgütsel sinizmin, bir örgütün dürüstlük noktasında eksik kaldığına dair inançtan oluştuğu ve bu inancın, fazlasıyla negatif yönde duygusal tepkiyle karşılaştığında itibar zedeleyici davranışlara yol açtığı belirtilmiştir (Abraham, 2000). İleri seviyede örgüte bağlılık hissi ile çalışanlar, örgütte sadık bir biçimde çalışmayı ve örgütün önemli bir çalışanı olarak devam etmeyi istemektedirler (Porter vd., 1976). Çalışanın olumsuz tutum sergilemesiyle birlikte ortaya çıkan sinizm, örgütsel bağlılığı olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bağlılığı olumsuz yönde etkileyen sinizmin ortaya çıkması iş yoğunluğu, fazla çalışma saatleri, etkili olmayan yönetim stilleri, örgütlerin küçülmeye gitmeleri gibi sebeplere bağlanabilmektedir. Bu sebeplerle birlikte, yönetim ve çalışan arasındaki duygusal hissizlik, aldırılmazlık, önem vermemezlik ya da önem eksikliği ve vurdumduymazlığın ortaya çıkması kaçınılmaz olmaktadır (Dean vd., 1998; Abraham, 2000; Wanous vd., 2000; Güzeller & Kalağan, 2008; Kalağan, 2009). Örgütsel bağlılık, çalışanlarla örgütler arasındaki psikolojik bağlantı olarak belirtilmekte ve çalışanların görev yaptıkları örgütlerinin amaç ve kurallarını benimseme düzeyi ve kurumlarına karşı duygusal bağlılık ile kurumda çalışmayı sürdürme düşüncesi olarak tanımlanmaktadır (Allen & Meyer, 1996).

1.2. Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefet

Adalet kavramı, doğruluk ve haklılığın ifade edilmesi olarak belirtilmekte ve adalet kavramının kökü olan "adl" kelimesinden türetilmiş olup İngiliz dilindeki "justice" kelimesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Justice kelimesinin kökünü oluşturan "just" kelimesi, düzen veya sistemin verimli işlemesi için gerekenlerin uygulanması olarak açıklanmaktadır (Kaya, 2008). Örgütsel adalet kavramı ise yönetimin adil davranma durumunun tanımlanması için kullanılmaktadır (Pillai vd., 1999; Colquitt vd., 2001). Örgütsel adalet, "çalışanların örgütlerine karşı geliştirdikleri / sahip oldukları adalet algıları ve kendilerine hangi derecede adaletli tutum sergilendiğine dair inançları" olarak tanımlanmıştır (Greenberg, 1996). Çalışanların hak ve ödül sistemlerine adil bir yaklaşımla ulaşabilmelerine ilişkin algılar ile örgütteki kurallar bütünüünün uygulanma biçimi olarak bilinen dağıtımsal adalet ve çalışanlar arasında oluşan bireylerarası davranış algıları olarak bilinen etkileşimsel adalet örgütsel adaleti ortaya çıkarmaktadır (Folger & Cropanzano, 1998; Moorman, 1991). Bir başka tanımda ise örgütsel adalet, örgütlerin kendi içlerinde çalışanları ve örgütleriyle ilgili verdikleri uygulama ve kararlarının çalışan bireyler tarafından pozitif biçimde

algılanması olarak belirtilmektedir. Örgütlerin özellikle ücret politikasının, ödül sistemi ve uyarıların, terfi basamaklarının nasıl planlandığı ile ilgili uygulamaların çalışanlara ne biçimde söylendiğinin algılanma şekli olarak da tanımlanmaktadır (İçerli, 2010).

Muhalefet kavramının kelime anlamı bir görüş, eylem, tutum ve davranış gibi durumlara karşı ve aykırı olma anlamı taşımaktadır (TDK, 1998). Örgütsel muhalefet ise, iş görenin kendisine karşı ötekileştirildiği hissini doğmasıyla birlikte örgüt hakkında ihtilaf derecesinde muhalif bir yaklaşımını kapsama alanına alan, çok çeşitli bir süreç olarak değerlendirilmektedir (Kassing, 1998). Diğer bir tanımlamayla örgütsel muhalefet, bireylerin örgüt uygulamalarıyla ilgili uygunsuzluğu olan durumu özgürce ifade edebilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Sadykova & Tutar, 2014). Alan yazında, örgütsel muhalefet tanımlamalarında birçok ortak boyutlar ortaya çıkmaktadır. Bu boyutlar:

- Örgütsel muhalefetin tatminsizlik sonucunda ortaya çıkması,
- Ontolojik bakımdan olumsuzluğu,
- Eleştirilen örgüt politikasına karşı başka bir pozisyonun arkasında olmayı gerektirmesi,
- Açık bir protesto ve bir itirazı zorunlu hale getirmesi

temelinde uyuşmazlıkların ve karşıt görüşlerin ortaya çıkarılması ve örgütsel düzeyde adaleti sağlama gibi boyutlar olarak belirtilmektedir (Avery & Quinones, 2002).

1.3. Spor Örgütleri

Spor, insanoğlunun hareket ile varoluşu noktasında ortaya çıkan, hareket etmek, savaş, askeri talim, eğlenmek, boş vakitleri değerlendirmek için bir hazırlık, eğitim ve ülkeler arası mücadele gibi başkaca amaçlarla çeşitli alanlara aracılık etmiştir (Sönmez & Sunay, 2004). Sporun tanımına gelince spor kavramının, *desport* kelimesinin kısa halinden oluştuğu ve oluşan bu kelimenin de oyun, oyalanma ve rutin işlerden uzaklaşma anlamında kullanıldığı belirtilmiştir (Voight, 1998). Genel anlamıyla “başarı”, yönetimin bütünlüğünü oluşturan unsurların bir araya gelmesi ve aynı zamanda yerine getirmeleri gereken fonksiyonlarını sürdürmelerinden; “spor örgütlerinde başarı” ise, “spor yönetimi” kavramından oluşmaktadır (Devecioğlu 2002). İnsanları sosyal bakımdan düzenleyen, farklı spor organizasyonları oluşturan kuruluşların tamamı spor örgütlerini oluşturmaktadır. Spor örgütleri hem devlet hem de özel örgütler olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor örgütlerine fazlasıyla büyük ölçekli görevler düşmektedir. Bunların en başında sporu yaygın hale getirmek gelir. Spor örgütlerinin önemli amaçları arasında çeşitli spor branşlarında hizmetler vermek, insana ve topluma fayda sağlamak gibi amaçlar yer almaktadır (Ramazanoğlu vd., 2003).

Alan yazın taraması spor örgütleri için, desteklenen çalışmalarla örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm kavramlarının önemli yer tuttuğunu göstermektedir. Alan yazında yapılan spor örgütlerinin bağlılık çalışmalarından birini yürüten Alev’in (2018), spor il temsilcilerinin örgütsel bağlılık düzeylerini araştırması sonucunda, basketbol federasyonunda görevli olarak çalışan il temsilcilerinin örgütsel

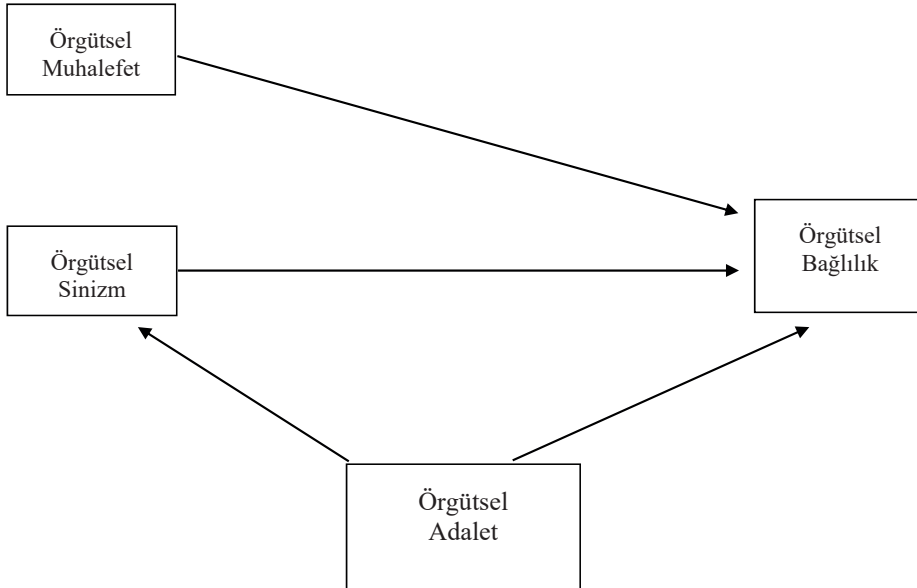
bağlılık düzeylerinin yaş durumlarına, eğitim durumlarına ve kendi görev tercihlerine göre anlamlı olduğu görülmüştür.

Örgütsel bağlılık açısından yapılan diğer bir çalışma da Demir (2012)'in gerçekleştirdiği incelemedir. Bu çalışmada, spor örgütlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri üstüne incelemeye katılım sağlayan yöneticilerin cinsiyetleri ile örgüte olan duygusal bağlılıkları arasında anlamlı farklılık bulunurken, devam ve normatif bağlılıkları arasında anlamlı bir farka rastlanamamıştır. Görev değişkenine göre, devam ve duygusal bağlılık konusunda ilve şubeyöneticileri arasında anlamlı farklılık gözlemlenirken, normatif bağlılıklarında anlamlı bir farka rastlanılmamıştır. Spor örgütlerinde yöneticilerin kurumlarında geçirdikleri süreler ile duygusal ve devam bağlılıkları davranışları arasında anlamlı fark bulunurken, normatif bağlılık arasında anlamlı bir farka rastlanılmamıştır. Ceyhun ve Malkoç (2017), spor işletmelerinde görev alan çalışanların genel sinizm seviyelerini inceledikleri araştırmada, demografik değişkenlerden yaş faktörünün duyuşsal ve bilişsel sinizmi etkilediği saptamıştır. Çalışanlardan evli olanların bilişsel sinizm seviyelerinin bekar olanların sinizm seviyelerine göre daha düşük olduğu görülmüştür.

2. Araştırmanın Yöntemi

2.1. Araştırma Modeli ve Hipotezler

Çalışma "ilişkisel tarama" çerçevesinde açıklayıcı bir araştırma modeline sahip olarak örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet değişkenleri arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmaktadır (Bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Araştırma modeli

Araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

- **H₁** Örgütsel sinizm örgütsel adalet ve örgütsel muhalefeti; örgütsel bağlılığı istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordamaktadır.
- **H₂** Örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkiyi örgütsel adalet algısı modere etmektedir.

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini yurt içindeki spor sektöründe çalışan beyaz yakalılar oluşturmaktadır. Bu araştırmada "ilişkisel tarama" modeli çerçevesinde, kolayda örnekleme yöntemiyle dağıtılmış olan anket uygulanmıştır. 10.06.2022 ile 02.01.2023 tarihlerinde yapılan anket uygulamalarında 224 adet geçerli anket formu elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında çalışmada;

- %31,3'ü (70 katılımcı) kadın,
- %68,3'ü (153 katılımcı) erkek

olmak üzere toplam 224 katılımcı yer almaktadır.

Katılımcıların;

- %66,5'i (149 katılımcı) bekâr,
- %33,5'i (75 katılımcı) evli,
- %30,8'i (69 katılımcı) 18-25 yaş aralığında,
- %48,7'si (109 katılımcı) 26-35 yaş aralığında,
- %17,4'ü (39 katılımcı) 36-45 yaş aralığında,
- %3,1'i (7 katılımcı) 46-55 yaş aralığında,
- %74,6'sı (167 katılımcı) 1-5 yıl,
- %17,9'u (40 katılımcı) 6-10 yıl,
- %4,9'u (11 katılımcı) 11-15 yıl,
- %1,8'i (4 katılımcı) 16-20 yıl,
- %0,9'u (2 katılımcı) 21 yıl ve üzerinde

çalışma süresine sahiptir.

Araştırmanın kısıtlılıklarını ise, katılımcı sayısının az olması, kadın erkek sayılarının eşit olmaması ve kurumsal olmayan spor örgütlerine ulaşamaması olarak sayabiliriz.

2.3. Veri Toplama Araçları

Örneklem grubuna çevrimiçi sistem üzerinden dağıtılan anket kartopu yöntemiyle uygulanmıştır. Dört bölümden oluşan anketin ilk bölümünde;

1. Cinsiyet (kadın, erkek),
2. Yaş (18-55),
3. Medeni durum (evli, bekâr),
4. Çalışma yılı (1-21 yıl ve üzeri)

olmak üzere dört soruluk demografik bilgi formu yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümünde, spor sektöründeki beyaz yakalı çalışanların örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Brandes, Dhalwadkar ve Dean'e (1999) ait, geçerlilik-güvenirliliğini ($\alpha=0.93$) ve Türkçe uyarlamasını Kalağan'ın (2009) yaptığı on üç maddelik "örgütsel sinizm ölçeği" kullanılmıştır.

Anketin üçüncü bölümünde, spor sektöründeki beyaz yakalı çalışanların örgütsel bağlılık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Meyer, Allen ve Smith'e (1993) ait, Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışmasının Dağlı vd., (2018) tarafından yapıldığı; on sekiz maddelik "örgütsel bağlılık ölçeği" yer almaktadır.

Anketin dördüncü bölümünde, spor sektöründeki beyaz yakalı çalışanların örgütsel adalet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Niehoff ve Moorman'a (1993) ait, geçerlilik-güvenirliliğini ($\alpha=.96$) ve Türkçe uyarlamasını Polat'ın (2007) gerçekleştirdiği yirmi maddelik anket ile gerçekleştirilen güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha %96 güven aralığında, anlamlılık ise $p<.05$ düzeyinde çift yönlü biçimde değerlendirilen "örgütsel adalet ölçeğinin" kullanılması uygun görülmüştür.

Anketin beşinci bölümünde ise, spor sektöründeki beyaz yakalı çalışanların örgütsel muhalefet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Özdemir'e (2010) ait on yedi maddelik anket ile gerçekleştirilen analizde ölçekte yer alan maddelerin tümünün faktör yükünün 35'in üzerinde çıktığı "muhalefet davranış ölçeği" kullanılmıştır.

2.4. Veri Analizi

Söz konusu araştırmada öncelikle verilerin normal dağılım durumları incelenmiştir. Yapılan analizler neticesinde tüm değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin $+2$ değeri arasında olduğu ve normal dağılıma uyduğu gözlemlenmiştir. Varsayımlar sağlandıktan sonra sinizm ve adalet ile bağlılık değişkeninin ilişkisinin sınanması için hiyerarşik regresyon, sinizm ile bağlılık ilişkisinde adalet algısının moderasyonunun sınanması için ise moderasyon analizi gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel analizler SPSS Statistics 22.0 (IBM, 2022) programında yapılmıştır.

3. Bulgular

Spor sektöründe görev alan beyaz yakalı çalışanların örgütsel bağlılık düzeylerinin örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Hiyerarşik regresyonun diğer bir varsayımı olarak, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken ve modele sonradan dahil olacak bağımsız değişkenlerin önceden dahil olacağı bağımsız değişkenler ile anlamlı bir doğrusal ilişki olması gerekmektedir. Bu bağlamda, yapılan Pearson korelasyon analizi neticesinde;

- Örgütsel sinizm ile örgütsel bağlılık arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki ($r=-.40$, $p<.001$),
- Örgütsel adalet ile örgütsel bağlılık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=.43$, $p<.001$) ve
- Örgütsel muhalefet ile örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r=-.04$, $p>.050$).

Sonuç olarak örgütsel muhalefet bağımsız değişkeni varsayımı karşılayamadığı için modelden çıkarılmıştır. Daha sonra modele ilk önce dahil edilecek örgütsel sinizm ile ikinci adımda eklenecek örgütsel adalet arasında ilişki olup olmadığı incelenmiş ve bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-.71$, $p<.001$). Örgütsel sinizmin tek başına örgütsel bağlılığı yordadığı, örgütsel sinizmle beraber örgütsel adaletin de örgütsel bağlılığı yordadığı ortaya çıkmıştır.

Birinci adımda, örgütsel sinizmin tek başına örgütsel bağlılığı yordadığı model, ikinci adımda ise örgütsel sinizmle beraber örgütsel adaletin örgütsel bağlılığı yordadığı model sonucu tablo 1' de gösterilmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Adaletin Örgütsel Bağlılık Üzerinde Yordayıcı Etkisi Hiyerarşik Regresyon (N=224)

	R^2	F	p	β	t	p
Örgütsel Sinizm	.16	41.31	.000		44.20	.000
				-.40	-6.42	.000
Örgütsel Sinizm	.20	27.43	.000		12.63	.000
				-.19	2.20	.028
Örgütsel Adalet				.29	3.40	.001

*Bağımlı Değişken=Örgütsel Bağlılık

Yapılan analiz neticesinde;

- Örgütsel sinizmin tek başına örgütsel bağlılığı yordadığı birinci model anlamlıdır ($F(1,223)=41.31$, $p<.001$) ve örgütsel sinizm tek başına modeldeki değişimin %16'sını açıklamaktadır.
- Örgütsel sinizmin örgütsel bağlılık üzerindeki yordayıcılık etkisi incelendiğinde ise anlamlı bir etki tespit edilmiştir ($\beta=-.40$, $t=6.42$, $p<.001$).

- Örgütsel adaletin de dahil edildiği örgütsel sinizm ve örgütsel adaletin bir arada örgütsel bağlılığı yordadığı ikinci model anlamlıdır ($F(1,223)=27.43$, $p<.001$) ve örgütsel sinizm ve örgütsel adalet bir arada modelin %20'sini açıklamaktadır.
- İki yordayıcının bir arada olduğu modelde örgütsel sinizmin örgütsel bağlılık üzerindeki yordayıcı etkisi ($\beta=-.19$, $t=2.20$, $p=.028$) anlamlı olurken örgütsel adaletin örgütsel bağlılık üzerindeki yordayıcı etkisi de ($\beta=.20$, $t=3.40$, $p=.001$) anlamlı olarak tespit edilmiştir.

Örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin örgütsel adalet algısı ile modere edilip edilmediğine dair yapılan analizde, ana yordayıcı değişken ile moderatör değişkenin standart skorları alınıp birbirlerinin çarpımı sonucu ortak etkileşim etkisi değişkeni oluşturulmuştur. Daha sonra, ana yordayıcı değişken, moderatör değişken ve ortak etkileşim etkisi değişkeni modele sırayla dahil edilerek moderatör etki incelenmiştir (IBM, 2022) (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2. Örgütsel Sinizm ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki Üzerinde Örgütsel Adaletin Moderatör Etkisi

	R^2	F	p	β	t	p
Örgütsel Sinizm	.16	41.31	.000		124.61	.000
				.40	6.42	.000
Örgütsel Sinizm	.20	27.43	.000		127.55	.000
				.20	2.20	.028
Örgütsel Adalet				.29	3.40	.001
Örgütsel Sinizm	.20	18.34	.000		106.26	.000
				.20	2.25	.025
Örgütsel Adalet				.30	3.43	.001
Ortak Etkileşim Etkisi				.034	.56	.571

Yapılan analiz neticesinde;

- Ana yordayıcı değişkenin (örgütsel sinizm), moderatör değişkenin (örgütsel adalet) ve ortak etkileşim etkisinin üçünün birden dahil olarak yordanan değişken (örgütsel bağlılık) üzerindeki moderatör etkinin incelendiği model anlamlıdır, ($F(3, 220)= 18.34$, $p<.001$) ve model yordanan değişkendeki değişimin %20'sini açıklamaktadır.
- Örgütsel sinizm ve örgütsel adalet modele anlamlı katkı sağlarken (sırasıyla $\beta=.20$, $t=2.25$, $p=.025$ ve $\beta=.30$, $t=3.43$, $p=.001$) ortak etkileşim etkisinin anlamlı bir katkı sağlamadığı gözlemlenmiştir ($p>.050$).

Bu durumda, ortak etkileşim etkisinin modele anlamlı bir katkısı olmadığı için örgütsel adalet değişkeninin örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki üzerinde anlamlı bir moderatör etkisi tespit edilmemiştir.

4. Sonuç ve Öneriler

Günümüz iş yaşamında, insana yönelik çalışmaların önemi gün geçtikçe artış göstermektedir. İnsan faktörünün işletmelere sağladığı önemli katkılar da yine insana verilen önem düzeyinden geçmektedir. Şirketler arası rekabet çerçevesinde dahi çalışan mutluluğu bir adım öne çıkmaktadır. Çalışan mutluluğu örgüte olan bağlılığı da arttırmaktadır. Bu sebeple, çalışanların örgütün hedef ve amaçlarına ulaşmasındaki olumlu katkıları, huzurlu ve mutlu iş ortamına bağlıdır. Bu hedef ve amaçlara ulaşmada örgütsel bağlılığın öneminin yanında olumsuz tavır ve tutumlar sinizm davranışlarını ortaya çıkarabilmektedir. Örgütsel sinizm çerçevesinde sergilenen sinik davranışlar ise örgütsel adalet noktasındaki davranış ve tutumlardan etkilenmektedir. Sporda görev alan beyaz yakalı çalışanların örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet düzeylerinin örgütsel bağlılığa olan etkisinin belirlenmesinin araştırılmasında ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır.

Bu çalışma kapsamında sporda görev alan beyaz yakalı sinik tutum sergileyen çalışanların;

1. Örgütsel bağlılık tutumlarının düşüş göstereceği ve kurumuna karşı olumsuz duygular besleyeceği gibi yöneticilerine karşı olumsuz tutum içerisinde girebileceğinin de kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Çıkan bu sonucun alan yazın ile uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Alan yazında bireylerin örgütlerine karşı duydukları bağlılıkları ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda örgütsel bağlılık ile örgütsel sinizm arasında anlamlı ve güçlü bağ olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen araştırmalara baktığımızda (Wanous vd., 1994; Abraham, 2000; Eaton, 2000; Wanous vd., 2000) çalışanların örgütsel sinizm düzeyleri arttıkça örgütsel bağlılıklarının azaldığı gözlemlenmiştir. Abraham (2000), kişilik siniklerine işaret eder. Kişilik sinikleri iki sebepten ötürü diğer çalışanlardan daha az değer örtüşmesi yaşarlar. Bu sebeplerden ilki onların ahlaki üstünlükleri örgütsel yetkileri sorgulamaya doğru iter. İkincisi ise, doğuştan itibaren getirdikleri başkalarına güvenememe durumları onları diğerlerinden soyutlar ve böylece örgütün değerlerini bireylere en kolay ulaştırma yolu olan sosyalleşme biçimini kullanmalarını engellemiş olurlar (Abraham, 2000). Wanous vd.'nin (2000) yaptıkları çalışmada örgütsel bağlılığı yüksek olanların örgütsel sinizm oranının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Abraham (2004), aynı çalışmayı sinizmi yüksek olan katılımcılara uygulamış ve bağlılığın oldukça düşük olduğunu bulmuştur. Bu bulguya dayanarak sinik tutum sergileyen çalışanların örgütsel adalet tutumlarının düşüş göstereceği ve adalete olan inançları noktasında olumsuz düşüncelere girmelerinin kaçınılmaz olduğu söylenebilir.
2. Örgütsel adalet algısı arttıkça örgütsel bağlılık algılarının artış gösterdiği, ayrıca, çalışanların örgütsel adalet algılarının zayıflamasının örgütsel sinizm davranışına negatif yönde etki ettiği ve dolayısıyla örgütsel bağlılığın da zayıfladığı hipotezinin doğrulandığı görülmüştür. Alan yazına baktığımızda çalışanların örgütteki işleyiş ve bireyler arasındaki etkileşimleri adil bir biçimde algılamalarının örgütlerine karşı oluşan bağlılıklarını üst düzeye çıkarmakta olduğu görülmektedir (Tang & Sarsfield-Baldwin, 1996). İş görenler örgütte adalet ve dürüstlüğe inanmadıkları zaman huzursuzluk, alınma, öfke ve zulüm gibi duygulara kapılmaktadırlar. Kapılma sonucunda iş gören; işe devamsızlık, hırsızlık ve düşmanlık duygularıyla karşı karşıya kalmaktadır (Kalağan, 2009). Çalışmalar sonucunda

örgütsel adalet ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki literatür ile uyumludur diyebiliriz. Bu bulguya dayanarak çalışanların örgütsel adalete olan inançları artış gösterdikçe örgütsel bağlılıkları da artış göstermektedir diye söyleyebiliriz. Yani kurumuna güvenen çalışan işine daha bağlı kalabilir. Yapılan araştırma sonucunda diğer çalışmalara ters düşecek şekilde adalet algısının sinizm ve bağlılık arasındaki ilişkiyi modere etmiyor olmasının sebebi, çalışanların örgütsel adalet algılarının yüksek olması ile örgütsel sinizm davranışına pozitif yönde etki etmesi ve örgütsel bağlılığı da güçlendirmesi şeklinde açıklanabilir.

3. Örgütsel sinizm düzeyleri arttıkça örgütsel adalet algılarının düşüş gösterdiği ortaya çıkmıştır. Alan yazına baktığımızda örgütte adalet ile iş görenlerin dürüstlük ve samimiyet gibi kavramların örgüt tarafından karşılanmamasıyla birlikte ortaya çıkan olumsuz bir tutum anlamında belirtilen örgütsel sinizm ile arasında negatif yönde ilişki bulunmaktadır (Altınöz vd., 2011). Bir başka çalışmada Dean vd. (1998), iş görenin örgütteki adaletsizlik algısı yüksek düzeyde ise, örgütsel sinizm düzeyinde de yükselmeler olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulguya dayanarak sinik tutum sergileyen çalışanların örgütsel adalet tutumlarının düşüş göstereceği anlamı çıkmakta olup adalete olan inançları noktasında olumsuz düşüncelere girebileceklerinin kaçınılmaz olduğu söylenebilir.
4. Örgütsel sinizm ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki üzerinde örgütsel adaletin moderatör etkisi analizinde ise sinizm ve adalet algısı bağlılığı yordamakta olduğu görülmüş olup adalet algısının da moderatör etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu analiz sonucunda, sinizm ve adalet algısının bağlılığı yorduyor olması çalışmanın beklentisini desteklemektedir.

Alan yazına göre çalışanların örgütteki işleyiş ve çalışanlar arasındaki etkileşimlerini adil şekilde algılamaları örgütlerine karşı oluşan bağlılıklarını üst seviyeye çıkarmakta oldukları bilinmektedir (Tang & Sarsfield-Baldwin, 1996). Wanous vd. (1994), Abraham (2000), Eaton (2000), ve Wanous vd.'nin (2000) gerçekleştirdikleri çalışmalarda ise çalışan bireylerin örgütsel sinizm seviyeleri artış gösterdikçe örgütsel bağlılıklarının azaldığı gözlemlenmiştir. Alan yazında bulunan diğer araştırmalar arasında bu üç değişkenin birlikte değerlendirmeye alındığı çok az çalışma bulunmaktadır. Atılğan ve Geçikli (2020), araştırmaları sonucunda örgütsel adalet ile örgütsel sinizm algıları arasında güçlü ilişkiler tespit etmişler ve yapısal eşitlik analizi sonrasında, örgütsel bağlılığın da bu değişkenler arasında kısmi aracılık rolü üstlendiğini saptamışlardır. Buradan hareketle çalışanların örgütsel adalet algılarının zayıflamasının örgütsel sinizm davranışına negatif yönde etki ettiği ve dolayısıyla örgütsel bağlılığın da zayıfladığı hipotezinin doğrulandığı görülmüştür. Buradan yola çıkarak gerçekleştirilen analiz sonucunda diğer çalışmalara ters düşecek şekilde adalet algısının sinizm ve bağlılık arasındaki ilişkiyi modere etmiyor olmasının sebebi, çalışanların örgütsel adalet algılarının yüksek olması ile örgütsel sinizm davranışına pozitif yönde etki etmesi ve örgütsel bağlılığı da güçlendirmesi şeklinde açıklanabilir. Örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm ve örgütsel adalet kavramlarının örgütler açısından önemini belirten çalışmaların spor örgütü için ve diğer örgütler için mevcut olduğu görülmektedir. Bu kavramlar çerçevesinde örgüt içerisinde çalışan beyaz yakalılar için performans, motivasyon, davranış ve tutumların etkilendiğini gösteren çalışmaların mevcut olduğu görüldüğü kadar kendi aralarındaki ilişkilerin de incelendiği araştırmalar mevcuttur.

Spor sektöründe görev alan beyaz yakalı çalışanlar için gerçekleştirilen örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefetin örgütsel bağlılığa etkisinin incelendiği bu çalışmanın sonuçları çerçevesinde aşağıdaki önerilerde bulunmak mümkün olabilmektedir:

- Örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet kavramlarının spor sektöründeki tüm beyaz yakalıları içine alacak şekilde çalışmalar yapılması, farkındalık noktasında örgütlerin bilgilenebilmesi, olumsuz faktörlerin belirlenmesi ve bu kavramların önemini gösteren çalışmaların daha da çoğaltılması beklenebilir. Bundan sonraki çalışmalarda örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet kavramları çerçevesinde spor sektöründeki görülememiş alanları keşfetmek, genişletmek ve önlemlerin alınmasına ön ayak olmak gerekebilir.
- Sporun yönetilmesi noktasında örgüt içindeki sinizm sorununun giderilmesi ve önüne geçilmesi için üzerinde çalışırken sinizmi uyarı niteliğinde görmeli ve bu kavramın örgüte yarar sağlayabileceği noktasında aksiyonlar alınabileceği bilinmeli ve durum bir fırsat olarak görülmelidir. Ayrıca araştırmalar sonucunda sinizmin bağlılığı olumsuz etkilediği de unutulmamalıdır.
- Çalışanların örgüt bağlılıkları, örgütün amaç, hedef ve değerlerini benimsemesiyle oluşmakta olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda spor sektöründe görev alan beyaz yakalı çalışanın örgüte karşı bağlılığının artması için fikirlerinin değer görmesi ve yönetime katılması gerektiği, ayrıca çalışanın yeteneği doğrultusunda rollerin verilmesi bağlılığı arttıracak düşüncesini ön plana çıkarmaktadır. Bu doğrultuda çalışanın değer görmesi örgüt içerisinde bağlılığı arttıracak gibi, örgütün de hedef ve amaçlarını gerçekleştirmede değer kazanacağı göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çalışanların, örgütlerine karşı adalet noktasında güvenmeleri son derece önemli olup kendilerine ne derece adil davranıldığı da çalışanlar tarafından önemsenmektedir. Spor örgütlerinin adalet kavramına daha da önem verdiklerinde çalışanlarına karşı güven kazanımı haricinde çalışanlarının verim ve yaratıcılıklarını arttırarak örgüte yarar sağlayacaklarını unutmamalıdır.

Çalışma kapsamında beyaz yakalı çalışanların örgütsel muhalefet düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında anlamsız bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonucun farklı sebepleri olabilir. Katılımcılar örgüte karşı dürüst yanıtlar vermemiş olabilirler. Bunun nedenlerinin altında yatan ise verdikleri yanıtlar ile örgüt tarafından işten ayrılmaya zorlanma düşünceleri olabilir. Çalışan muhalif tutum içerisinde yer alırken bile örgüte bağlı kalabilmektedir. Yani bu tutumu örgütsel bağlılığını etkileyemeyebilir. Ayrıca çalışanlar muhalefet ölçeğini samimi bir biçimde yanıtlamamış olabilirler. Muhalefetin bağlılık ile ilişkisi bulunmaması durumunun otokratik, katı davranış biçimleri ve fikirlerine, muhalif görüşlerine önem verilmemesi gibi faktörlerin çalışanlar arasında korku ve kaygıya yol açmasıyla birlikte çalışanların anket formlarına mesafeli yaklaşımlarına sebebiyet vermiş olabileceği düşünülebilir. Dolayısıyla, muhalefet davranışı, örgüt içerisinde iyi derecede analiz edilebilir ve çalışan muhalefeti olumsuz sonuçları için daha da önceden önlemler alınabilir. Spor sektöründe de yönetim ile çalışanlar arasında yaşanan anlaşmazlıkların, fikir ayrılıklarının ve karşıtlıkların tatminsizlik ve motivasyon düşüklüğü gibi olumsuz sonuçları doğurmasını engellemek, bu sorunları örgütün yararına çevirmek en doğru yaklaşım olarak kullanılabilir. Ancak bu kavramın bağlılığa etkisinin olabileceği alan yazında belirtilmektedir. Çalışanların

yüksek örgütsel bağlılık düzeyinin dikey muhalefet ile pozitif yönlü, yatay muhalefet ile negatif yönlü bir ilişki içerisinde olduğu saptanmıştır (Kassing, 1998; Özdemir, 2010). Alan yazına bakıldığında örgütsel muhalefetin örgüte ve örgüt çalışanlarına yönelik olumsuz sonuçlara da yol açabileceği ifade edilmektedir. Bu olumsuz sonuçlar arasında çalışanların örgütten ayrılma istekleri, örgüt içi çatışmaların yaşanması ve buna bağlı olarak örgüt içi çeşitli şiddet davranışlarının ortaya çıkması yer almaktadır. Yine bu olumsuz sonuçlardan birisi, muhalif görüşlere önem verilmediği ya da baskı altına alındığı örgütlerin giderek daha otokratik bir örgüt haline bürünmeleri tehdididir. Bu durum ise örgüt bağlılığını engellemektedir (Shahinpoor ve Matt, 2007; aktaran Özdemir, 2010). Bu çalışmada muhalefetin bağlılık ile ilişkisi bulunmaması durumunun otokratik, katı davranış biçimleri ve fikirlerine, muhalif görüşlerine önem verilmemesi gibi faktörlerin çalışanlar arasında korku ve kaygıya yol açmasıyla birlikte çalışanların anket formlarına mesafeli yaklaşmalarına sebebiyet vermiş olabileceği düşünülebilir.

Alan yazın taramasıyla birlikte örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefetin örgütsel bağlılığa etkisinin incelendiği spor sektörü özelinde bir çalışmanın mevcut olmadığı görülmüştür. Örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet kavramlarının incelendiği bu çalışmada farklı örneklem gruplarıyla gerçekleştirilen başkaca araştırmaların karşılaştırılarak farklılıkların spor örgütlerine iletilmesi önem arz edebilir.

Sporda örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm, örgütsel adalet ve örgütsel muhalefet kavramlarının birbirlerini yordama düzeyinin görüleceği çalışmaların da literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

BEYANLAR / DECLARATIONS

Etik İlkelere Uygunluk Beyanı

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışma için Altınbaş Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan (Toplantı Karar Sayısı ve Tarihi: 2022/17 30.05.2022) gerekli onay alınmıştır.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the “COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” the following statements are included:

Necessary approval was obtained for this study from Altınbaş University Scientific Research and Publication Ethics Committee (Meeting Decision Number and Date: 2022/17 30.05.2022).

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar herhangi bir çıkar çatışmaları olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare.

KAYNAKÇA

- Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: Bases and consequences. *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 126(3), 269-292.
- Abraham, R. (2004). *Organizational cynicism: Definitions, bases, and consequences (Mellen Studies in Business)*. Edwin Mellen Press.
- Alev A. (2018). Basketbol il temsilcilerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1), 7-16.
- Allen, N. & Meyer, J. P. (1996). Affective, continuance, and normative commitment to the organization: An examination of construct validity. *Journal of Vocational Behavior*, 49(3), 252-276.
- Altınöz, M., Çöp, S., & Sığındı, T. (2011). Algılanan örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm ilişkisi: Ankara'daki dört ve beş yıldızlı konaklama işletmeleri üzerine bir araştırma. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15(21), 285-315.
- Andersson, L. M. (1996). Employee cynicism: An examination using a contract violation framework. *Human Relations*, 49(11), 1395-1418.
- Andersson, L. M. & Thomas S. B. (1997). Cynicism in the workplace: Some causes and effects. *Journal of Organizational Behavior*, A.S.A. 18, 449-469.
- Atılğan, S. Geçikli, G. (2020). Örgütsel adaletin örgütsel sinizme etkisinde örgütsel bağlılığın aracı rolü. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (Aralık Özel Sayı), 289-312.
- Avery, D., R., Quinones, M., A. (2002). Disentangling the effects of voice: The incremental roles of opportunity, behavior and instrumentality in predicting procedural fairness. *Journal of Applied Psychology*, 87, 81-86.
- Ceyhun, S., Malkoç, C. (2017). Özel spor işletmelerinde çalışan personelin genel sinizm düzeylerinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 12-26.
- Colquitt, Jason A. (2001). On the dimensionality of organizational justice: A construct validation of a measure. *Journal of Applied Psychology*, 86(3), 386-400.
- Dean, J. W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. *The Academy of Management Review*, 23(2), 341-352.

- Devocioğlu, S. (2002) *Türk spor yönetiminde özerkliğin ekonomik boyutu (Türkiye Futbol Federasyonu örneği)*. [Doktora Tezi] Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Folger, R. & Cropanzano, R. (1998). *Organizational justice and human resource management*. London: Sage Publications.
- Greenberg, J. (1996). *The quest for justice on the job: Essays and experiments*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Güzeller, C. O. ve Kalağan, G. (2008). *Örgütsel sinizm ölçeğinin Türkçe'ye uyarlaması ve çeşitli değişkenler açısından eğitim örgütlerinde incelenmesi*. 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. 16-18 Mayıs 2008, İstanbul Kültür Üniversitesi, 87-94.
- IBM, 2022, SPSS Statistics 22.0 Program.
- İçerli, L. (2010). Örgütsel adalet: Kuramsal bir yaklaşım. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1), 68-92.
- Kassing, J.W. (1998). Development and validation of the organizational dissent scale, *Communication Quarterly*, 12(2), 183-229.
- Kaya P. A. (2000). *Sosyal Adaletin Teorik Çerçevesi Üzerine Bir Değerlendirme*, Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan, TUHİS.
- Moorman, R.H. (1991). Relationship between organizational justice and organizational citizenship behavior: Do fairness perceptions influence employee citizenship? *Journal of Applied Psychology*, 76(6), 845-855.
- Pillai, R., Schriesheim, C. A., & Williams, E. S. (1999). Fairness perceptions and trust as mediators for transformational and transactional leadership: A two-sample study. *Journal of Management*, 25(6), 897-933.
- Porter, L., Crampon, W. & Smith, F. (1976), Organizational commitment and managerial turnover. *Organizational Behaviour and Human Performance*, 15, 87-98.
- Ramazanoğlu, F., Arslan C., Karahüseyinoğlu, M.F. (2003). İşletme ve organizasyonlarda personel yönetimi, işlevi ve boyutlarının değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 2(1).
- Sadykova, G. ve Tutar, H. (2014). Örgütsel demokrasi ve örgütsel muhalefet arasındaki ilişki üzerine bir inceleme. *İşletme Bilimi Dergisi*, 2(1).
- Shahinpoor Nasrin ve MATT Bernard F. (2007). The power of one: Dissent and organizational life". *Journal of Business Ethics*, 74, 37-48.

Sönmez, T., Sunay, H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 270-279.

Tang, T. L. P., & Sarsfield-Baldwin, L. J. (1996). Distributive and procedural justice as related to satisfaction and commitment. *Advanced Management Journal*, 61(3), 25-31.

Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe sözlük*. TDK Yayınları.

Wanous, J. P., Reichers, A. E. & Austin, J. T. (2000). Cynicism about organizational change: measurement, antecedents, and correlates. *Group Organization Management*, 25(2), 132-153.

Voight, D. (1998). *Spor sosyolojisi*, Alkım Yayınları.

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

**A Conceptual Take on Transnational Families:
Atypical Families from a Distance**Nur Banu KAVAKLI¹

¹ Assoc. Prof., Altınbaş University, School of Economics, Administrative and Social Sciences,
Department of Sociology, İstanbul
banu.kavakli@altinbas.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-7672-9613

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 20.11.2023 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 08.12.2023

Kavaklı, Nur B. (2023). A Conceptual Take on Transnational Families: Atypical Families from A Distance.
Aurum Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 213-228.

Abstract

Transnational families are among the by-products of global capitalism, the feminization of migration and the globalization of care work. Transnational families owe their existence to the rise of communication and transportation technologies, economic transformations, and cultural features in their countries of origin and destination. A transnational family is different from an ordinary immigrant family. The defining factor is not the act of cross-border movement of the family, but the dispersion of the family, nuclear or extended, across international borders, where different family members spend time in one or another country depending on various factors. The emergence of transnational family experience relates to economic, political, social, and cultural factors, and has far-reaching causes and consequences. This study offers a new conceptual approach to the discussion of transnational families departing from Judith Stacey's (1996) "postmodern family condition". As a family arrangement made possible in the postmodern family condition, transnational families better describe situations in which families are not visible yet not absent, not necessarily broken but separated. Transnational families require a whole new understanding and definition of familial relationships, which should focus on the fluid nature of those in the absence of a concrete family setting. The role of immigrant women in such a family structure stands as a challenge to the stereotypical "modern family" as defined by Stacey; hence, enabling the conceptualization of transnational families as part of the postmodern condition. The impact transnational family experience has on various actors involved is examined by asking some fundamental questions such as: How are the decisions concerning who migrate under what conditions taken? How does the transnational family experience affect gender relations? What are the

global and local conditions that make this experience possible? This study employs a three-layered approach to analyze the issue. First, the structural backdrop to transnational families is analysed; namely, the expansion of global capitalism that feeds female labour migration and the demand for the service sector, especially domestic care services. Second, the changes in the concept of family due to societal structural transformations and the emergence of new family forms are discussed. Third, the consequences of the first two aspects of the experience of transnational family life and its impact on parties involved at various levels are analysed: providers of care work and their families (parents, children, and extended family members), receivers of care work (employers and their families), and mediators of global care work (agencies and states).

Keywords: Transnational families, Global capitalism, Feminization of migration, Care work, Motherhood.

Ulusötesi Ailelere Kavramsal Bir Açılım: Sıradışı Uzak Mesafe Aileler

Öz

Ulusötesi aileler küresel kapitalizmin, göçün kadınsılaşmasının ve bakım işinin küreselleşmesinin yan ürünleri arasındadır. Ulusötesi aileler varlıklarını, menşe ve varış ülkelerindeki iletişim ve ulaşım teknolojilerinin yükselişine, ekonomik dönüşümlere ve kültürel özelliklere borçludur. Ulusötesi bir aile, sıradan bir göçmen aileden farklıdır. Tanımlayıcı faktör, ailenin sınır ötesi hareketi değil, farklı aile üyelerinin çeşitli diğer faktörlere bağlı olarak bir veya diğer ülkede zaman geçirdiği, ailenin çekirdek veya geniş uluslararası sınırların ötesine dağılmasıdır. Ulusötesi aile deneyiminin ortaya çıkışı ekonomik, politik, sosyal ve kültürel faktörlerle ilgilidir ve geniş kapsamlı nedenleri ve sonuçları vardır. Bu çalışma, Judith Stacey'nin (1996) "postmodern aile durumu"ndan yola çıkarak, ulusötesi ailelerin tartışılmasına yeni bir kavramsal yaklaşım sunmaktadır. Postmodern aile koşullarında mümkün kılınan bir aile düzenlemesi olarak ulusötesi aileler, ailelerin görünür olmadığı ancak yok olmadığı, mutlaka parçalanmış değil fakat ayrılmış olduğu durumları daha iyi tanımlar. Ulusötesi aileler, somut bir aile ortamının yokluğunda, aile ilişkilerinin değişken doğasına odaklanan yepyeni bir anlayış ve tanım gerektirir. Göçmen kadınların böyle bir aile yapısındaki rolü, Stacey'nin tanımladığı kalıplaşmış "modern aile"ye karşı bir meydan okuma olarak durmakta ve dolayısıyla ulusötesi ailelerin postmodern durumun bir parçası olarak kavramsallaştırılmasına olanak tanımaktadır. Ulusötesi aile deneyiminin ilgili çeşitli aktörler üzerindeki etkisi, aşağıdaki türden bazı temel sorular sorularak incelenmektedir: Kimin hangi koşullar altında göç edeceğine ilişkin kararlar nasıl alınmaktadır? Ulusötesi aile deneyimi toplumsal cinsiyet ilişkilerini nasıl etkiliyor? Bu deneyimi mümkün kılan küresel ve yerel koşullar nelerdir? Bu çalışma konunun üç katmanlı bir incelemesini sunmaktadır. İlk olarak, ulusötesi ailelerin yapısal arka planı; yani kadın işgücü göçünü besleyen küresel kapitalizmin genişlemesi ve başta ev içi bakım hizmetleri olmak üzere hizmet sektörüne olan talebin artmasını analiz etmektedir. İkinci olarak, toplumsal yapısal dönüşümlere bağlı olarak aile kavramında yaşanan değişimler ve yeni aile biçimlerinin ortaya çıkışı tartışılmaktadır. Çalışmanın üçüncü katmanında ise ulusötesi aile yaşamının fiili deneyimine ilişkin ilk iki hususun sonuçları ile bunun çeşitli düzeylerde ilgili taraflar (bakım emeği sağlayıcıları ve onların aileleri-ebeveynler, çocuklar ve geniş aile üyeleri; bakım emeğini alanlar-işverenler ve aileleri ve küresel bakım işinin aracıları -kurumlar ve devletler) üzerindeki etkisi analiz edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Ulusötesi aileler, Küresel kapitalizm, Göçün kadınsılaşması, Bakım emeği, Annelik

1. Introduction

Transnational families are among the by-products of global capitalism, the feminization of migration and the globalization of care work. Transnational families owe their existence to the rise of communication and transportation technologies, economic transformations, and cultural features in their countries of origin. A transnational family is different from an ordinary immigrant family. The defining factor is not the act of cross-border movement of the family but the dispersion of the family, nuclear or extended, across international borders, where different family members spend time in one or another country depending on various factors (Herrera Lima, 2001).

This study is an analytical attempt at a new conceptualization of the transnational family experience departing from Judith Stacey's "postmodern family condition" (1996). The postmodern family condition enables us to reconsider the recent developments experienced in the past several decades such as the expansion of global capitalism, feminization of migration and globalization of care work as phenomena contributing to the creation of an atypical family form: *the transnational family*. The expansion of global capitalism and associated regional inequalities in terms of purchasing power and living conditions; the changing attitude towards women's employment, both in countries of origin and destination; the related increase in women's share in cross-border movements, also referred to as feminization of migration had the combined effect of generating demand for women from poorer countries to emigrate to richer countries to compensate for the domestic/care work of employed women. In other words, the globalization of care work, created a global chain where women left their typical family conditions, literally and figuratively, to emigrate and care for the families of women who are employed in the public sphere, resulting in the formation of atypical families, families lived and loved from a distance, not typical yet still existent. This work examines the origins of conditions for and the consequences of transnational family experience through this new conceptual lens.

The emergence of transnational family experience relates to economic, political, social, and cultural factors, and has far-reaching causes and consequences. The impact transnational family experience has on various actors involved is examined by asking some fundamental questions such as: How are the decisions concerning who migrate under what conditions taken? How does the transnational family experience affect gender relations? What are the global and local conditions that make this experience possible? This work presents a three-layered examination of the issue. First, the structural backdrop to transnational families is analysed; namely, the expansion of global capitalism that feeds female labour migration and the demand for the service sector, especially domestic care services. Second, the changes in the concept of *family* due to societal structural transformations and the emergence of new family forms are discussed. Third, the consequences of the first two aspects of the experience of transnational family life and its impact on parties involved at various levels are analysed: providers of care work and their families (parents, children, and extended family members), receivers of care work (employers and their families), and mediators of global care work (agencies and states).

2. Globalization, Female Labor Migration and Domestic Work

The expansion of global capitalism paved the way for women from poor¹ countries to participate in migration and global economic production. Women have become significant actors in transnational migration processes for the last couple of decades. They are no longer the passive figures, who follow their fathers or husbands within “family reunification” programs (Kofman et al., 2000). Women are now active, autonomous agents of migration, who respond to local and global dynamics. However, the feminization of migration is not only a consequence of a series of transformations ranging from changing gender relations to economic restructuring or demands of global capitalism. There is an interactive relationship between women’s involvement in migration and structural transformations. Globalization encouraged more people, especially Third World women, to migrate to rich countries with the help of the influence of global media and multinational corporations (Hondagneu-Sotelo, 2001). Sassen (1998) views globalization as the process of the incorporation of “Third World” women into wage labour. She notes how in this process women migrants compose a particular type of labour due to their double disadvantage, one of sex/gender and the other of class. Raijman et al. also draw attention to the gendered structure of the labour market and define immigrant women’s status as one of the “*double negative effects*” of gender and birthplace (2003: 730). Even though particular forms of low-wage employment open to women vary, female immigrants are the most suitable to be employed in domestic service (Nakano Glenn, 1986). Ehrenreich and Hochschild (2003: 3) call this the “*female underside of globalization*”, a process whereby women from poor countries migrate to rich countries to do jobs considered as women’s work while leaving their own families in the care of others.

Immigrant women do not always enter into the labour force to stay there for long periods, and married women with children compose an important portion of the labour force, due to economic necessity. Women consider their current domestic work as instrumental, a short-term strategy to contribute to family income and save for their future (Raijman et al., 2003). Although working outside the home has always been an outlet for immigrant women, today not only the way women participate in the labour force but also their role in the process of migration is different (Foner, 2000). Due to macro-structural factors such as the availability of employment opportunities and changing immigration laws women initiate migration. The nature of the jobs that women take also differs strikingly due to the changing social capital of immigrant women with differing education levels and skills. Regardless of their level of education and professional experience, women are seen as suited for care work due to the gendered nature of care work. Even though having multiple language skills and/or higher education diplomas may increase the demand and subsequent wages for immigrant women, they are still employed in

1 It is difficult to choose the correct word to categorize these countries. “Third World”, “Global South”, “developing”, or “less developed” are equally problematic. Thus, “poor or poorer” is used to emphasize the centrality of economic factors in fostering the migration of women. In a typical manner, rather than using the “north”, “First World”, “Global North” or “developed/industrialized”, countries that demand immigrant women’s labour power and receive immigration are referred to as the “rich/richest” countries. This approach enables us to overcome geographical boundaries and differences in levels of industrialization when referring to receiving countries that range from the U.S. to the oil-rich countries of the Middle East or global cities like Hong Kong. Although First/Third World terminology is used at various points throughout the text due to usage in sources, the above connotation frames this work.

domestic and care work. This is also true for many immigrant women from poor countries, especially those lacking documents, domestic sector is the single most significant employment opportunity. Foner (2000) avoids crude conclusions about the outcomes of women's labour force participation. In her analysis, immigration and employment both oppress and liberate women. This double-sided nature of working abroad is a significant aspect of life for women who are heads of transnational families.

Domestic work deserves attention as a particular type of service sector job demanding the labour-power of immigrant women. The social organization of domestic work is highly racialized and class-based. Generally regarded as an inferior activity, it is almost always performed either by people of colour or immigrants to serve the white middle and upper-middle classes (Nakano Glenn, 1986; Rollins, 1985). Care work is defined as "*instrumental for social reproduction, nurturing and sustaining the labour force and providing the social infrastructure for the maintenance of economic and social institutions*" (Litt and Zimmerman, 2003: 156). Yet still, the fundamental problem with care work is that women's domestic activities are not considered to produce economic value (Litt and Zimmerman, 2003). Even though the activities of immigrant workers are highly monitored, especially in the U.S., the domestic sector as a branch of employment is not. Immigrant women work in informal settings, where the work they perform is not considered a real job, although private domestic work is covered by labour regulations (Hondagneu-Sotelo, 2001). The largest problems concerning domestic work are the "invisibility" of the job and the customary personal relationships between the employer and the employed (Nakano Glenn, 1986; Rollins, 1985; Hondagneu-Sotelo, 2001). It is very difficult for domestic workers to organize and demand work benefits and security as long as domestic work is not recognized as a legitimate occupation due to its invisible nature, and both the employers and the workers act accordingly. This difficulty is further hardened by the sociodemographic composition of immigrant workers. Most of the immigrant domestic workers are women of colour who experience racial discounting in host countries. It gets even more complicated when immigrant care workers stay in the host country without a legal immigrant status, thus they also feel the need to conceal themselves from the public view (Ehrenreich and Hochschild, 2003).

Feminization of migration and the global division of reproductive work should also be analyzed in terms of the status of men. These two processes have changing effects on men depending on the geographic location and socioeconomic standing of men. The feminization of migration from poor countries is a trend parallel to the feminization of the labour force in rich countries. The gendered nature of domestic work holds women responsible for these kinds of jobs both in paid and unpaid forms (Litt and Zimmerman, 2003). Thus, middle-class women of rich countries, who want to have a career need to find a way to negotiate their work life with their domestic responsibilities since men in their families do not increase their contribution to the work of home. By transferring their domestic responsibilities to low-cost immigrant women of colour rather than to their spouses 'First World' women reproduce unequal gender relations (Hochschild, 2003; Lan, 2003b). The situation is quite different for poor countries. Women's migration to provide for their families while men stay at home indicates a gender shift in these countries. Men are expected to care for their families in the absence of mothers. However, even though

expectations regarding men's participation in domestic work change, women are still the key figures in managing and sustaining transnational households, even if from a distance (Aranda, 2003).

The relationship between globalization, female migration and domestic work has many main features (Hondagneu-Sotelo, 2001): Women, especially from poor countries, leave their communities and even families to participate in the domestic service sector of rich countries as invisible workers. Women who work in the domestic sector are not necessarily from lower socioeconomic classes, but the global inequalities that further marginalize poor countries force them to seek employment opportunities in rich countries even if they have a college degree. The logic of post-industrial capitalism promotes service-based sectors in rich countries and thus gives way to the "new world domestic order" (Hondagneu-Sotelo, 2001), which generates an increasing demand for the labour-power of immigrant women and thus propels documented and undocumented female labour migration. One of the fundamental causes of family separation (of course in addition to regional inequalities caused by economic globalization) is the tendency of global capitalism to separate the locale of reproduction of the labour force from the locale where it is used. Parreñas (2001b) refers to this as the "international division of reproductive labour" and Richmond named it as a form of "global apartheid" (Richmond, 1994 cited in Hondagneu-Sotelo, 2001). Prevalence of such logic affects the way immigration laws are formed to ensure not bearing the cost of rearing later generations of workforce while at the same guaranteeing the arrival of temporary labour power ready to fill the void in sectors in which native workers prefer not to be employed.

Each of the above-mentioned features requires a different theoretical approach that employs a global perspective to draw out a map of related processes. One particular perspective deals with the idea that the transfer of certain work reproduces social inequalities across boundaries of nation-states and social groups (Litt and Zimmerman, 2003; Nakano Glenn, 1986; Rollins, 1985). A second approach relates to the invisible nature of care work and examines the construction of the public-private sphere dichotomy as a mechanism that conceals the reproduction of unequal gender ideology (Lan, 2003a). And the final approach regards the role of state policies in mediating the globalization of domestic service, and the position of immigrant domestic workers in that process (Cheng, 2003). All of these theoretical perspectives will be employed in examining the transnational family experience.

3. A New Conceptual Approach to the Transnational Family

As changing gender roles and economic necessities enable and compel women to migrate, the experience of migration further transforms existing family and gender arrangements. Thus, for a considerable portion of immigrant families the traditional/normative family structure, with the husband as the breadwinner and the wife taking care of the house and the children, is no longer appropriate as a relevant unit of analysis. The economic system goes through transformations parallel to those of family arrangements; thus, the family structures in premodern, modern, and postmodern times have not been similar (Stacey, 1991). According to Stacey (1991) with the decline of the male family wage system in the post-industrial period, families became more dependent on the earnings of women and the decline of

the nuclear family, and the emergence of diverse household forms followed. Dual wage earners, single parent, and divorced families along with female-headed households are examples of such diversity.

The “*postmodern family condition*” concept coined by Stacey (1996) identifies a new plane on which analyses can be made rather than an analytical tool. In other words, it emphasizes that a uniform lens is no longer suitable for examining all family formations. However, by itself, this concept does not provide the analyst with the necessary tools but reminds her to change tools to capture the diversity and complexity of emergent forms of personal relations and family structures. In other words, it makes it possible to see the family as a “*place where there is dynamic interplay between structure, culture and agency*” and in the context of transnational families, as a place “*where creative culture-building takes place in the context of external social and economic forces as well as immigrants’ premigration cultural frameworks*” (Foner, 1997: 961). When we consider the various trajectories that lead to the emergence and maintenance of postmodern family conditions, we should be aware of a one-dimensional analysis of the concept, such as good, bad, progressive, emancipatory, limiting, mandatory etc., and capture the relative significance of every aspect concerning specific contexts.

As a family arrangement made possible in the postmodern family condition, transnational families better describe situations in which families are not visible yet not absent, not necessarily broken but separated. Transnational families require a whole new understanding and definition of familial relationships, which should focus on the fluid nature of those in the absence of a conventional family setting. The role of immigrant women in such a family structure stands as a challenge to the stereotypical “*modern family*” as defined by Stacey (1996). Women leave behind their spouses and children to sustain their families. However, in doing so they not only become the breadwinners and challenge the prevailing power structure, but they also, literally leave the domestic sphere and all the everyday responsibilities related to that. If the modern family is marital, nuclear, based on a gendered division of domestic work and ultimately dependent on the success of a male breadwinner, the transnational family is postmodern.

The transnational family is a particular type of family associated with the postmodern condition, specifically due to global capitalism, and relevant especially within the context of female-led immigration. Typically, the mother migrates away from the main family unit to work as a domestic worker in a foreign country to provide for her own family while some other person –usually a female kin member- takes care of her family. Although this particular example of a transnational family is only one of many possible forms, it diverges most from the stereotypical modern family both in terms of the breadwinner status of the mother figure and her literal absence from the family unit. In such a setting, not only the husband-wife relationship but also motherhood is transnational in the state. What maintains this, somehow virtual, relationship is the intentional involvement of family members in long-distance relationships to keep the family unit running.

Within this framework, Giddens’s (1992) concept of the “*pure relationship*” becomes useful in analyzing the dynamics of a transnational family. Even though Giddens’s formulation of a pure relationship refers

to a modern condition rather than a postmodern one, the emphasis on the voluntary nature of the relation and the importance of personal autonomy in decisions regarding the relationship make this concept compatible with a transnational family structure. Yet, the concept needs development to fully capture the dynamic quality of a relationship, not only within the context of transnational families but even for the “purest” and most egalitarian relationship. Although Giddens (1992) criticizes Foucault for applying a diffused understanding of power, he fails to look at power at any level in his analysis. He ignores power over the other party based on any kind of difference ranging from gender to race, age, education and/or religion along with the power to be in or leave a relationship. Here it is concurred that the ways individuals establish, maintain, and suspend relationships change from one context to another even if rough categorizations help us have a better understanding of social phenomena. The various kinds of power to which people have access significantly shape the context. Thus, for every general formulation regarding families, we need tools to fine-tune and account for the specificity of every particular case.

4. Transnational Family Experience

Transnational family is an umbrella term to cover a range of family arrangements made possible and necessary by immigration and globalization. The definitive feature of a transnational family is the spread of family members over more than one country. Even though the experience of split households due to migration is as old as international migration itself, contemporary transnational families represent a unique experience. Mexican *Bracero* workers in the U.S. during the mid-twentieth century or Middle Eastern guest workers in Western Europe after World War II were mainly male workers living far away from their families to generate incomes for their families back home. However, these split households were not considered transnational in the sense the term is employed today (Parreñas, 2001b). For example, the abandoned wives of the *bracero* workers in the patriarchal Mexican society had to act on the margins of the gender ideology to survive. The *bracero* wives challenged the strict gender system to provide the livelihood of their families, in cases without the help of extended family members (Rosas, unpublished manuscript). Yet, these families still confirmed the traditional structure, where the man migrated to fulfil his breadwinner role and the woman stayed behind. The most significant feature of transnational families of today is that women, in most cases mothers, leave their families to work abroad as the main providers of income. Thus, what is new in this type of family form is the shift of the “primary breadwinner status” from the man to the woman. The impact of such a shift on gender relations, especially in societies in which traditional patriarchy structures gender relations, is the most controversial issue. A second feature of transnational families derives from improved communication and information technologies and the postmodern concept of time-space compression. Thus, the family, as a social field, “operates through the circulation of goods, resources, individuals, and information across national borders” (Parreñas, 2001a: 362). The concept of transnational family does not only refer to the family type in which mothers are absent. The composition of families differs due to intersecting local/micro and global/macro factors. Mainly, there are three distinct types of transnational families: families with one parent working abroad, families with two parents working abroad, and families with

adult children working abroad for the survival of the rest of the family members back in their home country (Lan, 2003a; Parreñas, 2001b).

The movement of immigrant women across borders to work in the domestic sector should not be regarded as a clear-cut transformation of unpaid care work in the private sphere (their own homes) to paid care work in the public sphere. Lan coins the concept of the “*continuity of domestic labour*” to denote the multiplicity of work forms performed by women both in the private and public spheres (2003a: 188). When the life experiences of transnational migrant women are concerned this continuum of domestic labour provides a better understanding than binaries such as public/private, paid/unpaid, and love work/money work. It is not uncommon to find migrant women who have multiple and even contradictory roles on this continuum. Women who work as domestics overseas might have their domestic workers at home when transnational mothers try to negotiate their breadwinner status (paid work) with their primary domestic responsibility, motherhood (unpaid work) (Lan, 2003).

Another area where the public/private distinction blurs is the role of the state in the process of globalization of domestic labour. Home and host country states have differing roles in this process. Home country states, such as the Philippines, encourage women to take overseas jobs as domestic workers and contribute to the economy through their remittances (Parreñas, 2001b). The state crosses the public/private border even to a larger extent when it announces a certain type of women -single and childless- to be morally acceptable migrants (Parreñas, 2003). Host country states are much more protective of their borders; these appropriate women’s labour and the gendered nature of domestic labour shape household politics under globalization (Cheng, 2003). Thus, they can extract labour yet do not grant citizenship rights. Taiwan and Hong Kong provide good examples in this regard. Strict immigration and domestic work regulations enable the state to exert control over domestic workers’ bodies and sexuality. Furthermore, the employers who enforce similar control and exclusion carry this public control to the private sphere and monitor immigrant domestic workers in the household (Cheng, 2003; Constable, 1997). An extreme form of that control reveals itself in the attempts of employers to confiscate the passports of their immigrant nannies with concerns of security. This way, they control the mobility of the women and force them to stay.

The transnational family experience need not be the best option for the parties involved. Having families spread across borders for the sake of higher incomes is not necessarily desirable and attaching a scientific concept like “*transnational*” does not change the negative outcomes. Hondagneu-Sotelo and Avila (1997) raise three major criticisms against the transnational perspective when the experiences of Latino immigrants are concerned. The criticisms they raise are also valid in other cases. Their first objection is to the emphasis on circulation and indeterminacy of settlement, arguing that advocates of transnationalism often understate the permanency of immigrant settlement and put an emphasis on the temporality of circuits. However, a closer look at individual stories reveals the permanent nature of immigration, when it takes years just to go back to the home country for visits, and leave aside return migration. Their second criticism targets the celebratory nature of transnationalism, which

views movement across borders and seeking survival in uncertain environments as a type of resistance. The uncertainty is especially a concern for undocumented immigrants, who work without any kind of protection and security. A similar approach is voiced by Parreñas (2001b), who argues that transnational households are not symbols of immigrants' agency against global forces of capitalism, but are tangible forms of family separation enforced by border control. Finally, they criticize the lack of gender as an organizational variable in transnational experience. Circuits of migration are not gender-free but loaded depending on the gender of immigrants. That is why the migration of wives and mothers is the determining factor in transnational migration. The changing status of women and their move away from expected gender roles, especially motherhood, causes the largest difference in this type of migration.

In all these cases transnational families are made possible by the intersection of global structural and local cultural factors. While economic globalization creates employment opportunities abroad in certain sectors, such as domestic services that specifically demand labour power of immigrant women of colour, the cultural setting in the home country regarding family life and relations makes possible such a journey (Parreñas, 2001b). In all the societies where, transnational families are present collectivism and mutual responsibilities within the extended family along with the values attached to the family render those feasible (Parreñas, 2001b, Ho, 1999). Ironically, Parreñas (2001b) shows that although transnational families are supported, they are still regarded as "*broken homes*" in the Philippine society since they fail to fulfil the ideal of a traditional family. The reasons why transnational families are considered "*broken*" also reveal the effects of this family form on gender relations, and at the same time note the possibility of a (postmodern) family even when none of the traditional constraints prevail. The first reason is the failure of parents and children to live together. Second, they diverge from the traditional division of labour in the family, where men are the breadwinners and women take care of the house and children. Finally, they do not conform to traditional practices of socialization in the family, thus extended family members have to step in to supervise and interact with children rather than their parents (Parreñas, 2001b: 109). Although considered to be "*broken*", these families cannot survive without the support provided by the cultural values of collectivism and mutual obligations. Extended kin members, more often than the father when only the mother works abroad, take care of the children of immigrants in exchange for regular remittances (Parreñas, 2001b). The same is true in the Caribbean where child rearing is a collective responsibility rather than being the sole responsibility of biological parents, and in Mexico and Central America where extended family or fictive kin shoulder childcare duties (Ho, 1999; Hondagneu-Sotelo, 2001).

Transfer of childcare responsibility to the community gives way to a particular case of transnational families, where the mother works in another country while some or all of her dependents stay in the country of origin (Parreñas, 2001a). Hondagneu-Sotelo and Avila (1997) call this type of organizational arrangement "*transnational motherhood*", where women leave their children behind to the care of female members of the extended family, fathers or paid caregivers, and migrate to provide the livelihood of their family. Transnational mothers are predominantly migrant women from poor countries of Latin America, the Caribbean, Asia, Africa and Eastern Europe who migrate to rich countries of North America

and Western Europe to sustain the families they leave behind (Lutz, 2002). Ironically, most of these women work in domestic services taking care of other people's children and houses while their own are left to other hands. In this manner, immigrant mothers contribute to the formation of global care chains, along with the commodification of care work and globalization of motherhood. Global care chains are created where each care worker relies upon the paid or unpaid labour of another woman to maintain the system that allows them to financially provide for their family by paying for the care work that they transfer (Hochschild, 2001).

It is not a new trend for working-class women to leave their homes for work. However, the feminization of migration and the internationalization of the caregiving/housekeeping sectors are new processes due to the global economic restructuring (Ho, 1999). Many scholars note the gendered nature of globalization. The new economic setting requires docile women workers to serve both the multinational corporations and the middle classes of the rich countries (Rotkirch, 2001). However, the rising demand for women's labour comes with costs, especially when the transnational movement of mothers is concerned. Migration as an economic strategy forces women to pay the price. The most significant of those are the downward occupational mobility since domestic work is the only available sector; in most cases, having an undocumented status in the host country; disruption of their family; and the necessity to reconstruct their identities as mothers and breadwinners (Raijman et. al., 2003). It might take years before mothers and children reunite. Hence, mothers need to find a way to legitimise their position as absent mothers. The relationship between transnational mothers and their children back home cannot be explained concerning the ideal of motherhood in the 'western' context (Hondagneu-Sotelo and Avila, 1997; Lutz, 2002). According to several studies conducted among transnational mothers working and living away from their children, these mothers emphasize the sacrifices they have made to support and sustain their families (Hondagneu-Sotelo and Avila, 1997; Lutz, 2002, Parreñas, 2001a, Raijman et. al., 2003). Thus, even though they are not physically present and cannot take care of their children in the traditional sense, they represent themselves as good mothers. Continuous comparison between themselves and their employers, who from their point of view prefer not spending time with their children even though they do have the means to do so, support their claim of good motherhood and legitimate physical absence in their children's lives (Hondagneu-Sotelo, 2001). Direct involvement in children's daily lives is not a vital condition of motherhood in non-Western contexts (Lutz, 2002). Paid caregivers, relatives or fathers can do cooking or cleaning, but mothers are responsible for providing the livelihood of their children. Hence, physical closeness is supplanted by the material goods and financial aid mothers send back home. Parreñas (2001a) calls this "*commodified motherhood*" to draw attention to the negative psychological effects that kind of arrangement might have on the children. However, there are limits to mothering from a distance. The well-being of the children back home is defined as the primary concern of migrant mothers. Thus, transnational mothers severely criticize migrant women who continue staying abroad even though they are aware that their children are not receiving proper care (Raijman et al., 2003). Goulbourne (2002) makes a similar argument based on his research among Caribbean transnational families, where he finds that the absence of mothers is harder for children while fathers' absence to fulfil their breadwinner role is considered normal. However, it would not be

fair to underestimate the emotional hardship that mothers go through in the host country. In particular cases, the mothers cannot bring their children even if they want to and have the financial means. This can be explained by the logic of capitalism which tries to reduce the cost and exclude the reproduction of the labour force. In such a setting, some of the mothers do not even think of raising their children in the hostile environment of the host country (Hondagneu-Sotelo and Avila, 1997).

Transnational mothers develop strategies to cope with the emotional cost of family separation. Because of the geographical distance between them and their children, migrant women change their object of affection and care from their children to their employers' children and search for emotional awards in this "surrogate" or "diverted" or "displaced" mothering (Lan, 2003a: 196). Along with criticizing the mothering techniques of their employers establishing close relationships with their employers' children becomes a way for migrant women to gain self-esteem. Transnational mothers confirm their belief in the quality of their mothering even though they have left their families behind when employers' children prefer them to their biological mothers (Lan, 2003). However, what Cheever calls the "attachment factor" (2003: 35) might work against migrant domestic workers when parents get jealous of the relationship between the nanny and the child.

Another coping strategy employed by immigrant domestic workers is participating in communal activities. The public/private distinction mentioned before is an important factor in determining domestic workers' access to social life. The indoor/private nature of domestic work limits women's access to public life compared to migrant men. Thus, coping strategies also tend to be gendered. In such a setting religious activity constitutes a major outlet for domestic workers, who consider the religious community as a "surrogate family" (Raijman et al., 2003: 745).

Once all these emotional and material hardships are acknowledged, the question remains: Why do women take on jobs abroad? How is the decision to migrate made and by whom? Family structures and marriage patterns in countries of origin along with prevailing gender structures are the most important determinants for the decision to migrate (Aranda, 2003; Parreñas, 2001b; Hondagneu-Sotelo, 2001). Thus, Central American women are more likely to migrate and accept live-in domestic jobs due to low levels of marriage rates, however, this should not mean that married women avoid migration. At first sight, material returns seem to be the major reason behind the decision to migrate, especially for women who are ready to sacrifice their comfort for the well-being of their children. However, a deeper look reveals the intricate gender relations influencing the decisions, specifically in societies where patriarchy is the norm. Especially in cases where only the mother migrates, women do not leave the responsibility of childcare to their fathers but guarantee that children have enough funds. The major cause of such distrust is the tendency of men to form new families when their wives go abroad to work (Parreñas, 2001b). The prevailing patriarchal structure is one of the most significant forces that drive women away from their societies of origin. Factors such as domestic violence, stigma around divorce, and unequal division of family labour present migration as the only viable outlet for women who want to escape from the constraints of patriarchy (Parreñas, 2001b). Hence, when the migration of

women is concerned, it is the women themselves who take the agency to decide to leave the gender constraints and at the same time ensure a better future for themselves. Thus, on the one hand, increased economic independence and confidence, along with the sociability involved make wage working a desirable alternative for women. In his analysis of gender relations in Mexico, Stern (1995: 263) refers to the attempts of women to find “*uncontrolled pathways of female livelihood*” as “*the structure of escape from direct patriarchal vigilance*”. Yet on the other hand, traditional expectations concerning gender roles, especially mothering, prevail and cause emotional burdens for the women who are stigmatized for forming broken families due to their literal absence from the family unit, even if the father is present.

5. Conclusion

Departing from Judith Stacey's “*postmodern family condition*” (1996), this study attempted to conceptualize the transnational family experience as a site that revealed and exemplified what is no longer modern or typical about the family in the heightened era of global capitalism along with feminization of migration and globalization of care work. The feminization of international migration and the globalization of domestic work are two parallel trends that change women's and their families' life options dramatically. Individual women cross various borders to participate in these global trends and provide a livelihood for their families. The gendered nature of domestic work enables these women to become primary breadwinners by taking on domestic sector jobs in the global market, yet simultaneously continues to hold them responsible for domestic responsibilities back home, as mothers and wives. Women, who use international migration as a strategy to cope with economic hardships, have to pay the price in terms of downward occupational mobility, inferior social status, and emotional distress due to family separation. The logic of global capitalism uses immigrant women of colour as a reserve army to fulfil less desirable yet highly needed jobs in rich countries while keeping the reproduction of this type of labour force out of borders.

Furthermore, the transnational family experience represents a significant departure from the traditional/normative family structure, challenging the conventional roles of husbands as breadwinners and wives as homemakers. The shift of the “primary breadwinner status” from men to women is a notable feature of transnational families. The impact of this shift is particularly pronounced in societies where traditional patriarchy structures gender relations. The emergence of diverse family forms, such as dual wage earners, single-parent families, and those with absent mothers, reflects the changing economic and gender dynamics in the postmodern family condition.

The transnational family, as a postmodern family form, operates through the circulation of goods, resources, individuals, and information across national borders. The concept underscores the fluid nature of familial relationships in the absence of a concrete family setting. The role of immigrant women, especially transnational mothers, becomes a challenge to traditional notions of motherhood and family structure. The “commodified motherhood” experienced by transnational mothers, where physical closeness is replaced by financial support, reflects the complex intersections of gender, migration, and globalization. The transnational family perspective, it remains a critical lens for understanding

the intersectionality of global structural and local cultural factors. Economic globalization, with its demand for cheap and docile labour, intersects with cultural values supporting collectivism and mutual obligations within extended families. While transnational families may be considered “broken homes” in some societies, they continue to thrive through the support provided by cultural values that facilitate extended kin members’ involvement in childcare duties.

In conclusion, the transnational family experience illuminates the intricate dynamics of gender, migration, and globalization. It challenges traditional family structures and gender roles, offering a lens through which to analyse the evolving nature of families in the context of global capitalism. The experiences of transnational mothers, their coping strategies, and the broader implications for family structures highlight the need for a nuanced understanding of contemporary family life in the era of heightened global interconnectedness.

BEYANLAR / DECLARATIONS

Etik İlkelere Uygunluk Beyanı

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışmanın yazarı bu çalışma için Etik Kurul onayı gerekmediğini beyan etmiştir.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the “COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” the following statements are included:

The author of this study declared that the Ethics Committee approval is not required for this study.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar herhangi bir çıkar çatışmaları olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare.

REFERENCES

- Aranda, E. M. (2003). Global care work and gendered constraints the case of Puerto Rican transmigrants, *Gender and Society*, 17(4), 609-626.
- Cheever, S. (2003). The nanny dilemma, In B. Ehrenreich and A. R. Hochschild (Eds.). *Global woman*. Metropolitan Books.

- Cheng, S. A. (2003). Rethinking the globalization of domestic service foreign domestics, state control, and the politics of identity in Taiwan, *Gender and Society*, 17(2), 166-186.
- Constable, N. (1997). *Maid to order in Hong Kong*. Cornell University Press.
- Ehrenreich, B. and A. R. Hochschild (Eds.). (2003). *Global woman*. Metropolitan Books.
- Foner, N. (2000). Immigrant Women and Work, In *From Ellis Island to JFK: New York`s two great waves of immigration* (pp. 108-141). Russell Sage Foundation.
- Foner, N. (1997). The immigrant family: Cultural legacies and cultural changes. *International Migration Review*. 31(4), 961-974.
- Giddens, A. (1992). *The transformation of intimacy*. Stanford University Press.
- Goulbourne, H. (2002). *Caribbean transnational experience*. Pluto Press.
- Herrera Lima, F. (2001). Transnational Families: Institutions of Transnational Social Space in New Transnational Social Spaces, In L. Pries, (Ed.), *Routledge research in transnationalism*, (pp. 77-93). Routledge.
- Ho, Christine G.T. (1999). Caribbean transnationalism as a gendered process, *Latin American Perspectives*, 26(5), 34-54.
- Hochschild, A. R. (2003). Love and gold, In B. Ehrenreich and A. R. Hochschild (Eds.). *Global woman*, Metropolitan Books.
- Hochschild, A. R. (2001, December 19). The nanny chain, *American Prospect*, <https://prospect.org/features/nanny-chain/>
- Hondagneu-Sotelo, P. (2001). *Domestica*. University of California Press.
- Hondagneu-Sotelo, P and Avila, E. (1997). I'm here, but I'm there: The meanings of Latina transnational motherhood, *Gender and Society*, 11(5), 548-571.
- Kofman, E., Phizacklea, A., Raghuram, P. & Sales, R. (2000). *Gender and international migration in Europe*. Routledge.
- Lan, P. C. (2003a). Maid or madam? Filipina migrant workers and the continuity of domestic labor, *Gender and Society*, 17(2), 187-208.
- Lan, P. C. (2003b). Among women: Migrant domestics and their Taiwanese employers, In B. Ehrenreich and A. R. Hochschild (Eds.). *Global woman*. Metropolitan Books.

- Litt, J. S. and M. K. Zimmerman. (2003). Global perspectives on gender and carework: An introduction, *Gender and Society*, 17(2), 156-165.
- Lutz, H. (2002). At your service madam! The globalization of domestic service, *Feminist Review*, 70, 89-104.
- Nakano Glenn, E. (1986). *Issei, nisei, warbride*. Temple University Press.
- Parreñas, R. S. (2003). The care crisis in the Philippines: Children and transnational families in the new global economy, In B. Ehrenreich and A. R. Hochschild (Eds.). *Global woman*. Metropolitan Books.
- Parreñas, R. S. (2001a). Mothering from a distance: Emotions, gender, and inter-generational relations in Filipino transnational families, *Feminist Studies*, 27(2), 361-390.
- Parreñas, R. S. (2001b). *Servants of globalization: Women, migration and domestic work*. Stanford University Press.
- Pries, L. (Ed.) (2001). *New transnational social spaces: International migration and transnational companies in the early twenty-first century*. Routledge.
- Raijman, R., S. Schammah-Gesser, A. Kemp. (2003). International migration, domestic work, and care work undocumented Latina migrants in Israel, *Gender and Society*, 17(5), 727-749.
- Rollins, J. (1985). *Between women domestics and their employers*. Temple University Press.
- Rosas, A. Unpublished Manuscript (2004). *Mucho mas que mujeres abandonadas: The cultural politics of bracero labor and marriage in Mexico and the United States, 1942-1947*.
- Rotkirch, A. (2001). *The internationalisation of intimacy: A study of the chains of care*, [Paper presentation]. The 5th Conference of the European Sociological Association, Visions and Divisions, Helsinki, Finland
- Sassen, S. (1998). Notes on the Incorporation of Third World Women into Wage Labor Through Immigration and Offshore Production, In *Globalization and Its Discontents*. The New Press.
- Stacey, J. (1996). *In the name of the family rethinking family values in the postmodern age*. Beacon Press.
- Stacey, J. (1991). *Brave new families: Stories of domestic upheaval in late twentieth century America*. Basic Books.
- Stern, S. (1995). *The secret history of gender*. University of North Carolina Press.

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

The Transition from Nationalism to Islamism in Iran's Foreign Policy

M. Reza PASHAYI¹

¹Süleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences,
Department of European Union Studies, Isparta
mrpashaie@yahoo.com , ORCID ID: 0000-0001-7022-8017

Timuçin KODAMAN²

²Prof. Dr., Süleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences,
Department of European Union Studies, Isparta
timucinkodaman@sdu.edu.tr , ORCID ID: 0000-0001-5559-983X

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 24.09.2023 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 14.12.2023

Pashayi, M. R. & Kodaman, T. (2023). The Transition from Nationalism to Islamism in Iran's Foreign Policy. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 229-252.

229

Abstract

The 1979 Iranian Revolution is a multifaceted phenomenon with intricate causes, complex evolution and far-reaching outcomes. Rooted in the Constitutional Revolution of the early 20th century and the rise to power of the Ayatollahs, its beginnings are distinct but interconnected. Unlike many revolutions of the 20th century, the 1979 Iranian Revolution was a departure from the socialist or communist model and manifested itself as a revolt against both Western and Eastern systems, with unique outcomes.

The 1979 Revolution shook a traditional and established order and paved the way for the rise of Islamism within a new political framework. This ideology, like its predecessors, adopted a singular leadership based on religious doctrine. To differentiate itself from global and regional powers and focus on its unique revolution, the Iranian regime shaped a foreign policy summarized by the slogan "neither East nor West, the Islamic Republic" and aimed to export this ideology globally.

The policy focused primarily on political and ideological interests, resulting in permanent sanctions imposed by the United States. This economic aspect contributes to the changes in Iran's foreign policy towards the United States, from pre-revolutionary Persian nationalism to post-Revolutionary political Islam, emphasizing its strength and adaptability in the face of external pressures.

Keywords: Foreign Policy, Iranian Revolution, the US, Shiism, "Look East"

İran'ın Dış Politikasında Milliyetçilikten İslamcılığa Geçiş

Öz

1979 İran Devrimi, nedenleri, gelişimi ve geniş kapsamlı sonuçları olan çok yönlü bir olgudur. Kökleri 20. yüzyılın başlarındaki Meşrutiyet Devrimi'ne ve Ayetullahların iktidara yükselişine dayanan devrimin başlangıcı birbirinden farklı ancak birbiriyle bağlantılıdır. Yirminci yüzyıldaki pek çok devrimin aksine 1979 İran Devrimi, sosyalist ya da komünist modelden farklı olarak hem Batı hem de Doğu sistemlerine karşı bir başkaldırı olarak kendini göstermiş ve benzersiz sonuçlar doğurmuştur.

1979 Devrimi geleneksel ve yerleşik bir düzeni sarsmış ve yeni bir siyasi çerçeve içinde İslamcılığın yükselişinin önünü açmıştır. Bu ideoloji de öncekiler gibi dini doktrine dayalı tekil bir liderliği benimsemiştir. İran rejimi, kendisini küresel ve bölgesel güçlerden farklılaştırmak ve kendi benzersiz devrimine odaklanmak için "ne Doğu ne Batı, İslam Cumhuriyeti" sloganıyla özetlenen bir dış politika şekillendirmiş ve bu ideolojiyi küresel çapta ihraç etmeyi amaçlamıştır.

Öncelikle siyasi ve ideolojik çıkarlara odaklanmış, bu da ABD tarafından uygulanan kalıcı yaptırımlarla sonuçlanmıştır. Bu ekonomik boyut, İran'ın ABD'ye yönelik dış politikasında devrim öncesi Pers milliyetçiliğinden devrim sonrası siyasal İslam'a doğru yaşanan değişimlere katkıda bulunarak dış baskılar karşısındaki gücünü ve uyum yeteneğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış Politika, İran Devrimi, ABD, Şiilik, "Doğu'ya Bakış"

1. Introduction

Before the establishment of the Republic of Turkey in 1923 and the Pahlavi dynasty in Iran in 1925, both countries were characterized by dynastic rule. The Republic of Turkey, led by Mustafa Kemal Atatürk, experienced a radical transformation and then revolutions, varying significantly from the politics and practices of the Ottoman dynasty. This conversion involved the adoption of new principles and reforms aimed at modernizing the state and society.

By contrast, the establishment of the Pahlavi dynasty in Iran represented a break with historical foundations. An ordinary man from Savad Kooch's village overthrew a monarchy that had been in place for more than two centuries, ushering in a new and relatively untested one-man rule, potentially even a dynasty or religious caste (Meskoob, 1394: 11). These different historical developments laid the grounds for deeply different approaches to statecraft and governance that would define modern Turkey and Iran.

The rule of the Pahlavi dynasty from its establishment in 1925 until the Iranian Revolution of 1979 experienced noteworthy changes. Access to modern technology, European-style development, Persian nationalism, cultural modernization, and later revolution and secularism influenced Iran's evolving

national identity (Bashirieh, 2004: 21). In its search for a new identity, the Pahlavi monarchy constructed a narrative based on mythological elements, Ferdeousi's Book of Kings, Zoroastrianism as the ancient Persian religion and as the legacy of the Persian Empire. It is argued that this new Iranian identity imposed by the Pahlavi regime is an invented, ethnically based, and upper-class construct.

In the route of identifying a new identity for the new state and the nation, the Pahlavi dynasty decentralized a multicultural society. The endeavor to establish a single union as a modern nation-state immersed classification, new laws, and the claim that the Iran is a single nation, a homogeneous society with a single language. Policies were implemented that suppressed linguistic and cultural diversity, such as the elevation of Persian as the leading language, and discrimination against languages other than Persian. These policies included the denial of the existence of Arabic-speaking communities in the southwest of the country, the ethnicization of Azerbaijani Turks as "Azeris", the banning of regional Turkish and Arabic language broadcasting, widespread discrimination against the provinces in favor of Tehran, and the promotion of Persian-speaking languages over non-Persian languages (Katozian, 2000: 433).

In addition, using modern tools such as the media, the Pahlavi government sought to wipe away existing historical narratives in order to construct a new history that legitimized the Pahlavi regime's vision of supranational identity. For example, in the Shahnameh, one of the cornerstones of Persian literature, King Dara is depicted as ruling a kingdom encompassing the area now known as the province of Fars, one who goes "from Iran to Kerman", emphasizing how the borders of Iran have changed over time (Ferdeousi, 1387: 1148). The formation of a new and modern identity under the name "Iran" developed over time, but the stages of assimilation were not always plainly carried out and rather progressively took shape after the coups of 1921 and 1925 (Ghani, 2001: 48, 59, 80). Pahlavi finally changed the country's name to Iran after 1934.

Furthermore, these assimilation policies were met with resistance from numerous divisions of society, especially ethnic and linguistic minorities. Reza Khan and his son, with the support of Britain, put down the uprisings of Koochak Khan, Bakhtiaris, Turks, Arabs and other regional forces until rebellions broke out across the country. This challenge to the central government underscores the complexity of nation-building in both Turkey and Iran during this period of transformation.

2. Persian Nationalism and Iranian Foreign Policy in the Pahlavi Era

Iran's foreign policy in the Pahlavi era was intricately woven with its pursuit of national identity and independence from external influences. This inclination is exemplified by Reza Pahlavi's 1934 visit to Turkey, showcasing the complex interplay between asserting identity and navigating a transforming 20th-century political landscape (Marashi, 2007: 99-119; Ghani, 2001: 401). Reza Pahlavi's official visit to Turkey exemplified the complexity of Iran's foreign policy under Pahlavi and the tension between the country's desire to assert its national identity and maintain its independence from foreign powers. However, it has often been difficult to maintain this balance as Iran navigated the changing political

landscape of the 20th century. Despite this, the pragmatic reality was mirrored in Pahlavi's alignment with Britain, pivotal to his rise to power (Ghani, 2001: 68, 192, 245). However, his extreme nationalism, emphasizing Persianism and Aryanism, and his ambition for Iran's independence from the British umbrella led to a change in the country's foreign policy with the outbreak of the Second World War (WWII), which led to a shift toward Germany during the War and a dream of the Aryan race doctrine led him into his greatest political trap.

Before the WWII, Hitler had the same idea of a world empire and needed partners in the Middle East and oil-rich countries. In fact, Pahlavi was preparing to take on this role. Realizing the common racial "Aryan" ties between Persians and Germans, Pahlavi began to shift his foreign policy orientation from Britain to Germany, forgetting that the British had brought him to power. Pahlavi's betrayal during the war, a move that proved politically fatal, resulting in his exile to the Indian Ocean Island of Mauritius and later to Johannesburg in South Africa (Shawcross, 1989: 59; Kinzer and Muşaddiq, 2003: 45, 121; Bakhash, 2018: 134). This shift in foreign policy orientation eventually led to the replacement of Mohammad Reza Pahlavi by the British in September 1941.

As mentioned earlier, the Pahlavi era, both father and son, was marked by a complex interplay of historical, demographic and institutional factors that shaped the country's foreign policy. The new leaders of the country, with the same system but with different dynasties and new kings, were trying to establish a new nation-state based on a new ideology and principles in a short time and to assert their Persian national identity. We observe that the Republic of Turkey was founded only two years before the Pahlavi dynasty. The continuation of the Qajar State as a Turkish state and the existence of two strong Turkish states in the region would, of course, be contrary to Britain's interests in the Middle East. However, while the ostensibly ultra-nationalist Persian stance became the cornerstone of the new regime, it also became a trap for the Pahlavis, and this politically turbulent period led to a change in the direction of the country's foreign policy. The Pahlavi era, marked by historical, demographic, and institutional complexities, aimed to establish a new nation state with a Persian national identity. This pursuit, though seemingly ultra-nationalistic, became a trap, as Ayatollahs viewed the new state as a pawn in imperial powers' hands. The ensuing dilemma between being a regional enforcer for the U.S. and true independence culminated in the replacement of Mohammad Reza Pahlavi and the 1979 Revolution.

3. Post-World War II and Mossadegh's Era: A Shift in Trajectory

Post-World War II, Iran's foreign policy underwent a multifaceted transformation. Prime Minister Mossadegh's bid to nationalize the oil industry in 1951 was a pivotal move against decades of British dominance (Ghasemi, 2011: 442-456; Bill and Louis, 1988: 78-95; de Bellaigue, 2012; Elm, 1992: 14, 88, 111, 124, 162, 165, 176, 184, 204; Abrahamian, 2021: 50, 57, 62, 76, 161; Brew, 2022: 82, 86, 87, 88, 91, 108, 117; Heiss, 1994: 511-535). The reason for controlling the oil market was that the British had established a virtual monopoly over Iranian oil since 1909, and in the following decades controlled the vast majority of the country's oil revenues through British Petroleum (BP) and other oil companies, the so-called

“seven sisters” with “the big signs that stick up like lollipops from the roadsides in countries all over the world: Exxon (or Esso), Shell, BP, Gulf, Texaco, Mobil and Socal (or Chevron)” (Sampson, 1991: 18). Thus, despite its potential to end foreign control over Iranian oil, the nationalization of Iranian oil affected Iran’s economic landscape, triggered an embargo, strained foreign relations, coupled with political pressure. Mossadegh’s failure to anticipate foreign interference proved fatal, leading to his removal and the Shah’s return to power.

The nationalization of oil sales could have put an end to this situation and given the Iranian state the right to control and profit from its natural resources. But in fact, by imposing sanctions on Iran’s oil exports during the Mossadegh era, the West knew “the Iranians would be forced to negotiate. For oil was far their biggest export - far more profitable than caviar or carpets - and their oil could no longer be sold. Early in the crisis BP had enlisted the support of the other six sisters” (Sampson, 1991: 146). The sanctions thus set the stage for a predictable coup that could guarantee the unhindered flow of oil to Western countries.

Furthermore, the nationalization of oil also had important consequences for the country’s foreign relations. The British, along with other foreign oil companies, responded to nationalization by imposing an embargo on oil purchases from Iran. This effectively cut off the country’s main source of foreign revenue and put the government in a difficult economic situation (Painter and Brew, 2023: 48, 49; Nephew, 2018: 135, 140, 153, 172). In addition to economic pressure, the government also faced political pressure from the United States and Britain. Then came the famous US and UK backing a coup against Mossadegh in 1953 (Rahnama, 2015: 283). The coup was carried out in two stages. The first coup attempt failed. Three days later, on August 19, Mossadegh was declared the clear winner and urged his supporters to stay at home to avoid further violence on the streets of Tehran (Kruse, 1994: 59; Bayandor, 2010: 172-75; Rahnama, 2015: 34-48). Former Prime Minister Mossadegh’s mistakes were many and multifaceted, but perhaps the most fatal of them was his failure to foresee the level of foreign interference in Iran’s internal affairs (Koch, 1998: 63). There is also the fact of the three Ayatollahs, Boroujerdi, Behbahani and Kashani, the Shia clerics who played a profound and decisive role in the overthrow of Mossadegh and the success of the second wave and the coup. Despite his initial successes, Mossadegh did not take into account the potential for a second coup attempt organized by foreign powers and their intelligence services and operative agents in Iran. The result of this negligence was the US and Britain succeeded in a second coup attempt on August 19, 1953, which led to Mossadegh’s removal and the Shah’s return to power in Iran.

The nationalization of oil, the ensuing embargo and then coup had a profound impact on Iran’s foreign policy trajectory and domestic politics. It demonstrated the country’s determination to assert its national sovereignty and control over its resources, as well as the lengths to which foreign powers would go to maintain their influence and control over the country’s economic and political affairs. While the Mossadegh era laid the groundwork for a more assertive and independent foreign policy for Iran, it also led to continued foreign interference in the country’s internal affairs.

The Mossadegh era left an indelible mark on Iran's foreign policy, symbolizing the country's determination for sovereignty. Yet, it also paved the way for continued foreign interference, and a significant shift in Iran's post-Mossadegh foreign policy, with the country's top leadership once again moving closer to the United States. Iran's leadership, once again, aligned with the U.S., establishing a military dictatorship with American support and creating *Sāzmān-e Ettlā'āt va Amniyat-e Keshvar* (SAVAK) with American and Israeli assistance (Asnad, 2016; Keddie and Gasiorowski, 1990: 154). The democratic process was subverted, as the office of Prime Minister was no longer elected but appointed by the Shah (Farsoun and Mashayekhi, 1992: 165; Axworthy, 2013: 48; Petherick, 2006; Obama, 2020: 450-451). Yet years later, the Shah's sister Ashraf Pahlavi once recalled "it was not [the Shah's] wish to create, as some have said, a kind of gulag atmosphere or a security force of yes-men" (Pahlavi, 1980: 151). The takeover of oil assets, one of the main elements of Mossadegh's agenda, was reversed, and the bulk of the oil industry's profits were reaped by American and European companies. This was an important turning point in Iran's history, and Mossadegh's oil agenda was reversed, putting Iranian wealth back under foreign control.

This shift in post-Mossadegh foreign policy underscored the complex dance between asserting national sovereignty and engaging with the international community. The legacy of Mossadegh's era resonates in Iran's ongoing struggle for autonomy amidst foreign interference.

4. The Shah's Reign: A Tainted Legacy

It is clear that the events of the Mossadegh era had a profound and long-lasting impact on Iran's domestic politics and foreign policy. The determination to assert national sovereignty and control over resources met with brutal resistance from foreign powers, resulting in the establishment of a pro-Western dictatorship "where spiritual and moral decline was obvious and whose political chaos at times had led to the horrors of fascism, racism and military and/or political dictatorships" (Shakibi, 2021: 309) and the erosion of democratic institutions. The legacy of these events continues to shape Iran's political landscape today and underscores the ongoing struggle for autonomy and self-determination in the face of foreign interference.

The Shah's close ties with the U.S. led to speculations of Iran becoming a "client state", with critics branding him as a defenseless American puppet. Abbas Milani believes that "after that August [1953] the Shah never shook off the tainted reputation of being a puppet" (Milani, 2011: 175). Then came the Shah's foreign policy mistakes, summarized as the "seven foreign policy mistakes of Pahlavi", which further complicated Iran's role in the global arena. These mistakes, combined with economic mismanagement and human rights abuses, fueled discontent.

The reign of Mohammad Reza Shah was marked by a series of major foreign policy mistakes. From the post-revolutionary Iranian perspective, the so-called "Pahlavi's seven foreign policy mistakes" include giving up Bahrain, granting Saudi Arabia an island, the Algiers Agreement, military intervention in Oman, supporting Pakistan during the Baluchistan uprising, agreeing with Afghanistan over the

Helmand River and establishing relations with Israel (Parto, 1394/2015). These events continue to shape Iran's foreign policy and have led to ongoing debates about the country's role in the region and the world. Shakibi argues "Pahlavism, unlike other dominant ideologies of the Middle East, was wary of Third Worldism mainly because it considered Iran a primordial member of the elite 'Western' club" (2021: 151). They are also a reminder of the delicate balance that must be struck when pursuing national interests and maintaining international relations. In addition, the Shah began to distance himself from the US, especially in the area of regional politics, as he sought to assert Iran's dominance in the Middle East.

These foreign policy mistakes, along with other factors such as economic mismanagement and widespread "human rights abuses", ultimately "instigating a nationwide anti-Shah protest movement by mid-1978", led to the overthrow of the Shah in the 1979 Iranian Revolution (Saikal and Schnabel, 2003: 170). Given these efforts, the Shah's reputation as a loyal puppet of the United States persisted even when his decisions had negative consequences for the Western and American economies, such as the oil price problem. As Gary Sick, a former member of the National Security Council under Presidents Ford, Carter and Reagan, noted, "Despite these efforts, the Shah's reputation as a staunch puppet of the United States persisted, even in instances where his decisions had negative consequences for the Western and American economies, such as the oil price issue" (Sick, 1985: 173). The United States and other Western countries were heavily dependent on Iranian oil, and the sudden rise in prices had a significant impact on their economies. As Mark Ghaziurovsky has noted, the Shah's peaceful foreign policy approach was instrumental in stabilizing Iran and promoting growth during this period. Gasiorowski argues that only 10 years after Mossadegh's overthrow and based on the Shah's regional policies, an autonomous Iranian state was firmly established and had a strong foreign policy (Gasiorowski, 1991: 187). Despite contributing to stability and growth, the Shah's legacy remained tarnished. The post-revolution US rejection of the Shah and refusal to accept him as a political refugee underscored the complexity of Iran's foreign relations. The Shah's apparent submission to Western interests, as expressed by Queen Farah Diba, exposed the dichotomy between seemingly independent yet dependent foreign policy goals. Iran's Queen Farah Diba recounts the post-revolutionary rejection of the Pahlavi dynasty by the revolutionary government and the subsequent refusal of the United States to accept "the Shah" as a political refugee. Quoting the Shah of Iran, she writes:

During the Arab oil embargo in 1967, I opened Iran's oil taps to the West and Israel and did not allow the wheels of the Western energy industry to turn at the expense of Iran's relations with the Arabs. During the 'Dhofar War', I sent Iranian soldiers to fight against leftist rebels to ensure the security of the mouth of the Persian Gulf and the safe passage of oil to America, Japan and Europe. I spent my entire life suppressing communist and leftist forces to protect the interests of the West and above all America. During the Vietnam War, I supplied the Americans with petrol, gasoline and aviation fuel and even supplied Iranian fighter planes to the American command in South Vietnam. I wholeheartedly accepted whatever they told me and obeyed their regional and extra-regional orders like a slave. Every year I spent billions of dollars from the national budget to buy weapons from American companies and gave hundreds of millions of dollars in grants to American educational and social institutions (Pahlavi, 1387: 872).

Diba also links the Shah's ultimate goal of protecting Western and US interests with his lifelong quest to neutralize the influence of USSR communist ideologies. In this grandiose, seemingly independent but dependent, seemingly peaceful but expansionist foreign policy, the importance of strengthening positive and mutually beneficial ties with other countries was emphasized.

In essence, the Shah's reign, marked by a series of foreign policy missteps, economic challenges, and human rights violations, culminated in the 1979 Iranian Revolution. The persistent perception of the Shah as a loyal puppet of the US, despite negative consequences for Western economies, mirrored the delicate balance needed in pursuing national interests while navigating international relations. Both the rapprochement with the US after the coup and the mistakes made in foreign policy decisions have created a significant deviation from the previous foreign policy trajectory of the country, which was trying to defend its independence and national sovereignty.

5. The 1979 Revolution and The Islamic Republic Of Iran

The overthrow of the Shah of Iran in 1979 marked a pivotal moment leading to the emergence of two enduring themes deeply embedded in the official Shia-based religious movement. These themes are prominently displayed at the entrance to the Iranian Foreign Ministry. The Islamic Revolution signaled a radical departure from the existing status quo, giving rise to a new ideology known as the "third way" (Panah, 2007: 50, 150). This ideology aimed to reconcile the seemingly incompatible ideologies of capitalism from the United States and its Western European allies and communism from the Soviet Union and its Eastern European counterparts. The phrase "Neither East nor West, Islamic Republic" encapsulated this ideology, serving as the driving force behind the foreign policy of the Islamic Republic of Iran for the past forty-four years. During this time, Iran has experienced both positive and negative transformations compared to the pre-revolutionary era. The population has surged from 35 million to 86.5 million, with ambitious plans to reach 150 million, as articulated by Iranian leaders (Khamenei, 2014: 573-575; Tasnim, 2022). Since the Pahlavi era, Iran has not only experienced political transformation, but has also undergone changes in the social and economic organization, cultural and religious dimensions, social structure, and identity definition. The main factors driving these changes have also shaped Iran's foreign policy. These changes have been caused by various factors, involving ideological goals, historical legacy, political leadership, and external pressures.

The United States, a stronghold of capitalism, was the first country to recognize the new Iranian regime, followed by the British government, a traditional ally of the US. However, the attack on the US Embassy on November 4, 1979, and the subsequent 444-day hostage crisis underscored the "idealistic revolution" of Iranian foreign policy. This policy aimed to assert independence internationally and resist Western hegemony. Despite these new "idealistic" and "revolutionary" changes over the years, Iran's desire to establish itself as a legitimate contributor to regional problem resolution, rather than a source of instability, remains a core tenet of its foreign policy.

Along with Pakistan, Syria, Mauritania and Libya, the Soviet Union was among the first countries to recognize the new regime, which represented a clear departure from the traditional alignments of the Cold War era. Soviet support for the new regime in Iran five days after the revolution can be seen as a positive development in terms of the transformation of borders in a system dependent on the United States and a clear indicator of the changing dynamics of global politics. In the context of the anti-Iranian foreign policy with the US and the West, it became a sustainable credo in a changing environment and in fact rejected the principle of permanent change, which should constitute the basic philosophy of foreign policy.

The Islamic Republic's foreign policy has been a subject of scrutiny, with a focus on the evolution of its goals and strategies. Two distinct periods, under Ayatollah Khomeini and Ayatollah Khamenei, reflect changes influenced by leaders and varying presidential ideologies. The concept of national interest, often associated with secular schools of thought, is not explicitly addressed, as Ayatollah Khomeini emphasized a focus on "*ummahs*" as the keystone of the initial global Islamic movement, is satisfied to admit that the route it has comprised under the direction of the "hidden Imam" has gratefully progressed. Today, Iran's global and regional plan aims to increase the commitment of Muslims to this radical revolutionary journey, whose eyes are not on the "nation-state" but on the respected leadership of the Revolution and the political Islamic Doctrine of *Velayat-i Faqih*. The highest state authority in Iran is the religious and political leadership led by Ayatollah Khomeini and then Ayatollah Ali Khamenei, referred to as "*Vilayat-i Faqih*", a unique concept in the Islamic Republic of Iran.

The foreign policy of the Islamic Republic of Iran underwent a significant transformation after the 1979 revolution, leading to the establishment of numerous state institutions based on Islamic standards. The highest state authority is the religious and political leadership, known as "*Vilayat-i Faqih*" (Sorush, 2000; Kadivar, 2004: 64). This theocratic and juridical leadership interprets and implements Islamic principles of governance. The "Divine-Political Testament" of Ayatollah Khomeini outlines a comprehensive understanding of the principles and foundations of the Islamic Republic. It emphasizes the dynamic and evolving nature of the system, responding to changing needs and aspirations while adhering to the principles of justice, sovereignty, national interest, and self-determination.

Immediately after the Iranian revolution in 1979, Iran's political system underwent a significant transformation with the establishment of a large number of complex and interrelated state institutions established in accordance with the adopted constitution. During the years of the revolution and according to the Constitution of the Islamic Republic, foreign policy was based on Islamic standards and commitments to brotherhood with all Muslims and was organized on the basis of protecting all oppressed peoples of the world, emphasizing the importance of joint struggle against oppression and injustice (Naserzadeh, 1993: 65; Saikal, 2021: xxiii). Iran's foreign policy is marked by a strong anti-American stance, often portrayed as resistance against Western influence (Panah, 2007: 164). Moreover, after the victory of the Islamic Revolution, the main objectives of Iran's foreign policy were to support Muslims, oppressed peoples and oppressed nations and to export the ideology of the Revolution. This

was followed by border tensions and the eight-year Iran-Iraq war, the ideal of liberating Jerusalem, the first Qibla of Muslims, and Palestinian liberation movements such as Hamas and Islamic Jihad. But the above examples also show what happened. The foreign policy approach involves supporting and assisting third-world countries, especially in the Middle East, to liberate them from Western and Eastern hegemony. The export of the revolution has been a consistent feature, with support for Shia and Sunni groups in neighboring countries.

According to its Constitution and the statements of its political leaders, the Islamic Republic of Iran derives its power and influence in the region from its privileged structure based on the Koran and Sharia law. In other words, it is founded on the doctrine of *Velayat-i Faqih*. Iran's foreign policy is based on a dynamic system that responds to both internal and external influences through attempts to develop relations with various regional and even global countries. Due to the reliance of *Velayat-i Faqih* on political Islam, an Iran-centered foreign policy, and the perceived injustice of the international system, two groups of countries and peoples around the world have adopted the export of revolution as a central discourse, aligning themselves on either the "oppressed" or the "oppressor" side and thus including Third World countries in their discourse (Khomeini, 1980). Ayatollah Khomeini once said, "The main mission of our revolution is to pave the way for the emergence of a universal Islamic civilization that will eliminate oppression and cruelty in the world" (Khomeini, 1979: 23). However, Iran's policies over the years clearly show that the alleged support for the "oppressed of the world" within the framework of the "Second Step and Foreign Policy Declaration" is not an all-encompassing sentiment and that the country has tended to be selective in the past. This is evident in instances where Iran has refrained from supporting certain Muslim groups, such as the Uighurs, Chechens and Azerbaijani Muslims, and in some cases even pursued policies contrary to the interests of the Islamic world and "oppressed" nations. This can be attributed to the fact that China and Russia, with which Iran maintains "strategic" relations, pursue policies in line with their own interests. Thus, we find Iranian post-Revolution foreign policy approach has evolved, influenced by changing international environments, the end of the Iran-Iraq War, and a rational, professional posture in regional and global relations. Dialogue with the West, despite periods of tension and isolation, is a pivotal point in Iran's foreign policy under conservatives and reformists and has been recognized as essential for regional stability.

The discourse surrounding the role of Sharia law and Islamic values in the Islamic Republic of Iran has been a contentious issue, with various groups holding widely divergent views. From one point of view, conservatives consider Sharia law to be valid and supreme in the Republic and strictly enforced, while from another point of view, reformists may claim that Islamic values are eroding in the country and that the Republic has failed to meet the demands of secular freedom. It is worth noting that, as in any political system, the issue of extremism is present in Iranian politics and government, leading to highly polarized attitudes and assessments among the population.

In addition to ideological underpinnings, other factors shape Iran's foreign policy, including resistance to the Holocaust, nuclear diplomacy, exporting the revolution, an influential presence in Latin America,

and an emphasis on the East. While these elements contribute to the complexity of Iran's foreign relations, they do not fundamentally alter the underlying principles or objectives of the country's international stance.

Ayatollah Khomeini, the founding leader of the Islamic Republic of Iran, laid out a comprehensive and nuanced understanding of the principles and foundations of the Islamic Republic in his "Divine-Political Testament", which was read from the rostrum of the Assembly of Experts on June 4, 1989, following his death. In this document, Ayatollah Khomeini emphasized that the Islamic Republic is a unique and distinct political system based on the principles of Islamic theology and jurisprudence and aims to establish an Islamic order that is not limited to the realm of personal piety but encompasses all aspects of individual and collective life.

My testament to the leaders and the leadership council in this era, which is the era of the superpowers and their extensions inside and outside the country attacking the Islamic Republic and indeed Islam under the guise of the Islamic Republic and in the ages to come, is that they should devote themselves to the service of Islam, the Islamic Republic and the deprived and oppressed people who are left behind; and do not think that leadership in itself is a gift and a high position for them, but it is a heavy and dangerous task that will result in eternal shame in this world and the fire of Allah's wrath in the next world, unless Allah wills it-he said (Khomeini, 1368/1385: 423).

Ayatollah Khomeini also argued that the Islamic Republic is not a static or unchanging system, but rather a dynamic and evolving system that responds to the changing needs and aspirations of the Iranian people and the global political environment. He emphasized that the Islamic Republic is not a theocracy disconnected from the realities of the world, but a system based on the principles of justice, sovereignty, national interest and self-determination (Khomeini, 1368/1385). Therefore, it can be said that Ayatollah Khomeini's "Divine-Political Testament" is not only a testament to his political vision, but also a guideline for its practical implementation as a political system to be implemented in the later stages of the Islamic Republic of Iran.

After the death of Ayatollah Khomeini, the powers of the "*Faqih*" were expanded with the appointment of Ayatollah Khamenei by the Khobregan Council or Council of Eminent Persons. In Iran, the armed forces, the judiciary, state television and other key government institutions are under the control of the country's Supreme Leader, which ensures a high degree of cohesion and centralized control within the regime (Khalaji, 2023: 111-112). Since the establishment of the Islamic Republic, only two Leaders have held office, and the current Leader has been in office since 1989, contributing to the stability and continuity of the regime.

The Islamic Republic's foreign policy has been the subject of much scrutiny and debate since its inception, with most analyses focusing on the evolution of its goals and strategies. This is not surprising

given that the Islamic Republic's foreign policy, like that of its predecessor, the Pahlavi dynasty, has undergone significant changes over the last four and a half decades. However, when it comes to Iran's foreign policy towards the United States, the picture has changed little compared to other countries. These changes can be divided into two distinct periods: Ayatollah Khomeini as Supreme Leader and then Ayatollah Khamenei. It seems possible to argue that these changes are also more closely linked to who is at the highest levels of government, the reformist or conservative president. Whatever the reason, it is undeniable that the essence of the first decade of change in the Islamic Republic's foreign policy was shaped by two main elements: revolutionism and Islamism. Under Ayatollah Khomeini, these elements, while not mutually exclusive, formed the foundation on which the Islamic Republic's foreign policy was built and played an integral role in shaping the nation's understanding of the nation-state and national interest.

Iran's quest for independence in its post-revolutionary foreign policy, like that of Pahlavi Iran, includes a desire to reclaim its rich history and cultural heritage, a sense of victimization by foreign occupiers, and experiences of semi-colonial or imperial encounters. Iran's desire to position itself as a legitimate contributor to the resolution of regional problems, rather than as a source of instability, has become one of the fundamental principles of its foreign policy. The population's sense of victimization by foreign occupiers and experiences of semi-colonial or imperial encounters have contributed to the development of a national identity infused with both Islamic and revolutionary elements. While Iran has historically sought to infiltrate neighboring states militarily, it has also sought to exert ideological influence through the establishment of Shiite organizations. However, despite these efforts, Iran has faced significant obstacles in achieving the desired level of influence. Homeira Moshirzade explains Iran's independence and desire for independence under three factors: "Iran's glorious past, historical victimization by the invaders, and (semi-)colonial/imperial encounters that led to Iran's dependence and backwardness" (Moshirzadeh, 2007: 529). These experiences contributed to the development of a national identity characterized by both Islamic and revolutionary elements, which gave an ideological character to Iran's dominant discourse (Dehghani Firouzabadi, 2008). Years later, the leader of the Iranian Revolution explained this dependence in this way:

The best choices for America and Britain were Reza Khan and Mohammad Reza, because the same plans, the same culture, the same dependence, the same backwardness and the same cover-up of inner abilities that the West wanted, were being carried out in the country by those who were ostensibly Iranian (Khamenei, 1384).

According to Iran's Leader Ayatollah Khamenei, there is a strong link between science, progress, self-sufficiency and independence in foreign policy (Khamenei, 1392). Ayatollah Khomeini often cited the lack of genuine Islamic rule, especially in the backward Middle Eastern countries, and the exploitation of the Third World by the imperialist states - Britain, the United States and the Soviet Union - as the main reason for this. In fact, Iran's military presence in the region and in neighboring countries over the years owes a lot to US policies in the Middle East, which opened the door for Iranian intervention in Iraq, Syria,

Yemen, Lebanon and Afghanistan.

The foreign policy of the Islamic Republic of Iran is a multifaceted phenomenon and despite facing challenges in establishing, managing and implementing foreign relations, tactical changes have not changed the basic principles of Iran's foreign policy. The essence of Iran's foreign policy principles remains unchanged and the country continues to pursue its ideological goals through hegemonic means. According to Zarif, Iran's foreign policy interests focus on "constructive engagement and effective co-operation" (Zarif, 2014: 49-54, 55-59). In an article, Zarif cites Rouhollah Ramezani, one of the leading experts on Iranian foreign policy:

He described Iran's foreign policy over the last five hundred years as follows: "Iran has sought to reclaim the territories it once possessed, often failing to understand the distance between these goals and the means available to realize them." Throughout history, we have set our goals according to our desires and ignored our capabilities (Zarif, 2023).

Rouhollah Ramezani describes Iran's historical foreign policy as a struggle to regain lost territories without fully grasping the gap between these goals and the means available. This history highlights a tendency toward tactical changes in Iranian revolutionary state foreign policy, with the principle of "expansionism" persisting under the banners of "Persian nationalism" during the Shah's reign and "Shiite Islam" post-revolution. However, after the revolution, new concepts were added, such as anti-Americanism, anti-Semitism and aggressive policies towards the United States, as well as continued support for anti-Israeli Palestinian groups. These features are considered the main principles of the Islamic Republic of Iran's foreign policy, and even changes between Iran's conservative or reformist politicians do not affect, sometimes even strengthening and intensifying them. According to Iran's institutionalized foreign policy, any effort to reconcile with Israel is seen as a betrayal of the Islamic world and Palestine (Tabatabai, 2019; Juneau, 2015: 146; Alden and Aran, 2017: 5; Baabood, 2017: 30-31). To comprehend the intricacies of the Islamic Republic's foreign policy, it is imperative to examine the values and normative system derived from Islamic-Shia ideology. This ideology has guided the country's foreign policy since its inception, requiring an understanding of the historical, theological, domestic, and international contexts shaping Iran's worldview. This includes understanding the historical and theological context that has shaped the Islamic Republic's worldview, as well as examining how the country's foreign policy has been shaped by its unique domestic and international circumstances. Ultimately, this holistic understanding will enable scholars and policymakers to gain a deeper understanding of the Islamic Republic's foreign policy and its role in the world and the region at large.

The concept of national interest, although intensely debated, is predominantly associated with the secular school of thought, particularly Hans J. Morgenthau. Morgenthau argues that state behavior is fundamentally driven by the pursuit of power (Morgenthau and Thompson, 1997: 102). He also argues that national interests act as a guiding principle for government officials in foreign policy and as a standard for thought and action. As a result, foreign policy is seen as being motivated by the calculation

of power to maximize national interests in the international arena. This approach to foreign policy decision-making articulated by Morgenthau emphasizes that policymakers should eschew normative principles and ethics and instead focus on the pursuit of national interests. He warned leaders not to sacrifice their interests for the sake of adhering to vague views of moral behavior. However, especially during the Ayatollah Khomeini era, the issue of the “nation-state” was not explicitly addressed because Ayatollah Khomeini emphasized “*ummahs*” and stated that what happened to the Islamic world was due to “nationalism”. He argues:

writers should explain these issues to the people and introduce Islam to the people and say that Islam is not for a particular nation and does not belong to Turks, Persians, Arabs or non-Arabs. Islam belongs to everyone, race, color and tribe. And language has no value in this system and this book is the book of everyone and the propaganda that this is Arab, this is Turkish, Persian or Kurdish is propaganda that foreigners are spreading to loot the reservoirs in these countries and Muslims should be careful not to be influenced by these advertisements (Khomeini, 1357/1385: 187).

The main reason for this is that Iran has never been a single “nation” and “ethnicity” and in order to prevent civil wars, autonomy and regional ethnicity laws were mentioned after the revolution, included in the constitution but never implemented. Those who try to question the non-implementation of the Constitution, especially Articles 15 and 19, are branded as separatists and imprisoned for years or sent into exile. These elements should therefore be considered in the context of the concept of the “universal homeland”, which plays an important role in the Islamic Republic’s foreign policy, and it should be remembered that “*ummah*” is intertwined with a kind of Islamic internationalism.

As mentioned earlier, one of the most prominent features of Iran’s foreign policy after the Iranian Revolution is its constant confrontation with the United States. Characterized by a fervent anti-Westernism, anti-Americanism, anti-Sovietism, and a plethora of other “anti” ideologies, the post-revolutionary government has become a constant movement that has shaped the country’s foreign policy differently from other nations in the region.

Jalal Dehghani Firoozabadi, a partisan theoretician, in his work *The Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran*, explores the intricacies of Iran’s foreign policy. For the last 40 years, he argues, the basis of this foreign policy has been defined as “anti-arrogance” (Dehghani Firoozabadi, 2008: 132). In foreign policy terms, the term can be associated with the strong anti-Americanism in Iran’s foreign policy rhetoric, where the US is portrayed as the primary enemy or the “Great Satan” and American hegemony is referred to as “global arrogance” (Beeman, 1983: 191-217). The second and third articles of the Iranian Constitution reflect the same idea, and the principles of Iranian policy clearly emphasize that the arrogant imperial states will not be allowed to interfere in its domestic and foreign policy (Iran’s Constitution, 1989). We must not forget that the articles of the Iranian Constitution are based on the ideas of Ayatollah Khomeini: “Our duty is to fight against oppression” (Khomeini, 1385: 92-93). The founder of the Islamic Republic

made anti-arrogance the main slogan of both domestic and foreign policy with the slogan “Neither East nor West”. For example, Paragraph 16 of Article 3 of the Iranian Constitution stipulates that “the foreign policy of the country on the basis of Islamic criteria, fraternal commitment to all Muslims, and unsparing support to the mustad’afun (oppressed) of the world”. And the article 9 defines independence as follows:

The freedom, independence, unity, and territorial integrity of the country are inseparable from one another, and their preservation is the duty of the government and all individual citizens. No individual, group, or authority, has the right to infringe in the slightest way upon the political, cultural, economic, and military independence or the territorial integrity of Iran under the pretext of exercising freedom (Iran’s Constitution, 1989).

In the tense Middle East region, Iran is making the peoples of the region aware of the existence and the real face of US arrogance and imperialism and making them ready to fight in the ranks, organizations and proxy forces formed by Iran. As a result of this tense regional reality, both Iran and the United States have relied on neo-realist ideas to maximize their role in maintaining the regional balance of power as well as sustaining and implementing their policies.

The overall aim of the Iranian Islamic Revolution was to provide support and assistance to third world countries, especially those in the Middle East, to liberate them from the hegemony of both the West and the East, to export the revolution to these countries, and to serve as a source of discourse and institutional rhetoric in Iranian Foreign Policy. Immediately after the revolution, Iran began to actively support and provide financial assistance to Shia groups and in some cases Sunni groups in Shia-minority countries such as Bahrain, Saudi Arabia, Afghanistan, Iraq, Pakistan and Lebanon, guiding and playing an important role in the anti-regime uprisings in these countries with the ultimate goal of achieving “true Islam”. Eva Patricia Rakel argues:

Post-revolutionary Iran’s foreign policy approach can be summarized as follows: in the first ten years after the revolution, when Khomeini was the Supreme leader, it was dominated by two main ideological principles: 1. Neither East nor West but the Islamic Republic, which translated in Particular into an aversion to Western (US) influence; and 2. “Export of the revolution” in other to free Muslim countries and non-Muslim countries from their oppressive and corruptive rulers (Rakel, 2007: 160-164).

The unifying aspect of this support was the emphasis on a common “Muslim identity” and the willingness to act together against repression (Gündoğan, 2011: 98). This foreign policy approach has been a consistent feature of the Islamic Republic’s foreign policy and continues to shape the country’s relations with other countries in the region and beyond.

The organizational behavior of the Islamic Republic of Iran’s post-revolutionary foreign policy, as a feature of religious “ideology”, is variable both in theory and in practice. While the pre-revolutionary

totalitarian systems of the 1970s fluctuated between two ideological approaches, an ideological unity was clearly evident among the Iranian revolutionaries. The most obvious example of this should be the seizure of the US embassy in Tehran and the subsequent severing of diplomatic relations between Iran and the US. On the other hand, the death fatwa issued against Salman Rushdie for a book published a year after the end of the war is an important example of Iran's foreign policy ideology and has been cited for years as a factor driving a wedge between Iran and the Western world.

The change in Iran's foreign policy can also be attributed to the changing environment outside the international system, especially the end of the Iran-Iraq War in 1980, which lasted 8 years and was the second longest war in the second half of the 20th century. The war had a profound impact on the shaping of Iran's foreign policy, and with the end of the war, Iran became a more rational, professional and active player in regional and international relations. Moreover, dialogue between Iran and the West has the potential to serve as a catalyst for peace in the Middle East, provided that both sides are willing to engage constructively. During these years, despite its reputation for religious zealotry, Iran also established itself as a rational actor in the eyes of the Central Intelligence Agency (CIA) (Brzezinski, Gates and Maloney, 2004: 31, 51). This underscores that the Americans are now as willing to be belligerent as they are to sit down at the table with the Iranians.

Foreign experts believed that engagement between Iran and the West, especially after the September 11 attacks and the subsequent events of 2001 and 2003, could break Iran's international isolation and pave the way for a brighter economic future (Maleki & Afrasiabi, 2014: 141, 166). However, the foreign policy of the Bush Doctrine was characterized by a defensive and tactical policy of military aggression against countries perceived to be harboring or providing aid to a terrorist organization hostile to the United States. The Bush administration's use of the term "Axis of Evil" and its labeling of Iran as part of this axis, the imposition of economic sanctions and the threat of military intervention have increased feelings of hatred and resentment against the West (Bush, 2002; Fathi, 2002; Maleki & Afrasiabi, 2014: 51; Amanpour, 2019). Describing Iran as a rogue state, President Bush cited Iran's alarming weapons programs and links to terrorism and said that in Iran "an unelected few repress the Iranian people's hope for freedom" (Bush, 2002). With the new US doctrine, Iran has been forced to change the principles of its policy towards the West, and this has had the greatest impact on the region. The rapid spread of revolutionary ideas, including the Islamic Republic, the Palestinian and Lebanese movements and the revolt of liberal and political Islam, the American presence in the Middle East, conservative Arab governments committed to the status quo in the region, and Israeli strategic interests have all contributed to the complexity of the current scenario.

From a historical perspective, after the end of the Cold War, the United States has increasingly focused on strategic issues in the Middle East region. The aftermath of 9/11 prompted a heightened focus on its foreign policy regarding the Islamic Republic of Iran, leading to a notable increase in interventions in the Middle East compared to the pre-9/11 period. Therefore, with the US decision to change the international system after the Soviet collapse (Holsti, 1991) and especially under the new world

order after the events of September 11, the US was to be used against “other still-significant threats to international stability - rogue states, failed states, terrorists, and a host of others who refused to acquiesce to pax Americana” (Kumar, 2012: 76). Iran, which had an ideological foreign policy after the revolution, became more pragmatic with US foreign policy in the Middle East, thus preparing itself for changes in US policies.

In addition to the ideological underpinnings of Iran’s foreign policy, there are several other factors that shape the country’s international relations. These include Holocaust denial, nuclear diplomacy, exporting revolution, an influential presence in Latin America as a US backyard, and a focus on the East. These elements have helped shape the perspective of Iran’s foreign policy but have not fundamentally changed the underlying principles or objectives of the country’s international relations. However, the power shift between the two presidents and the US stance against nuclear sanctions further radicalized Iran’s foreign policy stance. Over the years, Iran’s nuclear activities have become an integral part of Iran’s foreign policy in terms of enrichment and its involvement in many issues in the Middle East region, particularly in Syria, Yemen, Iraq and Lebanon, because of the sanctions imposed against Iran until the Nuclear Deal signed between Iran and the P5+1 in 2015. This has led to a harsher and more uncompromising approach to foreign policy, especially under conservative presidents, with increased hostility towards the US and other Western countries, as well as a more aggressive stance towards Israel and other regional actors. This was particularly evident during Ahmadinejad’s presidency.

Therefore, the foreign policy of the Islamic Republic of Iran is unique and draws its strength as claimed from the Quran or Sharia law, while its ideology is based on the doctrine of *Velayat-i Faqih* as discussed earlier. Understanding Iranian Foreign Policy is like understanding the medieval religious leadership of the West and requires an understanding of religion and religion-based political relations and doctrines rather than the political theories prevalent today. It can be argued that to fully understand Iranian Foreign Policy, we need to look beyond traditional Western-centered theories of international relations e.g., Realism, Liberalism, Marxism, Constructivism, etc. This is because the Islamic Republic of Iran’s foreign policy is based on the doctrine of *Velayat-i Faqih* and requires an understanding of religion-based political relations rather than traditional international relations theories. Tactical changes in different governments are observed, but these are considered tactical rather than strategic shifts. For example, in the recent war between Israel and the Palestinian Hamas, the Iranian leader refused to directly participate in the war on behalf of any country, while former Parliament Speaker Haddad Adel emphasized that this war was a Palestinian National War and presented Iran’s participation rather as an Israeli demand (Khabaronline, 2023; Farsi Alarabiye, 2023; Radio Farda, 2023). Attempts to improve relations with various countries have seen successes and setbacks, shaped by the global geopolitical landscape. Iran’s foreign policy history remains dynamic, responding to both internal and external influences.

However, the underlined points of Iran’s diplomatic principles actually represent all these Western-centered theories as a whole. In the context of Iran’s foreign policy, change is not a simple or tolerant branch. In other words, change efforts in different governments, even if desirable, should be considered

tactical rather than strategic. These tendencies were observed during the reformist or moderate presidencies of Hashemi Rafsanjani, Khatami and Rouhani, as well as during the radical Ahmadinejad and Raisi administrations. Attempts to improve relations with Saudi Arabia under Hashemi Rafsanjani's presidency, with the US and the EU under Mohammad Khatami's presidency and to resolve the nuclear issue stalled between 2003 and 2005 and were abandoned under Ahmadinejad's presidency. These issues are still being addressed today. Ex-president Rouhani has tried and succeeded in bringing together the ideas of his predecessors to solve these problems. However, the intervention of the Trump administration has reversed the progress made and the agreement reached, and thus, for Iran's foreign policy, history has once again returned to the 2003.

6. Conclusion

Iran's foreign policy toward the United States can be delineated into two distinct epochs: pre- and post-1979 Revolution. The former period was characterized by a decidedly pro-American stance, while the latter witnessed a marked shift towards an anti-American orientation. Each miscalculation in this post-revolutionary phase has resulted in the depletion of national resources, with strategic missteps translating into a regional setback.

This article delves into the multifaceted dynamics of Iran-US-Middle East interactions, exploring the ideological underpinnings of Iran's national interest-driven foreign policy and examining its stance within the broader context of Iran-US relations. The intricate relationships among Iran, the United States, and regional partners, especially in the 21st century, have been shaped by Iran's nuclear enrichment activities, the imposition of sanctions, and, ultimately, the intricacies of the Nuclear Deal.

Confronted by a robust US presence in the Middle East, coupled with encirclement from three directions, the US withdrawal from the Nuclear Deal, and the subsequent re-imposition of sanctions, Iran has pivoted towards an eastern-oriented foreign policy. This shift has manifested in a strategic initiative termed "Looking East" as Iran endeavors to secure its position within Chinese-led organizations. Concurrently, Iran persists in its pursuit of a "regime export" policy, relying on proxy powers in the region.

It is noteworthy that the operationalization of these Iranian foreign policy principles encounters a backdrop of ongoing conflicts and disputes with the United States, providing Iran with a distinctive vantage point on both the global and regional stages. Despite alterations in approach across different periods, Iran's foreign policy retains its foundational principles and ideologies, evident in the nation's conduct on the international stage.

Moreover, the nexus between Iran's foreign policy and the nuclear issue is a complex interplay of ideological, national interest, strategic, and tactical factors, influencing the policies of all involved parties. This intricate web of considerations underscores the nuanced nature of Iran's engagement with the international community on the nuclear front.

BEYANLAR / DECLARATIONS***Etik İlkelerine Uygunluk Beyanı***

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışmanın yazarı bu çalışma için Etik Kurul onayı gerekmediğini beyan etmiştir.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the “COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” the following statements are included:

The author of this study declared that the Ethics Committee approval is not required for this study.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar herhangi bir çıkar çatışmaları olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı vermiştir.

Declaration of Contribution

The authors have equally contributed to the manuscript.

REFERENCES

Abrahamian, E. (2021). *Oil crisis in Iran: From nationalism to coup d'état*. Cambridge University Press.

Alden, C. & Aran, A. (2017). *Foreign policy analysis*. Routledge.

Amanpour, C. (2019). Axis of Evil. Twitter, <https://twitter.com/i/status/1154747788430848007>

Axworthy, M. (2013). *Revolutionary Iran: A history of the Islamic Republic*. Oxford University Press.

Baabood, A. (2017). Oman and the Gulf Diplomatic Crisis, *Gulf Affairs*, Autumn.

- Bakhash, S. (2018). Where do I go without money? Reza shah's finances in exile. *Iranian Studies*, 51(1), 127-140.
- Bashirieh, H. (2004). *Ideologi-ye siasi va hoveyat-e ejtema'i Iran*. *Iran Nameh*, 2, 13-29.
- Bayandor, D. (2010). *Iran and the CIA: The fall of Mosaddeq revisited*. Palgrave.
- Beeman, W. O. (1983). Images of the great Satan: Symbolic conceptions of the United States in the Iranian revolution, N. Keddie (Ed.), *Religion and politics in Iran*, Yale University Press.
- Bill, James A. & Louis, W. M. R. (1988). *Musaddiq, Iranian nationalism, and oil*. I.B. Tauris.
- Brew, G. (2022). *Petroleum and progress in Iran: Oil, development, and the cold war*. Cambridge University Press.
- Brzezinski, Z., Gates, R. M., & Maloney, S. (2004). *Iran: Time for a new approach: report of an independent task force sponsored by the council on foreign relations*. Council on Foreign Relations.
- Bush, G. W. (January 29, 2002). The President's State of the Union Address.
- <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html>
- Bush, G. W. (2002). Address Before a Joint Session of the Congress on the State of the Union. [http:// www.gpo.gov/fdsys/pkg/PPP-2002-book1/pdf/PPP-2002-book1-doc-pg129-3.pdf](http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PPP-2002-book1/pdf/PPP-2002-book1-doc-pg129-3.pdf)
- Kurzman, C. (2004). *The unthinkable revolution in Iran*. Harvard University Press.
- De Bellaigue, C. (2012). *Patriot of Persia: Muhammad Mossadegh and a tragic Anglo-American coup*. Harper.
- Dehghani Firoozabadi, S. J. (2008). *The foreign policy of the Islamic republic of Iran*. Samt Publication.
- Dehghani Firouzabadi, S. J. (2008). Emancipating foreign policy: Critical theory and Islamic Republic of Iran's foreign policy. *The Iranian Journal of International Affairs*, 20 (3), 1-26.
- Elm, M. (1992). *Oil, power and principle - Iran's oil nationalization and its aftermath*. Syracuse.
- Farsi Alarabiye Staffs, (2023). Khamenei Belsmail Haniyeh: Iran e niyabet az Hamas vared-e Jang Nakhahad Shod (Khamenei to Ismail Haniyeh: Iran will not enter the war on behalf of Hamas). <https://ara.tv/zvr3s>

- Farsoun, Samih K. & Mashayekhi, M. (1992). *Iran: Political culture in the Islamic Republic*. (Eds). Routledge.
- Fathi, N. (2002). A Nation Challenged: The Rogue List; Bush's 'Evil' Label Rejected by Angry Iranian Leaders. *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2002/02/01/world/nation-challenged-rogue-list-bush-s-evil-label-rejected-angry-iranian-leaders.html>
- Ferdeousi, A. (1387). *Shahnameh*. Ed. Feridoun Joneidi.
- Gasiorowski, M. J. (1991). *U.S. foreign policy and the shah: Building a client state in Iran*. Cornell University Press.
- Ghani, C. (2001). *Iran and the rise of Reza Shah: From Qajar collapse to Pahlavi power*. I. B. Tauris.
- Ghasemi, R. (2011). Iran's oil nationalization and Mossadegh's involvement with the world bank. *Middle East Journal*, 65(3), 442-456.
- Heiss, M. A. (1994). The United States, Great Britain, and the creation of the Iranian oil consortium, 1953-1954. *The International History Review*, 16(3), 511-535.
- Holsti, Ole R. (1991). International systems, system change, and foreign policy: Commentary on 'changing international systems', *Diplomatic History*, 15(1), 83-89.
- Iran's Constitution, (1989). "Constitution of the Islamic Republic of Iran". Adopted: 24 October 1979 Effective: 3 December 1979 Amended: 28 July, https://www.constituteproject.org/constitution/Iran_1989.pdf?lang=en
- Juneau, T. (2015). *Squandered opportunity, neoclassical realism and Iranian foreign policy*. Stanford University Press.
- Kadivar, M. (2004). God and his guardians, *Index on Censorship*, 33(4), 64-71.
- Katozian, M. A. H. (2000). *Dovlat ve Jamee dar Iran: Engheraz-e Qajar ve Taasis-e Pahlavi/Government and Society in Iran, The Qajar Extinction and the Pahlavi Establishment*. Hassan Afshar, Markaz: Tehran.
- Keddie, N. R. & Gasiorowski, M. J. (1990). *Neither east nor west: Iran, the Soviet Union, and the United States*. Yale University Press.
- Khabaronline Staffs, (November 18, 2023). Mokhalefat-e Haddad Adel Ba Voroud-e Iran be Jang Ba Esrail Dar Gazze (Haddadal's opposition to Iran's entry into the war with Israel in Gaza). <https://khabaronline.ir/xkDDj>

- Khalaji, M. (2023). *The Regent of Allah: Ali Khamenei's political evolution in Iran*. The Washington Institute for Near East Policy, Rowman & Littlefield.
- Khamenei, A. (1384). Bayanat Dar Didar-e Jamie Az Daneshjuyan-e Ostan-e Kerman (Speech made at the group meeting of students of Kerman province). <https://khl.ink/f/3290>
- Khamenei, A. (1392). Bayanat Dar Marasem-e Bist-o-Chaharomin Salgard-e Rehlet-e Emam Khomeini (Speech at the ceremony of the 24th anniversary of Imam Khomeini's death). <https://khl.ink/f/22788>
- Khamenei, A. (2014). Ayatollah Ali Khamenei on Iran's population policy. *Population and Development Review*, 40(3), 573-575.
- Khomeini, R. (1368). *Gharaat-e Matn-e Kamel-e Vasiyatnameh-ye Elahi Siyasi-ye Emam Khomeini Tavassot-e Rais-Jomhoor* (Reading of the full text of Imam Khomeini's divine political testament by the President). <https://khl.ink/f/39719>
- Khomeini, R. (1385). *Sahife-ye Emam*. 21 Cilt, 1368. Tehran: Moaassese-ye Tanzim va Nashr-e Asar-e Emam Khomeini.
- Khomeini, R. (1979). *Islamic government: Governance of the jurist*. Institute for Compilation and Publication of Imam Khomeini's Works.
- Khomeini, R. (1980). *Khomeini: 'We shall confront the world with our ideology'*. MERIP, Middle East Research and Information Project, <https://www.merip.org/mer/mer88/khomeini-we-shall-confront-world-our-ideology>
- Kinzer, S. and Muşaddiq, M. (2003). *All the shah's men: the hidden story of the CIA's coup in Iran*. Wiley.
- Koch, S. A. (1998). *'Zendeabad, Shah!': the central intelligence agency and the fall of Iranian prime minister Mohammad Mosaddeq*. August 1953, June, Washington, DC.
- Kruse, J. H. (1994). *Determinants of Iranian Foreign Policy: The Impact of Systemic, Domestic and Ideologic Factors*. [Doctoral dissertation] California: Naval Postgraduate School, Monterey.
- Kumar, D. (2012). *Islamophobia: and the politics of empire*. Haymarket Books.
- Maleki, A. & Afrasiabi, Kaveh L. (2014). *U.S.-Iran misperceptions: A dialogue*. (Ed.), Bloomsbury Publishing Inc.
- Marashi, A. (2007). The Shah's official state visit to Kemalist Turkey June to July 1934. *Performing the nation: the making of modern Iran state and society under Reza Shah, 1921-1941*. S. Cronin (Ed.), Routledge Curzon, London, 99-119.

- Markaz-e Asnad (2016). *How the CIA and Mossad helped form SAVAK*. Islamic Revolution Documents Center, November.
- Meskoob, S. (1994). *Dastan adabiat va sargozasht ejtema/story of the literature and the fate of society*. Farzan Rooz.
- Milani, A. (2011). *The shah*. Palgrave.
- Morgenthau, Hans J. & Thompson, Kenneth W. (1997). *International politics: The struggle for power and peace*. Peking University Press.
- Moshirzadeh, H. (2007). Discursive foundations of Iran's nuclear policy. *Security Dialogue*, 38(4), 521-543.
- Naserzadeh, H. (1993/1372). *Majmu'ah qavanin-e niruha-ye mosallah-e Jomhuri-ye Sslami-ye Iran/ assembly of laws of the islamic islamic forces of the republic of iran*. Khorshid.
- Nephew, R. (2018). *The art of sanctions: A view from the field*. Columbia University Press.
- Obama, B. (2020). *A promised land*. Penguin Random House.
- Pahlavi, A. (1980). *Faces in a Mirror: Memoirs from Exile*. Prentice-Hall
- Painter, D. S. & Brew, G. (2023). *The struggle for Iran: Oil, autocracy, and the cold war, 1951-1954*. University of North Carolina Press.
- Panah, M. (2007). *The Islamic republic and the world: Global dimensions of the Iranian revolution*. Pluto Press.
- Parto, A. (2015). Haft eshtebah-e Pahlavi-ye dovvom dar siyosat-e khareji. <https://www.parsine.com/fa/news/262517/>
- Petherick, C. J. (2006). *The CIA in Iran: The 1953 coup and the origins of the US-Iran divide*. American Free Press.
- Radio Farda Staffs, (2023). Haddad Adel Voroud-e Jomhooriye Eslami Be Jang-e Gazze Ra Mokhalef-e 'Arman-e Felestin' Khand (Haddad Adel called the Islamic Republic's entry into the Gaza war against the 'Palestinian cause'). <https://www.radiofarda.com/a/gholam-ali-haddad-adel-politician-iran-war-gaza-israel-hamas/32690917.html>
- Rahnama, A. (2015). *Behind the 1953 coup in Iran thugs, turncoats, soldiers, and spooks*. Cambridge University Press.

- Rakel, E. P. (2007). Iranian foreign policy since the Iranian Islamic Revolution: 1979-2006. *Perspectives on Global Development and Technology*, 6(1), 159-187, doi:10.1163/156914907x207711.
- Saikal, A. & Schnabel, A. (2003). *Democratization in the Middle East: Experiences, struggles, challenges*, (Ed.), United Nations University Press.
- Saikal, A. (2021). *The rise and fall of the Shah: Iran from autocracy to religious rule*. Princeton University Press.
- Sampson, A. (1991). *The seven sisters: The great oil companies and the world they shaped*. Bantam Books.
- Shakibi, Z. (2021). *Pahlavi Iran and the politics of Occidentalism: The shah and the Rastakhiz Party*. Bloomsbury Academic.
- Shawcross, W. (1989). *The shah's last ride: The story of the exile, misadventures and death of the exile*. Chatto & Windus.
- Sick, G. (1985). *All fall down: America's tragic encounter with Iran*. London: Random House.
- Soroush, A. (2000). *Reason, freedom, and democracy in Islam: Essentials writings of Abdolkarim Soroush*. Trans. Mahmoud Sadri and Ahmad Sadri, Oxford Univ. Press.
- Tabatabai, A. M. (2019). *The Islamic Republic's foreign policy at forty*. RAND Corporation, February.
- Tasnim News Staffs. (2022). *Leader reiterates need for population Growth in Iran*. <https://tn.ai/2713159>

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

**Coopetition and Non-Profit Performance in War-Torn Region:
Role of Outside Knowledge and Innovative Climate**Bella GULSHAN¹

¹ Assit. Prof., Altınbaş University, School of Business, Department of Business Administration, Istanbul
bella.gulshan@altinbas.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5477-2231

Muhammad Mohsen LIAQAT²

² Assit. Prof., Istanbul Health and Technology University (İSTÜN), School of Economics, Administrative
and Social Sciences, Department of Business, Istanbul
mohsenliaqat@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4919-0445

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 09.05.2023 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 03.10.2023

Gulshan, B. & Liaqat, Muhammad M. (2023). Coopetition And Non-Profit Performance In War-Torn Region: Role Of Outside Knowledge And Innovative Climate. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 253-275.

Abstract

The inconsistent findings on the association between non-profit coopetition and performance are complicated and contingent on essential factors. However, our current understanding of the circumstances under which non-profit coopetition matters to performance is limited. We take a novel context to address this question and build on the combined literature from the emerging non-profit coopetition literature. This study conceptualises and tests the impact of coopetition (simultaneous cooperation and competition) on the organisational performance of non-profit organisations in a war-torn region. Notably, it investigates the simultaneous cooperation and competition in non-profits' social and financial performance via outside knowledge and innovative climate. An in-person survey with 158 executives and board members was conducted in Baghdad Governorate, Iraq. The survey adopted reliable and valid scales to measure the variables. Structural equation modelling was applied to test the mediation model. The proposed sequential mediating model has a good model fit with all four hypotheses statistically significant. Non-profit engagement in coopetition positively affects organisation performance via mediators: use of outside knowledge and innovative climate. Cooperation with competitors helps non-profits to effectively use the outside knowledge that forms an innovative climate at the organisational level. Additionally, the use of outside knowledge has a direct effect on performance. Non-profits should integrate outside and internal knowledge to generate sustainable financial and social performance opportunities, especially in turbulent or war-torn regions. Moreover, context is imperative for non-profit leaders to identify themselves and seek inter-organisational relationships. The study also provides theoretical and practical implications that help non-profit leaders innovate and increase organisational performance.

Keywords: Coopetitive relationships, Non-profits, Outside knowledge, Innovative climate.

Savaşın Yıkıcı Bölgede İşbirliği ve Kar Amacı Gütmeyen Kuruluş Performansı: Dış Bilginin ve Yenilikçi İklimin Rolü

Öz

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların iş birliği ile performans arasındaki ilişkiye dair tutarsız bulgular karmaşıktır ve temel faktörlere bağlıdır. Ancak, kâr amacı gütmeyen kuruluşların iş birliğinin performans açısından hangi koşullar altında önemli olduğuna dair mevcut anlayışımız sınırlıdır. Bu soruyu ele almak için yeni bir bağlamı ele alıyor ve gelişmekte olan kâr amacı gütmeyen iş birliği alan yazınından birleşik alan yazına dayanıyoruz. Bu çalışma, iş birliğinin (eşzamanlı iş birliği ve rekabet) savaştan zarar görmüş bir bölgedeki kâr amacı gütmeyen kuruluşların örgütsel performansı üzerindeki etkisini kavramsallaştırmakta ve test etmektedir. Özellikle, kâr amacı gütmeyen kuruluşların sosyal ve finansal performansı üzerindeki eş zamanlı iş birliği ve rekabeti, dışarıdan bilgi ve yenilikçi iklim kullanımı yoluyla araştırmaktadır. Irak'ın Bağdat ilinde 158 yönetici ve yönetim kurulu üyesi ile yüz yüze bir anket gerçekleştirilmiştir. Ankette değişkenleri ölçmek için güvenilir ve geçerli ölçekler kullanılmıştır. Aracılık modelini test etmek için yapısal eşitlik modellemesi uygulanmıştır. Önerilen sıralı aracılık modeli, dört hipotezin tümü istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde iyi bir model uyumuna sahiptir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların birlikte rekabete girmesi, araçlar vasıtasıyla kuruluş performansını olumlu yönde etkilemektedir: dış bilgi kullanımı ve yenilikçi iklim. Rakiplerle iş birliği, kar amacı gütmeyen kuruluşların kurumsal düzeyde yenilikçi bir iklim oluşturan dış bilgiyi etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, dış bilginin kullanımı performans üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, özellikle çalkantılı veya savaştan zarar görmüş bölgelerde sürdürülebilir finansal ve sosyal performans fırsatları yaratmak için dış ve iç bilgiyi entegre etmelidir. Ayrıca, kâr amacı gütmeyen liderlerin kendilerini tanımlamaları ve örgütler arası ilişkiler aramaları için bağlam zorunludur. Çalışma ayrıca kâr amacı gütmeyen liderlerin yenilik yapmalarına ve kurumsal performansı artırmalarına yardımcı olacak teorik ve pratik çıkarımlar da sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş birliği ilişkileri, Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, Dışarıdan bilgi, Yenilikçi iklim.

1. Introduction

The engagement of non-profit organizations (NPOs) in coopetition (the simultaneous pursuit of cooperation and competition among companies) (Bengtsson & Kock, 2000; Padula & Dagnino, 2007; Yami et al., 2010) significantly improve their performance (Johnston et al., 2004). Particularly in uncertain and interdependent conditions (Krishnan et al., 2006). However, coopetition is the "most complex, but also the most advantageous relationship between competitors" (Bengtsson & Kock, 2000, p. 411). Coopetition is paradoxical and complex because competition and cooperation are interrelated and contradictory. So, it isn't easy to balance them (Raza-Ullah et al., 2014; Stadtler & Van Wassenhove, 2016). On the contrary, the advantage of coopetition offers potential unique benefits of cooperation (e.g., access to resources, knowledge sharing, and joint problem solving) and competition (e.g., spirit for learning and innovation). It is directly contingent on balancing and sustaining coopetitive relationships (Fernandez et al., 2018). Previous research indicates a positive impact of a balanced coopetitive relationship on better performance (Park & Russo, 1996). However, unforeseen events make collaboration difficult for non-profits in humanitarian crises.

The inconsistent findings on the association between non-profit cooptation and performance are complicated and contingent on other essential factors. However, our current understanding of the circumstances under which non-profit cooptation matters to performance is limited. There has been exponential growth in cooptative relationships between non-profits and social entrepreneurs. It is crucial to investigate contingencies so that these organizations can manipulate the positive potential of cooptation and sustainable performance. Therefore, we ask: How and what factors matter to cooptative relationships and performance in non-profits?

We take a novel context to address this question and build on the combined literature from the emerging non-profit cooptation literature and a survey conducted with the managers of non-profit organizations in the war-torn country, Iraq. Specifically, we consider the use of outside knowledge and innovation climate critically important factors—that may be responsible for mediating and explaining the effects on performance. The engagement of non-profit sports clubs in cooptation increases the use of outside knowledge (Wemmer et al., 2016). Non-profit cooptation can induce knowledge-related activities that identify and effectively share knowledge (Chin et al., 2008).

Collaboration literature emphasizes that the knowledge process, i.e., a search for knowledge (Katila & Ahuja, 2002), transfer of knowledge (Mowery et al., 1996), and integration of knowledge (Wang et al., 2018) significantly affect innovation. Further, cooptation scholars also acknowledge the importance of knowledge-related mechanisms (Fernandez et al., 2018). However, there is a lack of comprehensive examination of whether and how cooptation facilitates the use of outside knowledge and innovative climate that can affect the organizational performance of non-profits in war-torn regions.

Innovation provides competitive advantages to non-profit organizations (Weerawardena & Mort, 2012), and it can be assumed that an innovative climate would increase organizational performance. An innovative environment is an essential contextual condition for organizational learning and creative behaviour. Innovative climate refers to organizational learning that impacts employees' innovative behaviour. Therefore, the company's atmosphere advances the creative mechanisms to achieve goals.

However, successful innovation management is challenging for non-profits (Hoeber & Hoeber, 2012). Using outside knowledge may allow knowledge to flow through the organization, enhancing innovation and value-creation (Chesbrough, 2003). As a result, non-profit organizations can successfully exchange knowledge among themselves that otherwise might not be possible (Wemmer et al., 2016). Notably, non-profits are to some extent 'open' by default because multiple stakeholders are connected, i.e., government, donors, and international development agencies. For instance, Wemmer and Koenigstorfer (2016) suggested that cooptative relationships are an external source of knowledge in non-profit sports clubs that provide outside knowledge to innovate. Thus, outside knowledge and innovative climate potentially assist non-profits in implementing innovation, developing new business models, revising organizational structures, and developing collaborations.

This study distinctively contributes to the non-profit cooperation literature. First, it provides theoretical and empirical insights into how cooperation can contribute to non-profit performance. By doing so, it puts the war-torn context into the findings. Second, it offers an advanced understating of the outside knowledge and innovative climate by unpacking the multi-dimensional nature of these constructs to the forefront, a more holistic perspective. Specifically, it treats outside knowledge as a trigger for change (i.e., positive expectations among partners based on external sources of information to develop new services and programs).

An innovative climate comprises a response to the change and implementation of new initiatives (i.e., encouragement to find creative solutions to the problems and use of available resources). Third, it challenges conventional wisdom, which emphasizes avoiding sharing private and confidential knowledge with competitors and innovation, an inside phenomenon within the organizational environment, by showing the bright side of outside knowledge and innovative climate in non-profit cooperative relationships. Fourth, it unpacks how outside knowledge and innovative climate influence the effect of non-profit cooperation on performance.

2. Theoretical Background

2.1. Cooperation and Non-Profit Context

There is limited literature available that addresses the cooperation dynamics and the context of non-profits. Literature mainly studied NPOs' cooperation by overlooking and missing the essence of cooperation (Mariani, 2007). However, scholars have explored the factors that manifest the cooperative relationships in non-profits and the subsequent use of shared knowledge and innovation individually and mutually. For example, cooperation in artistic non-profits improves the financial performance of the participant organisations (Kirchner et al., 2016), the value co-creation in same and cross-sector non-profits (Lorgnier & Su, 2014), cooperation positively affects the organisational performance (Wemmer et al., 2016), external environment triggers the cooperative strategies in non-profits that induce strategic learning (Mariani, 2007), intentional cooperation is a sustainable model to increase the welfare of the local community (Schnitzer et al., 2018), non-profit cooperation facilitates the stakeholders (i.e., government) objectives (Fathalikhani et al., 2020), cooperation positively affects the opportunity identification at the inter-organisational level.

Furthermore, non-profit cooperative alliances possess shared beliefs and an extraordinary ability to commit and mobilise resources (Gulshan & Liaqat, 2022). Cooperation allows knowledge-sharing, cost-sharing, and capacity enhancement. Similarly, context is significant in inducing cooperative relationships and enhances the bargaining power of the cooperative participants in a war-torn country (Jaafer, 2021). Moreover, non-profit cooperative relationships are dynamic and postulate a high level of social integration (Faisal, 2022). However, compliance pressure and social influence create cognitive dissonance and consequently impact the performance of social entrepreneurs (Liaqat, M.M., 2020).

Therefore, the specific context is fundamental in forming cooperative relationships, and the needs of non-profit organisations make it manifest.

Coopetition has become a significant force in the innovation landscape. For non-profit organisations, innovation is a new challenge style that emphasises shared purpose, development, efficient and superior working methods (McCarthy et al., 2018), and shared outside knowledge. There is a similar explanation of the concept of innovation across different disciplines and perspectives, i.e., newness (Damanpour & Schneider, 2006). Traditionally, however, resource-scarce and turbulent environments push managers to collaborate (Collins & Gerlach, 2019). Non-profit collaborations help reduce uncertainty and ensure the gaining of critical resources (Zeimers et al., 2019), but it has costs—for instance, operating autonomy (Reiter et al., 2018). However, current innovative practices and successful use of outside knowledge can improve organisational performance.

Survival of non-profits in resource-scarce and turbulent environments (e.g., war-torn regions) have difficulties with innovation. Therefore, it is necessary to look at coopetition strategy to have potential assistance. For instance, the Free and Fair Election Network (FAFEN), a non-profit network, generated substantial funds from international donors only after formalising a cooperative alliance, significantly impacting their performance (Gulshan & Liaqat, 2022). The limited financial resources and human resource capacity (Wicker & Breuer, 2013) make it less likely for non-profits to spend on innovation and experiments. Instead, non-profit leaders adopt the existing innovative models to fulfil the needs of their organisations. Therefore, cooperating with competitors is an excellent source of knowledge and innovation, and it is vital while investigating non-profit performance.

2.2. Coopetition and Outside Knowledge

Knowledge and its sources are broad, and organisations can customise it for innovative activities. However, several theories emphasise the strategic significance of knowledge within the internal organisational mechanisms despite acknowledging the outside knowledge (e.g., knowledge-based view). However, a wide range of external sources (donors, the community, and other stakeholders) of knowledge can accelerate the innovation processes. This study considers outside knowledge as anything that helps non-profit organisations to be aware and understand the subject (Wemmer et al., 2016). It increases the capability of the non-profits at the individuals and the level of networks that can influence the external institute (Gulshan, 2020). Transferring knowledge between non-profits through sharing experience and skills ensures stability, legitimacy, and efficiency. However, this study explores a particular source of knowledge overlooked in the context of non-profits in a war-torn region—the competitors.

One way or another, non-profits are competing with each other, especially for gaining critical resources. Collaboration with external partners provides easy access to valuable ideas, skills, and knowledge. Moreover, it allows non-profits to quickly obtain required resources (e.g., tacit knowledge) that boost

the innovation processes and enhance performance. Current development practices successfully integrate simultaneous cooperation and competition to achieve competitive advantage (Laurett et al., 2018) and managerial autonomy (Besana, 2018).

Theory and practice suggest that non-profit organisations have been successfully adopting cooperative relationships (integrating cooperation and competition strategies) to gain cooperative advantage (Dagnino et al., 2002; Laurett & Ferreria et al., 2018), management autonomy (Besana, 2018), and acquisition of critical resources (Schiffing et al., 2020). Therefore, cooperation is a win-win strategy. For example, the Free and Fair Election Network (FAFEN) in Pakistan is a network of dozens of non-profits from different sub-sectors of the development sector. FAFEN has specifically emerged from a resource-scarce environment. The participating non-profits belong to different sub-sectors and regions across Pakistan. Collaboration with competitors gathered all the resources (outreach, volunteer network, donor relationship, and community presence) and outside knowledge (Gulshan & Liaqat, 2022). Cooperation brings together all the dispersed knowledge sources for each member non-profit. Therefore, non-profits must collaborate to target new communities (expand services), influence institutional policies, and meet the donors' preferences.

Similarly, the pressure from the external environment triggered cooperation among three Italian opera houses, i.e., Livorno, Lucca, and Pisa (Mariani, 2007). The consortium of these three Italian opera houses collaborated under two projects, which helped them share their skills and knowledge to produce artistic results, quality, value of money, and managerial practices (Mariani, 2007). Therefore, cooperation facilitates the non-profits to share the knowledge that shapes the non-profits themselves. Moreover, it also changes the community's perception and informs donors about the potential funding areas.

A resource-scarce environment is a primary force that causes collaborations among non-profits in turbulent and deprived regions. For instance, the largest source of resource deprivation is financial resources, which puts non-profits in a psychological state of inferiority compared to the prevailing standards (Sharma & Alter, 2012). Moreover, the operating environment pressurises the leaders of non-profits and pushes them to make tough decisions—collaborating with competitors. However, scholars are divided on how resource scarcity impacts the behaviour of non-profits. First, the abundant resources offer the opportunity to spend more on innovation and the least vulnerable to survival (Meyer & Leitner, 2018). Scarce resources limit the non-profits to necessities, restrict growth, are compelled to downsize and become less effective (Shaheen et al., 2022). Thus, it reduces their social impact. On the contrary, resource scarcity can induce innovation (Bhat et al., 2021). It is to be noted that it can happen without immediate incentives. The leadership mindset is the game changer because suitable collaborations can provide critical access to outside knowledge and integrate with internal knowledge.

The underlying reason for forming cooperative relationships is to promote stability and structural persistence; consequently, non-profits create value. Moreover, the coordination mechanisms within and between non-profits allow the alignment of mutual goals and expectations, sharing of knowledge,

and innovation. The formalisation of cooperative relationships is crucial to the quality of provided services and collective action, and it allows the potential knowledge exchange. We argue that the formalisation of cooperative relationships can set the rules and regulations and how to exercise power. It can form the collective structures that maintain the smooth momentum at the individual and network levels. The emergent strategy emphasises gradual and unintended processes to develop relationships with competitors (i.e., internal and external forces) equally successful as intentional decisions to form relationships (Mariani, 2018). Generally, non-profit cooperative relationships start informally and remain informal for years. The emergent strategy allows the competitors to start sharing knowledge and resources to find new sources of knowledge. Besides, it enhances the ability of the participating non-profits to create opportunities for more funding sources and expansion of services. However, unique environments (turbulent or war-torn regions) drive the immediate formalisation of cooperation. For instance, most micro, small, and medium non-profits cannot write a grant proposal or donor relationships and have a limited network of volunteers. Therefore, they must integrate outside knowledge into their internal knowledge. It allows them to perform innovatively to achieve organisational objectives, and competition positively affects an organisation's value.

The shared beliefs and trust among partners bring harmony, allowing coherent coordination (Granata et al., 2018). It can encourage joint efforts to improve people's lives and pave the way for flexible coordination and sharing of resources (Zhang et al., 2010). It drives the expected benefits of commitment and mobilisation of significant resources for the donor community. Cooperation allows non-profits to share their internal knowledge and utilisation of outside knowledge that improves power and credibility to enhance the chance of donor partnerships. Competition facilitates the partners' strategic learning and improves their capability to survive and grow. In addition, cooperation is a unique relationship that allows non-profits to establish a new identity by holding the existing one. It reduces the chances of chaos and rigidity and increases creativity. Therefore, cooperation helps non-profit organisations gain the necessary knowledge from competitors to help them take advantage.

H1: *Higher engagement in cooperation enables the greater use of outside knowledge in non-profit organisations in war-torn regions.*

2.3. Outside Knowledge and Innovative Climate

The sources and usage of outside knowledge are diverse. For example, knowledge obtained from collaborators can increase the non-profits' ability to expand outreach, project success rate, innovative capability, long-term donor relationships, and secure sustainable funding. Organisations can also form transparent communication channels and strategic learning to use knowledge resources effectively. Knowledge management is a process that captures the collective expertise and intelligence in an organisation (Wang & Pervaiz, 2003; Moustaghfir & Schiuma, 2013). Non-profit cooperation offers several knowledge resources that can foster an innovative climate through continuous organisational learning. Thus, combining internal knowledge with outside knowledge results in innovation (Tai Tsou,

2012). Partners provide input by integrating external knowledge and resources, which is one of the fundamental conditions for fostering innovation (Fleming et al., 2007). The application of acquired knowledge can provide a foundation for building novel services. Notably, the better the ability to acquire and integrate outside knowledge, the better the chances to form an innovation culture. Therefore, coopetition enables organisations to integrate outside knowledge, store new knowledge, and develop innovative ways to serve the community.

The integration capability of non-profits transforms the internal and outside knowledge in a form that shapes how to use the knowledge internally. The sharing of knowledge among non-profits and other partners can help them conceptualise the distinct characteristics of outside knowledge, and it helps the employees better understand and use the relevant knowledge for innovation. As a result, it can improve the attitude of the employees—which is significant to interpret and understand external knowledge. For instance, it is critical to share outside knowledge in all the units of an organisation to ensure a creative environment. This can pave the way for the application of combined knowledge to achieve organisational objectives. The internal knowledge-sharing positively impacts innovation performance (Lin, 2007). Similarly, exchanging information among employees and departments improves innovation capacity and performance (Foss et al., 2011).

We assume that non-profits that effectively use more outside knowledge will form innovative climates and innovations compared to non-profit that uses less outside knowledge. When the non-profits have more reliable information, they will be more particular about the market and how they can meet the needs of the communities. However, the formalised coopetitive relationship allows better management of innovation collaboration between organisations and minimises barriers. Therefore, the formalisation of coopetitive relations enables non-profits to integrate outside knowledge to generate resources (e.g., joint programs and extend relationships with stakeholders) (Gulshan & Liaqat, 2022). It is crucial to reduce uncertainty and perceived risk at the organisational level. Therefore, it is more likely that the growing use of outside knowledge will increase the chances of innovation implementation.

H2: *The greater use of outside knowledge enables the innovative climate in non-profit organisations in war-torn regions.*

2.4. Innovative Climate and Organisational Performance

This study investigates the potential impact of innovative climate on financial and social performance indicators. However, the concept of performance is vaguely documented in the literature because the nature of non-profits is complex and based on social value. The nature of non-profit organisations is multifaceted, with diverse missions and constituents (Hallock, 2002). The performance measurement is difficult because there is no concept of profits and equity stakeholders. Therefore, there is no benchmark of profitability or particular financial outcome, but the ambiguous notion of mission exists (Keating & Frumkin, 2001). However, the measurement of non-profit performance is substantively crucial since it

is vital for the growth and survival of these organisations. The rising interest of communities in the performance of non-profits and accountability standards of donors put them into a position that 'unless performance measures are in place, it is difficult for the charitable sector as whole or for individual charities in particular to counter criticism for poor management and ineffectiveness' (Sayer, 2004, p. 1). Thus, it has become necessary to demonstrate the social impact.

Some consider non-profit performance evaluations frustrating, while others enthusiastically accept them. The technological evolution and sophisticated markets have allowed organisations to adopt knowledge-driven innovative approaches. The contemporary measures emphasise interaction with competitors and stakeholders to develop and achieve long-term performance goals. Indeed, non-profits have to offer statistics on how many funds have been increased and reinvested, several people or communities served, and membership growth (Gulshan, 2020). However, there can be a vast number of performance parameters.

The motivation to develop and implement the performance measures depends on the non-profit strategy. Accordingly, the engagement of non-profits in collaborations, integration of internal and external knowledge, and use of innovative climate to achieve the mission efficiently. Innovative solutions to social problems and demonstration of collective action are likely to attract donors, government, and stakeholders to invest in the organisational mission.

Literature offers several widely used performance measurement frameworks specifically for non-profit organisations. For instance, the balanced scorecard for non-profits by Kaplan (2009), the public value scorecard by Moore (2003), and MIMNOE: a multidimensional integrated model of non-profit organisational effectiveness by Sowa et al. (2004). However, no framework explains all the phases of performance measurement. Thus, there is no commonly accepted measurement tool to capture performance. For instance, the financial performance indicators (assets and profits) may not capture the social performance achievements. At the same time, assessing the social value and the public good is impossible for instance, 'performance measurement for non-profit organisations is extensive but generally inconclusive' (Kaplan, 2001, p. 353). Our study has conceptualised non-profit performance based on two constructs, financial performance, and social performance. Both indicators are linked to the survival of the non-profit in a challenging environment.

The effects of innovation spread over all the levels of an organisation—it improves the quality of life of the workforce, better implementation of strategies at the functional level, and the community (Glor, 2014). Financial stability and social value are directly contingent on these indicators. Better quality of life for employees will directly affect their motivation and improve their communication with the community. The capacity development focused on resource acquisition generates effective outcomes. The better implementation of the strategies at the functional level built solid organisational structures and processes to achieve financial stability. For instance, Moore (2003, p. 18) has emphasised the role of innovation and learning in building operations capacity that can enhance the '...technologies that

convert inputs into outputs, and outputs into satisfied clients and desired outcomes.' At the structural level, the donors and the government agencies support all the levels of the organisation and increase the financial stability of non-profits. Therefore, innovation impacts all levels, from the administration to an organisation's governance. It means that innovation accomplishes public value by effectively serving the current community but expanding the services to others.

H3: *The greater engagement in the innovative climate, the better the organisational performance in non-profit organisations in war-torn regions.*

The model, therefore, postulates that the relationship between cooptation and organisational performance is mediated by outside knowledge and an innovative climate. It implies that the engagement of non-profits in cooptative relationships is more successful in attracting large donors, writing grants, and serving more people. Moreover, it can ensure their financial stability and more significant social value in non-profit organisations.

H4: *Using outside knowledge and innovative climate sequentially mediates the relationship between cooptation and performance.*

3. Method

3.1 Procedure and Sampling

The study occurred in 2022 in Baghdad (Iraq's capital city). As per the statistics of the Federal Government NGOs Directorate, more than 48,000 NGOs and non-profit organisations were registered in Iraq (while 5,000 are in Kurdistan) (ICNL, 2023). The total number of registered NGOs in the Baghdad Governorate was 1989 as of June 2022 (Alshamary & Maqsoud, 2022). An expanded survey with additional variables was floated in the data collection process of a master's thesis. The circumstances and the ground reality of war-torn Iraq forced in-person survey. It allowed us to collect quick and efficient responses from many organisations. Moreover, an in-person survey ensured the statistically valid data. The survey was shared with the potential non-profits to inform the participants about the purpose of the study. Moreover, we only chose executives or board members who could make decisions and collaborate with other non-profits. Participants completed the in-person survey and responded to the survey questions about cooptation, outside knowledge, innovative climate, and organisational performance.

One hundred and fifty-two non-profit members (executives and board members) participated in the study. It was ensured that each member represented one non-profit organisation located in and around Baghdad, Iraq. Therefore, the sample represented 8% of the non-profits registered in the Baghdad Governorate. It was noticeable that the sample did not represent the Baghdad non-profits. However, it was quite likely that the participant non-profits were interested in cooptation and innovation, proactive in participating in the science, and more informed than others.

Female participants comprised 25% of the sample, and 82% had over ten years of experience. Seventy-eight per cent of companies aged more than 11 years indicated the formation of non-profits during and after the start of the Iraqi war. Moreover, it is interesting to note that 77% of the total sample belonged to the age limit of 25-57. Forty-three per cent of the female respondents were aged 25-35 compared to the male, whose majority belonged to above thirty-six of age. 88% of the respondents had over ten years of experience—so it was assumed that the sample was representative of the executive and board members.

3.2. Measures

Coopetition, use of outside knowledge, innovative climate, and performance were measured using multi-item 7-point rating scales. The 10-item scale of coopetition was adopted from Bella (2020), the 8-item scale of organisational performance was adopted from Coombes et al. (2011), the 4-item scale of innovative climate was adopted from Campbell et al. (2014), and the 3-item scale of use of outside knowledge was adopted from Wemmer et al. (2016). We used Harman’s single-factor test to assess the common method. The results indicated that a 33.27% variance could be explained, and less than 50% variance threshold was explained in one factor (Podsakoff et al., 2003). Furthermore, factor analysis suggested that three items of coopetition (Coo1, Coop9, Coop10) were loading in different factors and loadings less than 0.5. Therefore, these items were removed before moving to the structural model. Appendix 1 provides scale items and standardised factor loadings.

3.3. Data Analysis

The measurement model results in Table 1 report the composite reliability, average variance extracted (AVE), maximum shared variance (MSV), maximal reliability (MaxR), Cronbach’s alpha, and correlations between the constructs. Convergent and discriminant validity tests the indicators and scales. The results indicate that Cronbach’s alpha is excellent since all the values are above 0.70 (Nunnally, 1978), and the threshold for composite reliability is 0.70. AVE has a threshold of 0.5 for convergent validity (Fornell & Larcker, 1981). Table 2 shows the correlations among constructs. Notably, performance is a second-order variable comprised of two observed variables, financial performance, and social performance (considered as two items) with CR=0.67, which is close to 0.70. Therefore, all the reliability and validity criteria were fulfilled.

Table 1: Reliability and validity measures

	CR	AVE	MSV	MaxR(H)	Cronbach’s alpha	Coop	UK	Inno	Per
Coop	0.920	0.623	0.337	0.929	0.91	0.789			
UK	0.838	0.633	0.328	0.840	0.83	0.380***	0.796		
Inno	0.844	0.576	0.375	0.852	0.84	0.324**	0.304**	0.759	
Per	0.676	0.511	0.375	0.677	0.88	0.581***	0.573***	0.613***	0.715

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * < 0.1

The model fit measure of the measurement model indicates an excellent fit. The values of MIN/DF=1.347, CFI=0.967, SRMR=0.051, RMSEA=0.047, and PClose=0.623 are within their respective threshold levels (Ullman, 2012, Hu & Bentler, 1998, Bentler, 1990). The four-factor model (coopetition, use of outside knowledge, innovative climate, and performance) yields a good fit.

3.3.1. Structural Equation Modelling

We tested the hypotheses using SEM and included all the direct paths in the model. We applied the criteria Chi-square, CFI, SRMR, and RMSEA to test the model. The results for the hypothesised model indicate a good model fit. The results of the mediating model indicate a good fit as the Chi-square is significant ($p=0.001$, CMIN/DF=1.347, CFI=0.967, SRMR=0.051, RMSEA=0.047, RMSEA=0.047)—the structural coefficients illustrated in Figure 1. The total standardised effects of the model explain 58% of the variance in performance, indicating the use of outside knowledge and innovative climate are the drivers of the performance of non-profit organisations. The standardised total effect of coopetition and the use of outside knowledge on creating the innovative climate is 32%.

The structural model of SEM in Table 3 suggests that coopetition positively affects the use of outside knowledge ($b=0.380, p=0.000$), supporting H1. It implies that the engagement of non-profit organisations in a war-torn region in coopetition is more likely to tap into the use of external knowledge to address complex problems. Moreover, coopetition stimulates a collaborative environment that allows the sharing of ideas, experiences, and best practices. Therefore, non-profits learn unique perspectives from each other, which leads to greater use of external knowledge.

Coopetition provides an opportunity for non-profits to pool scarce resources, which results in a significant increase in the capacity to access external knowledge. It can facilitate acquiring external funds, hiring consultants, and increasing outreach. Further, the collaborations increase the ability of non-profits to expand their network and gain access to new partners. Therefore, it can provide valuable outside knowledge for non-profits. Simultaneous cooperation and competition among non-profits in war-torn regions stimulate innovation and the use of outside knowledge to facilitate unconventional solutions. It is noted that circumstances in an uncertain environment create security concerns with limited communication channels. Thus, coopetition can overcome the isolation that allows the exchange of knowledge. At the same time, it poses challenges to maintaining the conflict of interest, safely utilising sources of knowledge, and balancing cooperation and competition. Moreover, there is a positive effect of using outside knowledge and implementing an innovative climate ($beta=0.212, p=0.033$), supporting H2. The statistically significant results suggest that outside knowledge fosters an innovative climate for non-profit organisations. The diverse outside knowledge and different experiences and backgrounds of individuals bring fresh perspectives. The heterogeneity of perspectives challenges non-profit organisations' conventional thinking and practices and encourages them to develop new ideas. For instance, war-torn regions require special expertise to solve complex and uncertain problems. Therefore, the importance of outside knowledge provides access to experienced non-profit experts,

innovative insights, and potential solutions.

It is noted that the best practices of other non-profits in various sectors and regions implement different strategies in conflict situations. Using outside knowledge and best practices of partner non-profits helps tailor the strategies and specific context, leading to an innovative climate.

Cross-sector collaborations in non-profits provide outside knowledge that can facilitate innovative solutions to enhance access to government, funding agencies, society, and other stakeholders. For instance, the Free and Fair Election Network (FAFEN), which comprises cross-sector non-profits, has been significantly improving diverse skills, resources (combining existing resources of the partners), and innovative initiatives to achieve their objectives (Bella & Liaqat, 2022). Moreover, embracing external knowledge and openness to experimentation allow non-profits to take calculated risks that can promote an innovative climate within non-profit organisations. It equips non-profits with the necessary tools to adapt and manage the potential service delivery. Further, the innovation improves the technological infrastructure of non-profits and enhances the operational and service delivery capabilities of non-profits in war-torn regions.

The standardised path coefficient between innovative climate and performance ($b=0.4080$, $p=0.000$) indicates a positive relationship and is highly significant. Thus, H3 is supported. An innovative climate is significant to adapt to dynamic environments—especially the consistently changing situations in war-torn regions pressurise non-profits to adjust and address the continuous challenges quickly. An innovative climate, thus, encourages non-profits to seek effective solutions proactively and allows them to respond quickly to evolving circumstances. Further, innovation is cost-effective and most needed in resource-constrained environments, i.e., war-torn regions. Therefore, it encourages non-profits to optimise resource allocation and efficiently produce more with limited resources. It is to be noted that implementing an innovative climate within and among nonprofit organisations leads to improved organisational performance.

The impact of innovative climate on performance is multi-dimensional. It places non-profits to focus on long-term strategic goals rather than short-term challenges management. Coopetition and resultant innovative climate benefit non-profits to identify the root causes, develop strategies, and create sustainable impact in the communities. Moreover, innovation fosters a creative and learning culture leading to employee engagement and motivation—the environment of sharing and experimentation lets employees feel valued, significantly contributing to the organisational mission. Similarly, the collaborations provide complementary strengths that enhance organisational performance.

It is necessary to note that an innovative climate is also a challenge to implement and handle. A complete learning process is executed from top to bottom of an organisation. Therefore, there are risks associated since not all innovations succeed initially. An innovative climate encourages a learning-oriented culture that considers failures as opportunities, facilitating the learning of non-profit organisations to learn

valuable lessons from failures. Therefore, the consequent knowledge helps to refine the strategies and improve organisational performance.

The statistically significant results indicate that continuous innovative solutions in non-profit organisations can expand the outreach and success of their programs. Non-profit's commitment to innovation enhances organisations' reputations and attracts donors and supporters. More funding sources and support increase the social and financial performance of non-profits. Further, innovation adaptation is the basis of long-term survival and sustainability. It especially helps non-profits remain resilient and relevant in adverse, complex, and multifaceted circumstances in war-torn regions.

The mediated (indirect effect) of coopetition through outside knowledge and innovative climate is $b=0.256$. The serial mediator's use of outside knowledge and innovative climate positively and indirectly affect coopetition on non-profits' performance. The results support the H4.

The other direct paths, not hypothesised coopetition have a positive impact on the innovative climate by $b=0.24$, coopetition to performance is $b=0.32$, and use of outside knowledge to performance is $b=0.33$. This indicates that there is a statistically significant positive relationship among these constructs.

It has already been established that simultaneous collaboration and competition (coopetition) in non-profit organisations refer to sharing resources, ideas, knowledge, and experiences while competing for recognition and funding. The relationships between coopetition, climate change and performance are statistically significant. However, the sequential mediation model uses two mediating factors (1) the use of outside knowledge and (2) an innovative climate. The statistical output suggests that non-profit coopetitive relationships allow organisations to interact and network, making accessing outside knowledge easy. Collaboration and competition among non-profits can provide specialised knowledge, established practices, and innovative ideas—outside their immediate reach. Therefore, coopetitive relationships create opportunities to access outside knowledge, influencing organisational performance.

Similarly, outside knowledge creates an innovative climate within and between non-profit organisations. The combination of outside knowledge and subsequent innovative climate exposes non-profits to diverse perspectives and encourages a culture of creativity, experimentation, and continuous improvement. Therefore, the outcome is improved organisational performance. The integration of external knowledge and cultivation of an innovative climate better equip adaptation, optimization of resources, and development of effective strategies to achieve improved performance in war-torn regions.

Therefore, the sequential mediation model indicates that organisational performance is being influenced by (1) the use of outside knowledge, which is obtained by increased engagement in coopetition, and (2) the development of an innovative climate resulting from the use of outside knowledge. The combined

effect of these two mediating variables enhances the ability of non-profit organisations to perform effectively and create a positive impact in challenging war-torn regions. However, the actual relationship is based on the certain non-profit, which is contingent on the context and dynamics of an organisation.

The model fit with the direct paths is as good as CMIN/df=1.347, CFI=0.967, SRMR=0.051, and RMSEA=0.047. Therefore, cooperation, use of outside knowledge, and innovative climate partially mediate the organisational performance. Thus, the model finds a good fit.

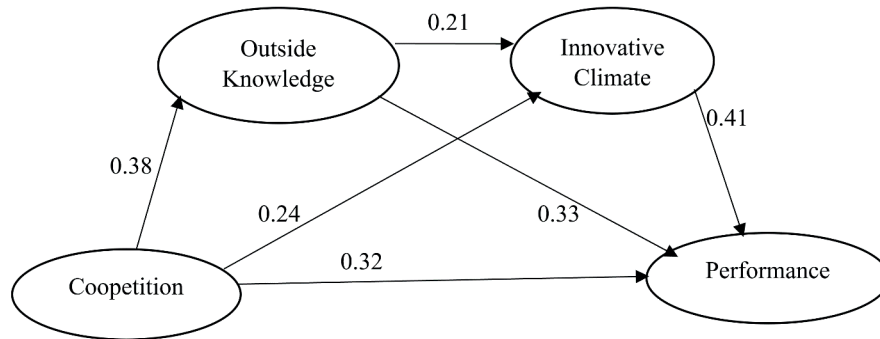

Figure 1: Sequentially Mediated Cooperation-Performance Model

3.4. Theoretical Implications

This study implies the importance of non-profit cooperation framed in turbulent regions (i.e., war-torn). Moreover, cooperation strategy helps them increase performance via outside knowledge and innovative climate. The model indicates cooperation and innovative climate are inherently connected, and using outside knowledge indicates the interrelationships. The study extends the non-profit cooperation literature by bringing evidence from non-profit organisations working in emergencies for many years. Moreover, the importance of outside knowledge is indeed significant in such a context compared to normal circumstances. The value of knowledge is substantial when the communication means are unreliable. The lack of proper knowledge and the expertise to raise funds, write donor grants, and expand operations is a challenge that cooperation can resolve. This study adds insights by emphasising the importance of outside knowledge in forming the innovative climate and subsequent impact on performance.

The model is consistent with the market orientation performance models that cooperation is a means to integrate outside knowledge with an innovative climate to improve non-profits' social and financial performance. This study also contributes to the previous literature by indicating that the innovative climate creates the most value when linked with cooperation. Creating innovation to improve performance relevant to the non-profit organisation's mission is vital. The performance improvements provide financial sustainability that enhances the social performance of non-profits. This study also

shows that the engagement of non-profit organisation leadership affects the employees' engagement in the innovative climate to find better solutions to social problems. Using outside knowledge enhances the motivation to engage in new ways of serving the communities. Therefore, we extend the literature into non-profit cooperation in war-torn regions with quantitative evidence linking social value creation.

The model testing shows that outside knowledge partially predicts the innovative climate and can only partially apply to non-profits' performance. However, the direct effect of using outside knowledge is more significant on performance. This finding aligns with the management research as an organisation that can integrate external knowledge to create a competitive advantage and improve strategically. The ability to react to environmental changes (especially in turbulent regions, war-torn) is the outcome of outside knowledge, and it can bring more positive outcomes for performance. However, organisational performance can be attributed to distinct factors. However, strategic flexibility in non-profit organisations in line with environmental changes is paramount.

3.5. Managerial Implications

Resource scarcity is a non-profit organisation's reality directly having an impact on social value/performance. Our study provides insights for non-profit managers to perform better when collaborating with competitors and adopting a market-oriented perspective. The positive impact of outside knowledge and innovative climate (two mediating variables) on performance inform that non-profit leaders should take advantage of the competition opportunities despite the difference in operational sub-sectors.

Despite the apparent connection between the resource mobilisation strategies and the institutional view of the cooperation strategy, context is imperative for non-profit leaders to identify themselves and seek inter-organisational relationships. We suggest that understanding the context and the specific needs of the non-profits are essential drivers that help them develop relationships with competitors. This empirical study endorses the cooperation strategy as a solution to the problems of non-profits in war-torn regions because it dynamically redefines the organisations. Moreover, the higher use of outside knowledge leads to better implementation of innovations at the organisational level. Thus, we recommend that non-profits open up the boundaries to a greater extent to exchange knowledge, meet with competing leadership, and support open innovation.

4. Conclusion

This study empirically suggested that cooperative relationships among non-profit organisations positively impact performance, and the use of outside knowledge and innovative climate mediate this relationship. Thus, non-profit leaders must expand their vision to value and access outside knowledge (even collaborating with competitors) and integrate knowledge with the appropriate partner. It will allow them to redefine their organisations, make employees more productive, find innovative solutions to financial needs, and create social value.

BEYANLAR / DECLARATIONS***Etik İlkelerine Uygunluk Beyanı***

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışmanın yazarı bu çalışma için Etik Kurul onayı gerekmediğini beyan etmiştir.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the “COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” the following statements are included:

The author of this study declared that the Ethics Committee approval is not required for this study.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar herhangi bir çıkar çatışmaları olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı vermiştir.

Declaration of Contribution

The authors have equally contributed to the manuscript.

REFERENCES

- Alshamary, M., & Maqsood, S. (2022). *The Landscape of Civil Society in Iraq*. Retrieved from Beirut, Lebanon: <https://cnxus.org/the-iraqi-knowledge-sharing-platform/wp-content/uploads/2022/07/The-Landscape-of-Civil-Society-in-Iraq.pdf>
- Bengtsson, M., & Kock, S. (2000). “Coopetition” in business Networks—to cooperate and compete simultaneously. *Industrial marketing management*, 29(5), 411-426.
- Bentler, P. M. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological bulletin*, 107(2), 238.
- Besana, A. (2018). *Economics, competition and coopetition of the Italian private welfare state: a cluster analysis*. Paper presented at the Eurasian Economic Perspectives: Proceedings of the 20th Eurasia Business and Economics Society Conference-Vol. 2.

- Bhatt, B., Dembek, K., Hota, P. K., & Qureshi, I. (2021). Sharing economy model for the base of the pyramid: An ecosystem approach. In *Sharing economy at the pyramid's base: Opportunities and challenges* (pp. 319-336). Springer Singapore.
- Campbell, J. W., Im, T., & Jeong, J. (2014). Internal efficiency and turnover intention: Evidence from local government in South Korea. *Public Personnel Management*, 43(2), 259-282
- Chesbrough, H. W. (2003). *Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology* (Illustrated ed.). Harvard Business School Press.
- Chin, W. W., Peterson, R. A., & Brown, S. P. (2008). Structural equation modelling in marketing: Some practical reminders. *Journal of marketing theory and practice*, 16(4), 287-298.
- Collins, T., & Gerlach, J. D. (2019). Bridging the gaps: Local government and non-profit collaborations. *Journal of Public Non-profit Affairs*, 5(2), 118-133.
- Coombes, S. M., Morris, M. H., Allen, J. A., & Webb, J. W. (2011). Behavioural orientations of non-profit boards as a factor in entrepreneurial performance: does governance matter? *Journal of Management Studies*, 48(4), 829-856.
- Dagnino, G. B., Levanti, G., & Mocchiari Li Destri, A. (2016). Structural dynamics and intentional governance in strategic inter-organizational network evolution: A multilevel approach. *Organization Studies*, 37(3), 349-373.
- Damanpour, F., & Schneider, M. (2006). Phases of the adoption of innovation in organisations: effects of environment, organisation and top managers 1. *British Journal of Management*, 17(3), 215-236.
- Dougherty, D. (1992). Interpretive barriers to successful product innovation in large firms. *Organisation Science*, 3(2), 179-202.
- Fathalikhani, S., Hafezalkotob, A., & Soltani, R. (2020). Government intervention on cooperation, competition, and coopetition of humanitarian supply chains. *Socio-Economic Planning Sciences* 69, 100715.
- Fernandez, A. S., Chiambaretto, P., Le Roy, F., & Czakon, W. (2018). Introduction: Coopetition: From neologism to a new paradigm. In *Routledge Companion to Coopetition Strategies* (pp. 1-10). Routledge.
- Fernández, G., & Morris, R. G. (2018). Memory, novelty and prior knowledge. *Trends in Neurosciences*, 41(10), 654-659.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

- Foss, N. J., Laursen, K., & Pedersen, T. (2011). Linking customer interaction and innovation: The mediating role of new organizational practices. *Organization Science*, 22(4), 980-999.
- Fleming, L., Mingo, S., & Chen, D. (2007). Collaborative brokerage, generative creativity, and creative success. *Administrative Science Quarterly*, 52(3), 443-475.
- Glor, E. D. (2014). Studying the impact of innovation on organisations, organisational populations and organisational communities: A framework for research. *The Innovation Journal*, 19(3), 1.
- Gulshan, B. (2020). *Coopetition among non-profit organisations: The impact on fundraising and performance*. (Doctorate), Istanbul Okan University, Istanbul, Turkey. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Gulshan, B., & Liaqat, M. M. (2022). Non-profit coopetitive alliances: Manifestation, formalisation and fund development. In M.H. Kratochvilova & R. Kratochvil (Eds.). *Proceedings of IAC in Vienna 2022* (pp. 17-27). Czech Institute of Academic Education z.s. <https://www.conferences-scientific.cz/file/9788088203308>
- Hallock, K. J., Wildman, K. H., Lee, D.-K., & Ramamoorthy, A. (2002). An innovative procedure using a sublimable solid to align lipid bilayers for solid-state NMR studies. *Biophysical Journal*, 82(5), 2499-2503.
- Hoeber, L., & Hoeber, O. (2012). Determinants of an innovation process: A case study of technological innovation in a community sport organisation. *Journal of Sport Management*, 26(3), 213-223.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modelling: Sensitivity to under parameterized model misspecification. *Psychological methods*, 3(4), 424.
- ICNL. (2023). Civic freedom monitor. Retrieved from <https://www.icnl.org/resources/civic-freedom-monitor/iraq>
- Kaplan, R. S. (2009). Conceptual foundations of the balanced scorecard. *Handbooks Of Management Accounting Research*, 3, 1253-1269.
- Kaplan, R. S., & Leadership. (2001). Strategic performance measurement and management in non-profit organisations. *Non-profit Management*, 11(3), 353-370.
- Katila, R., & Ahuja, G. (2002). Something old, something new: A longitudinal study of search behaviour and new product introduction. *Academy of Management Journal*, 45(6), 1183-1194.
- Keating, E. K., & Frumkin, P. (2001). How to assess non-profit financial performance. *Harvard University Kellogg Graduate School of Management at Northwestern University*.

- Kirchner, T. A., Ford, J. B., & Markowski, E. P. (2016). *Coopetition (contemporaneous cooperation and competition) among Non-profit Arts Organizations*. Paper presented at the Looking Forward, Looking Back: Drawing on the Past to Shape the Future of Marketing: Proceedings of the 2013 World Marketing Congress.
- Laurett, R., & Ferreira, J. J. (2018). Strategy in non-profit organisations: A systematic literature review and agenda for future research. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary Non-profit Organizations*, 29, 881-897.
- Liaqat, M. M. (2020). *Micro-foundations of cognitive paradoxical tensions in social entrepreneurs*. (PhD PhD), Istanbul Okan University, Istanbul. Retrieved from /https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/631104/yokAcikBilim_10314839.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
- Lin, H. F. (2007). Knowledge sharing and firm innovation capability: an empirical study. *International Journal of Manpower*, 28(3/4), 315-332.
- Lorgnier, N., & Su, C.-J. (2014). Considering coopetition strategies in sport tourism networks: A look at the non-profit nautical sports clubs on the northern coast of France. *European Sport Management Quarterly* 14(1), 87-109.
- Mariani, M. (2018). The role of policymakers and regulators in coopetition. In Fernandez AS, Chiambaretto P, Le Roy F, et al. (Eds) *The Routledge companion to coopetition strategies* (pp. 105-116). Routledge.
- Mariani, M. M. (2007). Coopetition as an emergent strategy: Empirical evidence from an Italian consortium of opera houses. *International Studies of Management Organization* 37(2), 97-126.
- Meyer, M., & Leitner, J. (2018). Slack and innovation: The role of human resources in nonprofits. *Nonprofit Management and Leadership*, 29(2), 181-201.
- McCarthy, C., Ford Carleton, P., Krumpholz, E., & Chow, M. P. (2018). Accelerating innovation through coopetition. *Nursing Administration Quarterly*, 42(1), 26-34.
- Mohammed, M. J. (2021). *Coopetition and bargaining power of farmers: the mediating role of analytical capability*. (Master), Altınbaş Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Istanbul.
- Moore, M. H. (2003). The public value scorecard: A rejoinder and an alternative to strategic performance measurement and management in non-profit organisations' by Robert Kaplan. *Available at SSRN* 402880, 28.
- Mowery, D. C., Oxley, J. E., & Silverman, B. S. (1996). Strategic alliances and interfirm knowledge transfer. *Strategic Management Journal*, 17(S2), 77-91.

- Nunnally, J. C. (1978). An overview of psychological measurement. In B.B., Wolman (Eds) *Clinical diagnosis of mental disorders: A handbook*, (pp. 97-146). Plenum Press.
- Padula, G., & Dagnino, G. B. (2007). Untangling the rise of coopetition: the intrusion of competition in a cooperative game structure. *International Studies of Management Organization*, 37(2), 32-52.
- Park, S. H., & Russo, M. V. (1996). When competition eclipses cooperation: An event history analysis of joint venture failure. *Management Science*, 42(6), 875-890.
- Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*: Stanford Business Books.
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J.-Y., & Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioural research: a critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of Applied Psychology*, 88(5), 879.
- Raza-Ullah, T., Bengtsson, M., & Kock, S. (2014). The coopetition paradox and tension in coopetition at multiple levels. *Industrial Marketing Management*, 43(2), 189-198.
- Reiter, V., Tzafirir, S. S., & Laor, N. (2018). Patterns of trust and collaboration among non-profit organisations and health funds: A case study. *Journal of Public and Non-profit Affairs*, 4(2), 134-155.
- Sayer, K. (2004). Making the case for investment in fundraising. *International Journal of Non-profit Voluntary Sector Marketing*, 9(2), 159-162.
- Schiffing, S., Hannibal, C., Tickle, M., & Fan, Y. (2022). The implications of complexity for humanitarian logistics: A complex adaptive systems perspective. *Annals of Operations Research* 319(1), 1379-1410.
- Shaheen, I., Azadegan, A., & Davis, D. F. (2022). Resource Scarcity and Humanitarian Social Innovation: Observations from Hunger Relief in the Context of the COVID-19 Pandemic. *Journal of Business Ethics*, 182(3), 597-617. doi:10.1007/s10551-021-05014-9
- Sharma, E., & Alter, A. L. (2012). Financial deprivation prompts consumers to seek scarce goods. *Journal of Consumer Research*, 39(3), 545-560.
- Sowa, J. E., Selden, S. C., Sandfort, J. R. J. N., & quarterly, v. s. (2004). No longer unmeasurable? A multidimensional integrated model of non-profit organisational effectiveness. *Non-profit voluntary sector quarterly*, 33(4), 711-728.
- Stadtler, L., & Van Wassenhove, L. N. (2016). Coopetition as a paradox: Integrative approaches in a multi-company, cross-sector partnership. *Organization Studies*, 37(5), 655-685.

- Ullman, J. B., & Bentler, P. M. (2013). Structural equation modeling. In J. A. Schinka, W. F. Velicer, & I. B. Weiner (Eds.), *Handbook of psychology: Research methods in psychology* (pp. 661–690). John Wiley & Sons, Inc.
- Tai Tsou, H. (2012). Collaboration competency and partner match for e-service product innovation through knowledge integration mechanisms. *Journal of Service Management* 23(5), 640-663.
- Wang, Z., Lv, Q., Lan, X., & Zhang, Y. (2018). *Cross-lingual knowledge graph alignment via graph convolutional networks*. Paper presented at the Proceedings of the 2018 conference on empirical methods in natural language processing, Brussels, Belgium.
- Weerawardena, J., & Mort, G. S. (2012). Competitive strategy in socially entrepreneurial non-profit organisations: Innovation and differentiation. *Journal of Public Policy Marketing*, 31(1), 91-101.
- Wemmer, F., Emrich, E., & Koenigstorfer, J. (2016). The impact of coopetition-based open innovation on performance in non-profit sports clubs. *European Sport Management Quarterly*, 16(3), 341-363.
- Wemmer, F., & Koenigstorfer, J. (2016). Open innovation in non-profit sports clubs. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary Non-profit Organizations*, 27, 1923-1949.
- Wicker, P., & Breuer, C. (2013). Understanding the importance of organisational resources to explain organisational problems: Evidence from non-profit sports clubs in Germany. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary Non-profit Organizations*, 24, 461-484.
- Yami, S., Castaldo, S., Dagnino, B., & Le Roy, F. (2010). *Coopetition: winning strategies for the 21st century*: Edward Elgar Publishing.
- Zeimers, G., Anagnostopoulos, C., Zintz, T., & Willem, A. (2019). Examining collaboration among non-profit organisations for social responsibility programs. *Non-profit voluntary sector quarterly*, 48(5), 953-974.
- Zhang, H., Shu, C., Jiang, X., & Malter, A. J. (2010). Managing knowledge for innovation: The role of cooperation, competition, and alliance nationality. *Journal of International Marketing*, 18(4), 74-94.

Appendix 1 Measurement Scales Factor Loadings

Scale	Item	Standardised factor loading
Coopetition	COOP2	.661
	COOP3	.698
	COOP4	.839
	COOP5	.806
	COOP6	.778
	COOP7	.856
	COOP8	.861
	Use of outside knowledge	UOK1
UOK2		.778
UOK3		.826
Innovative Climate	IC1	.836
	IC2	.728
	IC3	.737
	IC4	.729
Performance	NOPF1	.869
	NOPF2	.810
	NOPF3	.863
	NOPF4	.835
	NOPS1	.872
	NOPS2	.795
	NOPS3	.806
	NOPS4	.835

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Fotoğraf Disiplininde Sokak Fotoğrafçılığı Kavramının Ayrımı ve Algılanması**

Gökçin ÇUBUKCU¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Sanatlar Bölümü, Hatay
gokcincubukcu@gmail.com , ORCID ID: 0000-0003-1113-3610

Güler ERTAN²

² Prof. Dr., T.C. İstanbul Arel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, İstanbul
gulerertan@arel.edu.tr , ORCID ID: 0000-0002-8928-0867

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 17.10.2023 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 30.11.2023

Çubukçu, G. & Ertan, G. (2023). Fotoğraf Disiplininde Sokak Fotoğrafçılığı Kavramının Ayrımı ve Algılanması. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 277-314.

Öz

Bu çalışmanın amacında öncelikle, fotoğraf sanatının evrimini anlamaya yönelik bir temel oluşturma hedeflenmektedir. Ayrıca, fotoğrafın gücünü ve etkisini açıklamaya çalışmaktadır. Ardından, sokak fotoğrafçılığı ve belgesel fotoğraf arasındaki farklar saptanarak tanıklık işlevinin nasıl kullanıldığının daha iyi kavramasına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Sokak fotoğrafçılığına daha yakından ve ayrıntılı bakarak, okuyucuların bu konu hakkında daha geniş bir geniş bir perspektif kazanmaları amaçlanmaktadır. Yöntem olarak; araştırmaya sokak fotoğrafçılığı konusunu anlamak ve analiz etmek amacıyla kapsamlı bir literatür taramasıyla başlanmıştır. Araştırmanın temel argümanlarını desteklemek amacıyla örneklem oluşturulmuş ve fotoğrafçıların eserleri, deneyimleri ve yaklaşımlarına yer verilmiştir. Yarı yapılandırılmış mülakat aracılığıyla sokak fotoğrafçısının içgörülerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Tüm verilerin değerlendirilmesi üzerinden yürütülen bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimleyici analiz yöntemi kullanılmıştır. Bulgular: Sokak fotoğrafçılığının günümüzde sanat ve görsel iletişim kültürü içindeki önemi artmış olsa da bu alanın belgesel fotoğrafçılıkla sürekli olarak karıştırılması, internet üzerinde yanıltıcı ve sığ yaklaşımlarla sıklıkla çevrenmesi, her iki disiplinin özgün niteliklerinin göz ardı edilmesine ve sokak fotoğrafı kavramının özünün ve niteliğinin gölgelenmesine sebep olmaktadır. Fotoğrafçıların yaşamı ve çalışmalarının ele

* Bu çalışma, 2013 tarihinde T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Tasarımı Anasanat Dalı Programında "Sokak Fotoğrafçılığı" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasından hazırlanmıştır.

alınmasıyla farklı perspektifler ortaya koyulmuştur. Sokak fotoğrafçılığı etrafında etkileşim ve öğrenme fırsatlarını artırmak amacıyla festivaller, bienaller, trienaller, atölyeler, konferanslar, paneller ve seminerler düzenlenerek bu alandaki bilgi paylaşımı artırılabilir. Böylece sokak fotoğrafçılığı Türkiye’de daha geniş kitlelere tanıtılabilir, geliştirilebilir ve bu alandaki yetenekler keşfedilebilir. Sonuç olarak, bu araştırma sokak fotoğrafçılığının temel konseptlerini ve önemini ele alarak, bu özel fotoğraf türünün Türkiye’deki sınırlı bilgi kaynağına ve sağlıklı tetkiklerin bulunmadığına değinmiş ve gelecekteki potansiyelini vurgulayarak daha fazla araştırmanın gerekliliğini göstermiştir. Bu durum aynı zamanda bu alana yeni başlayan fotoğrafçılar için de bilgi eksikliğini ortadan kaldıracaktır.

Anahtar kelimeler: Sokak Fotoğrafçılığı, Kavram, Ayırım, Algı, Disiplin

The Distinction and Perception of the Concept of Street Photography in the Discipline of Photography

Abstract

The primary aim of this study is to provide a basis for understanding the development of photography. Additionally, it aims to elucidate the potency and influence of photography. In order to enhance the understanding of how testimony is utilized, the disparities between street photography and documentary photography are identified. By conducting a detailed examination of street photography, this study strives to facilitate a more comprehensive perspective on this topic for the readers. The study’s methodology began with a thorough literature review to analyse street photography. A sample of photographers’ works, experiences, and approaches was included to support the main arguments of the research. The study attempted to gain insights into street photography through a semi-structured interview. Descriptive analysis, a qualitative research method, was utilized in this study, which involved evaluating all of the data collected. Findings: Despite the current increase in the importance of street photography within art and visual communication culture, it is frequently confused with documentary photography. Additionally, the misleading and shallow approaches on the internet further contribute towards ignoring the original qualities of both disciplines, resulting in overshadowing the essence and quality of the concept of street photography. Various perspectives have emerged through the examination of photographers’ lives and works. To promote interaction and learning opportunities in street photography, one can organise festivals, biennials, triennials, workshops, conferences, panels, and seminars, thus enhancing knowledge sharing in this field. In doing so, street photography can become more accessible to a wider audience in Turkey, and new talents in this area can be discovered. The study concludes by illuminating the fundamental principles and significance of street photography, highlighting the scarcity of valid information and inadequate exploration of this unique style in Turkey while accentuating its potential for future research. Therefore, further study is imperative. Such exploration will also benefit novice photographers by bridging the gap in knowledge.

Keywords: Street Photography, Concept, Distinction, Perception, Discipline

1. Giriş

Günümüzde sokak fotoğrafı, görsel ifade biçimi olarak geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Ancak bu durum belirgin bir çerçeve eksikliğini ve yanlış nitelendirmeleri sıkça karşımıza çıkarmaktadır. Adlandırmaların sıklıkla karmaşadan kaynaklandığı göz önünde bulundurulmalı ve bu kategoriye dahil edilemeyeceği önemle vurgulanmalıdır. Bu noktada, kavramsal tanımın ve disiplinler sınırlarının netleştirilmesi kaçınılmaz

bir gerekliliktir. Bu disiplin, teknik ve estetik boyutları fotoğrafçının bakış açısını da içerirken, aynı zamanda toplumsal ve sosyolojik tanıklıkların kayıt altına alınması potansiyeline sahiptir. Sokak fotoğrafçılarının farklı perspektifler geliştirmesi, toplumun durumunu anlama ve yorumlama kapasitesini artırmakta ve çekilen her kareyle bu sanatın anlamını da derinleştirmektedir.

Sokak fotoğrafçılığının konumunu ve bu sanat dalına yönelik yaklaşımları anlayabilmek için genel hatlarıyla fotoğrafın tarihsel evrimi ele alınmalıdır. Sokak fotoğrafçılığının belgesel fotoğrafla sıkça karıştırıldığı bir gerçektir. Bu iki disiplini ayırt etmek ve belirgin farklarını vurgulamak, her iki alanın özgün niteliklerini daha iyi anlamak açısından önemlidir. Ayrıca, iki alanda da kayda değer başarılar elde eden isimlerin çalışmalarını bir araya getirmek, bu disiplinlerin özelliklerini daha iyi kavramamıza yardımcı olacaktır. Bu iki disiplinin benzersiz özellikleri, fotoğrafın çok yönlü gücünü vurgulamaktadır.

Sokak fotoğrafçılığının özünde yatan temel unsurlardan biri, fotoğrafın kanıt ve tanık olarak nasıl kullanıldığıdır. Fotoğraflar, tarih boyunca olayları ve durumları belgelemek, toplumsal mesajlar iletmek ve duygusal etkiler yaratmak için kullanılmıştır. Zamanının çeşitli platformları aracılığıyla fotoğrafların nasıl kullanıldığına dair örnekler sunulurken, fotoğrafın evrensel ve etkileyici doğasının altı çizilmiştir. Bu çalışma, sokak fotoğrafçılığının kavramsal derinliklerini, belgeleme ve tanıklık işlevlerini, tarihsel bağlamını ve belgesel fotoğraftan ayırt edici özelliklerini ele alarak, sokak fotoğrafçılığının sanatsal ve toplumsal önemini vurgulamaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve ve Literatür Taraması

2.1. Çalışmanın Amacı

Öncelikle, fotoğrafın tarihine ve gelişimine çok kısa bir bakış açısı sunarak bu sanatın evrimini anlamaya yönelik bir temel oluşturma hedeflenmektedir. Ayrıca, fotoğrafın yalnızca bir görüntü olmanın ötesinde bir ifade biçimi olduğunu vurgulayarak, fotoğrafın gücünü ve etkisini açıklamaya çalışılmaktadır. Ardından, sokak fotoğrafçılığı ve belgesel fotoğraf arasındaki farklar saptanarak, fotoğrafın bu iki öne çıkan alanında tanıklık işlevinin nasıl kullanıldığına daha iyi kavramasına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak, sokak fotoğrafçılığına daha yakından ve ayrıntılı bakılarak, okuyucuların bu konu hakkında daha geniş bir perspektif kazanmaları amaçlanmaktadır.

2.2. Problemin Tespiti

Sokak fotoğrafçılığının günümüzde sanat ve görsel iletişim kültürü içindeki önemi artmış olsa da bu alanın belgesel fotoğrafçılıkla sürekli olarak karıştırılması, internet üzerinde yanıltıcı ve sığ yaklaşımlarla sıklıkla çevrelenmesi, her iki disiplinin özgün niteliklerinin göz ardı edilmesine ve sokak fotoğrafı kavramının özünün ve niteliğinin gölgelenmesine sebep olmaktadır. Bu bağlamda, Türkçe kaynakların sınırlılığı ve konuya yönelik yetersiz araştırma eğilimi bu sorunun temel nedenlerindedir. Bu noktada, güvenilir ve nitelikli Türkçe kaynakların oluşturulması ve yaygınlaştırılması, doğru bilgiye erişimi artıracaktır. Sokak

fotoğrafçılığının temel prensipleri ve görsel dili ele alınarak kavramsal sınırlar daha ayrıntılı bir şekilde vurgulanmalıdır.

2.3. Literatüre Katkı

Bu makale, Türkçe kaynaklardaki sınırlılığa rağmen sokak fotoğrafçılığına dair bir katkı sunmaktadır. Fotoğrafçıların yaşamı ve çalışmalarının ele alınmasıyla bu alana meraklı olan kişilere ilham vermek, araştırma ve incelemede bulunanlara rehberlik etmek ve fotoğrafın tanıklık ve kanıt olarak kullanımına dair örnekler sunmak gibi hedefler doğrultusunda literatüre önemli bir katkı sağlamıştır.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmanın metodolojisi, sokak fotoğrafçılığı konusunu anlamak ve analiz etmek amacıyla kapsamlı bir literatür taramasıyla başlamıştır. Bu tarama, kitaplar, tezler, makaleler, derlemeler, yazılar ve haberler gibi çeşitli kaynakları içermektedir. Araştırmanın temel argümanlarını desteklemek amacıyla örneklem oluşturulmuş ve fotoğrafçıların eserleri, deneyimleri ve yaklaşımlarına yer verilmiştir. Yarı yapılandırılmış mülakat aracılığıyla sokak fotoğrafçısının içgörülerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Böylece fotoğrafçıların yaratıcı süreçleri, estetik tercihleri ve disiplinlere yönelik yaklaşımlarını daha iyi anlayarak araştırmanın içgörüsü artmakta ve konunun daha derinlemesine anlaşılması sağlanmaktadır. Veri toplama sürecinde kullanılacak temel kaynakların titizlikle seçilmesi doğrultusunda, araştırmanın güvenilirliğinin artırılması amaçlanmıştır. Tüm verilerin değerlendirilmesi üzerinden yürütülen bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimleyici analiz yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Ünitelerin Planlanması

Araştırmanın ilk adımı olan literatür taraması ile elde edilen tüm bilgilerin titizlikle değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu aşamada, sağlıklı ve güvenilir verilerin seçilmesi, araştırmanın kalitesini artırmayı amaçlamıştır. Taslak içeriğin şekillenmesinin ardından bu bilgiler anlamlı bir sıralamayla sunulmuştur. Detaylandırmalar, her bir konu başlığının altında özenle yer almıştır. Özellikle, araştırmanın odak noktasını zayıflatacak veri karmaşıklıklarından kaçınılmıştır. Veri toplama yöntemleri ve analiz aşamalarının titizlikle planlanması, araştırmanın sağlam temeller üzerine inşa edilmesini sağlamıştır.

3.3. Araştırma Sınırlılıkları

Bu çalışmanın en büyük kısıtlılığı, Türkçe kaynakların sınırlı olması ve araştırmaların yetersiz olmasıdır. Bu durum çalışmanın kapsamını da etkilemiştir. Ayrıca, internet üzerinden elde edilen bilgilerin sadece kişisel deneyimlere dayalı ve düşük kalitede olduğu gözlemlenmiştir. Sokak fotoğrafçılığına dair daha derinlemesine ve nitelikli röportajlar yapma imkânı olmadığı için bu alandaki bilgi eksikliği de bir

sınırlılık oluşturmuştur. Tüm bu kısıtların toplamında fotoğrafçılığın en çok karıştırılan alanları ortaya konmuş, önemli isimlere yer verilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır.

4. Bulgular

4.1. Fotoğrafın İcadı ve Gelişim Sürecine Teknik ve Sosyal Bir Bakış

Fotoğrafın tanımı ve isim kökenine bakıldığında, Yunanca kökenli “photos” (ışık) ve “graphien” (çizmek) kelimelerinin birleşiminden oluştuğu görülmektedir. Bu teknik tanımın ötesinde fotoğrafın görüntü oluşturucu mekanik bir nesne olmadığını, insanların deneyimleri, kültürel yansımaları ve kişisel ifadeleriyle iç içe geçmiş bir iletişim aracı olduğunu vurgulamak önemlidir. Fotoğrafın geçmişine kısaca bakıldığında:

İlk olarak Aristo, ışığın nesnelere üzerindeki hareketini ve etkisini incelemiştir. Yine 965-1038 yıllarında yaşamış Arap bilim adamı Alhazen (El- Hasan) bir karanlık oda yardımıyla gökyüzünü incelemiştir. Rönesans döneminin ünlü ismi Leonardo Da Vinci de 1490'da yayınlanan notlarında resimde perspektif için karanlık odadan yararlanma fikrini ortaya atmıştır. 1553'de ise Giovanni Battista Della Porta “Magiea Naturlis Libri IV” adlı eserinde Karanlık Kutuyu etrafıca anlatmıştır. (Bu yüzden Karanlık Kutunun ilk mucidi sayılır). 1568'de (Danitlo) Barbaro, karanlık kutunun ışık gören deliğine bir mercek yerleştirmiş ve görüntü kalitesini belirgin bir şekilde arttırmıştır. Bu yıllardan sonra Camera Obscura özellikle resim alanında yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Işığa duyarlı kimyasal maddeler üzerinde ilk çalışmayı Cristoph (Adolf) Boldwin gerçekleştirdi (1674) (Bursa Fotoğraf Sanatı Derneği (BUFSAD), 2008:1).

19. yüzyılda fotoğrafın hızla geliştiği bir dönem olmuştur. Joseph Nicéphore Niepce ve Louis-Jacques-Mandé Daguerre'nin çalışmaları sonuç vermiş ve sonucunda daimî görsel malzemenin elde edilmesine olanak tanımıştır. Henry Fox Talbot'un negatif-pozitif çalışmaları kopyalama ve çoğaltma sürecini hızlandırmış, fotoğrafın yaygınlaşmasını hız kazanmıştır. Kodak firmasının taşınabilir makineleri, fotoğrafın geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Aradan geçen zaman içerisinde bu analog makineler de teknolojinin gelişmesiyle birlikte dijital dönüşüme uğramıştır. Sayısal fotoğraf, görüntülerin elektronik sensörler aracılığıyla dijital verilere dönüştürülmesini ve hafıza kartı gibi dijital ortamlarda kaydedilmesini sağlayan bir teknolojik atılımı temsil etmektedir. Bu ilerleme, fotoğrafçılara çekimlerin spontane izlenmesi, düzenlenmesi ve paylaşılması imkânı sunmuş; geleneksel fotoğrafın kimyasal işlemlerine dayanan yapısı, sayısal fotoğrafın dijital platformlar ve yazılımlarla çalışmayı gerektirmesiyle değişmiştir. Bu, daha fazla çekim ve daha geniş bir yaratıcılık alanını mümkün kılarak tercih edilme oranı da artmıştır. Her iki yaklaşım da farklı estetik ve ifade biçimleri sunmaktadır. Ancak önemli olan, teknolojinin fotoğrafçılığın temelinde yatan yaratıcılığı ve duygusal ifadeyi destekleyen bir araç olduğudur.

Fotoğraf, halkın kullanımına sunulmasıyla demokratikleşme sürecinin bir parçası olmuş ve insanların kendilerini ifade edebildikleri bir iletişim aracı haline gelmiştir. Susan Sontag fotoğraf makinesinin

kullanımından şöyle bahsetmiştir: "... Fotoğraf makinesi teknolojisinin giderek endüstrileşmesi fotoğrafta başından beri var olan bir güçlüğü belirginleştirmeye yaramıştır; bütün yaşantıları görüntüye dönüştürerek demokratikleştirmek... (Kılıç, 2000:2)". Ancak aynı zamanda, fotoğrafın özgünlüğünü ve yaratıcılığını tehlikeye atabileceği ve estetik değerini etkileyebileceği eleştirileri de ortaya çıkmıştır.

Gerçek ya da hakikate özgü perspektifle bir ilişkimizin kalmadığını gösteren bu farklı bir uzama geçiş olayıyla birlikte, tüm gönderen sistemlerinin tasfiye edildiği bir simülasyon çağına girilmiştir. Daha kötüsü göstergeler sistemi bu gönderen sistemlerini yapay solunumla yaşatarak, tüm kombinatuvar hesapları ve ikili karışıklıklarla tüm eş değerlik sistemlerinin işine yarayabilecek anlamdan daha da esnek (ductile) hâle gelmektedirler. Burada bir taklit, sûret ya da parodiden değil aslı yerine göstergeleri konulmuş bir gerçek, bir başka deyişle her türlü gerçek süreç yerine işlemsel ikizini koyan bir süreçten bahsediyoruz. Gerçeğin tüm göstergelerine sahip, gerçeğin tüm aşamalarına kısa devre yaptıran kusursuz, programlanabilen, göstergeleri kanserli hücreler gibi çoğaltarak dört bir yana savuran bir makineden (Baudrillard, 2010:15).

Fotoğrafın ortaya çıkışından günümüze kadar olan teknik evrimin, sosyal ve kültürel değişimlerin etkilerini geniş bir perspektiften ele almak, böylece fotoğrafın tarih boyunca nasıl değiştiğini ve insan hayatına nasıl etki ettiğini anlamak, bu sanatın ve iletişim aracının önemini daha iyi kavramamıza yardımcı olacaktır. Özellikle sayısal fotoğrafın, hatta ötesinde internet ortamında yaratılan görüntülerin sunduğu yenilikler, fotoğrafçılığın geleneksel sınırlarını genişleterek yeni bir ifade sanatının doğmasına katkı sağlamıştır demek yanlış olmayacaktır.

4.2. Fotoğrafa Yönelik İzlenim ve Anlamak Arasındaki Nüans

"Merceklerle ilgili sanatlar daima imgelem, bakma ve görme hakkındadır. Şimdi nasıl görüyoruz? Görmek ne anlama gelir? Görsel görüntü günlük yaşamımızı nasıl etkiliyor? Başka bir bağlam var mı?" (Traub, Heller, Beller, 2012:16) gibi sorular daima ilgi çekici olmuş ve akılları meşgul etmiştir. Gözlem, fizyolojik süreçle ilgili olarak ışığın renk ve şekiller olarak algılanmasıyla ilgili basit bir eylem olarak düşünülebilir. Ancak, görülenlerin anlamını anlamak ve yorumlamak, beyin tarafından gerçekleştirilen daha karmaşık bir süreçtir. Fotoğraf, duygusal, kültürel ve bireysel bağlamlarda yorumlanmakta ve anlam kazanmaktadır. İşte bu noktada, gözün sadece fiziksel görüntüyü algılamasının ötesine geçilmekte ve görmek eylemi sembolizmin ve anlamın inşasında etkili olmaktadır. Bugünün teknolojik ve kültürel çağında, görsel ve sosyal medyanın yaygın kullanımıyla birlikte, görsel algılamının incelikleri ve derinlikleri daha fazla ilgi çekmektedir.

Rutin hale gelmiş veya gözden kaçan nesnelere, bakış açısının değiştirilmesiyle yeni ve anlamlı bir perspektif kazanabilmektedir. Bu durum, beynimizin bu fotoğraflara daha az yer vermesine neden olabilmektedir. Bu karmaşada fotoğrafın etkileyici bir şekilde anlamlandırılması gerekmektedir, böylece sıradanlıktan çıkarak bizlere anlamlı bir deneyim sunabilecektir. Örneğin, René Magritte'in ünlü "Bu

bir pipo değildir” tablosu, fotoğrafın gerçekliğini sorgulayan ve farklı bir bakış açısı sunan bir örnektir. Alexander Rodchenko’nun 1928 tarihli *Novyi Lef* dergisinde tenkit yazarı ve kuramcı Boris Kushner’e fotoğrafa dair tecrübelerinden bahsetmekte ve mektuptan alınan bir bölümde resim ve fotoğraf arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Traub vd. (2012 aktaran Bowlt, J. E., 1989: 238-251) Fotoğrafla ilgili olarak; yeni, hızlı ve yoğun bir yansıtıcı olarak dünyayı çok çeşitli bakış açıları sunma sorumluluğunu taşıdığını, bu süreçte insanların çok yönlü görme yeteneklerini geliştirmelerine ve fotoğrafın bu potansiyeli olduğuna inandığını, ancak Rodchenko’nun bu önemli evrede, resimsel yaklaşımların fotoğrafçıları “bel seviyesinden” bakmaya yönlendiren psikoloji tarafından baskı altına alındığını ve onları resim sanatının geleneksel normlarına hapsedebildiğinden bahsetmektedirler. Bu bağlamda Rodchenko, fotoğrafın resim sanatının sınırlarını aşarak farklı perspektiflerden görüntüler elde etme yeteneği ile resimden ayrılabilirdiğini belirtmektedir. Günümüzde, fotoğraf sanatçıları çekim açılarını ve objektif kullanımını çeşitlendirmekte ve fotoğraflarına daha etkili bir boyut katarak yaratıcılıklarını ifade etmektedirler. Bu hızlı değişimin içerdiği potansiyel eksikliklere dikkat çekmek, yeni başlayanların güçlü bir altyapı inşa etmelerine katkı sağlayabileceklerdir.

Bu bağlamda, fotoğrafla meşgul olanlar makineleriyle bakış açılarını değiştirerek idealize edilmiş bir dünyanın yerine yeni anlamlar keşfederek bir ifade biçimi oluşturabilmektedirler. John Berger, perspektif ve farkındalıkla ilgili önemli bir noktaya dikkat çekmektedir:

Elbette insanlar fotoğraf makinesinin bulunmasından önce herkesin her şeyi görebildiğine inanmıyorlardı. Oysa perspektifle görsel alan sanki ideal buymuş gibi düzenleniyordur. Perspektifle yapılmış her taslak ya da yağlıboya resim seyirciye dünyanın biricik merkezinin kendisi olduğunu söylüyordu. Fotoğraf makinesi - ondan daha çok da sinema makinesi - aslında böyle bir merkezin bulunmadığını gösterdi (Berger, 2007:18).

Berger burada perspektifin, görsel alanı ideal bir şekilde düzenlediğini belirterek, fotoğraf makinesinin seyirciye dünyanın merkezinin olmadığını gösterdiğini ifade etmektedir.

Toplumun değişen kültürel dinamikleri, fotoğrafın işlevini de etkilemiştir. Özellikle 20. yüzyıldan sonra fotoğraf tüketim toplumunun bir parçası haline gelmiş ve devletlerin propagandasında etkili bir araç olarak da kullanılmıştır. Örneğin, “1860 ile 1925 arasında oluşturulan Birleşik Metodist Kilisesi fotoğraf arşivi özellikle misyonerlik çabaları için gelirleri arttırmak amacıyla kullanılabilir ‘insanlığın birliğini’ yansıtan fotoğrafları toplamıştır” (Scherer, 2012). Hitler dönemi Nazi rejimi, fotoğrafın propaganda alanında kullanımını örneklemek açısından ilgi çekici bir dönemdir. Propaganda Bakanlığı’nın kurulması ve resmi propaganda yoluyla kontrol, Hitler’in yerel partilere karşı mücadelesinde etkili olmuştur. Ancak, bu tür propagandaların gerçekliği sorgulanırken, fotoğrafların manipüle edilmiş olabileceği ve sadece belirli bir bakış açısını yansıtabileceği unutulmamalıdır. Fotoğrafın gücü sadece nesnelere göstermekle sınırlı değil, aynı zamanda detayları ve duygusal yükleri derinlemesine anlama yeteneği sunmaktadır. Bu, toplumsal bağlamı ve kültürel farklılıkları zenginleştirmekte ve fotoğrafçılar, bu ayrımı işlerinde kullanarak etkili ve anlamlı çalışmalar üretebilmektedirler.

4.3. Belgesel Fotoğraf: Toplumsal İzler ve Gerçekliğin Yansımaları

Fotoğraf sanatının evrimini incelediğimizde, temel arzunun belgeleme ve kayıt altına alma isteği olduğu söylenebilmektedir. Belgesel fotoğrafçılık, yüzeyin ötesine geçerek içerik ve anlamın dikkatli bir şekilde inşa edildiği, toplumsal olayları ve insan deneyimlerini daha derinlemesine bir perspektifle ele alan bir disiplindir. Bu disiplin, 1840'lı yıllara dayanan bir geçmişe sahiptir. Örneğin, David Octavius Hill ve Robert Adamson, İskoç balıkçı kasabası Newhaven'deki yaşamı belgeleyen fotoğraflarıyla belgesel fotoğrafçılığın toplumsal olaylara odaklandığı ilk örneklerden birini sunmuş ve tarihin bir parçası olarak değerini vurgulamıştır.

Fotoğraf 1. Newhaven Fisherman, 1845

Kaynak: David Octavius Hill ve Robert Adamson, The Metropolitan Museum of Art. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/268450> Erişim Tarihi: 04.07.2012

Fotoğraf 2. Newhaven Fishergirls, 1845

Kaynak: David Octavius Hill ve Robert Adamson, Wikimedia Commons. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Newhaven_fishergirls.jpg Erişim Tarihi:04.07.2012

Bilim ve Sanat Vakfı (BİSAV)'nın çıkardığı bültende Özcan Yurdalan'ın Belgesel Fotoğraf Üzerine kitabını değerlendiren yazısında Hilal Turan, dokümanter fotoğrafın doğasına dair önemli noktalara değinmektedir. Turan'a göre Yurdalan, her fotoğraf belge değeri taşıırken, bir fotoğrafın belgesel fotoğraf olarak kabul edilmesi için belirli özellikleri taşıması gerektiğini vurgulamıştır: "Öncelikle belgesel fotoğrafın tek bir kare fotoğraftan ibaret olmadığını vurguladı. Yurdalan'a göre "bir anlatım aracı olarak" belgesel fotoğraf, sıradan bir fotokopiden ya da kayıttan farklı olmak, bir hikâye barındırmak, öznellik taşımak zorunda (Turan, 2011:40)". Belgesel fotoğrafçısının amacı, gördüğü dünyayı objektif bir şekilde yansıtmak, toplumsal olayları, insanların yaşamlarını ve çevrelerini anlamak ve bu bilinçle imgeler oluşturmaktır. Fotoğrafçının başarısı, konunun içinde kaybolma yeteneğinden gelmektedir. Böylece izleyiciye daha saf, etkileyici ve doğal bir bakış sunmakta ve izleyicinin bu gerçeklikle bağ kurmasını sağlamaktadır.

Belgesel fotoğraf, sadece savaş veya zorlayıcı koşulları gösteren fotoğraflarla sınırlı değildir; toplumsal sorunlar açısından geniş bir yelpazede yer almaktadır. Bu fotoğraflar, insanların dikkatini çekmemiş ayrıntıları veya uzaklardaki, genellikle istenmeyen olayları belgeleyerek toplumsal farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. Son dönemde belgesel fotoğrafçılığı üzerine düşünülen bir konu, dijital düzenlemenin belgesel fotoğrafın özgünlüğüne nasıl etki ettiğiidir. Ancak, belgesel fotoğrafçının sanatçı olduğu ve gerçekliği nesnel, dürüst ve duygusal manipülasyonlardan uzak bir şekilde yansıtmayı gerektiği unutulmamalıdır. Manipülasyona karşı duruş, aslında eski bir konudur. Sadakichi Hartmann, 1904'teki bir sergide, fotoğrafa yapılan manipülasyonu eleştirmiş ve belgesel fotoğrafın saf ve doğal niteliğini koruma gerekliliğini vurgulamıştır:

Kısacası, çekmeyi düşündüğünüz fotoğraf için o kadar iyi bir kompozisyon oluşturun ki negatifi mutlaka mükemmel olsun. Ya hiçbir müdahaleye gerek kalmayın ya da çok ufak bir değişimle basılsın. Fotoğraf tekniğinin doğal niteliklerini bozmadıkça, film rötuşlamaya, bazı ayrıntıları elimine etmeye ya da vurgulamaya karşı değilim (Doğrudan Fotoğraf, 4 Temmuz 2012).

Belgesel fotoğrafçılığın gelişiminde etkili rol oynayan ve alana katkı sağlamış isimleri kısaca tanımak önemlidir. Sebastião Salgado, Ken Light, H. Cartier-Bresson ve August Sander gibi önemli figürler, belgesel fotoğrafın ilkelerini şekillendirerek toplumsal konulara duyarlı yaklaşımlarıyla gerçekliği yansıtmış ve bu alanda etkileyici eserlere imza atmıştır. Belgesel fotoğrafın doğal ve anlık anıları yakalama kabiliyeti, bu fotoğrafçıların eserlerinde belirgin bir şekilde gözlemlenmektedir.

Sebastião Salgado (1944-...), ekonomi eğitimi almış, 1973 yılında fotoğrafçılığa yönelmiş ve 1979'da ise Magnum Ajansı'na dahil olmuştur ("Sebastiao Salgado'nun Fotoğrafları", 2012). Özellikle işçi sınıfına odaklanarak toplumsal belgesel fotoğraflar çekmiştir ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun web sitesinde belirtildiğine göre, 1986-1992 yılları arasında çekmiş olduğu bu anıtsal girişimle birinci sınıf bir fotoğraf belgescisi olarak ününü doğrulamıştır (UNICEF, 2012). "Genesis" adlı projesi ile Sebastião Salgado (2012) geçmişe dayalı göreneklerine sahip çıkarak, bu şekilde hayatlarını devam ettiren

grupların portrelerini çekmiştir. Ken Light (1951-...), belgesel fotoğrafçılığın önemli isimlerinden biri olarak bilinmekle birlikte çalışmalarını geniş bir yelpazede sunmuş ve Ken Light'ın (2012a) da belirttiği üzere çeşitli kitaplarda, dergi yayınlarında ve sergilerde de yer almıştır. Belgesel fotoğrafçı olarak Ken Light'ın (2012b) fotoğrafları, ABD'nin demir parmaklıkları ardındaki idam mahkûmlarının yaşamını ve geçimlerini güçlükle sağlayan siyahi insanların, şehir merkezlerinden uzak ama tarıma elverişli olan alanlardaki zorlu çalışma hayatlarını ve deneyimlerini yansıtmaya odaklanmaktadır. Light, belgesel fotoğrafçılığın önemine dair:

Toplumsal belgesel fotoğrafçılık geleceğe geçmişten bir bakış açısı, mülksüzleştirilmişlere de bir ses sunar. Tüm yayınlanan fotoğrafların eğlence ve ünlüler dünyasını anlattığı, bireysel ifadenin büyük medya şirketlerince boğulduğu bir zamanda belgesel fotoğrafçılık bir çağa tanıklık etme sorumluluğunu üstlenmiştir. Elinde bir fotoğraf makinesi ve birkaç rulo film olan bir insanın hâlâ güçlü ve dayanıklı bir sese sahip olması beni hayran bırakıyor (Pervan aktaran Light, 2006: 186).

sözleriyle belgesel fotoğrafın gücüne vurgu yapmıştır.

Henri Cartier-Bresson (1908-2004), belgesel fotoğrafçılığın 20. yüzyıldaki önde gelen isimlerinden biridir. 1930'dan itibaren fotoğrafçılığa olan ilgisini profesyonel bir boyuta taşımıştır. 1937 yılında İspanya İç Savaşı'nı belgelemiş, 1947'de *Magnum Photos* ajansını kurarak fotoğrafçılık alanında öncü rolünü pekiştirmiştir. Birçok kitabı bulunan Cartier-Bresson'un en bilinen kitabı ise "*Images à la Sauvette*" adlı eseridir. Bu kitapta, fotoğrafın manası ve yöntemi üzerine derin fikirlere yer vermiştir. Henri Cartier-Bresson'un ifadeleri de onun yaklaşımını açıkça yansıtmaktadır:

Kamera benim için bir eskiz defteri, sezgi ve içten gelen bir enstrüman, görsel şartların sorular ve aynı anda kararların verilmesini sağlayan anlık bir ustalık. Dünyaya "bir anlam vermek" amacıyla, vizör doğrultusunda hissedilen tek bir kare vardır. Bu davranış konsantrasyon, zihinsel disiplin, duyarlılık ve geometri duygusu gerektirir. Kısacası basitlik anlamına gelir (Henri Cartier-Bresson 20. Yüzyılın Gözü, 14 Ağustos 2012).

August Sander (1876-1964), en ünlü çalışması olan "20. Yüzyıl İnsanı" adlı portre serisi, Almanya'daki sosyal durumu yansıtan bir işti ve farklı meslek gruplarını ve insanları içeren yedi bölümden oluşmaktaydı. Sander'ın fotoğraflarında dış mekân ve doğal ışık kullanımı öne çıkmakta ve insanların toplumsal rolleri gösterilmektedir. Onun bakış açısı tarafsızdır, her meslek grubundan insanı benzer yakınlıkla ve objektifliğini koruyarak belgelemiştir. Portrelerinde kişileri yaptıkları meslekleriyle örtüşen mekanlarda gösterme amacı güdülmüştür.

Fotoğraf 3. İsimsiz

Kaynak: Sebastião Salgado, ILFORD. <https://www.ilfordus.com/ilford-masters/sebastiao-salgado/>
Erişim Tarihi: 14.08.2012

Fotoğraf 4. Texas Death Row

Kaynak: Ken Light, <https://www.kenlight.com/texas-death-row/iw7icrjpbzbfjklrkgnxxjwzn8h23>
Erişim Tarihi: 11.12.2012

Fotoğraf 5. Le retour - displaced persons - "Dessau", 1945

Kaynak: Henri Cartier-Bresson, MutualArt. <https://www.mutualart.com/Artwork/Le-retour---displaced-persons----Dessau-/A653C79FEAF96560> Erişim Tarihi: 14.08.2012

Fotoğraf 6. Duvar Ustası, 1928

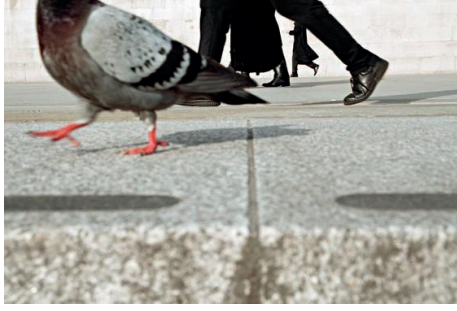
Kaynak: August Sander, San Francisco Museum of Modern Art. <https://www.sfmoma.org/artwork/83.210/> Erişim Tarihi: 14.08.2012

4.4. Sokak Fotoğrafçılığı: Kavramları, İfadesi ve Gelişimi

Sokak fotoğrafçılığı, ülkemizde henüz yeni bir ilgi alanı olarak belgesel fotoğrafçılığı gibi dikkat çekmektedir. Fotoğraf makinelerinin taşınabilir ve daha erişilebilir olması, bu alandaki ilginin artmasında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle Paris'in, sokak fotoğrafçılığının doğuşu ve gelişimi açısından önemli bir merkez olduğu kabul edilmekte ve şehir bu alana kültürel katkılarda bulunmuştur.

Paris, o büyük, ama oldukça kozmopolit ve gösterişli şehir, sokak fotoğrafçılığının beşiği olarak kabul edilebilmek için güçlü bir iddiaya sahiptir. Şehir, fotoğrafçılığın bu türüne katkıda bulunurken, fotoğraf da aynı derecede şehrin oluşumuna katkıda bulunmuştu. Parislilerin önce binalarını görüp sonra dergi ve kitaplardaki birçok fotografik portrede kendilerini yansıtmaları gibi (Scott, 2011: 17).

Sokak fotoğrafçılığı da temelde, inceleme kapasitesinden güç alan bir sanat dalıdır. Bu noktada, Clive Scott'ın eserinde vurguladığı gerçeklik kavramıyla ilgili Soulages'in görüşüne dikkat çekmek önemlidir. "Kadrajlama süreci bir *mise en scène* (sahneye koyma, mizansen) sürecidir çünkü fotoğrafçı lensin önünde görünen gerçek hakkında hiçbir iddiada bulunamaz (Scott, 2011: 45)." Ancak fotoğrafçılar, gerçekliği objektiflerinin önünde algılayarak kendi yaratıcı bakış açılarıyla yakalamaktadırlar. Çekim aşamasına geçilmeden sahneyi incelemek ve kompozisyonun oluşumu için açığa karar vermek gerekmektedir. Bu beceri, güçlü bir gözlem yeteneği, sabır ve zaman içinde kazanılacak bir ustalıkla şekillenecektir. Bu bağlamda, gerçekliğe yönelik ifadelerde bulunma hakkını da kazandığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Fotoğraf 7. Trafalgar Meydanı

Kaynak: Matt Stuart, Sokak Felsefesi-Matt Stuart. <http://www.canonturk.com/vbulletin/sokak-fotografciligi/6785-sokak-felsefesi-matt-stuart.html> Erişim Tarihi: 01.07.2012

Sokak fotoğrafçılığı, yaşamın eşsiz bir yorumunu sunan bir sanattir. İnsan etkileşimlerini ve anların detaylarını farklı bir bakış açısıyla değerlendirir. Bu fotoğrafçılık türü, kentler ve caddeler gibi toplumların yaşam tarzlarının sergilendiği yerlerde sahnelenmektedir. Bu bağlamda, Emrah Sariz'in vurguladığı gibi, "Arkeologlar bile gün yüzüne çıkardıkları şehirlerin yapılarını değerlendirerek toplumlar hakkında bilgi sahibi olmaya çalışırlar (Sariz, 2007)." Sokak fotoğrafçılığı da bu anlamda, toplumların ve kültürlerin yapılarına ışık tutmaktadır.

İnsanlar genellikle özgür hissettikleri yerlerde doğal davranışlar sergiler. Bu durum açık ve geniş mekanlarda daha belirgindir. Bu nedenle sokaklar, özgürlük hissini yansıtmak için verimli alanlardır. Fotoğrafçının gözlem yeteneği, kompozisyon becerisi, estetik hassasiyeti ve sabrı bu tür çekimlerde önemlidir. Sokak fotoğrafçısı, anı yakalamak için sürekli hazır olmalıdır. Anlık kararlar ve hızlı tepkiler gerekebilir. Kalabalık ortamlarda insanlarla etkileşime geçmek ve iletişim kurmak da önemlidir. Sokak fotoğrafçılığı sadece anları değil, aynı zamanda fotoğrafçı ile toplum arasında bir etkileşim ve anlam paylaşımı oluşturmaktadır.

4.4.1. Sokak Fotoğrafçılığında Etik ve Teknik Yaklaşımlar

Sokak fotoğrafçılığı, kentsel yaşamın dokusunu yakalayan bir fotoğraf türü olmasının yanı sıra teknik ve etik zorlukları da barındırır. Fotoğrafçılar, izin almadan çekim yaparken mahremiyet ihlali riskiyle karşı karşıyadır. Gizli çekimler, özel anları yakalamakla birlikte kişisel alanlara müdahale anlamına da gelebilir, bu da etik tartışmalara yol açmaktadır.

Teknoloji, sokak fotoğrafçılığında da önemli bir rol oynamaktadır. Özel objektifler, çekim açılarını genişletmek ve gizli çekimleri kolaylaştırmak için kullanılabilir. Örneğin, *Voyeur Right Angle Spy Lens* gibi seçenekler, yansıtıcı aynalar vasıtasıyla farklı açılardan çekim yapma imkânı sunmaktadır. Ayrıca, uzun süredir kullanılan bir diğer yol, makinenin omuzdan kalçaya ya da vücudun boyunuyla karın arasına sarkıtılıp, kablolu veya kablosuz deklanşör kullanmaktır.

Sonuç olarak, sokak fotoğrafçılığı hem teknik hem de etikaçıdan dikkat gerektiren bir alandır. Fotoğrafçılar, özgün bakış açıları ve sanatsal yetenekleriyle anlamlı anları yakalarken, mahremiyet haklarına saygı göstermeli ve etik değerlere uygun davranmalıdırlar. Mahremiyet haklarına saygı gösterilmesi ve izin alınması önemlidir. Aynı şekilde, diğer fotoğraf türlerinde çekim yapanların da her zaman izin alıp almadığı, izin alınma süreçlerinin fotoğrafın doğallığına olumsuz etkilerinin olup olmadığı gibi unsurlar tartışma konusu haline getirilmelidir. Bu, sanat ve toplumsal etik arasındaki dengeyi sürdürmek için önemlidir.

4.4.2. Sokak Fotoğrafçılarının Gözünden Perspektifler

Sokak fotoğrafçılığı, önemli isimlerin katkılarıyla gelişen bir sanatsal disiplindir. Bu evrimin önde gelen isimlerinden biri, Henri Cartier-Bresson'dur. O, "Karar Anı" fotoğraflarıyla fotoğraf sanatına eşsiz bir bakış getirmiştir. Sokak fotoğrafçılığı, belgesel fotoğrafçılıktan ayrılarak estetik unsurlara odaklanır. Bresson'un estetik anlayışı, gözlem yeteneği ve disiplini, bu alandaki temel unsurlardan biri olarak kabul edilir ve farklı bir fotoğraf perspektifini ortaya koyar.

Özdemir (2009), Bresson ve John Berger'in yaptıkları bir söyleşide Bresson'un sokak fotoğrafçılığına yaklaşımını aktarır. Özdemir'e (2009) göre, Bresson, fotoğrafçılığın "hedefi saptama ve nişan alma" olarak tanımlar ve bu durumu Zen Budistlerinin okçulukla ilgili tezleriyle ilişkilendirerek fotoğrafçının bir tür "varoluş durumu" içinde olduğuna değinmektedir. Geometrinin fotoğrafçının görsel kompozisyon oluşturmasında önemli bir rol oynadığını ve zarif bir yaklaşımla doğruya ulaşmayı temsil ettiğinden bahsetmektedir. Henri Cartier-Bresson'un bu sözleri, fotoğrafçının görsel anlamı ve derinliği nasıl yakaladığına dair önemli bir içgörü sunmaktadır.

Fotoğraf 8. Behind Saint Lazare Train Station, 1932

Kaynak: Henri Cartier-Bresson, <http://www.fotomuhabiri.com/henri-cartier-bresson/> Erişim Tarihi: 04.07.2012

Bresson, çekim sürecinden baskı aşamasına kadar çekimlerinin anlamına zarar verebileceğine inandığı için fotoğraftaki görüntünün çerçevesini yeniden belirlemekten kaçınmıştır. Önceden hazırlık yapmak yerine, anın doğallığını yakalama amacıyla yola çıkmaktadır. Bu anlamda “saniyenin bölümleri arasında gerçekleşen fotoğraf çekme eylemi içinde, formlar görsel bir biçimde düzenlenirken iyi bir anlatım da aranır. Kişi kafasını, gözünü ve kalbini tek bir düzleme getirmek durumundadır... (Henri Cartier-Bresson, 4 Temmuz 2012)” şeklinde ifade etmiştir.

Sokak fotoğrafçılığı, günlük yaşamın dokusuyla iç içe geçmiş özgür bir sanat ifadesidir. Bu alanda Carlos Henrique Reinesch, Julio Hardy, Blake Andrews ve Stefano Corso gibi birçok yetenekli isim, kendi özgün bakış açılarıyla fotoğraf dünyasına katkı sağlamaktadır.

Carlos Henrique Reinesch ile yapılan mülakatta Gökçin Çubukcu (2013) fotoğrafçının deneyimini ve motivasyonunu sorgulamaktadır. 24 yaşındaki fotoğrafçı, başlangıç noktasının yeni bir cep telefonu kamerasıyla anlık denemeler olduğunu ifade eder. Fotoğrafçının gündelik ilginç anları yakalama çabasında bu basit ekipmanı kullanmanın sağladığı kolaylığa değinmiştir. Sokak fotoğrafçılığının seçilmesindeki etkenlerin ele alındığı bölümde, fotoğrafçı, fotoğrafların getirdiği sonuçlara odaklanma isteğini ve kendine özgü bir tarz geliştirme arayışını vurgular. Özellikle Henri Cartier-Bresson ve Elliott Erwitt gibi büyük isimlerin eserleri, fotoğrafçının yolculuğunu şekillendiren etkileyici örnekler olarak öne çıkmaktadır. Fotoğrafçının bu usta isimlerin tarzını örnek alarak kendine özgü bir bakış açısı geliştirdiği belirgin bir noktadır. Fotoğrafçının ekipman tercihleri de sorulduğunda, Nikon D700 modeli ve özellikle tek odak mesafesine sahip objektiflerin kullanımı, fotoğrafçının kendine has tarzını yansıtmaya çalıştığını desteklemektedir. Sokak fotoğrafçılığının kişisel gelişim ve perspektif üzerindeki etkisinin incelendiği bölümde, fotoğrafın günlük hayattaki güzellikleri daha derinlemesine fark etmeye yönlendiren etkisi ve her anın büyük bir fotoğrafın potansiyelini taşıdığı fikri Reinesch'in bakış açısını yansıtmaktadır. Kendini geliştirme hedefleri ve eksik yönlerine dair konuşulan kısımda içgörü sunmaktadır. Beden dilini geliştirmeye odaklanma isteği, insanların kameraları fark ettiğinde tepkilerini yönetme yeteneğinin önemini vurgulamaktadır. Kalça hizasından fotoğraf çekme tekniklerini geliştirmeyi hedefler ve bu yaklaşımın bazı durumlarda etkili sonuçlar doğurabileceğine değinir. Devam eden süreçte fotoğrafçının sanatçı kimliğini ve öğrenci rolünü bir araya getiren tutumu öne çıkmaktadır. Profesyonel-amatör ayrımından ziyade, her zaman öğrenmeye istekli olmanın ve gelişimin öncelikli olduğunu vurgular. Son olarak, Türkiye’de bu alanla ilgilenen fotoğrafçılara kesin sonuçlardan ziyade sürekli öğrenmeye ve pratik yapmaya odaklanma önerisinde bulunur. Kendi tarzını bulmanın zaman alabileceğini ifade eden fotoğrafçı, çeşitli temalar ve kompozisyon tarzları deneyerek kendini geliştirmenin önemini belirtir.

Bu mülakat metni, sokak fotoğrafçılığının farklı bakış açıları ve deneyimlerle nasıl şekillendiğini vurgulamakta olup, fotoğrafçıların kendi perspektiflerini ve fotoğrafçılığa dair öğrenme yolculuklarını yansıtmaktadır. Sokak fotoğrafçılığının gelişimi ve etkisi, bireylerin özgün deneyimleri aracılığıyla daha iyi anlaşılmalıdır.

Fotoğraf 9. Looking Younger, 1932

Kaynak: Carlos Henrique Reinesch, Carlos Henrique Reinesch ile Sokak Fotoğrafçılığı. Yeltepe Ercan H. (çev.) [Electronic Version]. Fotoritim, Sayı No: Mart 2012, Hepsî, <http://www.fotoritim.com/yazi/carlos-henrique-reinesch-ile-sokak-fotografciligi> Erişim Tarihi: 01.07.2012

Fotoritim Dergisinde Arjantinli fotoğrafçı Julio Hardy'nin sokak fotoğrafçılığı hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre fotoğrafçı, diğer fotoğraf türlerini denemesine rağmen sokak fotoğrafçılığının çekiciliğine kapılmış, görsel öğelerin bir araya geldiği görüntü, an, hareket ve ışığın etkileyici potansiyeline duyduğu ilgiden bahsetmiştir (Julio Hardy, 2009). Hardy birçok ödül almış ve böylece sokak fotoğrafçılığındaki yetkinliğini ve sanatsal başarısını kanıtlamıştır.

Fotoğraf 10. Boya ve Modelleri

Kaynak: Julio Hardy, Julio Hardy:Sokak Fotoğrafları, [Electronic Version]. Fotoritim, Sayı No: Şubat 2009, 21, <http://www.fotoritim.com/yazi/julio-hardy--sokak-fotografclari> Erişim Tarihi: 01.07.2012

SFG (2007a) yine aynı derginin bir başka sayısında uzun yıllardır sokak fotoğrafçılığına odaklanan Blake Andrews'ın yaklaşımı ve deneyimlerine değinmiştir; Andrews, 1993 yılından beri kesintisiz ve disiplinli bir şekilde fotoğraf çekmekte olup, gerçek hayatın içerisindeki anları yakalamanın yetersizliğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda 4-5 yıldır başka milletten insanların yaşamlarına ve gizemli anlara odaklanarak kareler yakalama gereksinimini ifade ederken, bu gereksinimi geliştirmek adına yoğun bir çekim pratiği ve nitelikli bir fotoğrafçı çevresinin önemine değinmektedir. Ayrıca, geri bildirim yaratıcı gelişimindeki temel bir unsur olduğuna dikkat çekmektedir.

Sokak fotoğrafçılığını sadece görmek değil, aynı zamanda anlamlandırmak olarak tanımlayan Andrews, bu yaklaşımı bir tür meditasyon benzetmesiyle ifade etmektedir. Ona göre, iyi bir sokak fotoğrafı, bir şiirin detaylı ve derin bir çalışması gibidir. Sokak fotoğrafçıları, röntgenciye benzeterek, çevrelerindeki olaylara ve insanlara derinlemesine bakmanın ötesinde, özellikle yabancılaşma hissini yaratıcı bir süreci desteklediğini ve fotoğrafçıların eserlerini daha özgün hale getirmelerine yardımcı olduğunu belirtir.

Kendi fotoğrafçılık yolculuğunda, Blake Andrews'ı etkileyen isimler arasında öncü figürler bulunmaktadır. Kamu alanlarında fotoğraf çekiminin aykırı olmadıkça yasal olduğunu savunurken, çocukları fotoğraflarken ailelerin rahatsız olabileceği durumlara karşı da özel bir dikkat gösterilmesi gerektiğinin altını çizer.

Fotoğraf 11. İsimsiz 1

Kaynak: Blake Andrews, Blake Andrews:Sokak Fotoğrafları, Kanbank,A. (Çev.) [Electronic Version]. Fotoritim, Sayı No: Haziran 2007, Hepsi, <http://www.fotoritim.com/yazi/blake-andrewa--sokak-fotograflari> Erişim Tarihi: 01.07.2012

Sokak fotoğrafçılığı, dönemler ve coğrafyalar arası farklı bakış açılarıyla şekillenen zengin bir sanat alanıdır. Bu bağlamda Yıldız (2012) Stefano Corso'nun fotoğrafçılık alanındaki yaklaşımlarına dikkat çekmektedir. Corso'nun kendi ifadesiyle, Elliot Erwitt, Robert Doisneau ve Polonyalı şair Wislawa Szymborska'nın eserleri tarafından etkilenecek fotoğraf sanatına adım atmıştır. Bu etkiler, onun görüntülerine karakteristik bir derinlik ve anlam katmıştır. Fotoğrafın sadeliğini vurgulayan Corso, görüntülerinde seçtiği odak noktalarıyla hayatın içindeki anlamlı boşlukları ifade etme çabasıdadır. Çekim yapacağı mekânı ve orada bulunan insanları anlamak ve gözlemlemek için zaman ayırmakta, insanların kimliklerine değil, eylemlerine ve durumlarına odaklanarak özgün bir anlatım biçimi geliştirmektedir. Bu anlayışla, izleyiciye daha evrensel ve geniş bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır. Stefano Corso, fotoğraflarını internet platformlarında paylaşarak geri bildirim almanın değerini vurgular. Bu süreçte, izleyicilerin fotoğraflarına verdikleri tepkiler ve yorumlar, onun sanatsal gelişimine yön veren önemli bir faktör haline gelmiştir.

Fotoğraf 12. The Dream of Prometheus

Kaynak: Stefano Corso, <https://www.flickr.com/photos/pensiero/1211074535/> Erişim Tarihi: 01.07.2012

Sokak fotoğrafçılığı, gözlem ve yaratıcılığın bir araya geldiği, anı yakalamayı hedefleyen özel bir sanat dalı olarak öne çıkmaktadır. Bu alanda, öncü fotoğrafçı Henri Cartier-Bresson'un yanı sıra genç ve gelişme aşamasındaki diğer sanatçıların farklı bakış açılarına ve deneyimleriyle nasıl şekillendiklerine değinilmiştir. Fotoğrafçılar, kişisel evrimlerini farklı bakış açılarıyla süsleyerek, sokakların sıradan anlarını etkileyici hikayelere dönüştürme çabası içindedirler.

4.4.3. Sokak Fotoğrafçılığında Pratik Yaklaşımlar

Sokak fotoğrafçılığında gece çekimlerinin özel bir önemi vardır. Bu bağlamda fotoğrafçılar için farklı zorluklar ve yaklaşımlarla karşılaşıldığını ifade etmek gerekmektedir. Genellikle birkaç saniyelik bir pencereyle sınırlı olan anların yakalanması ve diğer zorlukların üstesinden gelmek adına zoom objektiflerden kaçınmak, manuel modda çalışarak diyafram ve enstantane ayarlarını özelleştirmek ve ISO ayarlarını doğru şekilde ayarlamak, ışık değerlerini dengelemek gerekmektedir. Ayrıca, ışığa etki eden bir diğer unsur olan flaşın da etkili kullanımında atmosferin değiştirebileceği ve bu nedenle dikkatli bir şekilde yönlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Sokak fotoğrafçılığı, anlık karşılaşmalar ve çeşitlilik içeren doğasıyla ekipman ve giyim seçimini belirler. Dar sokaklarda rahat hareket etmek, fotoğrafçıların objelere yaklaşma ve uzaklaşma yeteneği açısından kritik önemdedir. Bu tür çekimlerde, fırsatları yakalamak esastır, bu yüzden pratiklik hijyen kaygısının önüne geçmektedir.

Sokak fotoğrafçılığının özgünlüğü, bireyin çevresiyle etkileşimini içermektedir. Bu nedenle, taşıt içinden çekim yerine bisikletten yararlanmak trafikten kaçınma avantajları da sağlayarak pratik bir yöntem

sunmaktadır. Alternatif olarak, yürüyüş yeğlenebilmekte ve bu durumda uygun bir spor ayakkabı tercihi de hareket kabiliyetini artırabilmektedir.

İlginç kompozisyonlara imkân tanıdığından, 50 mm objektifin perspektifi ve açısından kaynaklı olarak bu tür çekimler için uygun olacağı düşünülmektedir. Ancak, sokakların sıklıkla dar olduğu birçok ülkede, bu objektif türü ultra geniş açıdan dar açığa geçişte süreci uzatmakta ve anların yitip gitmesine neden olmaktadır. Sokak fotoğrafçılığında hareketlilik ve spontanlık önemli olduğundan, 18-55 mm veya 18-135 mm gibi objektifler de dar sokaklar ve geniş meydanlar arasında geçiş yapmayı kolaylaştırabilmektedir. Sokak fotoğrafçılığında ekipman seçimi, hareket serbestisinin korunması adına ve anlık fırsatları kaçırmadan hızlı çekim yapmayı mümkün kılacak şekilde yapılmalıdır. Bu nedenle ekipman seçimi, hareket özgürlüğüne ve hızlı çekim imkanına odaklanmalıdır; genellikle ağır ekipmanlar, özellikle tripodlar, sokak fotoğrafçıları arasında daha az tercih edilmektedir. Bu yöntemler, sokak fotoğrafçılığının çeşitli yönlerini anlamak ve değerlendirmek için kritik bir perspektif sunmaktadır.

4.5. Siyah Beyaz Tercihinin Temellendirilmesi

Henri Cartier-Bresson, fotoğraflarını siyah beyaz film kullanarak çekmeyi tercih etmiştir. Bu, sokaklarda bulunan renk paletinin, çekilen konunun ve modellerin zamanla kaybolmasına yönelik endişesinden kaynaklanmaktadır. Renklerin cazibesine kapılmadan, asıl meseleyi öne çıkararak, altta yatan ilişkileri ve anlamı vurgulayan siyah beyaz, renkli fotoğrafların aksine daha derin bir algısal zenginliğe sahiptir. Carlos Henrique Reinesch da siyah beyaz tercihini, "Kompozisyona odaklanma ve renklerin dikkati dağıtmaması sayesinde anın yakalanmasının daha kolay olduğuna inandığım için sokak fotoğraflarımın büyük bir kısmı siyah beyazdır," (Carlos Henrique Reinesch ile Sokak Fotoğrafçılığı,2012) şeklinde açıklamıştır.

Ancak bazı fotoğrafçılar da siyah beyazı teknik bir seçenek olarak görmektedir. Fotoritim dergisinde yapılan bir röportajda Blake Andrews, siyah beyazın eski dönemde film kullanarak çalışan fotoğrafçılar için kolaylık sağladığını ve dijital çağda renkli çekimlerin yaygınlaşmasıyla bu tercihin sorgulandığını belirtir (SFG, 2007a). Sonuç olarak, sokak fotoğrafçılığında siyah beyaz tekniklerin kullanımı, konunun özünü ve anlamını vurgulamayı amaçlayan bir tercihtir. Bu tercih, fotoğrafçının içsel anlatımı ile izleyicinin algısını derinleştirme hedefini buluşturan önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

4.6. Sokakların Anlatıcıları

Sokak fotoğrafçılığına dair farklı dönemlerde etkili olmuş yedi önemli fotoğrafçının yaşam öyküleri ve eserlerine dair bilgiler sunulmaktadır. Bu fotoğrafçılar, farklı bakış açıları ve deneyimleriyle sokakları ve insanları belgelemişlerdir.

Robert Frank (1924-2019), fotoğrafçılığa olan ilgisi "1946 yılında, '40 Fotos' adlı el yapımı kitabını" ("Robert Frank", 2012a) oluşturarak başlamıştır. "Bu süreçte, fotoğrafçılık ve grafik tasarım alanında eğitim alarak

yeteneklerini geliştirmiştir. 1947'de Harper's Bazaar dergisinde moda fotoğrafçısı olarak ("Robert Frank", 2012b)" çalışmış ve ardından "Güney Amerika ve Avrupa'ya seyahat ederek "Peru" adını taşıyan bir diğer el yapımı kitabını hazırlamıştır ("Robert Frank", 2012c)".

Walker Evans'ın sanatsal etkisi altında olan Frank, Guggenheim Bursu'nu kazanarak 1955 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde iki yıl süresince dolaşp, toplumun farklı tabakalarını belgeleme fırsatı elde etmiştir. Cole (2009 aktaran "Looking In: Robert Frank's",2009) bu süreçte Frank'in; 27.000 görsel kayıt altına almış olduğunu ve bunlardan yalnızca 83 tanesini tercih ettiğini belirtmektedir. Frank, kenara ayırdığı bu 83 fotoğrafla "The Americans" adlı eseri kitaplaştırmıştır. Küratör Sarah Greenough, "The Americans"a dair; "Bu kitap ilk yayınlandığı zaman Amerika'da çok yadırganmıştı (Cole, 2009, Şubat 13)." diye bir ifadede bulunmaktadır. Bu eser sayesinde Frank, Amerikan Rüyasının farklı bir yüzünü gösterme misyonunu üstlenmiştir.

Frank, fotoğrafları ve yaklaşımı hakkında şunları ifade eder:

Guggenheim Bursu'na başvururken; "Gerçek ve çağdaş bir belgeselde, görsel etki açıklama gerektirmeyecek denli güçlü olmalıdır" diye yazmışım. Bu fotoğraflarla Amerikan nüfusunun bir kesitini göstermeyi denedim. Çabam bunu basitçe ve karışık olmadan ifade etmektir. ... İki çağdaş fotoğrafçının, İngiliz Bill Brandt ve Amerikalı Walker Evans'ın çalışmaları beni etkiledi. Walker Evans'ın fotoğraflarına ilk baktığımda Malraux'nun yazdığı bir şeyi düşündüm: 'Kaderi farkındalığa dönüştürmek (Özdemir aktaran Frank,2002).

Fotoğraf 13. Indianapolis, The Americans Adlı Kitabından

Kaynak: Robert Frank, Robert Frank Indianapolis. <https://emuseum.mfah.org/objects/17623/indianapolis?ctx=f36355e43829b834cd2885e62619dbe225173bc3&idx=313> Erişim Tarihi: 20.08.2012

Bill Cunningham (1929-2016), çocukluğunda Boston'da Bonwit Teller adlı bir yerde ailesine yardım etmiş ve gelecekteki kariyerinin temellerini atmıştır. Özellikle Bonwit Teller'in yöneticisiyle yaptığı bir konuşma, Cunningham'ın düşüncelerini şekillendiren önemli bir olay olmuştur. Bu konuşmada, insanları izlerken farkındalığını ve yaratıcılığını kullanarak insanların giyim tarzını yeniden tasarlaması gerektiği fikri olgunlaşmış ve bu deneyimini şu sözlerle anlatmıştır: "Bu gerçekten ilk kez aldığım profesyonel bir açıklamaydı, uyguladım" (Cunningham, 2002). 1978 yılında, Times gazetesinde doğaçlama çektiği

fotoğrafların yayınlanması fırsatını yakalayan Cunningham, editörü Arthur Gelb'in cesur kararıyla "Times için de bir dönüm noktası" (Horny, 2002) yaratmıştır. Cunningham, çok uzun bir süredir New York'ta bireylerin anlık fotoğraflarını çektiği için bu alanda kariyer yapmıştır.

"2008 yılında Fransız Kültür Bakanlığı tarafından "Officier de l'ordre des Arts et des Lettres" ödülü" ("Bill Cunningham", 2012) ile onurlandırılan Cunningham, yönetmenliğini Richard Press'in yaptığı, Philip Gefter tarafından yapımcılığı üstlenilen ve 2010 yılında yayınlanan "Bill Cunningham New York" ("Bill Cunningham New York", 2010) adlı bir belgesele de konu olmuştur. Cunningham, sokak modasına dair metinler kaydetmek ve görüntüler almak amacıyla mavi ceket ve kırmızı bisikletiyle New York sokaklarını gezmiştir. Fotoğraflarına bakıldığında Cunningham'ın ilgi alanı, çoraplardan saç şekillerine kadar geniş bir yelpazede moda ve tarz detaylarını içerdiği görülmektedir. Zeitgeist Films'in resmi YouTube hesabındaki fragmanda Cunningham'ın evinde sadece yatak ve birkaç askı olduğu, geri kalan alanlarında çektiği fotoğrafları saklamak için özel dolapların yer aldığı gözükmektedir ("Bill Cunningham New York Official", 2011). Bu düzen, Cunningham'ın bu alana olan derin bağlılığını yansıtmaktadır. Vogue Dergisi'nin Yayın Yönetmeni Anna Wintour, Cunningham'ı şu sözlerle anlatır: "Hepimiz Bill için giyiniyoruz." (Wintour, 2010).

Fotoğraf 14. Bicycle Lady by Bill C

Kaynak: Bill Cunningham, <https://therepublicofless.wordpress.com/2010/06/09/bill-cunningham-street-shooter/> Erişim Tarihi: 14.08.2012

Richard Bram (1952-...), sokak fotoğrafçıların oluşturduğu bir topluluk olan in-public sitesinde Bram ("Richard Bram", 2012, 20 Ağustos) kendisiyle ilgili olarak; siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler eğitimi aldığını ve bu alandan uzaklaşarak önce fotoğrafçılığa, ardından da sokak fotoğrafçılığına yöneldiğini belirtmiştir. Bram, SFG'nin (2007b) kendinize örnek aldığınız veya sevdiğiniz fotoğrafçılar kimlerdir? sorusuna karşılık olarak fotoğrafçılığa olan esinlenmesini Andre Kertezs, Robert Frank ve Garry Winogrand gibi ünlü isimlerden aldığını belirtmektedir. Kent yaşamını merkezde sürdürmek yerine şehre yakın bir yerleşim yerinde hayatına devam eden ve bundan dolayı da yürümeyi veya toplu taşıma araçlarını seçen Bram, kaydettiği görüntülerde de günlük yaşamın içinden gariplikleri ve aritmeleri temel kaynak olarak kullanmaktadır. Siyah-beyaz ve renkli kullanımını açıklarken Richard Bram (2012, 20 Ağustos), siyah-beyazın insanların yüzlerine daha derinlemesine dikkat çekmek için, renkli fotoğraflarda ise kıyafetlere odaklanmayı tercih ettiğini ifade eder. Fotoğraflarının bir kısmını Amerika'da bir kısmını ise Londra'da

elde etmiş olmasına rağmen, iyi ya da kötü görüntülerin çoğu öz ve mesaj bakımından her iki ülkede de aynı görülmektedir. Fotoritim dergisinden SFG'nin (2007b) aktardıklarına göre, sokak fotoğrafçılığında başarının temelinde sakinlik ve hızın bulunduğuna değinen Bram, anlık bir olayın yakalanması için ayarlama yapmaya vakit yoktur.

Fotoğraf 15. Place Dauphine, Paris, 1999

Kaynak: Richard Bram, <http://richardbram.com/images/one/text/379/0/0/0> Erişim Tarihi: 20.08.2012

Geçimini dadılık yaparak sağlayan Vivian Maier (1926-2009), Chicago'da yaptığı yürüyüşler sırasında bir yandan da diğerlerinin gözden kaçırdığı anları yakalamaya başlamıştır. Maier hakkında ("About Vivian Maier", 2012) yer alan bilgiler içerisinde yaşamın çeşitliliği, etnik farklılıklar, yoksulluk ve şehirdeki tarihi mekanların dönüşümü gibi unsurları özenle fotoğrafladığı ifade edilmektedir.

Maier, çektiği fotoğrafları çalıştığı evlerde saklamış ve bu fotoğrafların oluşturduğu devasa arşivin çoğunluğunu negatif filmler ve az sayıda da olsa basılı fotoğraf içermiştir ("About Vivian Maier", 2012). Ayrıca, arşivinde çok çeşitli belge niteliğinde içerikler de bulunmaktadır. Çalıştığı yıllarda zorluklar yaşamış ve evsiz kalmıştır. Maier hakkındaki ("About Vivian Maier", 2012) yazıda; bu dönemde daha önce dadılık yaptığı üç çocuk tarafından yardım ettiği, ancak 2008 yılında yaşadığı talihsiz bir kaza sonucu yaralandığı ve 2009 yılında hayatını kaybettiği belirtilmektedir.

Yaşadığı kentin tarihini anlatan bir kitap için eski fotoğrafların arayışı içinde olan tarihçi ve emlakçı John Maloof tarafından bir açık artırmada keşfedilen Maier'in fotoğraflarını içeren bir kutu satın almıştır. Eski yıllara ait negatif fotoğrafların bulunduğu bu kutunun sahibini aramaya başlamış ve bu sayede Maier'e ait yaklaşık 100bin kadar negatif filmi toplamıştır (Vivian Maier Street Photographer. 2012, Ağustos 14). Kutulardan birinin içinde Vivian Maier adının yazılı olduğu bir zarf çıkmıştır. Bu ismi araştıran Maloof, Maier'in o dönemde öldüğünü öğrenmiştir. Beck (2011, Ocak 21) yapmış olduğu bir haberde şunları ifade etmiştir; fotoğrafçılık konusunda bilgisi az olan Maloof fotoğrafları da tarayarak internete yükler ve bu konuda yardım arar. Gelen bildirimler üzerine Maier'in ismi duyulmaya başlanmış ve oldukça fazla takipçi kazanmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra Robert Frank ve Walker Evans gibi isimlerle de kıyaslanmıştır ve fotoğrafları uluslararası arenada dikkat çekmeye başlamıştır.

Fotoğraf 16. Vivian Maier, Chicago, Tarihsiz

Kaynak: Vivian Maier, Sokak Fotoğrafçısı-Vivian Maier. <http://www.bugunbugece.com/git-gor/vivian-maier-sokak-fotografcisi> Erişim Tarihi: 14.08.2012

Lisette Model (1901-1983), sıra dışı sokak fotoğraflarının yanı sıra aslında bir müzik öğretmenidir. Mesleğiyle ilgili olarak aldığı eğitim sırasında kompozitör Arnold Schoenberg farklı alanlardaki deneysel sanat fikirleriyle buluşmasına vesile olmuş, böylece Model'in bakış açısını şekillendiren bir etken olmuştur. Benigno'ya göre (2011, Kasım 13), Avrupa'daki siyasi kargaşadan kopmak amacıyla kariyerini bırakıp fotoğrafçılığa yönelen Model eşiyile birlikte New York'a taşınmış ve bu alanda hayatını idame ettirmeye başlamıştır.

Britannica (2012) editörleri Model'in fotoğraf alanındaki gelişimi hakkında şunları ifade etmektedirler: Model, kız kardeşi Olga'nın rehberliği ve desteği sayesinde fotoğraf tekniklerini ve karanlık oda süreçlerini öğrenmiştir. 1934 yılında "Promenade des Anglais" isimli dikkat çekici bir dizi fotoğraf çekimi gerçekleştirmiş, 1935'te Fransız yayını Regards'da bu seriden bazılarını yer vermiş, ardından New York PM bülteninde yayınlamıştır.

Model'in etkisiyle geniş bir yelpazede şehir yaşamını yansıtan yeni bir anlatım biçimi ortaya çıkmıştır. 1942'den başlayarak 13 sene boyunca Model fotoğraflarını dergilere vererek kendi adına kazanç sağlamıştır. ABD'nin önde gelen bu dergileri Photo Seminars'taki (2012, Eylül 07) makalede belirtilene göre; The Ladies Home Journal, Vogue, The Saturday Evening Post, Popular Photography, Modern Photography, U. S. Camera, Cosmopolitan ve diğer dergilerde yer aldı. 1951-1981 yıllarında gerek bir kuruma bağlı olarak gerekse de serbest zamanlı bir biçimde, aralarında Diane Arbus ve Rosalind Solomon gibi öğrencilerinde olduğu fotoğrafçılar yetiştirmiştir. Model, 1983 yılında kalp ve solunum yetmezliği nedeniyle yaşamını yitirmiştir.

Fotoğraf 17. Reflections, New York, 1939

Kaynak: Masters of Photography, Lisette Model. [Electronic Version]. mastersofphotography.blogspot.com, Sayı No: Kasım 2011, <http://mastersofphotography.blogspot.com/2011/11/lisette-model.html>
Erişim Tarihi: 07.09.2012

Eugène Atget (1857-1927), Atget Fotoğrafçılık (2012, Eylül 13) da yer alan ifadeye göre; hayatı çocuk yaşta yetim kalmış olması ve denizlerde çalışmış olması gibi zorlu deneyimlerle şekillenmiştir. Sanat kariyeri, öncelikle oyunculuk eğitimine yönelmesiyle başlamış ardından şarkıcılıkla devam etmiş, daha sonra resim tecrübesi kazanmaya çalışmış fakat çeşitli nedenlerle bu alanlardan uzaklaşmak zorunda kalmıştır. 1890 senesinde Paris halkının yaşamını ve çevresini belgeleyen profesyonel bir fotoğrafçı haline gelmiştir. Birçok farklı alanın ihtiyaçlarını karşılamak üzere eserler ortaya koymuştur. En sonunda Paris'in önemli kurumları Atget'in çalışmalarını fiyatını ödeyerek kendine mal etmeye başlamışlardır.

1906 yılında Paris kentinin silüetini oluşturan bina, cadde, sokak vb. birçok yapıyı belgelemeye karar vermiştir. Fransız şehir yapısının yanı sıra iş hayatının çeşitli yönlerini ve günlük yaşamı yansıtan fotoğraflar da çekmiştir. Hambourg'un (2009) görüşüne göre; 1920-1921 senelerinde çalışmalarını yerel otoritere bedeli karşılığında vermiş ve böylece finansal bağımsızlığını elde etmiştir. Bu dönemde çok çeşitli konularda seriler üretme imkânı yakalamıştır.

Atget'in fotoğrafları genellikle sessiz alanlar ve dingin şehir manzaralarından oluşmaktadır. Uzun pozlama sürelerine dayanan bu eserler, erken saatlerde çekildiğini düşündürmektedir. Atget'in çalışmaları, dönemin ünlü sanatçıları arasında büyük ilgi uyandırmıştır. Özellikle Man Ray, Atget'in birkaç fotoğrafını La Révolution Surréaliste'de yayınladı (Eugène Atget. 2012, Eylül 13). Atget hayatını kaybettikten sonra, Julien Levy ve Berenice Abbott gibi kişiler tarafından 2000 filmi alınarak koleksiyon oluşturulmuş ve geri kalan negatifler bir araştırma kuruluşuna verilmiştir. Ölümünden sonra hak ettiği tanınırlığı kazanan Atget'in çalışmaları günümüzde Modern Sanat Müzesi (*Museum of Modern Art - MoMA*) tarafından izleyicisiyle buluşturulmaktadır.

Fotoğraf 18. Magasin, Gobelins Bulvarı, 1925

Kaynak: Eugène Atget, http://www.moma.org/collection/artist.php?artist_id=229 Erişim Tarihi: 13.09.2012

Garry Winogrand (1928-1984), fotoğraf ve resim eğitimi almış, fotoğrafta tecrübesini artırmak adına karanlık odada çalışmalar yürütmüş ve çok kısa bir süre içinde resim yerine fotoğrafa yönelmiştir (Diamondstein, 1981). 1951’de Winogrand, The New School for Social Research’teki foto muhabirliği sınıfına kaydolmuş ve Alexey Brodovich ile dersler almıştır (Hostetler, 1999). Modern Sanat Müzesi’nin (MoMA) görüntü yönetmeni John Szarkowski, Winogrand’ın “The Family of Man” sergisindeki iki fotoğrafı için de editörlük ve eleştirmenlik süreçlerine dahil edilmiştir.

1964 ve 1969 yıllarında kazandığı iki Guggenheim Bursuyla Amerika’yı gezmiş ve buradaki deneyimlerini “Yeni Belgeseller” adlı bir sergi ve “The Animals” adlı kitabıyla aktarmıştır. 1977 yılında hazırladığı bir başka kitap olan “Public Relations”ı yayınlamıştır. 1979 yılında bir kez daha Guggenheim Bursunu alan Winogrand, Los Angeles’a taşınmış ve bu sefer Kaliforniya için gerekli belgeleri oluşturmak adına çalışmalarını yürütmüştür. Uzun yıllar çeşitli eğitim kurumlarında fotoğraf üzerine öğrenciler yetiştirmiştir. Garry Winogrand’ın kendi ifadesiyle; “dünyanın fotoğraflarda neye benzediğini görmek” (Kim. 2012, Ağustos) amacıyla kanserden yaşamını yitirene kadar sokak fotoğrafçılığına devam etmiş ve sokakların ve insanların anlamını sorgulayan, değişen dünyanın bir tanığı olarak mirasında önemli bir koleksiyon bırakmıştır.

Fotoğraf 19. World's Fair, New York City, 1964

Kaynak: Garry Winogrand, <http://www.getty.edu/art/gettyguide/artMakerDetails?maker=1834> Erişim Tarihi: 14.09.2012

4.7. Anı Yakalamak ve Hikâye Anlatmak: Fotoğrafın İki Cephesi ve İfade Stratejileri

Belgesel ve sokak fotoğrafçılığı yüzeyde aynı gözükseler de temelde birbirinden farklı görsel anlatımın güçlü iki alanını temsil etmektedir. Bu iki yaklaşım, özgün nitelikleri etrafında anlatıya yönelik olarak şekillenmiştir. Başlıca niteliklerini ifade etmek gerekirse;

Belgeselci, bulgunun kanıt dönüşebildiği retorik bir bütünlük peşindedir; sokak fotoğrafçısı tekrarlanan olasılığı ister. Belgeselcinin insan aracılığından çok bireyler tarafından yaratılmış ya da onlarla yansıtılmış şartlarla ilgili olduğunu iddia edebiliriz. Sokak fotoğrafçısı altta yatan ahlaki soyutlamalardan ziyade faaliyetteki davranışsal karakteristikleri kovalar (Scott, 2011: 82).

- Belgesel fotoğrafçılıkta bir tema oluşturmak ve bu amaçla içeriği kapsayıcı bir dizi fotoğrafın bir bağ oluşturması gerektirmektedir. Clive Scott'ın (2011) belirttiği gibi, poz verme anı, fotoğrafçının tarafsızlığını ve kaygılarını yansıtırken aynı zamanda öznenin kendini ifade etme ve açığa çıkarma fırsatını sunar. Sokak fotoğrafçılığı ise belirli bir konsepte sıkışıp kalmaz; bağımsızlık esastır ve farkında olma durumu ile birlikte şansa dayalı anlar iç içedir. Bu tür fotoğraflar, insanların o anki gerçek durumlarını ortaya koymaktadır, yönlendirme veya tekrar gibi müdahalelerin yeri yoktur. Sayısal çoğunluk belirleyici değildir ve tek bir görüntü bile güçlü bir ifade taşıyabilir.
- Belgesel fotoğrafçılığın yaklaşımı genellikle toplumsal ve sosyolojik bağlam analizine dayanmaktadır. Veri ve bulgu temelli hikayeye geniş bir perspektif önemlidir ve ayrıntılar ikinci planda kalırken, olayın tüm yönlerini yansıtmak amaçlanır. Bu sayede anlam daha net bir şekilde iletilir ve insanlığın yaşanan olaylara karşı refleks geliştirmelerini sağlamayı hedefler. Sokak fotoğrafçılığında bir ülkenin ya da şehrin yaşam biçimi tasvir edilmektedir. Böylece hem genel kompozisyonlar hem de ayrıntılar üzerinde odaklanmak mümkündür. Asıl olan fotoğrafçının perspektifi ve anlamlandırma kabiliyetidir.

Bu iki yaklaşım arasındaki ayrımı “Sokak Fotoğrafçılığı” adlı kitabın yazarının perspektifinden ele almak aydınlatıcı olacaktır. Yazara göre, belgesel fotoğrafçılık, sabitlenen öznenin kaderini vurgularken, sokak fotoğrafçılığı canlı bir ilişkiyle dönüşüm sağlamaktadır. Belgesel fotoğrafçılık genellikle ahlaki bir baskı ve yüzleşme içerirken, sokak fotoğrafçılığı tarafsızlık ve bireysel tepkilerin toplumsal mesuliyete etkisi olmadan değerini artırır (Scott, 2011: 72). Belgesel ve sokak fotoğrafçılığı arasındaki farklar genellikle fotoğrafçının yaklaşımı, özne ile olan ilişkisi ve anlatım amacı etrafında şekillenir. Bu iki disiplin fotoğrafın gücünü, çok yönlülüğünü ve ifade biçimlerini yansıtırken izleyiciye de zengin alanlar sunmaktadır.

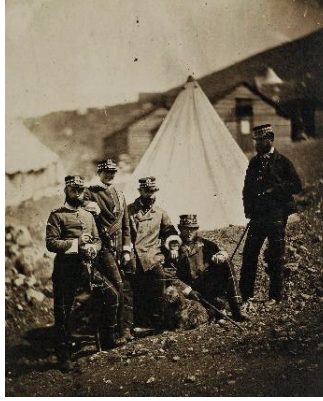
4.8. Görüntülerin Dilinde Belgeleme ve Şahitlik İşlevleri

Görüntülerin kalıcı hale getirilmesi için yapılan çabalardan sonra, teknolojinin ilerlemesi ve malzemelerin farklı ışık koşullarına tepki verme özelliği, fotoğraf alanını genişleterek çeşitlenmiştir. Bu gelişmeler, metinsel kanıtların kullanımıyla birlikte görüntü kullanımının da yaygınlaşmasına olanak tanımıştır. Bu gelişmeler, metinlerle birlikte görüntülerin kullanımını yaygınlaştırmış, böylece kamuoyu bilgilendirilmiş, hatalar düzeltilmiş, toplum eyleme geçmiş ve devlet organları girişimlerde bulunmuştur. Bu dönemde fotoğraf, bilgiyi doğrulama veya düzeltme amacıyla önemli bir araç haline geldi ve birçok ajansın ve haber dergilerinin kurulmasına yol açtı. Magnum Fotoğraf, küresel çapta faaliyet göstererek belgeleme konusunda önde gelen oyunculardan biri haline geldi.

Bir olayın nasıl gerçekleştiğini anlatma görevini üstlenen fotoğraf manuel ya da sayısal girişimler olmadığı müddetçe delil ve şahitlik etme işlevinde güvenilir bir araç olarak kabul edilmektedir. Bu özelliğinden dolayı başta kolluk kuvvetleri olmak üzere birçok kurum, fotoğrafları olayların aydınlatılması ve belgelenmesi için kullanmaktadır. Harp hakkındaki fikirleri ile fotoğraftan belge maksadıyla yararlanılması ile ilgili olarak Sontag’ın ifadeleri oldukça etkileyicidir:

Bakın, savaşın neye benzediğini fotoğrafların kendileri söylüyor. Bu tablo, savaşın yaptığı şeyin manzarasıdır. Ve şu, şu da savaşın yol açtığı manzaradır. Savaş yırtar, savaş parçalar. Savaş iç deşer, savaş bağırsakları söküp boşaltır. Savaş teni yakıp kavurur. Savaş organları bedenden koparır. Savaş yıkıp yok eder (Sontag, 2004: 6).

1855 Kırım Savaşının görüntüleri, fotoğrafın kararlılıkla değerlendirildiği öncü alandır ve Savaş Bakanlığı tarafından savaşın görsel belgelenmesini yapabilmek adına Roger Fenton bu savaş için çalışmıştır. Ancak bu çalışmada Bakanlık tarafından getirilen savaşın kötü yüzünün gösterilmemesi gibi kısıtlamaların yanında, dönemin malzemeleri anı yakalamaya elverişli olmadığından Fenton çekimlerinde askeri liderler ve kampta yaşananlar gibi durağan objeleri, manzarayı ve askerlerin sakin anlarını çekmek zorunda kalmıştır. Fenton’un çalışmaları, fotoğrafın savaşın görsel tarihine nasıl katkı sağladığını ve nasıl anlattığını gösteren önemli bir örnektir.

Fotoğraf 20. Officers of the 71st Highlanders, 1856

Kaynak: Roger Fenton. https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:71st_Highlanders_by_Roger_Fenton,_1856.png#/search Erişim Tarihi: 20.12.2012

Amerikan İç Savaşı, 1861 yılında başlayarak ülkeyi sarsan büyük bir çatışma olarak tarihe geçmiştir. Tarih boyunca savaşların sebep olduğu acılar, kayıplar ve yıkımlar insanların zihninde derin izler bırakmıştır. Ancak savaşın gerçek yüzünün nasıl kaydedildiği ve gösterildiği, bu trajik olayların anlaşılmasında ve tarih boyunca savaşın nasıl algılandığını anlamamızda önemli bir rol oynamıştır. Bu önemli dönemde savaşın görsel bir şahidi olarak öne çıkan isimlerden biri de Mathew Brady'dir. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Abraham Lincoln, savaşın gerçek yüzünü insanlara göstermek amacıyla fotoğrafçı Mathew Brady ve ekibine çalışma izni vermiştir. Susan Sontag'ın (2004) belirttiği gibi, fotoğrafın temel görevlerinden biri "kaydetmektir". Kırım Savaşının tersine bu savaşın yıkıcı etkileri saklanmamış, kaydedilen görüntülerle savaşın gerçek yüzünün görülmesi sağlanmıştır. Brady'nin çalışmaları, savaşın gerçeklerinin anlatımında fotoğrafın güçlü bir araç olduğunu ve savaşın tanığı olarak nasıl kullanılabileceğini gösteren önemli bir örnektir.

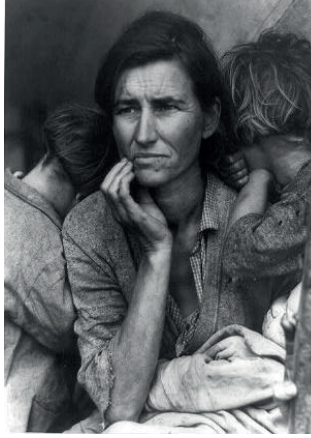
Fotoğraf 21. ABD Arsenal'inde silahlı birlik askeri, Washington DC, 1862

Kaynak: Mathew Brady. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2US_Arsenal_Wash_DC.jpg Erişim Tarihi: 20.12.2012

Magnum Fotoğraf Ajansı, fotoğrafçıların kendi bağımsızlıklarını koruyabildikleri ve kolektif bir yönetim anlayışını benimsedikleri bir platform olarak "1947 senesinde Robert Capa, Henri Cartier-Bresson, David Seymour ve George Roger tarafından kurulmuştur" (Miller, 2012:49-50). Magnum mensupları dünya çapındaki oldukça fazla tarihsel hadisenin şahitlerinden olmuşlar ve bu olayları fotoğraflayarak insanlığa aktarmışlardır. Bu olaylardan biri, Ernst Haas'ın 1947'deki Avusturyalı harp tutsaklarının kendi topraklarına dönmelerini belgelemesi olmuştur. Haas, bu deneyimi fotoğraflarla ifade ederek, olayların karmaşıklığını ve acısını gözler önüne sermiştir. Haas yaşanan bu olaylar ilgili olarak istasyonda, insanlar bir sükût içinde trenden çıkıp adımlarını atan ilk kişileri beklerken ortaya çıkan tansiyon, geleceğin belirsizliğini yansıtıyordu demek ve bu atmosferin ardından gelen olayların, sadece bir fotoğraf makinesi aracılığıyla anlatılabilecek kadar özel ve etkileyici olduğunu ifade etmektedir (Miller aktaran Hughes ve Haas 1992). Diğer bir olay, Werner Bischof'un Hindistan'daki insanların gıdaya ulaşamaması ve bu duruma bağlı yaşananlarla ilgili yapmış olduğu çalışmadır. Bischof bu soruna fotoğraflarıyla bir çıkış yolu bularak katkı sağlamayı hedeflemiştir. Bischof'un fotoğrafları büyük yankı uyandırmış ve sonuç olarak "SSCB elli bin ton ve ABD yüz otuz altı milyon tonluk buğday yardımı yaptılar. Ayrıca ABD yüz doksan milyon dolarlık bir kredi sağladı" (PAR77653, 2012, Aralık 20). Başka bir olay ise, Ian Berry'nin 1960'ta Sharpeville Katliamı'nı belgelemesi, siyahilere zarar veren beyaz polislerin eylemleri sonucunda "69 insanın hayatının sona ermesine ve 178 insanın ise yaralanmasına yol açmıştır" ("Ian Berry", 2012). Berry'nin fotoğrafları, Pan Afrikanist Kongresi'nin (PAC) grevler başlatmasına ve bu olayları reddeden eylemlerde bulunmasına neden olmuştur. Bu eylemler sonucunda birçok insan tutuklanmış, yargılanmış ve sonradan hükümleri bozulan idam cezaları verilmiştir ("Sharpeville", 2012). Bu esnada Berry'nin fotoğraflarından kanıt olarak yararlanılmıştır ("Ian Berry", 2012)".

1935 yılında Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Roosevelt tarafından tarım ve hayvancılıkla ilgilenen kişilerin varlık durumlarının yetersizliğiyle ilgili çare bulmak amacıyla bir organizasyon hayata geçirilmiştir. Bu kurum Tarım Bakanlığına devredilmiş ve ismi Tarım Güvenlik İdaresi (FSA) olarak değişikliğe uğramıştır. FSA bu kapsamda; fakirlikle boğuşan çiftçilerin yaşam koşullarını kayıt altına almak ve kamuoyunu aydınlatmak amacıyla Roy Stryker önderliğinde bir fotoğraf projesi başlatmıştır ("Farm Security Administration", 2012). Stryker, yetenekli bir ekip oluşturmuş ve II. Dünya Savaşı'nın nihayete ermesiyle birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nin vaziyetinin ne kadar iyi olduğunu ve farklı kesimleri fotoğraflarken çeşitliliğe odaklanmanın önemini vurgulamaktadır. Bu durumu Sontag, 1942 yılında Stryker mektubundan açıkça göstermektedir. Stryker mektubunda; Portrelerde insanların ruh haline dikkat edilmesi gerektiğini belirtip ardından Amerika'nın yaşlıların sığınağı olduğu algısını yansıtan ve bu nedenle yaşanan gerçeklikten uzak portrelerin bulunduğunu dile getirmektedir. Mektubun devamında ise bilhassa sanayi kuruluşlarında görev yapan genç neslin fotoğraflarının gerekliliğine vurgu yapar ve hanelerinde yiyecek hazırlayıp bitki büyüten hanımların ve huzurlu ihtiyarların portrelerine odaklanmanın önemine dikkat çeker (Sontag, 2011:75). Bu yaklaşım, farklı sosyal katmanların temsiliyetine ve çeşitli yaşam deneyimlerinin belgelenmesiyle daha zengin bir görsel doküman oluşturulması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Fakat Stryker tarafından hükümetin istekleri doğrultusunda çalışmaya zorlanan fotoğrafçıların çalışmalarına bakıldığında olumlu sonuçları göstermek yerine, derme çatma yerlerde konaklanan, yıpranmış giysilere sahip insanların olduğu ve

zorlu çalışma koşullarına sahip bir çevrenin yansımalarını gösterdikleri fark edilmektedir. Kayıt altına alınan yüzbinlerce fotoğrafın içinde öne çıkanlardan biri Dorothea Lange'e ait olan "Göçmen Anne" isimli çalışmadır. Atak (2008, Aralık 03), bu fotoğraf umutsuzluğun, zihinsel ve bedensel tükenmişliğin ve geleceğe dair endişelerin açıkça yansıdığı 32 yaşındaki genç kadının yüzünde açıkça belirmiştir diye ifade etmektedir. FSA tarafından istenileni göstermek yerine yaşanan zorluklara işaret eden bu fotoğraflar sadece bir belge olarak kalmakla kalmamış, aynı zamanda değişime katkıda bulunmuş ve devletin kurumlarında çalışan yöneticilerin yardım çabalarını tetiklemiştir.

Fotoğraf 22. Lange-Göçmen Anne 02, 1936

Kaynak: Dorothea Lange. https://en.wikipedia.org/wiki/Dorothea_Lange#/media/File:Lange-MigrantMother02.jpg Erişim Tarihi: 20.12.2012

Michelangelo Antonioni'nin yönettiği 1966 yapımı "Cinayeti Gördüm" adlı filmi, bir fotoğrafçının tesadüfen adam öldürme vakasının fotoğraflarını çekmesi ve realiteyle imgelem arasında sıkışıp kalmasını konu almaktadır. Hikâye, kariyer sahibi ve varlıklı bir fotoğrafçının etrafında oluşmaktadır. Bir gün, bir antika dükkanına uğrayan fotoğrafçı, sahibi olmadığı için parkta çekim yapmaya karar verir. Ancak burada tanık olduğu olay, onu istemeden bir cinayetin şahidi yapar. Fotoğrafçının içinde bulunan film makarasını almak isteyen bir kadınla yaşadığı tartışmada, fotoğrafçı kendini savunurken "Ben işimi yapıyorum" der (Carlo Ponti, 1966). Oluşan diyalog, sokak fotoğrafçılığı sırasında sıkça karşılaşılan gözetleme alışkanlığı, kişinin yaşam tarzına karışma ve izinsiz fotoğraf çekmenin ahlaki yönü gibi problemleri de gündeme getirir. Daha sonra, fotoğrafçı bu kadının fotoğraflarına bakıp neden tepki verdiğini anlamaya çalışırken bir cinayetin işlendiğine dair kanıt bulur. Bu noktada film, fotoğrafın bir cinayetin tanığı olduğunu gösterir. "Cinayeti Gördüm" fotoğrafın sadece bir nesne olmanın ötesinde, bir olayı nasıl tanık ve kanıt haline getirebileceği ve gerçeğin ifadesi olarak nasıl kullanılabileceğini sorgular. Fotoğraf, bir cinayetin kanıtı ve tanığı olarak hizmet eder, ancak aynı zamanda gerçeği anlamak ve kanıtlamak için yetersiz kalabilir. Fotoğrafçının yaşadığı içsel çatışma fotoğrafın sadece görüntü değil, aynı zamanda anlam taşıdığını ve bu anlamın değişebildiğini ve aynı zamanda insan algısının karmaşıklığını da temsil eder.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu makale, Türkçe kaynaklardaki sınırlılığa rağmen sokak fotoğrafçılığına dair bir katkı sunmaktadır. Fotoğrafçıların yaşamı ve çalışmalarının ele alınmasıyla bu alana meraklı olan kişilere ilham vermek, araştırma ve incelemede bulunanlara rehberlik etmek ve fotoğrafın tanıklık ve kanıt olarak kullanımına dair örnekler sunmak gibi hedefler doğrultusunda literatüre önemli bir katkı sağlamıştır. Ancak, Türkçe kaynakların sınırlılığı ve araştırmaların yetersiz olması bu çalışmanın kapsamını etkilemiştir. Ayrıca, internet üzerinden elde edilen bilgilerin sadece kişisel deneyimlere dayalı ve düşük kalitede olduğu gözlemlenmiştir. Derinlemesine ve nitelikli röportajlar yapılmadığı için bu alandaki bilgi eksikliği de bir sınırlılık oluşturmuştur. Tüm bu kısıtların toplamında fotoğrafçılığın en çok karıştırılan alanları ortaya konmuş, önemli isimlere yer verilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu araştırma sokak fotoğrafçılığının temel konseptlerini ve önemini ele alarak, bu özel fotoğraf türünün Türkiye'deki sınırlı bilgi kaynağına ve sağlıklı tetkiklerin bulunmadığına değinmiş ve gelecekteki potansiyelini vurgulayarak daha fazla araştırmanın gerekliliğini göstermiştir. Bu durum aynı zamanda bu alana yeni başlayan fotoğrafçılar için de bilgi eksikliğini ortadan kaldıracaktır.

Sokak fotoğrafçılığı, artık geride kalmış bir zaman diliminde çekilen fotoğraflarla mekanlar ve o dönemde yaşayan toplumlar hakkında değerli bilgiler sunarak kültürel anlayışın, bugün çekilen fotoğraflarla da gelecekteki nesillere bugünün yaşantılarını anlatan belgeler olacağından kişisel gelişimin bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. Bu sebeple diğer fotoğrafçıların çalışmaları da incelenerek görsel algının artırılması göz önünde bulundurulmalıdır.

Bununla birlikte sadece teknik prensiplerle değil, aynı zamanda duygusal ve düşünsel derinliği ifade etme yeteneğiyle de değerlendirilmelidir. Sokak fotoğrafçılığı, şehir yaşamının ve toplumun dinamiklerini yakalama potansiyeline sahiptir. Farklı bakış açıları, sokak fotoğrafçılığının zenginliğini artırabilir ve çeşitliliğini destekleyebilir. Bu yüzden, zaman ve içinde bulunulan durumdan bağımsız olarak hayatın sıradan anlarını farklı bir perspektifle yakalayıp insan deneyimlerine tanıklık etmek gerekmektedir. Bu durum yurdumuzun tanınırlığının artırılmasında kullanılabilecek güçlü bir araç olarak hizmet edecektir. Bu alandaki araştırmalar, sokak fotoğrafçılığının sadece bir akım olmadığını, aynı zamanda bir şehrin ve toplumun nabzını tutan önemli bir ifade biçimi olduğunu da gösterecektir.

Sokak fotoğrafçılığına duyulan ilgiyi artırmak için, fotoğraf için kullanılan donanımların fiyatları düşürülmeli ve nitelikli varyasyonları artırılmalıdır. Teknolojinin gelişmesiyle, ülkemizin de bu alanda üretime başlaması sokak fotoğrafçılığının çok fazla kişi tarafından denenmesine katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın ardından, sokak fotoğrafçılığı alanında veya belirli konulara hassasiyet geliştirilerek daha fazla araştırma potansiyeli oluşturulabilmektedir. Fotoğrafçıların yaşamları, kariyerleri, üslupları ve çalışmaları üzerine daha detaylı çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, fotoğrafın şahitlik ve belge olarak kullanılma

biçimleri üzerine daha fazla araştırma yapılarak farklı yönleri incelenebilir. Sokak fotoğrafçılığına odaklı etkinliklerin düzenlenmesi, bu alandaki bilgi paylaşımını artırabilir ve Türkiye’de sokak fotoğrafçılığının yaygınlaşmasına katkıda bulunabilir. Bu şekilde, sokak fotoğrafçılığının gelişimine destek olabilir ve bu alandaki yeteneklerin keşfedilmesine yardımcı olabilir. Bu şekilde, sokak fotoğrafçılığı alanında yapılan katkılar artırılarak bu özel türün gelişimine destek olunabilir.

BEYANLAR / DECLARATIONS

Etik İlkelerine Uygunluk Beyanı

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışmanın yazarı bu çalışma için Etik Kurul onayı gerekmediğini beyan etmiştir.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the “COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors” the following statements are included:

The author of this study declared that the Ethics Committee approval is not required for this study.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışmaları olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The authors have no conflicts of interest to declare.

Katkı Oranı Beyanı

1. Yazar çalışmaya %90, 2. Yazar çalışmaya %10 oranında katkı vermiştir.

Declaration of Contribution

Author 1 contributed 90% to the study, and Author 2 contributed 10% to the study.

KAYNAKÇA

ABD Arsenal’inde silahlı birlik askeri, Washington DC, 1862. Mathew Brady. Wikimedia Commons. İçinde Wikipedia. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2US_Arsenal_Wash_DC.jpg Erişim Tarihi: 20.12.2012

About Vivian Maier. (2012, 14 Ağustos). <http://www.vivianmaier.com/about-vivian-maier/>

- Atak Ö. (2008, Aralık 03). Dorethea Lange-Göçmen Anne, *Sol Portal*, <http://haber.sol.org.tr/okumaodasi/6949.html?print>
- Atget. Photography (2012, Eylül 13). *Eugène Atget*. <http://www.atgetphotography.com/The-Photographers/Eugene-Atget.html>
- Baudrillard, J. (2010). *Simularklar ve simülasyon*, O. Adanır (çev.), Doğubatı Yayınları
- Beck K., (2011, Ocak 21). Vivian Maier: A life's lost work seen for first time, *BBC News*, <http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-12247395>
- Behind Saint Lazare Train Station. (1932). Henri Cartier-Bresson. <http://www.fotomuhabiri.com/henri-cartier-bresson/> Erişim Tarihi: 04.07.2012
- Benigno J. A., (Kasım 13, 2011). Lisette Model, *Masters of Photography*, <http://mastersofphotography.blogspot.com/2011/11/lisette-model.html>
- Berger J. (2007). *Görme biçimleri*, Y. Salman (çev.), Metis Yayınları
- Bicycle Lady by Bill C. (t.y.) Bill Cunningham, street shooter. <https://therepublicofless.wordpress.com/2010/06/09/bill-cunningham-street-shooter/> Erişim Tarihi: 14.08.2012
- Bill Cunningham. (2012, 14 Ağustos). İçinde Wikipedia. [http://en.wikipedia.org/wiki/Bill_Cunningham_\(photographer\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Bill_Cunningham_(photographer))
- Bill Cunningham New York. (2010). <http://www.zeitgeistfilms.com/billcunninghamnewyork/#>
- Bill Cunningham New York official US trailer. (2011). https://www.youtube.com/watch?v=M8kINiFhplc&list=UUKHR2OqCZwjMnioJ7xU2oDA&ab_channel=ZeitgeistFilms Erişim tarihi: 14.08.2012
- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (Ağustos 14, 2012). <https://sites.unicef.org/salgado/bio.htm> Erişim tarihi: 14.08.2012
- Boya ve Modelleri, (Şubat 21, 2009). *Julio Hardy:Sokak Fotoğrafları*, *Fotoritim*, <http://www.fotoritim.com/yazi/julio-hardy--sokak-fotograflari>
- Bowl, J. E. (1989). A Photographer. In Christopher P. (Eds). *Photography in the modern era: European documents and critical writings, 1913-1940*, *The Metropolitan Museum of Art and Aperture*, (pp. 238-251).
- Britannica, (2012). *Lisette Model*. T. Editors of Encyclopaedia Britannica. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/727407/Lisette-Model> Erişim Tarihi: 07.09.2012

Bursa Fotoğraf Sanatı Derneği (BUFSAD). (2008). *Temel fotoğraf eğitimi*, Yazılmamış

Carlo Ponti (Yapımcı), Michelangelo Antonioni (Yönetmen), (1966). *Cinayeti Gördüm (Blow up)* [Film], İngiltere-İtalya: MGM Premiere Productions

Carlos Henrique Reinesch ile Sokak Fotoğrafçılığı. (Mart, 2012). *Fotoritim*. Yeltepe Ercan H. (çev.) *Fotoritim*, Hepsî, <http://www.fotoritim.com/yazi/carlos-henrique-reinesch-ile-sokak-fotografciligi>

Cole, T. (2009, Şubat 13) 'Americans': The book that changed photography' *npr*. <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=100688154>

Cunnigham, B. (Ekim 27, 2002). Bill on Bill, *The New York Times*, <http://www.nytimes.com/2002/10/27/style/bill-on-bill.html?pagewanted=1>

Çubukcu, G. (2013). *Sokak Fotoğrafçılığı*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Diamonstein, B. (1981). *An Interview with Garry Winogrand. visions and images: american photographers on photography*. New York. <http://jnevins.com/garywinograndreading.htm> Erişim Tarihi: 14.09.2012

Doğrudan Fotoğraf. (Temmuz 4, 2012). *Belgesel fotoğraf*. http://www.belgeselfotograf.com/dogrudan_fotograf.phtml

Duvar Ustası. (1928). San Francisco Museum of Modern Art. <https://www.sfmoma.org/artwork/83.210/> Erişim Tarihi: 14.08.2012

Eugène Atget. (2012, Eylül 13). İçinde Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Eug%C3%A8ne_Atget

Farm Security Administration. (2012, 20 Aralık). İçinde Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Farm_Security_Administration

Frank, R. (2002), "Demeç (1958)", Fotoğraf nerede biter?. *Sanat Dünyamız*. 84(Yaz) 108-109

Hambourg, M.M., (2009). *Eugène Atget*. Oxford University Press. http://www.moma.org/collection/artist.php?artist_id=229

Henri Cartier-Bresson. (Temmuz 4, 2012). *Foto Muhabiri*. <http://www.fotomuhabiri.com/henri-cartier-bresson/>

Henri Cartier-Bresson 20. Yüzyılın Gözü. (2012, Ağustos 14). *Henri Cartier-Bresson*. http://www.henricartierbresson.org/hcb/HCB_bio00_en.htm

- Horny, C. (Ekim 27, 2002). The Picture Subjects Talk Back, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2002/10/27/style/the-picture-subjects-talk-back.html>
- Hostetler, L. (1999). *Garry Winogrand*. <http://emuseum.icp.org/view/people/asitem/id/163> Erişim Tarihi: 14.09.2012
- Hughes, J., Haas, A., (1992). *Ernst Haas in Black and White*, Bulfinch Press Little Brown.
- Ian Berry. (2012,20 Aralık). İçinde Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Ian_Berry
- Indianapolis, The Americans Adlı Kitabından. (1956). Robert Frank Indianapolis. <https://emuseum.mfah.org/objects/17623/indianapolis?ctx=f36355e43829b834cd2885e62619dbe225173bc3&idx=313> Erişim Tarihi: 20.08.2012
- İsimsiz. (t.y.). ILFORD. Sebastião Salgado. <https://www.ilfordus.com/ilford-masters/sebastiao-salgado/> Erişim Tarihi: 14.08.2012
- İsimsiz 1. (2007). Blake Andrews:Sokak Fotoğrafları, Kanbank,A. (çev.) [Electronic Version]. *Fotoritim*, Sayı No: Haziran 2007, Hepsi, <http://www.fotoritim.com/yazi/blake-andrewa--sokak-fotograflari> Erişim Tarihi: 01.07.2012
- Julio Hardy: Sokak Fotoğrafları. (Şubat 21, 2009). *Fotoritim*, Akcan,B. (çev.) Fotoritim, <http://www.fotoritim.com/yazi/julio-hardy--sokak-fotograflari>
- Kılıç, L. (2000). *Görüntü Estetiği*. İnkılâp Kitabevi.
- Ken Light. (Aralık 11, 2012a,). <http://www.kenlight.com/biography.html>
- Ken Light. (12 Kasım, 2012b). <http://www.fotografya.gen.tr/issue-14/Bio.htm>
- Kim E., (2012, Ağustos). *10 Things Garry Winogrand Can teach you about street photography*, eric kim photography, <https://erickimphotography.com/blog/2012/08/20/10-things-garry-winogrand-can-teach-you-about-street-photography/> Erişim Tarihi: 14.09.2012
- Lange-Göçmen Anne 02. (1936). Dorothea Lange. İçinde Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Dorothea_Lange#/media/File:Lange-MigrantMother02.jpg Erişim Tarihi: 20.12.2012
- Le retour - displaced persons (1945). MutualArt. <https://www.mutualart.com/Artwork/Le-retour---displaced-persons---Dessau-/A653C79FEAF96560> Erişim Tarihi: 14.08.2012
- Light, K., (2006). Çağımızın tanıkları; belgesel fotoğrafçılar anlatıyor, In Ken Light, Ş. Tekin, C. Özpinar (çev.), *Fotografik Vizyon Yayınları*

- Looking Younger. (2012). Carlos Henrique Reinesch ile sokak fotoğrafçılığı. Yeltepe Ercan H. (çev.) *Fotoritim*, Sayı No: Mart 2012, Hepsî, <http://www.fotoritim.com/yazi/carlos-henrique-reinesch-ile-sokak-fotografciligi>
- Looking In: Robert Frank's The Americans. (2009). National Gallery of Art, Erişim adresi: <https://www.nga.gov/exhibitions/2009/frank.html>
- Magasin, Gobelins Bulvarı. (1925). Eugène Atget. http://www.moma.org/collection/artist.php?artist_id=229 Erişim Tarihi: 13.09.2012
- Miller, R. (2012). *Magnum: Efsanevi fotoğraf ajansının hikayesi*, T. Tosun (çev.), Agora Kitaplığı
- Newhaven Fisherman. (1845). The Metropolitan Museum of Art. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/268450> Erişim Tarihi: 04.07.2012
- Newhaven Fishergirls. (1845). Wikimedia Commons. İçinde Wikipedia. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Newhaven_fishergirls.jpg Erişim Tarihi: 04.07.2012
- Officers of the 71st Highlanders. (1856). Roger Fenton. İçinde Wikipedia. https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:71st_Highlanders_by_Roger_Fenton,_1856.png#/search Erişim Tarihi: 20.12.2012
- O'donnel, N. (Aralık 14, 2010,). The Life and Work of Street Photographer Vivian Maier. *Chicago*. Erişim adresi: <http://www.chicagomag.com/Chicago-Magazine/January-2011/Vivian-Maier-Street-Photographer/>
- Özdemir, B. (2009). *Belgesel fotoğrafta "estetik kaygı" sorunu*, [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi SBE. S.90-91
- PAR77653. (2012, Aralık 20). Magnum Photos. <http://www.magnumphotos.com/image/PAR77653.html>
- Photo Seminars. (2012, Eylül 07). *Lisette Model*. <http://www.photo-seminars.com/Fame/lisette.html>
- Place Dauphine, Paris. (1999). Richard Bram. <http://richardbram.com/images/one/text/379/0/0/0> Erişim Tarihi: 20.08.2012
- Richard Bram. (2012, 20 Ağustos). In-public. <http://www.in-public.com/richardbram>
- Reflections, New York. (1939). Masters of Photography, Lisette Model. Sayı No: Kasım 2011, <http://mastersofphotography.blogspot.com/2011/11/lisette-model.html> Erişim Tarihi: 07.09.2012
- Robert Frank. (2012a, 20 Ağustos). <http://www.atgetphotography.com/The-Photographers/Robert-Frank.html>

- Robert Frank. (2012b, 20 Ağustos). İçinde Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Frank
- Robert Frank. (2012c, 20 Ağustos). İçinde Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Frank
- Sariz E. (Haziran, 2007). Sokak Fotoğrafçılığı, *Fotoritim*, Hepsi, <http://www.fotoritim.com/yazi/emrah-sariiz--sokak-fotografciligi>
- Scherer, J. C. (2012, Aralık 04). *Fotoğrafik Belge*, Bozok M. (çev.). http://gorseletnografi.weebly.com/uploads/1/8/8/6/.../fotografk_belge.doc
- Scott C. (2011). *Sokak fotoğrafçılığı*, H. Yılmaz (çev.), Espas Sanat Kuram Yayınları.
- Sebastiao Salgado'nun Fotoğrafları, Kaosun içinde Keşfe Çıkarmışçasına İzlenebilir... (2012, 14 Ağustos)
Erişim adresi: <http://www.fotografya.gen.tr/cnd/salgado/bio.html>
- Sebastião Salgado. (2012, 14 Ağustos). İçinde Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/Sebasti%C3%A3o_Salgado
- SFG (2007a). *Blake Andrews: Sokak fotoğrafları*, Kanbank,A. (Çev.) Fotoritim, Sayı No: Haziran 2007, Hepsi, <http://www.fotoritim.com/yazi/blake-andrewa--sokak-fotograflari>
- SFG (2007b). *Richard Bram: Sokak fotoğrafları*, Kanbank,A., Akcan, B. (Çev.) [Electronic Version]. Fotoritim, Sayı No: Haziran 2007, Hepsi, <http://www.fotoritim.com/yazi/richard-bram--sokak-fotograflari>
- Sharpeville. (Aralık 20,2012). İçinde Wikipedia. <http://en.wikipedia.org/wiki/Sharpeville>
- Sontag S. (2004). *Başkalarının acısına bakmak*, O. Akinhay (çev.) Agora Kitaplığı
- Sontag S. (2011). *Fotoğraf Üzerine*, O. Akinhay (çev.) Agora Kitaplığı
- Texas Death Row. (1997). Ken Light. <https://www.kenlight.com/texas-death-row/iw7icrjppqzbfjklrkgnnxxjwzn8h23> Erişim Tarihi: 11.12.2012
- The Dream of Prometheus. (2007). Stefano Corso. <https://www.flickr.com/photos/pensiero/1211074535/>
Erişim Tarihi: 01.07.2012
- Trafalgar Meydanı. (2004). Sokak Felsefesi-Matt Stuart. <http://www.canonturk.com/vbulletin/sokak-fotografciligi/6785-sokak-felsefesi-matt-stuart.html> Erişim Tarihi: 01.07.2012
- Traub C. H., Heller S., Beller A. (2012). *Fotoğrafçının eğitimi*, H. Yılmaz, O. Yavuz ve Y. Keser (çev.), Espas Yayınları.
- Turan, H. (2011). *Belgesel Fotoğraf Üzerine Özcan Yurdalan*, Bilim ve Sanat Vakfı. Bülten, Sayı No:75, s.39-41 https://www.bisav.org.tr/userfiles/yayinlar/BULTEN75_web.pdf Erişim Tarihi: 01.07.2012

Vivian Maier Street Photographer. (2012, Ağustos 14). *Foto8*. <http://www.foto8.com/new/online/reviews/1515-vivian-maier-street-photography>

Vivian Maier, Chicago, Tarihsiz. (t.y.). Sokak Fotoğrafçısı-Vivian Maier. <http://www.bugunbugece.com/git-gor/vivian-maier-sokak-fotografcisi> Erişim Tarihi: 14.08.2012

Wintour, A. (2010). *Bill Cunningham New York*. Synopsis. <http://www.zeitgeistfilms.com/billcunninghamnew-york/#> Erişim Tarihi: 14.08.2012

World's Fair, New York City. (1964). Garry Winogrand. <http://www.getty.edu/art/gettyguide/artMakerDetails?maker=1834> Erişim Tarihi: 14.09.2012

Yıldız, L. (2012). *Stefano Corso ile Sokak Fotoğrafçılığı Üzerine*, Güneri, B. (çev.) *Fotoritim*, Sayı No: Temmuz 2012, Hepsisi, <http://www.fotoritim.com/yazi/stefano-corso-ile-sokak-fotografciligi-uzerine>

YAZIM KURALLARI

Kelime sınırı

- **Araştırma makaleleri:** AURUM SBD'nin formatına, amaç ve kapsamına uyan ve 5.000-10.000 kelimedenden (özet, notlar, referanslar ve kaynakça *dahil*) oluşan makaleler. Editör gerekli gördüğü durumda kelime sınırını değiştirebilir.
- **Kitap eleştirisi:** En fazla 2.000 kelime.

Makale formatı

Makalelerde Times New Roman karakteri ve 12 punto kullanılmalı, ana metin ve dipnotlar çift satır aralıklı olarak ve sola dayalı şekilde yazılmalıdır. AURUM SBD hem dipnotlar hem de referans listesi kullanmaktadır. Yazarın atf stiline düzenlenmesi editörlerin sorumluluğunda değildir. Bu rehberde belirtilen yönlendirmelere uyulmadığı takdirde, yazardan makalesini editör incelemesine sunulmadan önce yeniden biçimlendirmesi istenecektir. Bu tarz durumlar makalenin yayım tarihinde gecikmeye neden olabilir.

YAZIM VE REFERANS KILAVUZU

AURUM SBD'ye gönderilen makaleler APA yazım ve referans formatına uygun hazırlanmalıdır.

BAŞLIKLAR

Başlıklar hem Türkçe hem de İngilizce olarak verilmelidir.

[Başlık]

(Başlık ortaya hizalanmış ve kalın, kelimelerin sadece ilk harfleri büyük olacak şekilde yazılmalıdır.)

TEK YAZARLI ÇALIŞMALAR:

Yazar Adı ve SOYADI¹

(Yazar adı küçük, soyadı büyük harflerle ortaya hizalanarak yazılmalıdır.)

¹Üniversite, Fakülte, Bölüm ve Şehir

(Bilgiler ortaya hizalanarak ve her kelimenin ilk harfi büyük olacak şekilde yazılmalıdır)

E-posta

(Aktif bir e-posta adresi verilmelidir)

ÇOK YAZARLI ÇALIŞMALAR

Yazarın adı ve SOYADI¹, Yazarın adı ve SOYADI²

(Yazar adı küçük, soyadı büyük harflerle ortaya hizalanarak yazılmalıdır. Birden fazla yazar varsa, yazar adları virgülle ayrılmalı ve numaralandırılmalıdır)

¹Üniversite, Fakülte, Bölüm ve Şehir

(Bilgiler ortaya hizalanarak ve her kelimenin ilk harfi büyük olacak şekilde yazılmalıdır)

²Üniversite, Fakülte, Bölüm ve Şehir

(Ardışık numaralandırılmalı, bilgiler ortaya hizalanarak ve her kelimenin ilk harfi büyük olacak şekilde yazılmalıdır)

E-posta, E-posta

(Aktif e-postalar sırası ile yazılmalı ve araya virgül konulmalıdır.)

ÖZ (ABSTRACT)

Öz Başlığı (Kalın karakterlerle, kelimelerin baş harfleri büyük, diğer harfler küçük olacak şekilde yazılmalıdır.)

Öz, 150-500 kelime sayısı arasında olacak şekilde yazılmalı, çalışmada ele alınan ana kavramı ve çalışmanın genel amacını, araştırmanın ilgili alana yaptığı katkıları ve çalışmada kullanılan yöntemi kısaca aktarmalıdır. Makalenin özü şimdiki zamanda yazılmalı, üçüncü tekil şahıs ve edilgen fiiller kullanılmalıdır. Birinci tekil/çoğul şahıs kullanımı önerilmez.

Makalenin başında Türkçe ve İngilizce öz olmalıdır.

ANAHTAR KELİMELER

Anahtar kelimeler: [En çok 5 sözcükten oluşan anahtar kelimelerin ilk harfi büyük yazılmalı, virgülle ayrılmalıdır.]

BAŞLIKLAR

APA formatında 5 başlık düzeyi vardır. Düzey numaralarına bakılmaksızın, başlıklar 1. Düzey ile başlayarak sıralı bir biçimde verilmelidir. APA başlıklandırma düzeyleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

APA Başlık Düzeyi	
Başlıklar	Format
1. düzey	Ortaya hizalı, Kalın ve Kelimelerin İlk Harfleri Büyük Olacak Şekilde Yazılır. Metin yeni paragrafla başlar.
2. düzey	Sola Yaslanmış, Kalın ve Kelimelerin İlk Harfleri Büyük Olacak Şekilde Yazılır. Metin yeni paragrafla başlar.
3. düzey	Sola Yaslanmış, İtalik, Kalın ve İlk Kelime Büyük Olacak Şekilde Yazılır Metin yeni paragrafla başlar.
4. düzey	Girintili ve Kalın Yazılır. Başlığın sonuna nokta konur. Paragraf başlığın hizasından devam etmelidir.
5. düzey	Girintili, Kalın ve İtalik Yazılır. Başlığın sonuna nokta konur. Paragraf başlığın hizasından devam etmelidir.

METİN İÇİ ATIFLAR**Tek Yazarlı**

Jones (2008)'a göre...
(Jones, 2008)

İki Yazarlı

Wegener ve Petty (1994)'ye göre...
(Wegener & Petty, 1994)

Üç veya Daha Fazla Yazarlı

(Kernis vd., 1993)
Kernis vd. (1993)'nin ifade ettiği üzere...

Vd. yazarken v'den sonra nokta kullanılmaz. Sadece "d"den sonra nokta konulur.

Benzer yazarların birden fazla eserine atıf yapılacaksa, "vd" kısaltması atıf yapılacak her kaynak için aynı şekilde kullanılmalıdır. Daha fazla yazar ismi belirtmek belirsizliğe neden olacaktır. Örneğin, aşağıdaki yazarların çalışmalarına atıf yapıldıysa,

Jones, Smith, Liu, Huang ve Kim (2020)

Jones, Smith, Ruiz, Wang ve Stanton (2020)

Anlam karmaşasından kaçınmak için adı geçen yazarlara metin içinde atıfta bulunulmalıdır:

(Jones, Smith, Liu, vd., 2020)

(Jones, Smith, Ruiz, vd., 2020)

Vd. kısaltması çoğul anlam içerdiğinden dolayı her zaman birden fazla ismin yerine kullanılmalıdır. Vd.'nin yalnızca bir yazarı işaret ettiği durumlarda, vd. kullanmak yerine yazarın adı yazılmalıdır.

Yazarı Bilinmeyen Eser

Yazar adının bilinmediği ya da belirtilmediği durumlarda, kaynağa cümle içinde atıf yapılmalı veya parantez ve tırnak içinde metindeki ilk ya da iki kelime kullanılmalıdır.

Kitap ve rapor isimleri italik yazılmalı; makale, kitap bölümü, ve web sayfalarının isimleri ise tırnak içinde verilmelidir. Başlıklardaki önemli kelimeler metinde de kullanılacaksa ilk harfleri büyük yazılmalıdır (Kaynakçada büyük yazılmasına gerek yoktur).

Araştırma makalesi biçimlendirmeyi öğrenen öğrencilerle ilgili benzer bir çalışma yapılmıştır ("Using Citations," 2001).

Yazar bir organizasyon veya kurum ise;

Amerikan Psikoloji Derneği'ne (2000) göre,...

İlk atıf: (Mothers Against Drunk Driving [MADD], 2000)

İkinci atıf: (MADD, 2000)

Aynı parantezde birden fazla esere atıfta bulunulduğunda;

(Berndt, 2002; Harlow, 1983) (Smith, t.y, 1995, 2002, baskıda)

REFERANS LİSTESİ

KİTAPLAR

Tek Yazarlı

Yazarın soyadı ve eserin yayımlandığı tarih verilir. Yazarın ön adının baş harfi belirtilir.

Ahmed, S. (2012). *On being included: Racism and diversity in institutional life*. Duke University Press.

İki Yazarlı

Yazar isimleri arasına virgöl konularak her iki yazarın da soyadı ve ön adlarının baş harfi alfabetik sırayla verilir. "ve" yerine "&" işareti kullanılır.

Soto, C. J., & John, O. P. (2017). The next big five inventory (BFI-2): Developing and assessing a hierarchical model with 15 facets to enhance bandwidth, fidelity, and predictive power. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113(1), 117-143. <http://dx.doi.org/10.1037/pspp0000096>

Üç ile yirmi yazar arası

Yazar isimleri arasına virgöl konularak tüm yazarların soyadları ve ön adlarının baş harfi alfabetik sırayla verilir. "ve" yerine "&" işareti kullanılır.

Nguyen, T., Carnevale, J. J., Scholer, A. A., Miele, D. B., & Fujita, K. (2019). Metamotivational knowledge of the role of high-level and low-level construal in goal-relevant task performance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 117(5), 879-899. <http://dx.doi.org/10.1037/pspa0000166>

Yirmi ve daha fazla yazarlı

Yazar isimleri arasına virgöl konularak tüm yazarların soyadları ve ön adlarının baş harfi alfabetik sırayla verilir. İlk 19 yazarın adı listelendikten sonra üç nokta koyup son yazarın adı eklenir (Son yazarın adından önce '&' işareti konulmaz). Atıfta yirmi isimden fazlası yer almamalıdır.

Pegion, K., Kirtman, B. P., Becker, E., Collins, D. C., LaJoie, E., Burgman, R., Bell, R., DelSole, R., Min, D., Zhu, Y., Li, W., Sinsky, E., Guan, H., Gottschalck, J., Metzger, E. J., Barton, N. P., Achuthavarier, D., Marshak, J., Koster, R., . . . Kim, H. (2019). The subseasonal experiment (SubX): A multimodel subseasonal prediction experiment. *Bulletin of the American Meteorological Society*, 100(10), 2043-2061. <https://doi.org/10.1175/BAMS-D-18-0270.1>

Grup yazarlar

Merriam-Webster. (2008). Braggadocio. In *Merriam-Webster's Advanced Learner's English Dictionary*. Merriam-Webster.

Eğer çalışma farklı kurumlardan yazarların elinden çıkmışsa, (örneğin çalışma ABD Dışişleri Bakanlığı'na bağlı ABD Tarih Ofisi tarafından basılmış ise), en alttaki resmi kuruma yazar olarak, bağlı olduğu kurum ise yayıncı olarak listelenmelidir.

Bureau of International Organization Affairs. (2018). *U.S. contributions to international organizations, 2017* [Annual report]. U.S. Department of State. <https://www.state.gov/u-s-contributions-to-international-organizations/>

Yazar adının bilinmiyor veya belirtilmemişse;

Yazar adının bilinmediği ya da belirtilmediği durumlarda, önce çalışmanın adı, arkasından basım tarihi verilir. *Merriam-Webster's collegiate dictionary* (11th ed.). (2003). Merriam-Webster.

Aynı yazarın iki veya daha fazla eserine atıf yapılıyorsa;

Yazarın adı her seferinde yazılır ve yayın yılına göre sıralanır (İlk sırada tarihi belli olmayan kaynaklar verilir).

Urcuioli, P. J. (t. y.).

Urcuioli, P. J. (2011).

Urcuioli, P. J. (2015).

Bir veya daha fazla yazarlı derleme kitap

Yazar, A. A. (Basım yılı). *Eser adı: Alt başlık da büyük harfle yazılmalı* (E. Editör, Ed.). Yayıncı. DOI (varsa)

Malory, T. (2017). *Le Morte d'Arthur* (P. J. C. Field, Ed.). D. S. Brewer. (Özgün eser basım tarihi 1469-70)

Çeviri

Yazar, A. A. (Basım yılı). *Eser adı: Alt başlık da büyük harfle yazılmalı* (Ç. Çevirmen, Çev.). Yayıncı. (Özgün eser basım tarihi) DOI (varsa)

Plato (1989). *Symposium* (A. Nehamas & P. Woodruff, Trans.). Hackett Publishing Company. (Özgün eser basım tarihi ca. 385-378 BCE)

İlk basım hariç, diğer basımlar

Yazar, A. A. (Basım yılı). *Eser adı: Alt başlık da büyük harfle yazılmalı* (# basım). Yayıncı. DOI (varsa)

Belcher, W. (2019). *Writing your journal article in twelve weeks: A guide to academic publishing success* (2. basım). University of Chicago Press.

Derleme kitapta makale veya bölüm;

Yazar, A. A., & Yazar, B. B. (Basım yılı). Bölüm adı. In E. E. Editör & F. F. Editör (Ed.), *Eser adı: Alt başlık da büyük harfle yazılm* (ss. Sayfa numaraları). Yayıncı. DOI (varsa)

SÜRELİ YAYINLARDAKİ MAKALELER**Basılı dergi makalesi**

Scruton, R. (1996). The eclipse of listening. *The New Criterion*, 15(3), 5–13.

Not: APA 7. Sürümü yazarlara, basılı kaynak kullanıyorlarsa dahi, (eğer varsa) DOI numarasının belirtilmesini önermektedir. Yukarıda verilen örnekte DOI numarasının olmadığı varsayılmıştır.

Elektronik dergi makalesi

Yukarıda belirtildiği üzere, elektronik dergide yayınlanmış bir makaleye atıf yapılıyorsa, ilgili makaleye ait DOI numarası (eğer varsa) verilmelidir.

Baniya, S., & Weech, S. (2019). Data and experience design: Negotiating community-oriented digital research with service-learning. *Purdue Journal of Service-Learning and International Engagement*, 6(1), 11–16. <https://doi.org/10.5703/1288284316979>

Denny, H., Nordlof, J., & Salem, L. (2018). "Tell me exactly what it was that I was doing that was so bad": Understanding the needs and expectations of working-class students in writing centers. *Writing Center Journal*, 37(1), 67–98. <https://www.jstor.org/stable/26537363>

Mecmualardaki makaleler

Peterzell, J. (1990, April). Better late than never. *Time*, 135(17), 20–21.

Gazete makalesi

Schultz, S. (2005, December). Calls made to strengthen state energy policies. *The Country Today*, 1A, 2A.

Kitap eleştirisi

Baumeister, R. F. (1993). Exposing the self-knowledge myth [Review of the book *The self-knower: A hero under control*, by R. A. Wicklund & M. Eckert]. *Contemporary Psychology*, 38(5), 466–467.

DİĞER BASILI KAYNAKLAR

Grup yazarlı sözlük/ansiklopedi maddesi

Kurum veya kuruluş adı. (Yıl). Madde başlığı. *Referans çalışmanın/eserin adı* (basım, sayfa numaraları. Yayıncının adı. Merriam-Webster, Incorporated. (1997). Goat. In *Merriam Webster's collegiate dictionary* (10. basım, ss. 499-500). Merriam-Webster, Incorporated.

Tek yazarlı sözlük/ansiklopedi maddesi

Yazarın soyadı, F. M. (Yıl). Madde başlığı. F. M. Yazarın Soyadı (ed.), *Referans çalışmanın/eserin adı* (basım, sayfa numaraları). Yayıncı

Tatum, S. R. (2009). Spirituality and religion in hip hop literature and culture. In T. L. Stanley (ed.), *Encyclopedia of hip hop literature* (ss. 250-252). Greenwood.

İkincil kaynaklar

Asıl yararlanılan kaynağa atıfta bulunan ikincil kaynak için referans girişi yapılmalıdır:

Nail, T. (2017). What is an assemblage? *SubStance*, 46(1), 21-37. <http://sub.uwpress.org/lookup/doi/10.3368/ss.46.1.21>

Yayımlanmış Doktora veya Yüksek Lisans Tezi

Yazar Soyadı, F. M. (Yıl). *Tez başlığı* (Yayım No.) [Doktora Tezi/Yüksek Lisans Tezi, Kurum Adı]. Veritabanı veya Arşiv Adı.

Angeli, E. L. (2012). *Networks of communication in emergency medical services* (Yayım No. 3544643) [Doktora tezi, Purdue University]. ProQuest Dissertations Publishing.

Yayımlanmamış Doktora veya Yüksek Lisans Tezi

Yazar Soyadı, F. M. (Yıl). *Tez başlığı* [Yayımlanmamış doktora/yüksek lisans tezi]. Kurum Adı.

Samson, J. M. (2016). *Human trafficking and globalization* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Virginia Polytechnic Institute and State University.

Resmi Mevzuat

Kanun Adı, Kanun No. (Yıl). URL

The Patient Protection and Affordable Care Act, Publ. L. No. 111-148, 124 Stat. 119 (2010). <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-111publ148/pdf/PLAW-111publ148.pdf>

Resmi Raporlar (Devlet Kurumları, Diğer Örgütler)

Kurum/Örgüt Adı. (Yıl). *Rapor adı*. URL

Birleşik Devletler Hükümeti Sayıştayı. (2019). *Performans ve hesap verebilirlik raporu: 2019 mali yılı*. <https://www.gao.gov/assets/710/702715.pdf>

Resmi Raporlar (Devlet Kurumları veya Diğer Örgütlere Bağlı Tek Yazar)

Yazar Soyadı, F. M., & Soyadı, F. M. (Yıl). *Rapor adı*. Kurum Adı. URL

Palanker, D., Volk, J., Lucia, K., & Thomas, K. (2018). *Mental health parity at risk: Deregulating the individual market and the impact on mental health coverage*. National Alliance on Mental Illness. <https://www.nami.org/About-NAMI/Publications-Reports/Public-Policy-Reports/Parity-at-Risk/ParityatRisk.pdf>

Konferans Bildirileri

APA elkitabının 7.basımı konferans bildirimlerine atıfta bulunmayla ilgili yönlendirme sağlamamaktadır. Dolayısıyla, bildirimlere yapılan atıflarda benzer bir formata sahip olan editlenmiş koleksiyon model alınmaktadır.

Soyad, F. M., & Soyad, F. M. (Editörler). (Yıl). *Bildiri başlığı*. Yayıncı. URL (varsa)

Huang, S., Pierce, R., & Stamey, J. (Editörler). (2006). *Proceedings of the 24th annual ACM international conference on the design of communication*. ACM Digital Library. <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=1166324&picked=prox>

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Websayfası veya Çevrimiçi İçerik

Websayfasında tek bir yazarın adı geçiyorsa, yazarın ön adı verilmelidir:

Soyad, F. M. (Yıl, Ay, Tarih). *Sayfanın adı*. Site adı. URL

Price, D. (2018, March 23). *Laziness does not exist*. Medium. <https://humanparts.medium.com/laziness-does-not-exist-3af27e312d01>

Alıntılar ve Atıflar

a. Alıntılar

Üç satırdan az veya yaklaşık 40 kelimedenden oluşan alıntılar için çift tırnak işareti kullanılır. Alıntı içindeki alıntılar ise tek tırnak içine alınır. Dipnot numarası tırnak işaretinden sonra gelir.

La Baronne Durand De Fontmagne, who lived in Istanbul during and after the Crimean War, writes that "Turks adore children and when they do not have their own, they willingly adopt an 'enfant l'âme."³³

Üç satırdan veya 40 kelimedenden uzun alıntılar tırnak işareti olmadan, bir blok halinde ana metinden daha içeride biçimlendirilir. Blok alıntılar içindeki alıntılar çift tırnak içine alınır. Dipnot numarası son cümlenin sonundaki noktadan sonra gelir.

b. Dipnotlar

Dipnotlar yalnızca okuyucuya elzem bir bilgi aktarılması gerekiyorsa kullanılmalıdır. Edebiyat referansları için normalde ayrı bir dipnot gerekmez. Ancak, standart dışı referanslar (örn. basın toplantıları, siyasi söylemler, duruşmalar, röportajlar vs.) en iyi dipnot şeklinde verilebilir.

Görseller

a. Fotoğraflar: Dijital fotoğraflar dosyaları mümkün olan en büyük boyut ve çözünürlükte (en az 200 dpi) ve ayrı dosyalar halinde iletilmelidir. Yazarlar, gönderdikleri görsellerin izinlerini temin etmekle yükümlüdür.

b. Çizelgeler, Şemalar, Tablolar: Çizelgeler, şemalar ve tablolar ayrı ve düzenlenebilir belgeler (Word, excel ya da benzer formatlarda) olarak sağlanacaktır. Yazarlar veri setlerinin kullanım izinlerini temin etmekle yükümlüdürler ve kullandıkları verilerin doğruluğundan sorumludurlar.

c. Yerleştirme ve Başlıklar: Tüm görsellerin konulması gereken yer ana metinde belirtilmelidir. Görselin başlığı ve gerekli kaynak/izin bilgisi görselin altında bulunur.

TABLO 1 BURAYA

Table 1. Students Sent to Paris from Istanbul Industrial School (1870–1872)

Kaynak: Şişman, Tanzimat Döneminde Fransa'ya Gönderilen Osmanlı Öğrencileri (1839–1876), 93–158.

FOTOĞRAF 1 BURAYA

Fotoğraf 1. Maternity Ward (*Viladethane*) of Darülaceze.

Kaynak: Fotoğrafçı bilinmiyor, İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Fotoğraf Albümler Dizini, 779-39-0023.

AUTHOR GUIDELINES

Word Limit

AURUM JSS accepts the following formats and limits:

- **Research articles** of 5.000-10.000 words (*including* abstract, notes and references) that adhere to our format, aims and scope. The editor may change the word limit if it is deemed necessary.
- **Book reviews** of approximately 2.000 words.

Formatting the manuscript

Manuscripts should be submitted in Times New Roman size 12. The main text and footnotes should both be double-spaced and left-aligned. AURUM JSS uses both footnotes and a reference list. It is not the responsibility of the editors to convert your citation style. If you do not follow these guidelines you will be asked to reformat your paper prior to editing and this may cause publication delays.

STYLE GUIDELINES

AURUM JSS uses APA formatting and style.

TITLES

Titles should be provided both in Turkish and English.

[Title]

(The title should be centered, boldface, Title Case Heading)

WORKS BY SINGLE AUTHOR:

Author's Name and LAST NAME¹

(Author's name should be centered and author's last name should be written in uppercase)

¹Name of the University, Faculty, Department and City

(The information provided should be centered and each word should be capitalized)

Email

(Provide a valid email address)

WORKS BY MULTIPLE AUTHORS

Author's name LAST NAME¹, Author's name LAST NAME²

(The name of the author should be centered and the last name should be capitalized. if multiple authors, use commas between and number the names of the authors consecutively)

¹University, Faculty, Department and City

(The information provided should be centered and each word should be capitalized)

²University, Faculty, Department and City

(Use consecutive numbering. The information provided should be centered and each word should be capitalized)

• Email, Email

(Write the valid emails consecutively and use commas in between.)

ABSTRACT

Abstract (Abstract should be bold and capitalized.)

The texts should start with an abstract which should be between 150 and 500 words in length. The abstract should clearly summarise the main argument and the contribution of the article as well as the methodology utilised. The abstract should be written in the present tense and in the third person or passive voice; use of the first person is discouraged.

Abstracts should be provided both in English and Turkish.

KEYWORDS

Keywords: [provide up to 5 keywords separated with a comma. Capitalize each word.]

HEADINGS

There are 5 heading levels in APA. Regardless of the number of levels, always use the headings in order, beginning with level 1. The format of each level is illustrated below:

APA Headings	
Level	Format
1	Centered, Boldface, Title Case Heading Text starts a new paragraph.
2	Flush Left, Boldface, Title Case Heading Text starts a new paragraph.
3	<i>Flush Left, Boldface Italic, Title Case Heading</i> Text starts a new paragraph.
4	Indented, Boldface Title Case Heading Ending With a Period. Paragraph text continues on the same line as the same paragraph.
5	<i>Indented, Boldface Italic, Title Case Heading Ending With a Period.</i> Paragraph text continues on the same line as the same paragraph.

IN-TEXT CITATION

A Work by One Author

Jones (2008) suggests that

(Jones, 2008)

A Work by Two Authors

Research by Wegener and Petty (1994) supports...

(Wegener & Petty, 1994)

A Work by Three or More Authors

(Kernis et al., 1993)

Kernis et al. (1993) suggest...

In *et al.*, *et* should not be followed by a period. Only "al" should be followed by a period.

If you're citing multiple works with similar groups of authors, and the shortened "et al" citation form of each source would be the same, you'll need to avoid ambiguity by writing out more names. If you cited works with these authors:

Jones, Smith, Liu, Huang, and Kim (2020)

Jones, Smith, Ruiz, Wang, and Stanton (2020)

They would be cited in-text as follows to avoid ambiguity:

(Jones, Smith, Liu, et al., 2020)

(Jones, Smith, Ruiz, et al., 2020)

Since et al. is plural, it should always be a substitute for more than one name. In the case that et al. would stand in for just one author, write the author's name instead.

Unknown Author

If the work does not have an author, cite the source by its title in the signal phrase or use the first word or two in the parentheses. Titles of books and reports are italicized; titles of articles, chapters, and web pages are in quotation marks. APA style calls for capitalizing important words in titles when they are written in the text (but not when they are written in reference lists).

A similar study was done of students learning to format research papers ("Using Citations," 2001).

Organization as an Author

According to the American Psychological Association (2000),...

First citation: (Mothers Against Drunk Driving [MADD], 2000)

Second citation: (MADD, 2000)

Two or More Works in the Same Parentheses

(Berndt, 2002; Harlow, 1983)

(Smith, n.d., 1995, 2002, in press)

REFERENCE LIST

BOOKS

Single Author

Last name first, followed by author initials.

Ahmed, S. (2012). *On being included: Racism and diversity in institutional life*. Duke University Press.

Two Authors

List by their last names and initials. Separate author names with a comma. Use the ampersand instead of "and."

Soto, C. J., & John, O. P. (2017). The next big five inventory (BFI-2): Developing and assessing a hierarchical model with 15 facets to enhance bandwidth, fidelity, and predictive power. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113(1), 117-143. <http://dx.doi.org/10.1037/pspp0000096>

Three to Twenty Authors

List by last names and initials; commas separate author names, while the last author name is preceded again by ampersand.

Nguyen, T., Carnevale, J. J., Scholer, A. A., Miele, D. B., & Fujita, K. (2019). Metamotivational knowledge of the role of high-level and low-level construal in goal-relevant task performance. *Journal of Personality and Social Psychology, 117*(5), 879-899. <http://dx.doi.org/10.1037/pspa0000166>

More Than Twenty Authors

List by last names and initials; commas separate author names. After the first 19 authors' names, use an ellipsis in place of the remaining author names. Then, end with the final author's name (do not place an ampersand before it). There should be no more than twenty names in the citation in total.

Pegion, K., Kirtman, B. P., Becker, E., Collins, D. C., LaJoie, E., Burgman, R., Bell, R., DelSole, R., Min, D., Zhu, Y., Li, W., Sinsky, E., Guan, H., Gottschalck, J., Metzger, E. J., Barton, N. P., Achuthavarier, D., Marshak, J., Koster, R., . . . Kim, H. (2019). The subseasonal experiment (SubX): A multimodel subseasonal prediction experiment. *Bulletin of the American Meteorological Society, 100*(10), 2043-2061. <https://doi.org/10.1175/BAMS-D-18-0270.1>

Group Author

Merriam-Webster. (2008). Braggadocio. In *Merriam-Webster's Advanced Learner's English Dictionary*. Merriam-Webster.

When a work has multiple layers of group authorship (e.g. The Office of the Historian, which is a part of the Department of State, publishes something), list the most specific agency as the author and the parent agency as the publisher.

Bureau of International Organization Affairs. (2018). *U.S. contributions to international organizations, 2017* [Annual report]. U.S. Department of State. <https://www.state.gov/u-s-contributions-to-international-organizations/>

Unknown Author

When the work does not have an author move the title of the work to the beginning of the references and follow with the date of publication.

Merriam-Webster's collegiate dictionary (11th ed.). (2003). Merriam-Webster.

Two or More Works by the Same Author

Use the author's name for all entries and list the entries by the year (earliest comes first). List references with no dates before references with dates.

Urcuioli, P. J. (n.d.).

Urcuioli, P. J. (2011).

Urcuioli, P. J. (2015).

Edited Book with an Author or Authors

Author, A. A. (Year of publication). *Title of work: Capital letter also for subtitle* (E. Editor, Ed.). Publisher. DOI (if available)

Malory, T. (2017). *Le morte darthur* (P. J. C. Field, Ed.). D. S. Brewer. (Original work published 1469-70)

A Translation

Author, A. A. (Year of publication). *Title of work: Capital letter also for subtitle* (T. Translator, Trans.). Publisher. (Original work published YEAR) DOI (if available)

Plato (1989). *Symposium* (A. Nehamas & P. Woodruff, Trans.). Hackett Publishing Company. (Original work published ca. 385-378 BCE)

Edition Other Than the First

Author, A. A. (Year of publication). *Title of work: Capital letter also for subtitle* (# edition). Publisher. DOI (if available)

Belcher, W. (2019). *Writing your journal article in twelve weeks: A guide to academic publishing success* (2nd ed.). University of Chicago Press.

Article or Chapter in an Edited Book

Author, A. A., & Author, B. B. (Year of publication). Title of chapter. In E. E. Editor & F. F. Editor (Eds.), *Title of work: Capital letter also for subtitle* (pp. pages of chapter). Publisher. DOI (if available)

ARTICLES IN PERIODICALS

Article in Print Journal

Scruton, R. (1996). The eclipse of listening. *The New Criterion*, 15(3), 5–13.

Note: APA 7 advises writers to include a DOI (if available), even when using the print source. The example above assumes no DOI is available.

Article in Electronic Journal

As noted above, when citing an article in an electronic journal, include a DOI if one is associated with the article.

Baniya, S., & Weech, S. (2019). Data and experience design: Negotiating community-oriented digital research with service-learning. *Purdue Journal of Service-Learning and International Engagement*, 6(1), 11–16. <https://doi.org/10.5703/1288284316979>

Denny, H., Nordlof, J., & Salem, L. (2018). "Tell me exactly what it was that I was doing that was so bad": Understanding the needs and expectations of working-class students in writing centers. *Writing Center Journal*, 37(1), 67–98. <https://www.jstor.org/stable/26537363>

Article in a Magazine

Peterzell, J. (1990, April). Better late than never. *Time*, 135(17), 20–21.

Article in a Newspaper

Schultz, S. (2005, December). Calls made to strengthen state energy policies. *The Country Today*, 1A, 2A.

Review

Baumeister, R. F. (1993). Exposing the self-knowledge myth [Review of the book *The self-knower: A hero under control*, by R. A. Wicklund & M. Eckert]. *Contemporary Psychology*, 38(5), 466–467.

OTHER PRINT SOURCES

Entry in a Dictionary, Thesaurus, or Encyclopedia with a Group Author

Institution or organization name. (Year). Title of entry. In *Title of reference work* (edition, page numbers). Publisher name.

Merriam-Webster, Incorporated. (1997). Goat. In *Merriam Webster's collegiate dictionary* (10th ed., pp. 499-500). Merriam-Webster, Incorporated.

Entry in a Dictionary, Thesaurus, or Encyclopedia with an Individual Author

Lastname, F. M. (Year). Title of entry. In F. M. Lastname (ed.), *Title of reference work* (edition, page numbers). Publisher.

Tatum, S. R. (2009). Spirituality and religion in hip hop literature and culture. In T. L. Stanley (ed.), *Encyclopedia of hip hop literature* (pp. 250-252). Greenwood.

Work Discussed in a Secondary Source

Provide the source in which the original work was referenced:

Nail, T. (2017). What is an assemblage? *SubStance*, 46(1), 21-37. <http://sub.uwpress.org/lookup/doi/10.3368/ss.46.1.21>

Dissertation or Master's Thesis, Published

Lastname, F. M. (Year). *Title of dissertation/thesis* (Publication No.) [Doctoral dissertation/Master's thesis, Name of Institution Awarding the Degree]. Database or Archive Name.

Angeli, E. L. (2012). *Networks of communication in emergency medical services*(Publication No. 3544643) [Doctoral dissertation, Purdue University]. ProQuest Dissertations Publishing.

Dissertation or Master's Thesis, Unpublished

Lastname, F. M. (Year). *Title of dissertation/thesis* [Unpublished doctoral dissertation/master's thesis]. Name of Institution Awarding the Degree.

Samson, J. M. (2016). *Human trafficking and globalization* [Unpublished doctoral dissertation]. Virginia Polytechnic Institute and State University.

Federal or State Statute

Name of Act, Public Law No. (Year). URL

The Patient Protection and Affordable Care Act, Publ. L. No. 111-148, 124 Stat. 119 (2010). <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-111publ148/pdf/PLAW-111publ148.pdf>

Report by a Government Agency or Other Organization

Organization Name. (Year). *Title of report*. URL

United States Government Accountability Office. (2019). *Performance and accountability report: Fiscal year 2019*. <https://www.gao.gov/assets/710/702715.pdf>

Report by Individual Authors at Government Agency or Other Organization

Lastname, F. M., & Lastname, F. M. (Year). *Title of report*. Organization Name. URL

Palanker, D., Volk, J., Lucia, K., & Thomas, K. (2018). *Mental health parity at risk: Deregulating the individual market and the impact on mental health coverage*. National Alliance on Mental Illness. <https://www.nami.org/About-NAMI/Publications-Reports/Public-Policy-Reports/Parity-at-Risk/ParityatRisk.pdf>

Conference Proceedings

The 7th edition of the APA manual **does not provide guidance on citing conference proceedings**. Therefore, this citation models that of an edited collection, which is similar in format.

Lastname, F. M., & Lastname, F. M. (Eds.). (Year). *Title of Proceedings*. Publisher. URL (if applicable)

Huang, S., Pierce, R., & Stamey, J. (Eds.). (2006). *Proceedings of the 24th annual ACM international conference on the design of communication*. ACM Digital Library. <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=1166324&picked=prox>

ELECTRONIC SOURCES

Webpage or Piece of Online Content

If the page names an individual author, cite their name first:

Lastname, F. M. (Year, Month Date). *Title of page*. Site name. URL

Price, D. (2018, March 23). *Laziness does not exist*. Medium. <https://humanparts.medium.com/laziness-does-not-exist-3af27e312d01>

Quotations and Citations

a. Formatting Quotations

For quoted material of less than three lines or ~40 words, AURUM JSS uses double quotes. Quotes within quotes are enclosed in single quotation marks. The footnote number comes after the closed quotation marks.

La Baronne Durand De Fontmagne, who lived in Istanbul during and after the Crimean War, writes that "Turks adore children and when they do not have their own, they willingly adopt an 'enfant l'âme"³³

For quoted material of more than three lines or ~40 words, format it as a block quote inset by a tab space without any quotation marks. Quotes within block quotes are enclosed in double quotation marks. The footnote number comes after the period in the final sentence.

b. Footnotes

Footnotes should be used only where substantive information is conveyed to the reader. Literature references should normally not necessitate separate notes (see the section on References). However, non-standard references (e.g. to press conferences, political statements, hearings, interviews, etc.) are best provided as notes.

Figures

a. Images: Digital files of images should be of the maximum size and resolution possible, with a minimum resolution of 200 dpi, and are to be provided as separate files. Authors are responsible for acquiring their own image permissions.

b. Graphs, Charts, Tables: Graphs, charts and tables are to be provided in a separate, editable document (either word processor or spreadsheet). Authors are responsible for acquiring permission to use datasets and for the accuracy of the data they use.

c. Placement and captions: The preferred location of all figures should be indicated in the main text. A full caption and any source citation / permission should be provided beneath the location of each figure.

TABLE 1 ABOUT HERE

Table 1. Students Sent to Paris from Istanbul Industrial School (1870–1872)

Source: Table is prepared based on the data provided by Şişman, *Tanzimat Döneminde Fransa'ya Gönderilen Osmanlı Öğrencileri* (1839–1876), 93–158.

FIG 1 ABOUT HERE

Figure 1. Maternity Ward (*Viladethane*) of Darülaceze.

Source: Unknown photographer, *İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Fotoğraf Albümler Dizini*, 779-39-0023.